

Kazuo Ishiguro

Pe când eram orfani

Partea întâi.

Londra, 24 iulie 1939.

Capitolul unu ERA VARA anului 1923, vara în care m-am întors de la Cambridge, când, în ciuda dorinței mătușii mele de a reveni în Shropshire, mi-am spus că viitorul mă așteaptă în capitală și am închiriat un apartament mobilat în Bedford Gardens, la numărul 14/B, lângă Kensington. În amintirile mele este cea mai frumoasă vară din viața mea. După ani întregi în care stătusem tot timpul printre colegii mei, fie în timpul școlii, fie la Cambridge, gustam în sfârșit plăcerea de a fi de unul singur.

Îmi plăceau parcurile londoneze și tihna sălii de lectură de la British Museum. După-amiezi întregi, îmi îngăduiam plimbări pe străzile din Kensington, creionându-mi planuri de viitor și oprindu-mă când și când să mă minunez cum de poți vedea aici, în Anglia, chiar în inima unui asemenea oraș, plante agățătoare și iederă urcând pe fațadele tuturor acelor case frumoase.

Tocmai în timpul unei asemenea plimbări tihnite l-am întâlnit, din pură întâmplare, pe James Osbourne, un vechi prieten din anii de școală, și, aflând că suntem vecini, i-am sugerat să-mi facă o vizită data viitoare când va mai trece pe acolo. Deși pe atunci încă nu primisem nici un musafir în apartament, am formulat invitația cu deplină siguranță de sine, explicându-i faptul că am ales locul cu mare atenție. Chiria nu era mare, dar proprietăreasa mobilase încăperile cu un bun-gust care evoca un trecut victorian tihnit. În salonul luminat din plin în prima jumătate a zilei erau o sofa care se uza lent și două fotolii comode, un bufet vechi și o bibliotecă de stejar plină cu enciclopedii roase, care eram sigur că ar fi impresionat plăcut orice musafir. În plus, aproape imediat după ce am închiriat apartamentul, m-am dus la Mightsbridge și am achiziționat un serviciu de ceai stil regina Anne, câteva pachete de ceai de bună calitate și o cutie mare cu biscuiți. Așa că, într-o dimineață, atunci când Osbourne a trecut într-adevăr pe la mine, la câteva zile după întâlnirea noastră, am putut să-i seresc o gustare, cu o siguranță care nu trăda în nici un fel faptul că el era priul meu musafir.

În decursul primelor cincisprezece minute, Osbourne s-a plimbat cu neastâmpăr prin salon, felicitându-mă pentru locul ales, examinând una și alta și uitându-se sistematic pe fereastră, doar pentru a scoate câte o exclamație privind cele ce se petreceau jos, în stradă. În cele din urmă, s-a lăsat greoi pe canapea și am putut discuta despre ce făcuserăm în ultimul timp – noi doi, dar și foștii colegi de școală. Îmi amintesc că am vorbit un pic despre acțiunile sindicatelor, înainte de a ne antrena într-o dezbatere lungă și plăcută despre filosofia germană, ceea ce ne-a permis să ne etaăm virtuțile intelectuale dobândite la universitate. Apoi Osbourne s-a ridicat și a început să măsoare încă o dată camera în lung și-n lat, formulând în tot acest timp diverse planuri de viitor.

— Ei bine, intenționez să mă ocup de presă. Ziare, reviste, chestii de genul ăsta. Mă gândesc să țin chiar și o rubrică de politică, probleme sociale. Asta, după cum am spus, dacă nu mă decid să intru eu însumi în poliică. Ei, Banks, tu chiar n-ai nici o idee despre ce vrei să faci? Uite, totul ne așteaptă acolo – și a arătat spre fereastră. Trebuie să ai tu ceva planuri.

— Așa cred, i-am răspuns eu, zâmbind. Am eu ceva-ceva în minte. O să-ți spun la timpul potrivit.

— Ia spune, ce ascunzi în mânecă? Hai, dă-i drumul! O să scot eu de la tine până la urmă. Dar nu i-am dezvăluit nimic și, în scurt timp, l-am atras din nou în dispute filosofice, despre poezie și altele de genul acesta. Apoi, în jurul orei douăsprezece, Osbourne și-a amintit brusc de un prânz în Piccadilly și a început să-și strângă lucrurile. Când era pe punctul de plecare, s-a întors din prag și a spus:

— Ei, bătrâne, uite ce voiam să-ți zic. Deseară mă duc la o cină festiă în onoarea lui Leonard Evershott. Îl știi tu, magnatul. O organizează un unchi de-al meu. Acum e cam târziu, dar mă întrebam dacă nu vrei să vii și tu. Serios. Voiam să trec pe la tine de mai multă vreme, dar, uite, n-am ajuns. E la Charingworth.

Pentru că n-am răspuns pe loc, a făcut un pas spre mine și a adăugat:

— M-am gândit la tine pentru că mi-am adus aminte. Mi-am adus aminte cum tot mă luai la întrebări despre faptul că am „relații”. Hai, nu te prefacă că ai uitat! Mă interogai fără milă. „Ai relații? Ce înseamnă să ai relații?” Ei bine, m-am gândit că e o ocazie bună ca bătrânul Banks să va-dă singur ce înseamnă să ai „relații”.

Apoi a scuturat din cap, de parcă și-ar fi amintit ceva, și a spus:

— Dumnezeuule, ce pasăre ciudată mai erai și tu la școală!

Cred că în acel moment am consimțit să răspund invitației lui pentru seara aceea – o seară care, după cum voi explica, avea să se dovedească mult mai semnificativă decât mi-aș fi putut imagina în acea clipă – și l-am condus, fără să trădez prin nici un gest resentimentul pe care mi-l trezise-ră aceste ultime cuvinte ale lui.

Supărarea mea s-a accentuat în clipa în care m-am așezat. Cum s-ar spune, ghicisem imediat la ce se referise Osbourne. De fapt, tot timpul li-ceului auzisem în nenumărate rânduri că Osbourne este o persoană „cu relații”. Era o expresie care apărea nesmintit când era vorba despre el și cred că am folosit-o și eu când mi se părea că se potrivește. Era, într-ade-văr, o idee care m-a fascinat, anume faptul că, pe căi misterioase, era în relații cu cei din înalta societate, chiar dacă nu arăta și nu se comporta diferit de noi, ceilalți. Totuși, nu-mi imaginez că „l-am interogat fără milă”, așa cum pretinsese. E adevărat că mă gândisem foarte mult la acest subiect când aveam paisprezece-cincisprezece ani, dar nu fusesem foarte apro-piat de Osbourne în timpul școlii și, din câte îmi amintesc, o singură dată am discutat această chestiune cu el.

Era o dimineață cețoasă de toamnă și amândoi stăteam de ceva timp pe un zid scund care împrejmua un han de țară. Cred că eram prin clasa a cincea. Fuseserăm desemnați să stăm ca repere pe traseu la crosul din regiune și îi așteptam pe alergători să apară din câmpul învecinat, cufun-dat în ceață, pentru a le indica direcția corectă, pe un drum noroios. Mai trebuia să treacă un timp până ca aceștia să apară, așa că noi doi pălăvră-geam în tihnă. Sunt sigur că atunci l-am întrebat pe Osbourne despre „re-lațiile” lui. Osbourne, care, în ciuda exuberanței sale, era modest din fire, a încercat să schimbe subiectul. Dar eu am insistat până când, în cele din urmă, a spus:

— Hai, Banks, las-o baltă. E absurd, n-ai ce analiza. Pur și simplu cunoști lume. Ai părinți, unchi, prieteni de familie. Nu știu de ce e atât de greu de înțeles.

Apoi, dându-și repede seama de ce spusese, s-a întors și m-a luat de braț.

— Îmi pare enorm de rău, bătrâne. Am fost total lipsit de tact.

Acest faux pas se pare că l-a afectat mai mult pe Osbourne decât pe mine. Și, într-adevăr, nu-i imposibil să-i fi rămas pe conștiință în toți a-cești ani, așa că, invitându-mă să-l însoțesc în seara aceea la clubul Cha-ringworth, încerca, într-un fel, să repare situația. Cum am zis, în acea di-mineată cețoasă nu m-a supărat deloc remarca lui, într-adevăr nechibzu-ită. De fapt, începuse să mă irite modul în care prietenii mei din școală deveneau serioși doar la menționarea absenței părinților mei, tocmai ei, care se grăbeau să zeflemisească orice întâmplare neplăcută prin care tre-cea vreunul din noi. Oricât de ciudat ar părea, pe mine faptul că nu aveam părinți și nici o rudă mai apropiată în Anglia – cu excepția mătușii mele din Shropshire – încetase de multă vreme să mă deranjeze. Așa cum le precizam deseori camarazilor mei, într-un internat ca al nostru toți am în-vățat să ne descurcăm fără părinți, iar situația mea nu era întru totul sin-gulară. Totuși, când mă gândesc acum la asta, s-ar putea ca o parte din fascinația mea față de „relațiile” lui Osbourne să fi fost legată de ceea ce resimțeam eu atunci ca fiind lipsa mea de legături cu lumea de dincolo de St. Dunstan. Nu aveam nici o îndoială că, atunci când va veni timpul, îmi voi face singur, încetul cu încetul, astfel de relații și-mi voi croi drumul în lume. Dar se prea poate ca pe atunci să fi crezut că voi învăța de la Os-bourne ceva esențial, ceva despre felul în care funcționează aceste relații.

Dar când am spus mai devreme că acele cuvinte pe care mi le-a adre-sat Osbourne când a plecat m-au jignit, nu m-am referit la faptul că men-ționase chestiunea aceea veche a „interogatoriului”. Mă afectase mai cu-rând remarca lui, aruncată în trecere, cum că fusesem „o pasăre ciudată în școală”.

Tot timpul m-a intrigat faptul că Osbourne spusese așa ceva despre mine în acea dimineată, pentru că, din câte îmi amintesc, eu m-am inte-grat perfect în viața de școală din Anglia. Nici chiar în primele săptămâni petrecute la St. Dunstan nu cred să fi făcut vreun lucru care să-mi creeze vreun sentiment de jenă. De exemplu, îmi aduc aminte cum din prima zi am stat și-am observat o serie de gesturi pe care mulți băieți le făceau când vorbeau: își vârău mâna dreaptă în unul din buzunarele hainei și își înălțau sau coborau umărul stâng, într-un fel de dat din umăr, în loc de umeri, pentru a sublinia o anumită remarcă. Îmi amintesc limpede că am copiat acest gest chiar din prima zi cu atâta îndemânare, încât niciunul dintre colegii mei nu a remarcat vreo ciudățenie sau vreo intenție de ridi-culizare.

Cam în aceeași manieră îndrăzneată am asimilat rapid și celelalte gesturi, întorsături de frază și exclamații populare printre colegii mei și am deprins obiceiurile și codurile de comportament mai subtile care domneau în noua mea lume. Desigur, mi-am dat seama suficient de repede că nu voi avea nimic de câștigat, dacă-mi voi trăda – așa cum făceam în mod repe-tat în Shanghai – ideile mele despre crimă și depistarea ei. M-am reținut atât de bine că, în al treilea an petrecut acolo, când a avut loc o serie de furturi și toți elevii se distrau făcând-o pe detectivii, eu m-am alăturat lor doar de formă. Și, fără îndoială, o rămășiță a aceleiași atitudini m-a făcut să nu-i dezvălui „planurile” mele lui Osbourne, în dimineata în care m-a vizitat.

Totuși, cu toată prudența mea, pot evoca cel puțin două situații din timpul școlii care sugerează că, măcar din când în când, am coborât garda suficient pentru a lăsa să mi se ghicească ambițiile. La vremea aceea am fost incapabil să explic aceste incidente și nici astăzi nu mă simt mai pre-gătit să o fac.

Primul a avut loc atunci când am împlinit paisprezece ani. Robert Thornton-Browne și Russell Stanton, bunii mei prieteni, mă luaseră la ceainăria din sat, unde ne simțeam bine și mâncam prăjituri cu frișcă și briose. Era o după-amiază ploioasă de sâmbătă și toate celelalte mese erau ocupate. Asta însemna că, din trei în trei minute, tot mai mulți săteni uzi leorcă intrau, se uitau înjur și aruncau priviri dezaprobatore în direcția noastră, de parcă ar fi trebuit să eliberăm imediat masa pentru ei. Dar doamna Jordan, proprietara, fusese întotdeauna prietenoasă

cu noi și în după-amiaza aceea, de ziua mea, simțeam că avem tot dreptul să ocupăm masa specială, de lângă fereastra-foișor, cu vedere spre piața satului. Nu-mi amintesc acum prea multe din cele discutate în acea zi, dar după ce am mâncat pe săturate, cei doi camarazi ai mei s-au uitat unul la altul, apoi Thornton-Browne a căutat în ghiozdan și mi-a oferit un pachet învelit în hârtie de cadouri.

Când m-am apucat să-l deschid, mi-am dat repede seama că fusese înfășurat în mai multe straturi de hârtie, iar prietenii mei râdeau în hohote de fiecare dată când îndepărtam un strat și dădeam de altul. Așadar, toate semnele indicau că voi găsi în cele din urmă un obiect ridicol. În cele din urmă am dat peste o cutie din piele patinată și, când am desfăcut încuie-toarea minusculă și am deschis capacul, am văzut o lupă.

O am aici, în fața mea. Aspectul nu i s-a prea schimbat de-a lungul anilor. Era la fel de uzată și în după-amiaza aceea. Îmi amintesc că am re-marcat acest lucru, împreună cu faptul că este foarte puternică, surprin-zător de grea, iar mânerul de fildeș este creat pe una din laturi de sus până jos. Nu am observat decât mai târziu – e nevoie de o a doua lupă pentru a citi ce este gravat – că a fost fabricată la Zürich, în 1887.

Am reacționat cu un entuziasm nemăsurat. Am pus mâna pe ea, dând la o parte vraful de hârtii care acoperea suprafața mesei – presupun că, în entuziasmul meu, am lăsat câteva hârtii să plutească până pe podea – și am început imediat să o încerc pe niște pete minuscule de unt de pe fața de masă. Experimentul m-a absorbit într-atât, încât cu greu mi-am dat seama că prietenii mei râd exagerat, ca atunci când faci o glumă pe seama cuiva. Când mi-am ridicat privirea, venindu-mi în cele din urmă în fire, amândoi se cufundaseră într-o tăcere suspectă. În acel moment, Thornton-Browne a chicotit fără tragere de inimă și a spus:

— Ne-am gândit că, dacă tot o să te faci detectiv, o să ai nevoie de așa ceva.

Mi-am recăpătat imediat suflul și am făcut pe grozavul, pretinzând că totul fusese o farsă amuzantă. Dar îmi închipui că în acel moment cei doi prieteni ai mei nu mai erau siguri de intențiile lor și, cât am mai stat la ceainărie, n-am mai regăsit starea inițială de bună dispoziție.

Cum ziceam, lupa este aici, în fața mea. Am folosit-o când am investi-gat cazul Mannering. Am folosit-o iar, de curând, în timpul afacerii Trevor Richardson. Poate că lupa nu este tocmai instrumentul de bază al detecti-vului, așa cum apare în mitologia populară, dar rămâne un instrument util pentru strângerea anumitor probe și cred că voi mai lua după mine, cel puțin o vreme, cadoul primit de ziua mea de la Robert Thornton-Browne și Russell Stanton. Acum, în timp ce mă uit lung la ea, mă gândesc la urmă-torul lucru: dacă intenția camarazilor mei a fost într-adevăr aceea de a mă săcăi, ei bine, atunci cei păcăliți sunt ei. Din nefericire, nu mai am cum să verific la ce s-au gândit la vremea aceea, nici cum, cu toate precauțiile me-le, mi-au intuit ambiția secretă. Stanton, care și-a dat o vârstă falsă pen-tru a se putea înrola ca voluntar, a fost ucis în a treia bătălie de la Ypres. Din câte am auzit, Thornton-Browne a murit de tuberculoză acum doi ani. Oricum, amândoi au plecat de la St. Dunstan în clasa a cincea și pierdu-sem de mult legătura cu ei când am auzit de moartea lor. Totuși, încă mai țin minte cât de dezamăgit am fost când Thornton-Browne a părăsit școala. Fusese singurul prieten adevărat pe care mi-l făcusem de când sosisem în Anglia și mi-a lipsit mult la sfârșitul perioadei petrecute la St. Dunstan.

A doua situație de acest gen care îmi vine în minte s-a petrecut câțiva ani mai târziu, în cursul inferior, într-a șasea, dar nu îmi mai amintesc prea multe detalii. De fapt, nu-mi amintesc ce s-a întâmplat înainte și du-pă acel moment. Îmi aduc aminte doar cum am intrat într-o sală de clasă – în camera 15 a vechii abații – unde soarele își trimitea razele ca pe niș-te săgeți prin ferestrele cu coloane subțiri ale mănăstirii, dând la iveală fi-rele de praf suspendate în aer. Directorul nu sosise încă, dar se prea poate ca eu să fi venit mai târziu, pentru că îmi amintesc cum mi-am găsit cole-gii stând deja în grupuri pe pupitre, bănci și pe pervazul ferestrelor. Eram

pe punctul de a mă alătura unui astfel de grup de cinci-șase băieți, când s-au întors cu toții spre mine și am sesizat imediat că despre mine vorbise-ră. Apoi, înainte de a apuca să spun eu ceva, unul din grup, Roger Brent-hurst, a arătat spre mine și a remarcat:

— Evident, este cam prea scund pentru un Sherlock.

Câțiva au răs, nu neapărat răutăcios, și, din câte țin eu minte, asta a fost tot. Nu am mai auzit discuții despre aspirațiile mele de a fi un „Sher-lock”, dar o bună bucată de timp după aceea am avut bătaii de cap, temân-du-mă că secretul meu ieșise la iveală și devenise subiectul unor discuții purtate pe la spatele meu.

Apropo, nevoia de a-mi exersa prudența când venea vorba de ambiții-ile mele mi s-a imprimat cu mult înainte de a sosi la St. Dunstan. Asta fi-încă mi-am petrecut o mare parte din timpul primelor săptămâni în An-glia plimbându-mă pe terenul comunal de lângă casa mătușii mele din Shropshire și punând în practică, printre ferigile umede, diversele scenarii detectiviste pe care eu și Akira le jucam împreună la Shanghai. Desigur că acum, pentru că eram singur, eram silit să joc și rolurile lui. Mai mult, fiind conștient că pot fi văzut din casă, eram destul de precaut și jucam aceste piese făcând mișcări reținute și murmurând replicile în șoaptă, în-tr-un vădit contrast cu lipsa de inhibiție cu care eu și Akira ne obișnuise-răm să le interpretăm.

Cu toate acestea, precauțiile mele s-au dovedit insuficiente. Din mica mansardă în care locuiam, am auzit din întâmplare, într-o dimineață, ce vorbea mătușa mea cu niște prietene în salon. Ceea ce mi-a stârnit curiozitatea a fost faptul că au coborât brusc vocile. M-am strecurat pe palier și m-am aplecat peste balustradă.

— Pleacă ore întregi, am auzit-o eu. Nu-i deloc sănătos – un băiat de vârsta lui, atât de cufundat în gânduri. Trebuie să înceapă să se gândească la viitor.

— Evident, n-ai cum să te aștepti la altceva! După toate cele prin care a trecut...

— N-are nimic de câștigat din toate gândurile astea pe care le cloceș-te, a răspuns mătușa mea. Are bani suficienți și în această privință e noro-cos. A cam venit timpul să privească spre viitor. Adică să pună punct acestor introspecții.

Din ziua aceea am încetat să mai merg pe terenul comunal și, în ge-neral, am avut grijă să evit alte manifestări ale „introspecției”. Dar pe vre-mea aceea eram încă foarte mic și, în timpul nopților, stând lungit în acea mansardă și ascultând scârțâitul dușumelelor sub pașii mătușii, care um-bla prin casă să întoarcă ceasurile și să vadă de pisici, jucam deseori în imaginație toate scenariile noastre detectiviste, așa cum o făcusem împre-ună cu Akira.

Dar hai să revin la acea zi de vară, când Osbourne m-a vizitat în a-partamentul meu din Kensington. Nu vreau să las să se înțeleagă faptul că observația lui, cum că fusesem „o pasăre ciudată”, m-a preocupat mai mult de câteva clipe. De fapt, la puțin timp după ce a plecat Osbourne, am ieșit afară într-o stare de bună dispoziție și curând puteam fi văzut în parcul St. James, plimbându-mă pe lângă straturile de flori și așteptând cu nerăbdare venirea serii.

Gândindu-mă la după-amiaza aceea, mă intrigă faptul că, deși aveam toate motivele să fiu puțin nervos, nu eram deloc, ceea ce este un exemplu tipic de aroganță prostească, specifică primelor mele zile londoneze. Sigur că eram conștient că seara aceea anume va fi de o cu totul altă factură de-cât cele la care participasem la universitate, mai mult, că m-aș putea cioc-ni de o serie de obiceiuri care nu-mi erau familiare. Dar eram sigur că, da-torită obișnuitei mele vigilențe, voi trece peste orice fel de dificultăți și că, în general, mă voi achita satisfăcător. În timp ce mă plimbam în voie prin parc, grijile mele erau de o cu totul altă natură. Când Osbourne vorbise despre musafiri „cu relații”, am presupus imediat că printre aceștia se nu-mără cel puțin câțiva dintre cei mai importanți detectivi ai zilei. Cred, deci, că mi-am petrecut o bună parte din acea după-amiază încercând să mă gândesc ce voi spune dacă voi fi cumva prezentat lui Matlock Stevenson sau poate chiar profesorului Charleville. Am repetat iar și iar cum îmi voi prezenta

ambitiile – modest, dar cu o anumită demnitate – și mi l-am imaginat când pe unul, când pe celălalt, manifestându-și interesul patern, dându-mi tot felul de sfaturi și insistând să vin la el pentru a mă îndruma pe viitor.

Desigur, seara s-a dovedit a fi o serioasă dezamăgire, chiar dacă, așa cum veți vedea de îndată, s-a arătat a fi deosebit de semnificativă, dar din cu totul alte motive. Ce nu știam eu la acea dată era că în această țară de-tectivii nu prea participă la sindrofii. Acest lucru nu se datorează faptului că nu sunt invitați. Propria mea experiență recentă demonstrează că lumea mondenă încearcă tot timpul să-i atragă pe detectivii celebri ai zilei. Doar că acești inși par a fi de cele mai multe ori niște oameni serioși, retrași, de-votați muncii lor și lipsiți de cea mai mică dorință de a se întâlni cu cei-lalți, nemaivorbind de „societate” în general.

Cum zic, nu acest aspect l-am apreciat eu când am ajuns la clubul Charingworth în acea seară și am urmat exemplul lui Osbourne, salutându-l cu vioiciune pe portarul îmbrăcat într-o uniformă somptuoasă. Dar, după ce am intrat în încăperea aglomerată de la primul etaj, m-am trezit repede la realitate. Nu știu exact cum s-a petrecut acest lucru – pentru că nu avusesem timp să identific precis persoanele prezente —, dar am fost traversat de un fel de revelație, care m-a făcut să înțeleg cât de prostească era toată agitația mea de dinainte. Mi s-a părut imediat de necrezut că mă așteptasem să-i văd pe Matlock Stevenson sau pe profesorul Charleville tutuindu-se cu finanțistii și miniștrii pe care-i vedeam în jurul meu. Eram într-atât de copleșit de discrepanța dintre festivitatea la care sosisem și cea la care mă gândisem în tot cursul după-amiezii, că mi-am pierdut curajul, cel puțin o vreme, și, spre iritarea mea, cam o jumătate de oră nu am fost în stare să mă desprind de Osbourne.

Dacă mă gândesc acum la seara aceea, sunt sigur că aceleiași stări de spirit agitate i se datorează faptul că multe, foarte multe aspecte mi se par a fi oarecum exagerate și artificiale. De exemplu, când încerc acum să-mi amintesc încăperea, îmi apare neobișnuit de întunecoasă, în ciuda lămpilor, lumânărilor de pe mese și a candelabrelor. Niciunul dintre aceste obiecte nu pare capabil să risipească întunericul atotcuprinzător. Covo-rul este foarte gros, așa că pentru a te deplasa prin încăpere trebuie să îți târăști picioarele, iar în jurul meu sunt peste tot oameni cărunți, în haine negre, care tocmai asta fac, cu umerii strânși, aplecați, de parcă ar merge prin furtună. Și chelnerii cu tăvi de argint se apleacă în timpul conversațiilor în unghiuri neverosimile. În imaginea pe care o am în minte aproape că nu este nici o doamnă prezentă, iar cele pe care le văd par ciudat de re-zervate, dispărând imediat dincolo de pădurea de haine de seară negre.

Cum zic, sunt sigur că aceste impresii nu sunt precise, dar așa mi-a rămas în minte seara aceea. Îmi amintesc cum stăteam aiurea, înțepenit de stângăcie, sorbind mereu din pahar, în timp ce Osbourne conversa ami-cal cu toți oaspeții pe rând, majoritatea fiind cu treizeci de ani și mai bine mai vârstnici decât noi. O dată sau de două ori am încercat să particip la conversație, dar vocea îmi suna strident de copilăroasă și, oricum, mai toa-te conversațiile se concentrau asupra unor oameni și probleme despre care nu știam nimic.

După o vreme m-am infuriat pe mine însumi, pe Osbourne și pe tot ce se întâmpla. Simțeam că am tot dreptul să-i disprețuiesc pe cei din ju-rul meu, că în mare parte sunt lacomi și își urmăresc scopurile într-un mod egoist, lipsindu-le orice fărâmbă de idealism sau simț al responsabilită-ții publice. Stimulat de această furie, am reușit să mă rup în cele din urmă de Osbourne și să mă deplasez prin întuneric în alt colț al încăperii.

Am ajuns într-o zonă luminată de o singură pată de lumină mohorâ-tă, aruncată de o aplică din perete. Aici lumea se rărea și am remarcat un bărbat cu părul cărunt, de vreo șaptezeci de ani, care fuma, întors cu spa-tele la lume. Mi-a trebuit un minut să-mi dau seama că privea

lung într-o oglindă și în clipa aceea deja observase că mă uit la el. Eram pe punctul de a pleca în grabă, când mi-a spus, fără să se întoarcă:

— Te distrezi?

— O, da, am răspuns eu cu un râs ușor. Mulțumesc. Da, este o petre-cere splendidă.

Dar ești puțin cam dezorientat, nu?

Am ezitat, apoi am râs din nou.

Poate, puțin. Da, domnule, sunt.

Bărbatul cărunt s-a întors și m-a studiat cu atenție. Apoi a spus:

— Dacă vrei, vă pot spune cine sunt toți acești oameni. Și, dacă do-riți să vorbiți cu cineva în special, vă voi duce și vă voi prezenta. Ce ziceți?

— Ar fi foarte amabil din partea dumneavoastră. Foarte amabil, în-tr-adevăr.

— Bine.

S-a apropiat un pas și a cuprins cu privirea partea aceea din încăperea pe care o vedeam din colțul nostru. Apoi, aplecându-se spre mine, a înce-put să-mi arate rând pe rând câte un personaj. Chiar atunci când era un nume ilustru, el nu omitea să adauge pentru mine „finanțistul”, „compozitorul” sau altă ocupație. La personajele mai puțin importante rezuma prin câteva detalii cariera și motivul pentru care omul era important. Cred că tocmai îmi vorbea despre un prelat care stătea destul de aproape de noi, când s-a întrerupt brusc și mi s-a adresat:

— Ah, văd că nu mai sunteți atent.

— Îmi pare enorm de rău...

— Nu-i nimic. La urma urmei, e foarte firesc la tinerii ca dumneata.

— Vă asigur, domnule...

— Nu-i cazul să vă scuzați.

A râs și m-a înghiontit.

— Ei, vă place?

Nu prea știam ce să-i răspund. Nu puteam nega faptul că fusesem distras de tânăra din stânga, de la câțiva metri de noi, care în momentul acela conversa cu doi bărbați între două vârste. Dar când am văzut-o prima oară nu mi s-a părut deloc drăguță. S-ar putea chiar să fi sesizat, atunci și acolo, de la prima vedere, acele calități despre care, cu timpul, mi-am dat seama că sunt o parte semnificativă a firii ei. În acel moment am văzut o tânără mărunță ca un spiriduș, cu părul negru, lung până la umeri. Chiar dacă se vedea clar că dorea să-i impresioneze pe cei doi domni, în zâmbetul ei am sesizat ceva care se putea transforma în orice clipă într-un rânjet ironic. Umerii ușor încovoiați, ca la o pasăre de pradă, dădeau siluetei ei aerul că pune la cale un complot. Dar, dincolo de orice, am remarcat o anume expresie a ochilor – un fel de severitate, o exigență lipsită de generozitate – care, din câte îmi dau seama acum, retrospectiv, a fost principalul motiv pentru care am privit-o fix și atât de fascinat în seara aceea.

Apoi, pe când amândoi o priveam lung, ea s-a uitat în direcția noastră și, recunoscându-mi tovarășul, i-a zâmbit scurt și rece. Bărbatul cărunt a salutat-o și a înclinat politicos capul.

— O tânără încântătoare, a murmurat el în timp ce mă conducea în altă parte. Dar un tip ca dumneata n-are rost să-și piardă timpul cu ochii după ea. Nu vreau să vă jignesc, fiindcă păreți a fi genul acela de ins teribil de decent. Dar, vedeți, ea este domnișoara Hemmings. Domnișoara Sarah Hemmings.

Numele ei nu-mi spunea nimic. Dar, deși ghidul meu îmi furnizase cu atâta conștiinciozitate date despre viața celor pe care mi-i arăta, de data asta a rostit doar numele femeii, așteptându-se, evident, ca eu să-l cunosc. Așa că am dat din cap și i-am răspuns:

— O, da! Deci ea e domnișoara Hemmings. Bărbatul s-a oprit din nou și a cuprins cu privirea încăperea, din locul unde ne aflam acum.

— Ia să văd. Bănuiesc că sunteți în căutarea cuiva care să vă ajute să intrați în viață. Corect? Nu vă faceți griji. Am jucat și eu același joc pe vre-mea tinereții mele. Ia să vedem. Pe cine avem pe-aici?

Apoi s-a întors brusc spre mine și m-a întrebat:

— Ce ziceați că doriți să faceți în viață?

Până în acel moment, desigur, nu-i spusese nimic. Dar atunci, du-pă o ușoară ezitare, i-am răspuns simplu:

— Detectiv, domnule.

— Detectiv? Hm.

A continuat să cerceteze încăperea cu privirea, apoi a reluat conversația:

— Vrei să zici polițist?

Mai curând investigator particular.

Bărbatul cărunt a dat aprobator din cap.

— Firește, firește.

A continuat să tragă din trabuc, adâncit în gânduri, apoi a spus:

— Nu vă interesează muzeele? Tipul de acolo – îl știu de ani de zile. Muzee. Cranii, relicve, chestii de-astea. Nu vă interesează? Hm, mă gân-deam eu.

S-a întors să cerceteze încăperea cu privirea, înălțându-și uneori gâ-tul să zărească pe cineva.

— Desigur, a spus el în cele din urmă, mulți tineri visează să devină detectivi. Mărturisesc că și eu am avut acest vis, când eram mai exaltat. La vârsta dumneavoastră, tinerii sunt atât de idealști! Toți își doresc să devină marele detectiv al zilei. Să nimicească singuri, fără nici un ajutor, tot răul din lume. Foarte laudabil. Dar, băiete, e bine să dispui, să zicem, și de alte posibilități la nevoie. Pentru că peste un an-doi – nu vreau să te jig-nesc —, oricum foarte curând, vei avea o cu totul altă perspectivă față de ce se-ntâmplă. Te interesează mobila? Te întreb pentru că acolo se află nimeni altul decât Hamish Robertson.

— Cu tot respectul, domnule, ambiția pe care tocmai v-am mărturi-si-t-o nu este deloc un capriciu de moment. Este o vocație pe care am nutri-t-o toată viața.

— Toată viața? Dar câți ani ai? Douăzeci și unu? Douăzeci și doi? Bi-ne, presupun că n-ar trebui să te descurajez. La urma urmelor, dacă tine-rii noștri nu ar avea astfel de concepții idealiste, cine altcineva să le aibă? Și nu mă îndoiesc, băiete, că, în opinia ta, lumea de azi este cu mult mai rea decât cea de acum treizeci de ani, nu-i așa? Că întreaga civilizație se află la marginea prăpastiei și altele asemenea?

— De fapt, domnule, i-am răspuns eu scurt, cred că lucrurile stau într-adevăr așa.

— Îmi amintesc de vremea în care și eu gândeam la fel.

Dintr-o dată bărbatul a trecut de la tonul sarcastic la unul mai blând și chiar am avut impresia că văd cum ochii i se umplu de lacrimi.

— De ce se-ntâmplă așa, băiete? Devine lumea într-adevăr mai rea? Degenerează oare homo sapiens ca specie?

— Nu știu nimic despre asta, domnule, am replicat eu, de data asta mai blând. Tot ce vă pot spune ca observator obiectiv este că infractorul modern este din ce în ce mai deștept. A devenit mai ambițios, mai îndrăz-neț, iar știința modernă i-a pus la dispoziție o gamă cu totul nouă de in-strumente sofisticate.

— Așa deci. Și, fără tipi talentați ca tine de partea noastră, viitorul este sumbru, nu-i așa?

A clătinat din cap cu tristețe.

— Poate că este ceva în tot ce spui. Iau prea ușor totul în batjocură. Poate că ai dreptate, băiete. Poate că am lăsat situația să se degradeze prea multă vreme. Of!

Bărbatul cu păr cărunt și-a înclinat din nou capul când Sarah Hem-mings s-a prelinș pe lângă noi. Trecea prin mulțime cu o grație semeață, plimbându-și lung privirea de la stânga la dreapta, în căutarea cuiva – mi s-a părut mie – demn de persoana ei. Remarcându-mi tovarășul, i-a zâm-bit la fel de scurt ca înainte, dar nu s-a întrerupt din mers o secundă, ochii i-au căzut asupra mea, dar aproape instantaneu – adică înainte de a apu-ca să schițez un zâmbet – m-a alungat din minte, croindu-și drum spre cineva pe care îl reperase în partea opusă a încăperii.

Mai târziu în seara aceea, în timp ce așteptam împreună cu Osbourne un taxi care să ne ducă repede în Kensington, am încercat să aflu câte ce-va despre Sarah Hemmings. Osbourne, deși pretindea că petrecerea îl plic-tisise, era mulțumit de sine și dornic să-mi povestească în detaliu multe conversații pe care le avusese cu persoane influente. Prin urmare, nu a fost deloc simplu să-l aduc la domnișoara Hemmings fără să par necuvenit de curios. În cele din urmă l-am făcut să spună:

— Domnișoara Hemmings? o, da, o știi! A fost logodită cu Herriot-Le-wis. II știi, dirijorul acela. A avut un concert Schubert la Albert Hall, toam-na trecută. Ți amintești dezastrul?

Când mi-am mărturisit necunoașterea cazului, a continuat:

— Nu au aruncat cu scaunele, dar cred că ar fi făcut-o dacă n-ar fi fost fixate de podea. Tipul de la The Times a descris spectacolul ca pe un „travesti total”. Sau a zis „violare”? Oricum, lui nu i-a prea păsat.

— Și domnișoara Hemmings...

— I-a dat papucii cât ai zice pește. Se zice că i-a aruncat în față inelul de logodnă. De atunci se ține la mare distanță de tip.

— Și asta doar din cauza concertului?

— Ei, a fost cam șocant, din câte se zice. A făcut valuri. Ruperea lo-godnei, vreau să zic. Dar ce tipi plicticoși în seara asta, Banks! Crezi că, atunci când o să fim de vârsta lor, o să ne purtăm la fel?

În decursul primului an de după absolvirea universității Cambridge, m-am trezit că particip regulat la sindrofii simandicoase, în mare parte datorită prieteniei mele cu Osbourne. Gândindu-mă acum la acea perioadă a vieții mele, sunt șocat de frivolitatea ei. Dineurile, prânzurile sau cocteilu-rile aveau loc de obicei în apartamente din Bloomsbury și Holborn. Eram hotărât să mă debarasez de stângăcia de care dădusem dovadă în acea seară la Charingworth, așa că la aceste evenimente manierele mele au de-venit tot mai sigure. Se cade să spun că, o vreme, am ocupat un loc în-tr-una din „bandele” mondene ale Londrei.

Domnișoara Hemmings nu făcea parte chiar din banda mea, dar mi-am dat seama că, ori de câte ori îi pomeneam numele în fața prieteni-lor, ei știau cine este. În plus, o zăream din când în când la reuniuni im-portante sau aiurea, deseori în ceainăria vreunui hotel de lux. Într-un fel sau altul, am ajuns să strâng suficiente date despre drumul ei în societa-tea londoneză.

Ce curios mi se pare să-mi amintesc perioada în care asemenea im-presii vagi, la mâna a doua, erau singurele lucruri pe care le știam despre ea! În scurt timp, mi-am dat seama că mulți nu o priveau cu bunăvoință. Chiar înainte de afacerea cu logodna ruptă cu Anthony Herriot-Lewis, se pare că își făcuse o grămadă de dușmani din pricina a ceea ce mulți nu-meau „lipsa ei de reticențe”. Prietenii lui Herriot-Lewis – pe a căror obiec-tivitate, să fim serioși, nu se putea conta – povesteau cât de agresiv îl cur-tase pe dirijor. Alții o acuzau că îi manipulasă pe prietenii lui Herriot-Lewis pentru a se apropia de el. Pe de o parte, faptul că ulterior l-a părăsit pe di-rijor, după toate eforturile ei susținute de a-l cuceri, i-a contrariat pe unii, iar pentru alții a fost dovada concludentă a rațiunilor ei cinice. Pe de altă parte, am cunoscut multă lume care o vorbea de bine pe domnișoara Hem-mings. O descriau drept o persoană „deșteaptă”, „fascinantă”, „complexă”. În special femeile îi apărau dreptul de a rupe o logodnă, oricare ar fi fost motivele. Totuși, chiar și

cei care o apărau erau de acord că era „o snoabă teribilă de stil nou” și că nu considera că o persoană e demnă de respect dacă nu posedă un nume cu rezonanță. Și trebuie să afirm că, observând-o de la distanță, cum am făcut în acel an, am găsit prea puține argumente care să contrazică asemenea opinii. Uneori aveam într-adevăr impresia că nu este capabilă să respire alt aer decât acela din preajma celor mai distinse persoane. O perioadă a fost împreună cu Henry Quinn, avoca-tul, dar s-a îndepărtat și de el după eșecul lui în cazul Charles Browning. Apoi au apărut zvonuri despre prietenia ei tot mai strânsă cu James Bea-con, care la acea vreme era un tânăr ministru în ascensiune. În orice caz, în acel moment mi-am dat limpede seama ce dorise să spună bărbatul a-cela cărunț când afirmase că n-are rost ca „un tip ca mine” să o curteze pe domnișoara Hemmings. Desigur, la acea vreme nu înțelesesem sensul exact al cuvintelor lui. După ce m-am lămurit, m-am trezit în acel an că urmăresc acțiunile domnișoarei Hemmings cu un interes deosebit. Cu toate acestea, practic nu am vorbit cu ea până într-o după-amiază, la doi ani după ce am văzut-o pentru prima oară la clubul Charingworth.

Îmi beam ceaiul la hotelul Waldorf cu o cunoștință, când aceasta a plecat pe neașteptate, fiind solicitată să rezolve o problemă urgentă. Așa-dar, stăteam acolo de unul singur, în curtea cu palmieri, savurând cu voluptate brișele cu gem, când am observat-o pe domnișoara Hemmings, care stătea și ea singură la una dintre mesele de la balcon. După cum am spus, nu era prima dată când o zăream în astfel de locuri, dar în după-amiaza aceea lucrurile stăteau altfel, pentru că nu trecuse nici o lună de la rezolvarea cazului Mannering și încă pluteam în nori. Evident, perioada care a urmat primului meu triumf public a fost îmbătătoare: mi s-au deschis multe uși, ploaia cu invitații de la persoane complet necunoscute, iar cei care până atunci mă trataseră cu o amabilitate rezervată scoteau exclamații entuziaste când intram în vreo încăpere. Nu-i de mirare că-mi pierdusem puțin capul.

Oricum, în acea după-amiază, la Waldorf, m-am trezit că mă ridic și-mi croiesc drum spre balcon. Nu sunt sigur ce așteptam. Faptul că nu am chibzuit dacă domnișoarei Hemmings i-ar fi făcut într-adevăr plăcere să mă cunoască este încă o dovadă a vanității mele din acea vreme. Probabil că un grăunte de îndoială mi s-a strecurat în minte când am trecut de pianist și m-am apropiat de masa la care stătea și citea. Dar îmi amintesc că am fost mulțumit de tonul meu urban și amuzat când i-am zis:

— Scuzați-mă, dar cred că a sosit timpul să mă prezint. Avem mulți prieteni comuni. Mă numesc Christopher Banks.

Am reușit să-mi pronunț numele cu o anume modulație a vocii, dar deja în acel moment siguranța mea începea să se topească, pentru că domnișoara Hemmings își ridicase privirea rece și întrebătoare, iar în tăcerea care s-a lăsat și-a aruncat din nou ochii în carte, de parcă aceasta ar fi scos un geamăt revendicativ. În cele din urmă a răspuns, pe un ton nedumerit:

— O, da? Ce mai faceți?

— Cazul Mannering, am continuat eu prosteste. Probabil că ați citit despre el.

— Da, dumneavoastră l-ați investigat.

Tocmai această frază, formulată atât de concret, m-a dat peste cap, pentru că vorbise fără nici o urmă de înțelegere. Era pur și simplu o propoziție seacă, prin care dorea să spună că fusese tot timpul conștientă de îndemnată mea și nu era nici pe departe lămurită de ce stăteam acolo, lângă masa ei. Brusc, am simțit cum bucuria amestecată a ultimelor săptămâni se evaporă. Și cred că în acel moment, când am lăsat să-mi scape un râs nervos, mi-am dat seama că acel caz Mannering, cu toată investigația mea strălucită, cu toate laudele prietenilor, nu era atât de important pentru restul lumii, așa cum mi se părea mie.

Poate că am schimbat câteva replici politicoase înainte de a mă pregăti să mă retrag spre masa mea. Azi mi se pare că domnișoara Hemmings a fost mai mult decât îndreptățită să

reacționeze în acel mod. Ce absurd să-mi imaginez că un caz ca Mannering ar fi putut s-o impresioneze! Dar îmi amintesc că, după ce am revenit la locul meu, eram furios și descurajat. Mă gândeam că făcusem o figură de cretin, nu numai în fața domni-șoarei Hemmings, dar și toată luna precedentă, în fața prietenilor mei, ca-re, cu toate felicitările lor, râseseră de mine.

Până a doua zi am ajuns să accept că meritasem din plin lovitura pe care o primisem. Dar presupun că acest episod de la Waldorf a născut în mine resentimente față de domnișoara Hemmings, care nu mi s-au șters cu totul și care au contribuit, indubitabil, la evenimentele nefericite de a-seară. La acea vreme am încercat totuși să consider incidentul ca pe ceva providențial. La urma urmelor, m-a făcut să-mi vin în fire și să înțeleg cât de ușor este să te abați de la țelurile cele mai scumpe. Intenția mea era să combat răul – în special răul acela insidios, ascuns – și acest lucru nu prea avea legătură cu dorința mea de a fi popular.

Drept urmare, am început să ies mai puțin, cufundându-mă tot mai intens în muncă. Am studiat cazuri de renume din trecut și am asimilat noi cunoștințe, care se puteau dovedi utile într-o bună zi. În acea perioadă am început să cercetez cariera diverșilor detectivi de marcă și mi-am dat seama că pot descifra o linie de demarcație între cei a căror reputație se baza pe realizări solide și cei a căror reputație se datora în primul rând poziției într-un grup influent. Am ajuns să pricep că există o cale adevărată și una falsă prin care detectivii își pot câștiga renumele. Pe scurt, oricât de incitat aș fi fost de ofertele de prietenie care au apărut după cazul Manner-ing, în urma acelei întâlniri de la Waldorf mi-am amintit de exemplul pă-rinților mei și m-am hotărât să nu permit preocupărilor frivole să mă abată din drum.

Capitolul doi PENTRU CĂ rememorez acum acea perioadă care a urmat cazului Mannering, probabil că merită să menționez aici întâlnirea mea neaștepta-tă cu colonelul Chamberlain, după mulți-mulți ani. Probabil că este sur-prinzător, ținând seama de rolul pe care l-a jucat într-un moment de răs-cruce al copilăriei mele, că nu am menținut cu el o legătură mai strânsă. Dar, oricare au fost motivele, nu am reușit acest lucru și, atunci când l-am văzut din nou – la o lună sau două după întâlnirea mea cu domnișoara Hemmings la Waldorf —, a fost din pură întâmplare.

Într-o după-amiază ploioasă, mă aflam într-o librărie din Charing Cross Road, cercetând o ediție ilustrată a romanului Ivanhoe. Sesizasem deja cum cineva îmi dă târcoale și, presupunând că vrea să caute în partea aceea a raftului, m-am dat la o parte. Dar atunci când persoana a continuat să se învârtă în jurul meu, m-am întors.

L-am recunoscut imediat pe colonel, pentru că fizic nu se schimbase mai deloc. Totuși, prin ochii adultului, îmi părea o figură mai resemnată și mai ponosită decât îmi apăruse în copilărie. Stătea acolo, într-o pelerină și uitându-se timid la mine, și doar când am exclamat „Ah, colonele!” a zâm-bit și mi-a întins mâna.

— Ce mai faci, băiete? Eram sigur că ești tu. Dumnezeuule! Ce mai faci, băiete?

Deși îi dăduseră lacrimile, era încă stângaci, de parcă se temea că această amintire m-ar putea deranja. Mi-am dat toată silința să-l conving că întâlnirea cu el mă bucură și, cum afară începuse să plouă cu găleata, am rămas pe loc, conversând în librăria aceea înghesuită. Am aflat că lo-cuia tot în Worcestershire, că venise la Londra să asiste la o înmormântare și hotărâse „să profite câteva zile de această împrejurare”. Când l-am întrebat unde stă, mi-a dat un răspuns vag, făcându-mă să bănuiesc că lo-cuiește într-un loc modest. Înainte de a ne despărți, l-am invitat să ia ma-sa cu mine în seara următoare, sugestie pe care a acceptat-o cu entuzi-asm, deși a fost luat prin surprindere când am pomenit de Dorchester. Dar am continuat să insist.

— Este cel mai neînsemnat lucru pe care-l pot face ca să mă revanșez pentru amabilitatea dumneavoastră din trecut, am pledat eu în continua-re, până când a cedat.

Gândindu-mă acum la faptul că alesesem restaurantul Dorchester, mi se pare o culme a insolentei. Înțelesesem doar că ducea lipsă de fon-duri. Ar fi trebuit să-mi dau seama cât de mult l-ar răni să nu plătească jumătate din consumație. Dar pe vremea aceea nu-mi treceau prin minte asemenea amănunte. Eram preocupat mai degrabă să-l impresionez pe bătrân cu felul în care mă transformasem de când mă văzuse ultima oară.

La acest capitol am avut probabil succes, căci la vremea aceea fuse-sem deja de două ori la Dorchester, așa că în seara în care l-am întâlnit pe colonelul Chamberlain, sommelier-ul l m-a întâmpinat cu „Mă bucur să vă revăd, domnule”. Apoi, după ce a asistat la schimbul meu de replici deș-tepte cu maâtre d’ 2 și am început să mâncăm supa, colonelul a izbucnit brusc în răs:

— Și când te gândești că e același mucos care îmi miorlăia în brațe pe vapor!

A mai răs de câteva ori, apoi s-a oprit brusc, temându-se probabil că n-ar fi trebuit să facă aluzie la acel subiect. Dar eu i-am zâmbit calm și i-am răspuns:

— Probabil că v-am pus răbdarea la încercare în călătoria aceea, co-lonele.

Fața bătrânului s-a întunecat o clipă, apoi a spus solemn:

— Date fiind împrejurările, mă gândeam că ai fost extrem de curajos, băiete. Extrem de curajos.

Îmi amintesc că în acel moment s-a lăsat o tăcere puțin jenantă, întreruptă când am comentat împreună aroma delicată a supei. La o masă alăturată, o doamnă grasă, încărcată cu bijuterii, râdea vesel, iar colonelul a privit destul de indiscret spre ea. Apoi se pare că a luat o hotărâre.

— Știi ce-i ciudat? a zis el. Mă gândeam la asta înainte de a ieși, chiar astă-seară. La vremea la care ne-am întâlnit prima oară. Mă întreb dacă îți amintești, băiete. Nu prea cred. La urma urmelor, atunci te frământau alte lucruri.

— Dimpotrivă, am răspuns. Îmi amintesc foarte precis de împrejura-rea aceea.

Nu mințeam. Chiar acum, dacă aș închide ochii o clipă, aș putea să mă transpun în acea dimineață luminoasă din Shanghai, în biroul domnu-lui Harold Anderson, șeful tatălui meu de la importanta companie comer-ci-ală Morganbrook and Byatt. Stăteam într-un scaun cu miros de piele și stejar lăcuit, acel gen de scaun care se află de obicei în fața oricărui birou impozant, dar care, cu acea ocazie, fusese tras în centrul încăperii. Îmi dă-deam seama că era un scaun rezervat doar celor mai de seamă persoa-ne, dar cu acel prilej, datorită gravității situației sau – poate – drept conso-lare, îmi fusese dat mie. Îmi amintesc cum, oricât m-am străduit, nu am putut sta într-o atitudine demnă și, mai mult, nu am găsit o poziție care să-mi permită să-mi țin ambele coate pe brațele lui foarte frumos sculpta-te. Mai mult, în acea dimineață purtam o haină nou-nouță, dintr-un ma-terial gri, aspru – cine mi-o dăduse, nu am idee —, și eram extrem de conștient de felul de-a dreptul inestetic în care fusese forțat să o închei până la bărbie.

Camera era înaltă, cu o hartă mare pe perete și cu ferestre largi, pla-sate în spatele domnului Anderson, prin care bătea soarele și adia vântul. Cred că în tavan, chiar deasupra mea, erau ventilatoare, deși nu-mi amin-tesc, de fapt. Ceea ce îmi amintesc este că stăteam în acel scaun, în mijlo-cul încăperii, fiind centrul unor griji și discuții serioase. În jurul meu adul-ții discutau problema, cei mai mulți în picioare, iar uneori câțiva se du-ceau spre fereastră, coborându-și vocile când comentau o chestiune în contradictoriu. Îmi amintesc că domnul Anderson, un bărbat înalt, cu o mustață stufoasă, se purta cu mine de parcă eram prieteni vechi și o făcea cu atâta convingere încât o vreme m-am gândit că ne cunoscuserăm pe când eram mic și apoi eu îl uitasem. Doar mai târziu m-am convins că era imposibil să ne fi întâlnit înainte de dimineața aceea. În orice caz, își luase rolul de unchi, zâmbindu-mi necontenit, bătându-mă pe umăr, înghiontin-du-mă și făcându-mi cu ochiul. La un moment dat mi-a oferit o ceașcă de ceai, spunându-mi „Ei, Christopher, asta o să te binedispună”, iar apoi s-a aplecat și m-a privit lung în

timp ce o beam. După aceea în încăperea s-au auzit mai multe voci șoptind și sfătuindu-se. Apoi domnul Anderson a apărut în fața mea și a zis:

— Așadar, Christopher, s-a hotărât. Dânsul este colonelul Chamberlain. A acceptat cu amabilitate să te însoțească până în Anglia.

Îmi amintesc că în acel moment în cameră s-a lăsat tăcerea. De fapt, am impresia că toți adulții s-au dat înapoi, ajungând să se alinieze lângă pereți, ca niște spectatori. Domnul Anderson s-a retras și el, cu un ultim zâmbet încurajator. Atunci am dat prima oară ochii cu Chamberlain. S-a apropiat de mine fără grabă, s-a aplecat să mă privească, apoi mi-a întins mâna. M-am gândit că ar trebui să mă ridic și să i-o strâng, dar el mi-o apucase atât de repede și eu mă simțeam atât de tare înțepenit în scaunul acela, încât i-am strâns mâna din acea poziție. Îmi amintesc că a spus a-poi:

— Bietul de tine! La început tata, acum mama. Probabil ai impresia că toată lumea s-a prăbușit în jurul tău. Dar mâine noi doi o să plecăm în Anglia. Acolo te așteaptă mătușa ta. Așa că fii curajos. Cu timpul, o să-ți revii. O clipă nu am putut să scot nici un sunet. Când mi-am regăsit vocea, am zis:

— Sunteți foarte amabil, domnule. Vă rămân îndatorat și sper să nu mă considerați nepoliticos, dar dați-mi voie să vă spun că nu cred că-i ca-zul să plec acum în Anglia.

Apoi, pentru că nu a răspuns imediat, am continuat:

— Vedeți, domnule, detectivii lucrează din răspuțeri să-i găsească pe mama și pe tata. Și sunt cei mai buni detectivi din Shanghai. Cred că-i vor găsi foarte repede.

Colonelul dădea din cap aprobator:

— Sunt sigur că autoritățile fac tot posibilul.

— Vedeți așadar, domnule, că probabil nu va fi necesar să merg în Anglia. Vă mulțumesc pentru amabilitate.

Îmi amintesc cum un murmur a traversat în acel moment încăperea. Colonelul a continuat să dea aprobator din cap, de parcă ar fi cântărit lu-crurile cu mare atenție.

— S-ar putea să ai într-adevăr dreptate, băiete, a spus el în cele din urmă. Sper sincer să ai. Dar de ce să nu vii cu mine, așa, pentru orice e-ventualitate? Apoi, după ce îți vor găsi părinții, pot trimite să te aducă îna-poi. Sau, cine știe? Poate se vor hotărî să vină și ei în Anglia. Ce zici de as-ta? Hai să plecăm amândoi mâine în Anglia. Apoi o să așteptăm să vedem ce se întâmplă.

— Dar știți, dacă-mi permiteți, domnule... Vedeți, detectivii care îmi caută părinții sunt cei mai buni detectivi.

Nu sunt sigur ce a răspuns colonelul la aceste cuvinte. Probabil că a continuat să dea aprobator din cap. În orice caz, în clipa următoare s-a aplecat și mai aproape de mine și mi-a pus o mână pe umăr.

— Ascultă. Îmi dau seama ce simți. Toată lumea s-a prăbușit în jurul tău. Dar trebuie să fii curajos. În afară de asta, mai e și mătușa ta din An-glia. Te așteaptă, nu-ți dai seama? Nu o putem dezamăgi pur și simplu pe această doamnă, nu crezi?

În acea seară, în timp ce mâncam supa, i-am povestit cum îmi amin-tesc aceste ultime cuvinte ale lui. M-am așteptat să râdă. În schimb, el mi-a spus solemn:

— Îmi părea atât de rău de tine, băiete! Atât de rău...

Apoi, dându-și probabil seama că mi-a interpretat greșit starea de spirit, a râs scurt și a zis pe un ton mai vesel:

— Îmi amintesc cum așteptam în port împreună. Eu tot repetam „Hei, o să ne distrăm de minune pe vapor, nu-i așa? O să petrecem ca lumea”, iar tu îmi răspundeai mereu „Da, domnule. Da, domnule. Da, domnule”.

În următoarele minute l-am lăsat să evoce în răspăr amintiri despre vechile sale cunoștințe care fuseseră prezente în biroul domnului Ander-son în dimineața aceea. Numele lor nu-mi spuneau nimic, fără nici o excepție. Apoi colonelul a făcut o pauză și s-a încruntat puțin.

— În ce-l privește pe domnul Anderson, a spus el în cele din urmă, tipul ăsta mă făcea să nu mă simt deloc în apele mele. Avea ceva necurat în el. A fost ceva necurat în toată afacerea aia blestemată, dacă vrei să știi.

Nici nu a terminat bine de rostit aceste cuvinte, că și-a și ridicat pri-virea spre mine, tresărind puțin. Apoi, înainte de a apuca să-i răspund, a început să vorbească din nou repede, deplasând conversația spre ceea ce, fără îndoială, considera a fi un teritoriu mai sigur: cel al călătoriei noastre spre Anglia. La scurt timp după aceea, chicoteam de unul singur, în timp ce el depăna amintiri despre tovarășii noștri de călătorie sau despre ofițerii de bord, mici incidente amuzante pe care le uitaserăm de mult sau nici măcar nu le reținusem. El se amuza, iar eu îl încurajam, pretinzând ade-sea că-mi amintesc ceva doar pentru a-i face plăcere. Și totuși, în timp ce-și depăna amintirile, mi-am dat seama că sunt puțin iritat, pentru că dincolo de anecdotele lui vesele apărea și imaginea mea din timpul aceluia voiaj, una de care nu-mi aminteam. Insinua tot timpul că am stat retras și eram prost dispus, gata să izbucnesc în lacrimi din nimic. Fără îndoială, colonelul adăugase ceva de la el, plasându-se în rolul de paznic plin de eroism și, după atâta timp, era nepolitic și inutil să-l contrazic. După cum am spus, am început să fiu din ce în ce mai iritat, căci, din câte îmi aminteam eu destul de limpede, m-am adaptat cu destulă abilitate la noile realități impuse de situația în care mă aflam. Îmi aduc aminte că, departe de a fi nefericit în timpul acelei călătorii, eram de fapt incitat de viața de pe vapor și când mă gândeam ce-mi va oferi viitorul. Sigur, mi-era dor de părinți din când în când, dar îmi amintesc cum îmi spuneam că se vor găsi alți adulți pe care, cu timpul, îi voi iubi și voi avea încredere în ei. De fapt, pe parcursul acelei călătorii, câteva doamne care auziseră ce mi se întâmplase s-au fosit în jurul meu, arătându-și mila, și îmi aduc aminte că eram la fel de iritat de ele ca și față de colonel în acea seară, la Dorchester. De fapt, nu eram nici pe departe atât de mâhnit pe cât presupuneau adulții din jurul meu. Din câte îmi amintesc, a existat doar un singur moment în timpul acelei călătorii lungi când s-ar putea să fi meritat pe drept cuvânt eticheta de „mucos care miorlăie” și chiar și acesta s-a petrecut în prima zi a călătoriei.

În acea dimineață cerul era înnorat și apa din jur foarte murdară. Stăteam pe puntea vaporului, uitându-mă în urmă, spre port, spre vasele amarate în dezordine, spre țârm, spre pontoane și cocioabe, spre digurile de lemn întunecat din spatele clădirilor imense de pe cheiul din Shanghai, care dispăreau acum toate, transformându-se într-o linie confuză.

— Ei, flăcăule, am auzit eu vocea colonelului în apropiere. Te gândești că te vei întoarce într-o bună zi?

— Da, domnule. Cred că mă voi întoarce.

— O să mai vedem. De îndată ce te vei stabili în Anglia, o să uiți de toate astea destul de repede. Shanghai-ul nu-i tocmai rău, dar nu l-am putut suporta mai mult de opt ani și cred că și ție ți-a fost suficient. Mai mult, și devii chinez.

— Da, domnule.

— Ei bine, bătrâne, ar trebui să fii mai vesel. La urma urmelor, mergi în Anglia. Mergi acasă.

Această ultimă remarcă, această idee că „merg acasă” mi-a stârnit ce-le mai profunde emoții – sunt sigur de asta – pentru prima și ultima oară în timpul acelei călătorii. Chiar și atunci am plâns mai mult de furie decât de supărare, pentru că acele cuvinte ale colonelului m-au revoltat profund. Așa cum vedeam eu lucrurile, urma să ajung într-un ținut străin, unde nu cunoșteam absolut pe nimeni, în timp ce orașul care se tot depărta conți-nea tot ce știam eu pe

lume. Mai presus de orice, părinții mei erau încă a-colo, dincolo de port, dincolo de linia cheiului, și, ștergându-mi ochii, mi-am aruncat privirea pentru ultima oară spre țărnm, întrebându-mă dacă aş putea s-o zăresc pe mama – sau chiar pe tata – alergând spre chei, făcându-mi semne și strigându-mi să mă întorc. Dar chiar și atunci eram conștient că o astfel de speranță nu era decât o răzgâială copilărească. Și, în timp ce vedeam cum imaginea orașului care îmi fusese casă se estompează, îmi amintesc cum m-am întors spre colonel cu o privire zâmbitoare și i-am spus: „Ar trebui să ajungem destul de repede la mare, nu credeți, colonele?”

Sunt convins că în seara aceea am reușit să nu-mi trădez deloc irita-rea față de colonel. Și evident că atunci când s-a urcat într-un taxi în South Audley Street și ne-am luat rămas-bun, era într-o dispoziție minu-nată. Doar după un an de zile, când am auzit de moartea lui, m-am simțit oarecum vinovat că nu am fost mai cald cu el în acea seară, la Dorchester. La urma urmei, îmi făcuse un bine o dată și, din câte mi-am dat seama, era un om foarte de treabă. Dar presupun că, din pricina rolului pe care l-a jucat în viața mea – faptul de a fi legat atât de covârșitor de întâmplă-rile de atunci —, îmi va rămâne mereu în amintire ca o figură ambivalentă.

Vreo trei sau patru ani după episodul de la Waldorf, eu și cu Sarah Hemmings nu prea am mai avut de-a face unul cu altul. Îmi amintesc că în acest răstimp am văzut-o la un cocteil, într-un apartament din Mayfair. La petrecere era foarte multă lume, dar pe mulți de acolo nu-i cunoșteam, așa că m-am hotărât să plec devreme. Tocmai îmi făceam loc spre ușă când am reperat-o pe Sarah Hemmings, care stătea de vorbă cu cineva a-flat chiar în drumul meu. Primul meu impuls a fost să mă întorc și s-o iau în altă direcție. Dar asta era la puțin timp după succesul din cazul Roger Parker și m-am întrebat dacă domnișoara Hemmings ar îndrăzni să fie la fel de arogantă cum fusese cu câțiva ani în urmă la Waldorf. Așa că am continuat să-mi fac loc, strecurându-mă pe lângă lume, și m-am asigurat că trec chiar prin fața ei. În acest interval am văzut cum îmi cerceta înde-lung figura. Fața îi era traversată de o expresie încurcată, căci se lupta să-și amintească cine eram de fapt. Apoi mi-am dat seama că s-a lămurit și, fără nici un zâmbet, fără nici o înclinare a capului, și-a întors iar privi-rea spre persoana cu care vorbea.

Eu nu am dat aproape deloc importanță evenimentului, pentru că s-a produs într-o perioadă în care eram extrem de implicat în multe cazuri, care mă solicitau serios. Și, cu toate că asta s-a petrecut cu mai bine de un an înainte ca numele meu să dobândească reputația pe care o are și azi, începeam să întrezăresc pentru prima oară dimensiunea responsabili-tății care îi revine unui detectiv cu un oarecare renume. Desigur, n-am în-cetat să cred că sarcina de a distruge răul care apare sub cele mai înșelă-toare fețe, fiind deseori pe punctul de a scăpa neobservat, este o misiune crucială și sacră. Dar până la experiența pe care am avut-o în cazuri cum a fost crima Roger Parker, nu am înțeles cu adevărat ce înseamnă pentru oameni – și nu doar pentru cei direct implicați, ci pentru publicul larg – să fie eliberați de un rău atât de apăsător. În consecință, am devenit mai hotărât ca oricând să nu mă mai las distras de atracțiile superficiale ale vieții londoneze. Și parcă am început să înțeleg ceva-ceva din motivele care i-au făcut pe părinții mei să ia poziția pe care o luaseră. În orice caz, în acea perioadă cei ca Sarah Hemmings nu-mi influențau prea mult gându-rile și s-ar fi putut chiar să uit de existența ei dacă nu m-aș fi întâlnit în-tâmplător cu Joseph Turner în ziua aceea, în Kensington Gardens.

Pe atunci investigam un caz în Norfolk și mă întorsesem pentru câte-va zile la Londra, cu intenția de a studia notele ample pe care le făcusem. Tocmai mă plimbam prin Kensington Gardens într-o dimineață cenușie, meditând la multele detalii curioase care însoțeau dispariția victimei, când am fost salutat de la distanță de o figură pe care am recunoscut-o pe dată ca fiind Turner, o persoană pe care o cunoscusem vag la sindrofiile monde-ne la care participam. A venit în grabă spre mine și, după ce m-a întrebat de ce „apar tot mai rar în ultima vreme”, m-a invitat la

restaurant, la o ci-nă dată de el și de prietenul lui. Când l-am refuzat politicos, invocând fap-tul că actualul meu caz îmi solicita toată atenția și timpul de care dispu-neam, el mi-a spus:

— Păcat. Sarah Hemmings vine și ea și dorește să discute serios cu tine.

— Domnișoara Hemmings?

— Ți-o amintești, nu-i așa? Ea își amintește cu siguranță de tine. A zis că v-ați cunoscut vag acum câțiva ani. Mereu se plânge că nu mai ești de găsit.

Rezistând pornirii de a arunca o replică, am răspuns cu simplitate:

— Ei bine, transmite-i toate cele bune. După aceea l-am părăsit pe Tumer destul de brusc, dar, întorcându-mă la birou, mărturisesc că am constatat că sunt întrucâtva tulburat de această dorință a domnișoarei Hemmings de a mă vedea. În cele din urmă mi-am spus că, după toate aparențele, Turner făcuse o greșeală sau cel puțin exagerase, din dorința de a mă atrage la cină. Dar ulterior, în următoarele luni, mi-au ajuns la urechi și alte relatări similare. Sarah Hemmings, spuneau ei, era supărată că, în ciuda faptului că am fost cândva prieteni, acum devenisem o persoană imposibil de găsit. Mai mult, am auzit din diverse surse că amenința „să dea de urma mea”. Și în cele din urmă, săptămâna trecută, în timp ce mă aflam în satul Shackton, în Oxfordshire, investigând afacerea Studley Grange, domnișoara Hemmings a apărut personal, probabil cu intenția de a-și duce la bun sfârșit amenințarea.

Găsisem grădina dintre ziduri – în care se afla iazul unde fusese des-coperit trupul lui Charles Emery – la capătul terenului pe care se afla ca-sa. După ce am coborât patru trepte de piatră, am ajuns într-un drept-unghi atât de pervers ferit de soare, că și în acea dimineață însorită totul în jurul meu era învăluit de umbră. Zidurile erau acoperite cu iederă, dar, într-un fel, nu puteai evita impresia că pășeai într-o celulă de închisoare fără acoperiș. Iazul domina acest spațiu închis. Deși mai mulți inși îmi spusese că avea carași aurii, eu nu vedeam nici un semn de viață. De fapt, îmi venea greu să-mi imaginez cum poate trăi ceva într-o apă atât de nesănătoasă, un loc într-adevăr potrivit doar pentru un cadavru. De jur-împrejurul iazului exista un cerc format din lespezi de piatră pătrate, aco-perite cu mușchi și îngropate în noroi. Aș zice că examinam zona cam de cincisprezece minute – eram la mal, scrutând cu lupa una dintre lespezile care înaintau în apă —, când mi-am dat seama că sunt urmărit. La înce-put am presupus că este vreunul dintre membrii familiei, care dorea să mă asalteze iar cu întrebări. Pentru că mai devreme insistasem să nu fiu între-rupt, m-am decis ca, riscând să fiu considerat nepoliticos, să mă prefac că nu am observat nimic.

În cele din urmă am auzit scârțâitul unui pantof pe o piatră din apro-pierea intrării în grădină. Începea deja să pară nefiresc să rămân pe burtă atâta vreme și, oricum, epuizasem investigațiile pe care le puteam între-prinde cu folos dintr-o asemenea poziție. În plus, nu uitasem complet că stăteam în același loc în care fusese comisă crima și că ucigașul se afla încă în libertate. În clipa în care m-am sculat în picioare, m-a trecut un fior și, scuturându-mi hainele de praf, m-am întors cu fața spre intrus.

Desigur că apariția lui Sarah Hemmings m-a surprins, dar sunt con-vins că pe fața mea nu a apărut nimic neobișnuit. Îmi confecționasem o expresie de nemulțumire și cred că ea a văzut acest lucru, pentru că pri-mul lucru pe care l-a spus a fost acesta:

— Oh, nu aveam intenția să vă spionez! Dar mi s-a părut că nu tre-buie să ratez ocazia. Să-l vezi pe marele om la lucru, vreau să zic.

I-am cercetat chipul cu atenție, dar nu am putut descoperi nici o ur-mă de sarcasm. Cu toate acestea, mi-am menținut tonul rece când am început să vorbesc.

— Domnișoara Hemmings. Este într-adevăr o surpriză!

— Am auzit că sunteți aici. Stau câteva zile la prietena mea din Pem-leigh. Este sus, pe deal.

S-a oprit, așteptându-se, fără îndoială, să-i răspund. Când am conti-nuat să tac, nu a dat semne că o deranjează, ci s-a îndreptat spre mine.

— Sunt bună prietenă cu familia Emery, știați?

După aceea a adăugat:

— Teribilă istorie. Crima asta, vreau să zic.

— Da, teribilă.

— Ah, deci și dumneavoastră credeți că este o crimă. Ei bine, presu-pun că asta lămurește lucrurile. Aveți vreo teorie, domnule Banks?

Am dat din umeri.

— Mi-am format câteva opinii, asta pot spune.

— Ce păcat că familia Emery nu s-a gândit să vă ceară ajutorul când s-a întâmplat totul, adică anul trecut, în aprilie. Vreau să zic... să-l aduci pe Celwyn Henderson într-un caz ca acesta! La ce se așteptau? Domnul acela ar fi trebuit trimis la plimbare de mult! Asta demonstrează cât de rupți de realitate ajung oamenii dacă trăiesc aici. Evident, oricine din Lon-dra le-ar fi putut vorbi despre dumneavoastră.

Trebuie să mărturisesc că această ultimă remarcă m-a intrigat oare-cum, așa că, după o clipă de ezitare, m-am pomenit că o întreb:

— Scuzați-mă, dar ce anume să le vorbească?

— Desigur, că sunteți cel mai strălucit detectiv din Anglia! Cu toții am fi putut să le spunem acest lucru, dar celor din familia Emery le-a luat mult timp să se dezmeticească. Mai bine mai târziu decât niciodată, proba-bil, dar bănuiesc că urmele s-au cam șters deja.

— Uneori există niște avantaje când te apuci de un caz după ce s-a scurs un timp.

— Adevărat? Ce fascinant! Întotdeauna am crezut că esențialul este să ajungi la locul faptei cât mai repede, să miroși urmele, cum ar veni.

— Dimpotrivă, niciodată nu-i prea târziu să miroși urmele, cum ați spus dumneavoastră.

— Dar nu-i așa că e deprimant să vezi cum crima asta le-a măcinat nervii acestor oameni? Și nu e vorba doar de membrii familiei. Întreg Shacktonul a început să se descompună. Odinioară era un târgușor fericit și prosper. Toată afacerea asta i-a vârât într-o mlaștină de suspiciuni. Domnule Banks, dacă veți putea rezolva întreaga poveste, cei de-aici or să vă țină minte în vecii vecilor.

— Credeți într-adevăr? Ar fi curios.

— Nici să nu vă îndoiiți! V-ar fi cu toții atât de recunoscători... Da, vor vorbi despre dumneavoastră generații la rând.

Am lăsat să-mi scape un râs scurt.

— Se pare că dumneavoastră cunoașteți satul foarte bine, domnișoa-ră Hemmings. Și eu, care credeam că vă petreceți tot timpul la Londra...

— Ah, nu suport Londra decât un timp, apoi trebuie să plec. Știți, în adâncul meu nu sunt orășeancă.

— Mă surprindeți. Întotdeauna am fost convins că sunteți foarte a-trasă de viața de oraș.

— Aveți dreptate, domnule Banks. În vocea ei apăruse o inflexiune re-sentimentară, de parcă aș fi păcălit-o, îngheșuind-o într-un colț.

— Ceva mă atrage spre oraș. Își are, într-adevăr... atracțiile lui.

Pentru prima oară de când discutăm, s-a depărtat de mine și a încon-jurat cu privirea grădina dintre ziduri, apoi a continuat:

— Asta îmi amintește... Ei bine, să fiu sinceră, nu-mi amintește de nimic. De ce să mă prefac?

M-am gândit la asta tot timpul cât am vorbit. Aș dori să vă cer o fa-voare.

— Despre ce e vorba, domnișoară Hemmings?
— Surse de încredere mi-au spus că ați fost invitat la dineul Fundației Meredith din acest an. Este adevărat?

Am tăcut o clipă înainte de a-i răspunde:

— Da. Ați auzit bine.

— E ceva să fii invitat acolo, la vârsta dumneavoastră! Am auzit că anul acesta dineul se dă în onoarea lui sir Cecil Medhurst.

— Da, așa cred.

— Am mai auzit că se așteaptă și participarea lui Charles Wolfe.

— Violonistul?

A râs cu multă vervă.

— Mai face oare și altceva? Și se pare că și cea a lui Thomas Byron.

Se însuflețise vizibil, dar s-a depărtat încă o dată și a privit îndelung împrejurimile, cu un ușor tremur.

— Spuneți, am întrebat-o eu în cele din urmă, că doriți să vă fac o favoare?

— O da, da! Doream să... aș dori să mă invitați să vă însoțesc. La dineul Fundației Meredith.

Mă ținutua cu o privire adâncă. Mi-a luat ceva timp să-i dau o replică, dar când am găsit-o, am vorbit calm.

— Aș dori să vă onorez cererea, domnișoară Hemmings, dar, din păcate, le-am răspuns organizatorilor acum câteva zile. Mă tem că va fi prea târziu să-i informez despre dorința mea de a veni cu un oaspete...

— Absurd! a izbucnit ea furioasă. Numele dumneavoastră este acum pe buzele tuturor. Dacă ați dori să aduceți un prieten, ar fi și mai mulțumiți. Doamnă Banks, nu vreți să mă dezamăgiți, nu-i așa? Ar fi ne-demn de dumneavoastră. La urma urmelor, suntem prieteni de ceva timp.

Ultima ei remarcă – amintindu-mi de istoria reală a „prieteniei” noastre – m-a făcut să-mi vin în fire.

— Domnișoară Hemmings, am spus eu cu fermitate, este o favoare pe care nu-mi stă în putere să vi-o satisfac.

În ochii lui Sarah Hemmings apăruse însă o expresie hotărâtă.

— Cunosc toate detaliile, doamnă Banks. La hotelul Claridge. Mier-curea viitoare, seara. Voi fi acolo. Aștept cu nerăbdare seara aceea, iar pe dumneavoastră o să vă aștept în hol.

— Holul hotelului Claridge, după câte știu, este deschis persoanelor respectabile. Dacă doriți să stați acolo miercurea viitoare, seara, domnișoară Hemmings, eu nu vă pot împiedica.

Ea m-a privit cu multă atenție, fiind nesigură de intențiile mele. În ce-le din urmă a spus:

— Deci mă veți vedea cu siguranță acolo miercurea viitoare, doamnă Banks.

— Cum am spus, este problema dumneavoastră, domnișoară Hemmings. Acum vă rog să mă scuzați.

Capitolul trei MI-A LUAT câteva zile bune să dezleg misterul morții lui Charles Emery. Rezolvarea lui nu a atras atât de multă publicitate ca alte investigații pe care le dusesem la capăt, dar recunoștința familiei Emery – și, de fapt, a întregii comunități din Shackton – a făcut ca acest caz să mi se pară la fel de satisfăcător ca și altele din cariera mea de până atunci. M-am întors la Londra vii și bine dispus și, în consecință, nu m-am gândit la întâlnirea mea cu Sarah Hemmings din grădina dintre ziduri, din prima zi a investigației. Nu vreau să spun că am uitat cu totul de intențiile ei declarate referitoare la dineul Fundației Meredith, dar, cum am spus, aveam o stare de spirit triumfătoare și cred că m-am decis să nu mă gândesc la aseme-nea lucruri. Probabil

că undeva în adâncurile mele credeam că „amenința-rea” ei nu era altceva decât o manevră de moment.

În orice caz, aseară, când m-am dat jos din taxi în fața hotelului Cla-ridge, gândurile îmi erau în cu totul altă parte. În primul rând, îmi spu-neam mie însumi că recentele triumfuri îndreptăteau cu prisosință invita-ția primită și, departe de a se pune în discuție prezența mea acolo, ceilalți oaspeți vor dori mai degrabă să-mi pună o mulțime de întrebări pentru a afla informații de culise despre cazurile rezolvate. Îmi mai repetam că ho-tărâsem să nu plec prea devreme de la dineul din acea seară, chiar dacă asta însemna să fac față unor momente neprevăzute de singurătate. Când am intrat în holul impozant, am fost luat prin surprindere de imaginea domnișoarei Hemmings, care mă aștepta zâmbitoare.

Era îmbrăcată impresionant, într-o rochie de mătase de culoare în-chisă, la care asortase bijuterii discrete, dar elegante. S-a îndreptat spre mine cu atâta siguranță, că a avut timp chiar să salute zâmbind un cuplu care trecea pe lângă noi.

— Ah, domnișoară Hemmings! am spus eu, în timp ce încercam să rememorez în grabă tot ce se petrecuse între noi în ziua aceea la Studley Grange.

Trebuie să vă mărturisesc că în acel moment mi se părea firesc ca ea să creadă că are tot dreptul să-i ofer brațul și s-o conduc înăuntru. Fără îndoială că mi-a sesizat nesiguranța și a devenit mai încrezătoare în sine.

— Dragă Christopher, a spus ea, ești foarte elegant. Sunt copleșită! Oh, și nu am avut încă ocazia să te felicit! Tot ce ai făcut pentru familia Emery a fost absolut minunat. Cât de inteligent ai procedat...

— Ți mulțumesc. Nu a fost deloc o chestiune chiar atât de complica-tă.

Mă luase deja de braț și, dacă în clipa aceea s-ar fi îndreptat spre va-letul care îi îndruma pe invitați spre scară, sunt sigur că n-aș mai fi avut puterea să fac nimic altceva decât ce îmi sugera ea. Dar în acest punct – acum îmi dau seama – a comis o eroare. Probabil că dorea să savureze momentul sau poate că îndrăzneala ei pierise pentru o secundă. În orice caz, nu a arătat că ar avea intenția să pornească în sus pe scări. În schimb, privind lung la ceilalți invitați, care se tot adunau în hol, mi s-a adresat:

— Sir Cecil nu a sosit încă. Sper că voi reuși să vorbesc cu el. Au fă-cut o alegere bună desemnându-l ca persoană omagiată anul ăsta, nu crezi?

— Așa este.

— Știi, Christopher, nu cred că vor trece mulți ani și ne vom strânge aici cu toții să te omagiem pe tine.

Am râs.

— Nici vorbă...

— Nu, nu! Sunt sigură de asta. Foarte bine, s-ar putea să mai treacă niște ani. Dar ziua aceea va veni negreșit, o să vezi.

— Sunteți foarte amabilă, domnișoară Hemmings. A continuat să mă țină de braț în timp ce stăteam acolo, în picioare, și vorbeam. Destul de des, pe lângă noi treceau înși care ne zâmbeau sau ne salutau, adresân-du-se când unuia, când celuiilalt. Și trebuie să spun că am simțit o plăcere deosebită la gândul că toți acești oameni – mulți dintre ei foarte distinși – mă vedeau braț la braț cu Sarah Hemmings. Îmi închipuiam că în ochii lor citesc, chiar în momentul în care ne salutau, următorul gând: „Oh, a-cum a pus mâna pe el, nu-i așa? Ei bine, e firesc, foarte firesc”. Departe de a mă face să mă simt un prost sau umilit în vreun fel, această idee mă umplea de mândrie. Dar apoi, brusc – și nu știu din ce cauză —, fără să-mi dau seama, am început să mă înfurii pe ea. Sunt sigur că în acel moment în comportamentul meu nu se putea detecta vreo schimbare și am continuat să vorbim amical încă o vreme, răspunzând la salutul vreunui invitat

care trecea pe lângă noi. Însă când mi-am desfăcut brațul dintr-al ei și m-am întors spre ea, am făcut-o cu o hotărâre neclintită.

— Ei bine, domnișoară Hemmings, mă bucur că v-am reîntâlnit. A-cum trebuie să vă las și să mă duc sus, la acest eveniment festiv.

M-am înclinat ușor și am început să mă îndepărtez. Era clar că asta a luat-o prin surprindere și, dacă avea cumva pregătită vreo strategie pentru refuzul meu de a coopera, în acel moment nu fost în stare să o pună în aplicare. Doar după ce m-am depărtat câțiva pași de ea și m-am alăturat unui cuplu în vârstă care mă salutase, a venit repede după mine.

— Christopher! a șoptit ea, ieșită din minți. N-o să îndrăznești! Mi-ai promis!

— Știi bine că n-am făcut așa ceva.

— N-o să îndrăznești! Christopher, nu se poate!

— Vă doresc o seară plăcută, domnișoară Hemmings.

Depărtându-mă de ea – și, inevitabil, de cuplul în vârstă, care se străduia să nu audă nimic —, am început să-mi croiesc drum spre scara monumentală.

Când am ajuns la primul etaj, am fost condus într-o anticameră luminoasă ca ziua. Acolo m-am alăturat disciplinat șirului de invitați care treceau unul după altul prin fața unui birou. În spatele biroului se afla un bărbat în uniformă și cu o expresie glacială întipărită pe față, care verifica numele invitaților într-un registru. Când mi-a venit rândul, am fost mulțumit să văd o scânteie de emoție pe fața celui bărbat glacial în momentul în care mi-a bifat numele. Am semnat în cartea de oaspeți, apoi m-am îndreptat spre o ușă care dădea într-o sală mare, unde am observat că se strânsese deja o mulțime apreciabilă de invitați. În momentul în care am trecut pragul și am fost înconjurat de vacarm, un bărbat cu o barbă stufoasă și neagră m-a salutat și mi-a întins mâna. Am presupus că era una din gazdele evenimentului, dar nu am reușit să rețin prea multe din cele ce mi-a spus, pentru că, sincer să fiu, în clipele acelea îmi era greu să mă gândesc la orice altceva decât la ceea ce se petrecuse jos. Trăiam o senzație de gol straniu și trebuia să-mi repet că nu o prinsesem deloc în cursă pe domnișoara Hemmings, că, oricare ar fi umilința la care fusese supusă, și-o făcuse cu mâna ei.

Dar după ce m-am despărțit de bărbos și am înaintat la întâmplare în încăpere, Sarah Hemmings a continuat să-mi domine gândurile. Abia i-am remarcat pe chelnerul care s-a apropiat de mine cu o tavă cu aperitive și pe invitații care se întorceau să mă salute. La un moment dat m-am alăturat conversației unui grup de trei-patru bărbați – toți dovedindu-se a fi oameni de știință – care păreau să știe cine sunt eu. Apoi, la vreo cinci-sprezece minute după ce intrasem în salon, am simțit o ușoară schimbare în atmosferă și, privind în jur, am dedus din privirile și murmurele oame-nilor că lângă ușa prin care intrasem era o oarecare agitație.

În clipa în care am observat acest lucru, m-a cuprins o presimțire sumbră și primul meu impuls a fost să mă pierd în mulțimea din încăpere. Dar parcă o forță misterioasă mă trăgea înapoi, spre ușă, și m-am trezit încă o dată lângă bărbos, care în acel moment stătea cu spatele la recepție, urmărind cu o expresie chinuită drama din anticameră.

Uitându-mă atent dincolo de el, m-am convins că domnișoara Hemmings era într-adevăr centrul scandalului. Din pricina ei se oprise procesul invitaților care își semnau numele la birou. Nu țipa cu adevărat, dar părea că nu-i pasă cine o aude. Am urmărit-o cum s-a scuturat din strânsoarea unui angajat mai vârstnic al hotelului, care încerca să o rețină. A-poi, aplecându-se peste birou de parcă ar fi vrut să-l străpungă și mai înflăcărat cu privirea pe bărbatul glacial, care ședea în continuare pe scaun, a spus aproape suspinând:

— Dar pur și simplu nu-ți dai seama! Trebuie să intru, nu vezi? Am atâția prieteni acolo, locul meu este acolo, chiar acolo! Oh, fii rezonabil!

— Îmi pare rău, domnișoară... a început bărbatul cu figura glacială.

Dar Sarah Hemmings, căreia îi căzuse o şuviță de păr peste o parte a feței, nu l-a lăsat să termine.

— Este cea mai stupidă confuzie, nu vezi? Asta este cea mai stupidă confuzie care s-a produs vreodată! Și tocmai din această cauză te porți brutal! Nu-mi vine să cred! Pur și simplu nu-mi vine să cred...

Se pare că toți cei care asistam la această scenă eram uniți de o stân-jeneală neputincioasă. Apoi bărbosul și-a venit în fire și a pășit autoritar în anticameră.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat el cu blândețe. S-a făcut vreo greșeală, scumpă doamnă? Haideți, haideți, o vom rezolva, sunt sigur. Sunt la dis-poziția dumneavoastră.

Apoi a făcut un gest de surprindere și a exclamat:

— Vai, dar sunteți domnișoara Hemmings, nu-i așa?

— Sigur că eu sunt! Eu sunt! Nu vezi? Omul ăsta e atât de brutal cu mine...

— Dar, domnișoară Hemmings, scumpă domnișoară, nu-i cazul să vă necăjiți! Haideți, veniți cu mine o clipă...

— Nu! Nu! Nu mă veți lua de aici! Nu permit! Vă spun că trebuie, tre-buie neapărat să intru! De atâta timp visez la asta...

— Fără îndoială că o putem ajuta pe tânăra doamnă, s-a auzit vocea unui bărbat care stătea pe margine. De ce să fim atât de meschini? Dacă s-a obosit să vină până aici, de ce să nu i se dea voie înăuntru?

Aceste cuvinte au produs un murmur general de aprobare, deși am remarcat și câteva figuri dezaprobatoare. Bărbosul a ezitat, apoi a decis că primul lucru pe care-l are de făcut este să pună capăt scenei:

Ei bine, poate că în acest caz excepțional...

Apoi, întorcându-se spre omul cu fața glacială din spatele biroului, a continuat:

— Sunt convins că putem găsi o cale să-i facem loc domnișoarei Hemmings, nu credeți, domnule Edwards?

Aș mai fi zăbovit, dar în tot timpul acestui schimb de replici am fost cuprins de teama că domnișoara Hemmings s-ar putea să mă remarce și să mă târască în acest spectacol dizgrațios, acuzându-mă de ceva. De fapt, chiar în momentul în care am început să mă retrag, m-a privit o clipă drept în față. Dar n-a făcut nimic și în clipa următoare ochii ei neliniștiți s-au întors spre bărbos. Am profitat de acest prilej și am plecat în grabă.

În următoarele douăzeci de minute mi-am impus să stau în sala de bal, cât mai departe de ușă. Surprinzător de mulți invitați păreau inutil de copleșiți de importanța ocaziei, așa că o mare parte din conversații – cele pe care le auzeam în jurul meu și cele la care participam – constau aproa-pe exclusiv în schimburi de complimente. După ce epuizau complimentele, oamenii treceau la elogierea invitatului de onoare. La un moment dat, după un asemenea discurs care enumera în detaliu realizările lui sir Cecil Medhurst, i-am spus domnului în vârstă care îl ținuse:

— Mă întreb dacă sir Cecil a ajuns. Tovarășul meu a făcut un semn cu paharul și, la mică distanță, în partea opusă a încăperii, am văzut si-lu-eta înaltă a marelui om de stat, ușor înclinată, conversând cu două doam-ne între două vârste. Apoi, tocmai când îl cercetam cu privirea, am văzut-o pe Sarah Hemmings ieșind din mulțime și îndreptându-se direct spre el.

Nu mai era nici urmă din ființa aceea demnă de milă din anticameră. Arăta absolut radioasă. și, în timp ce priveam, ea a pășit semeață spre sir Cecil și, fără umbră de ezitare, i-a pus mâna pe braț.

Bărbatul în vârstă m-a prezentat cuiva, așa că pe moment am fost ne-voit să mă uit în altă parte. Când am privit mai apoi spre sir Cecil, am vă-zut că domnișoara Hemmings reușise să-i capteze întreaga atenție, iar cele două doamne între două vârste stăteau într-o parte, asistând la

discuție cu un zâmbet încurcat. Chiar în clipa în care m-am uitat eu, sir Cecil își dă-dea capul pe spate și râdea zgomotos la vorbele ei.

Când a sosit timpul, am fost conduși în sala de banchet și așezați în jurul unei mese imense și lungi, sub lumina strălucitoare a candelabrelor. M-am simțit ușurat să văd că domnișoara Hemmings fusese așezată la mare distanță de mine și o vreme am gustat atmosfera. Am conversat pe rând cu doamnele care-mi stăteau de o parte și de alta – ambele fiind, în felul lor, încântătoare —, iar mâncarea era de un rafinament lipsit de os-tentație. Dar, pe măsură ce mâncam, m-am trezit că mă aplec din când în când să o zăresc pe domnișoara Hemmings și am început să-mi repet în minte toate motivele care mă îndreptățiseră să mă comport așa cum o făcusem.

Probabil că datorită acestor preocupări nu-mi pot aminti mai multe despre dineu. Spre sfârșit s-au rostit discursuri. Diverse persoane s-au ridicat în picioare și l-au copleșit pe sir Cecil cu laude pentru contribuția lui în politica mondială și în special pentru rolul său în crearea Ligii Nați-unilor. Apoi, în cele din urmă, sir Cecil însuși s-a ridicat în picioare.

Discursul lui a fost în același timp autocritic și optimist. După părere-rea lui, omenirea învățase din greșelile ei, iar acum toate structurile se preocupau ferm să vegheze ca o calamitate de dimensiunea Războiului cel Mare să nu se mai producă pe glob. Războiul, așa înfiorător cum a fost, n-a reprezentat decât un moment de „derapaj nefericit în evoluția omului”, când progresul tehnic a luat-o cu câțiva ani înaintea capacităților noastre organizatorice. Toți am fost surprinși de dezvoltarea rapidă a forței noastre ingineresti și de capacitatea de a purta război cu armele moderne, dar a-cum am depășit acest impas. După ce ni s-a amintit de ororile care pot năvăli peste noi, forțele civilizației au avut câștig de cauză și au impus autori-tatea legii. Discursul lui s-a desfășurat pe aceste coordonate, iar noi toți am aplaudat cu entuziasm.

După dineu, doamnele nu ne-au părăsit, ci am fost rugați cu toții să trecem în sala de bal. Acolo se afla un cvartet de coarde care cânta, iar chelnerii se plimbau peste tot cu tăvi cu băuturi, trabucuri și cafea. Invita-ții au început imediat să circule, iar atmosfera era cu mult mai relaxată decât aceea de dinaintea dineului. La un moment dat am prins din întâm-plare privirea domnișoarei Hemmings, care se afla în partea opusă a încă-perii, și am fost surprins să constat că îmi zâmbea. Primul meu gând a fost că este zâmbetul unui dușman care pune la cale o revanșă teribilă, dar a-poi am continuat să o observ pe tot parcursul serii și am ajuns la conclu-zia că mă înșelasem. Mi-am dat seama că Sarah Hemmings era extrem de fericită. După luni, poate ani de planuri, izbutise să fie în acest loc, la a-ceastă oră, și, după ce și-a atins scopul, dăduse uitării – așa cum se în-tâmplă, din câte am aflat, cu o femeie care tocmai a născut – amintirea durerii pe care o îndurase anterior. Am urmărit-o cum trecea de la un grup la altul, conversând amical. Mi-a trecut prin minte că ar trebui să traver-sez încăperea și să mă împac cu ea cât este într-o asemenea stare de spi-rit, dar posibilitatea ca dispoziția ei să se schimbe brusc, iar ea să provoa-ce altă scenă, m-a ținut la o distanță apreciabilă.

Trecuse probabil o jumătate de oră din acea parte a serii, când am fost în sfârșit prezentat lui sir Cecil Medhurst. Nu făcusem eforturi specia-le să-l întâlnesc, dar presupun că aș fi fost puțin dezamăgit dacă aș fi ple-cat de la acest dineu fără să fi schimbat vreun cuvânt cu ilustrul om de stat. De fapt, el a fost condus spre mine de lady Adams, pe care o întâlni-sem cu câteva luni în urmă în timpul unei investigații. Sir Cecil mi-a strâns mâna cu căldură și mi-a spus:

— Ah, tinere! Iată-te, deci!

Am fost lăsați singuri câteva minute în mijlocul încăperii. Jur-împre-jurul nostru era un vacarm însuflețit și, pentru a schimba amabilitățile obișnuite, am fost nevoiți să ridicăm vocile. La un moment dat m-a în-ghiontit și a zis:

— Știi, tot ce am spus mai devreme la dîneu. Despre lumea care o să devină un loc mai sigur și mai civilizat. Cred într-adevăr acest lucru. Cel puțin – și în acel moment mi-a luat mîna și mi-a aruncat o privire comică —, cel puțin mi-ar plăcea să o cred. O, da, mi-ar plăcea enorm să o cred. Dar nu știi, tinere prieten. Nu știi dacă vom reuși să rezistăm. O să facem și noi ce-o să putem. Vom organiza, vom dezbate. Îi vom solicita pe cei mai importanți oameni din cele mai importante națiuni să-și pună mintea la contribuție și să vorbească. Dar răul va fi întotdeauna acolo și ne va pîndi după colț. O, da! Sunt ocupați, chiar acum, chiar în clipa asta, când vor-bim, sunt ocupați să conspire și să ne distrugă civilizația. Și sunt deștepți, diabolic de deștepți! Bărbații și femeile cumsecade fac și ei ce pot, își sa-crifică viața pentru a-i tine în șah, dar mi-e teamă că nu va fi suficient, pri-etene. Mi-e teamă că nu va fi suficient. Răii sunt mult prea vicleni pentru cetățeanul obișnuit și onorabil. Îl vor încercui, îl vor corupe, îl vor întoarce împotriva semenilor lui. Văd acest lucru, îl văd tot timpul, și situația se va înrăutăți. De aceea trebuie să ne bizuim, mai mult ca oricînd, pe oameni ca tine, prietene. Cei puțini care vor fi de partea noastră și care sunt la fel de deștepți ca ei. Cei care le vor ghici jocul repede și vor distruge ciuperca înainte de a-și aduna puterile și de a se răspîndi.

Se poate să fi fost ceva mai mult decît doar amețit. Poate că ocazia îl copleșise. Oricum, a continuat în același spirit o vreme, strîngându-mi brațul, emoționat, în timp ce vorbea. Poate pentru că acest domn distins era atît de plin de efuziune sau poate pentru că mă gîndisem toată seara să-l întreb asta, în cele din urmă, cînd a făcut o pauză, i-am spus:

— Sir Cecil, cred că ați fost recent la Shanghai.

— Shanghai? Desigur, prietene. M-am dus și m-am întors. Ceea ce se petrece în China este hotărât. Știi, nu ne mai putem preocupa doar de Europa. Dacă dorim să împiedicăm haosul din Europa, trebuie să privim mai departe.

— Vă întreb, domnule, pentru că m-am născut în Shanghai.

— Adevărat? Ia te uită...

— Tocmai mă întrebam, domnule, dacă nu l-ați întîlnit din întîmpla-re pe un vechi prieten de-al meu. Desigur, nu văd de ce să-l fi întîlnit nea-părat. Îi cheamă Yamashita. Akira Yamashita.

— Yamashita? Hm... Japonez, din cîte înțeleg. Desigur, sunt o mulți-me de japonezi în Shanghai. Sunt tot mai influenți. Yamashita zici.

— Akira Yamashita.

— N-aș putea zice că l-am întîlnit. Diplomat sau ceva de genul ăsta?

— De fapt, domnule, nu am de unde să știu. Am fost prieteni în copilărie.

— Oh, înțeleg! Dacă așa stau lucrurile, sunteți sigur că se află încă la Shanghai? Poate că omul dumneavoastră s-a întors în Japonia.

— O, nu, sunt sigur că este încă acolo! Akira îndrăgea foarte mult Shanghai-ul. În afară de asta, era hotărât să nu se mai întoarcă în Japo-nia. Nu, sunt sigur că este încă acolo.

— Ei bine, nu l-am întîlnit. L-am văzut destul de des pe tipul acela, pe Saito. Și câțiva militari. Dar pe nimeni cu numele ăsta.

— Ei bine...

Am rîs pentru a-mi ascunde dezamăgirea.

— Era cu totul improbabil. Mă întrebam doar, atîta tot.

Chiar în acel moment, spre neliniștea mea, mi-am dat seama că Sa-rah Hemmings stătea lângă mine.

— L-ați prins pînă la urmă pe marele detectiv, sir Cecil, a spus ea cu voioșie.

— Așa e, draga mea, a răspuns bătrînul gentleman, aruncîndu-i o privire veselă. Tocmai îi spuneam că va trebui să ne bazăm pe el în urmă-torii ani.

Sarah Hemmings mi-a zâmbit.

— Trebuie să vă spun, sir Cecil, că nu am avut întotdeauna impresia că domnul Banks este o persoană pe care să te bazezi în întregime. Dar probabil că este tot ce avem noi mai bun.

În acel moment am hotărât că este cazul să plec cât mai repede și, pretinzând că am observat pe cineva în partea opusă a încăperii, mi-am cerut scuzele de rigoare și m-am îndepărtat.

Nu am dat cu ochii de domnișoara Hemmings decât mai târziu. Invi-tații începuseră deja să plece și sala de bal era puțin mai aerisită. În plus, chelnerii deschiseseră câteva uși spre balcoane, așa că briza înviorătoare a nopții adia prin încăpere. Cu toate acestea, seara era la fel de caldă și, do-rind să iau puțin aer curat, m-am abătut spre unul dintre balcoane. Abia ce pășisem afară, când mi-am dat seama că Sarah Hemmings era deja a-colo, cu spatele întors la sala de bal, cu o țigară în portțigaret, privind fix cerul nopții. M-am dat înapoi, dar, în ciuda faptului că nu tresărise, ceva mi-a spus că e conștientă de prezența mea. În consecință, mi-am croit drum spre balcon și i-am spus:

— Așa deci, domnișoară Hemmings. V-ați bucurat de seara asta până la urmă.

— A fost cea mai minunată seară a mea, a răspuns ea, fără să se în-toarcă.

A lăsat să-i scape un oftat de mulțumire și apoi mi-a zâmbit fugar, peste umăr, înainte de a-și fixa încă o dată privirea pe cerul nopții.

— Exact cum mi-am imaginat că va fi. Oamenii aceștia minunați. În orice loc te-ai uita. Minunați oameni. Iar sir Cecil este adorabil, nu crezi? Am avut o conversație minunată cu Eric Mitchell despre expoziția lui. Mă va invita la vernisajul în cerc restrâns de luna viitoare.

Nu am răspuns nimic și, timp de câteva minute, am continuat pur și simplu să stăm acolo, unul lângă altul, sprijiniți de balustrada balconului. În mod curios – și acest lucru se datora probabil cvartetului de coarde, al cărui vals delicat plutea lent spre noi —, tăcerea nu era chiar atât de stân-jenitoare pe cât ar fi fost de așteptat. În cele din urmă a spus:

— Presupun că ești surprins.

— Surprins?

— De câtă voință am avut. Să ajung aici în seara asta.

— Da, am fost surprins.

Apoi am continuat:

— Și ce credeți că v-a împins la asta, domnișoară Hemmings? De ce trebuia să considerați că e absolut necesar să doriți o astfel de companie, în această seară?

— Absolut necesar? Credeți că mi se pare absolut necesar?

— Așa aș zice. Și la ce am asistat la ușă mai devreme ar putea fi un argument în favoarea acestei convingeri.

Spre surprinderea mea, ea mi-a răspuns cu un râs ușor, apoi mi-a zâmbit.

— Și de ce nu, Christopher? De ce să nu doresc să mă aflu într-o a-semenea companie? Nu-i pur și simplu... raiul însuși?

Când nu am mai scos o vorbă, zâmbetul ei s-a topit.

— Presupun că mă dezaprobi, a zis ea pe un alt ton.

— N-am făcut decât să remarc...

— E-n regulă. Ai tot dreptul. Găsești că toate cele întâmplare, eveni-mentele de mai înainte, le găsești stânjenitoare și le dezaprobi. Dar ce alt-ceva ar trebui să fac? Când voi fi bătrână, nu doresc să mă uit în urmă și să văd un gol. Vreau să văd că am făcut ceva de care să fiu mândră. Vezi, Christopher, sunt ambițioasă.

— Nu sunt sigur că te înțeleg. Ai impresia că vei duce o viață mai bo-gată dacă te asociezi cu oameni celebri?

— Oare chiar așa mă vezi tu?

S-a depărtat, probabil rănită cu adevărat, și a tras din țigară. Am ur-mărit-o cum privește îndelung strada pustie și clădirea cu stucatură albă de peste drum. Apoi a spus liniștită:

— Înțeleg că poate părea și așa. Cel puțin pentru cineva care mă ob-servă cu un ochi cinic.

— Sper că nu așa te privesc. M-ar întrista dacă ai crede că fac asta.

— Atunci ar trebui să încerci să fii mai înțelegător.

S-a întors spre mine și m-a privit cu o expresie concentrată, apoi și-a întors privirea în altă parte.

— Dacă părinții mei ar trăi, a zis ea, mi-ar spune că ar fi cazul să mă mărit. Și probabil că este. Dar n-o să fac la fel ca altele. N-o să-mi risipesc dragostea, energia, intelectul – limitat cum este – pe un om de nimic, u-nul care se dedică golfului sau vânzării de obligațiuni în City. Când o să mă mărit, o să-mi aleg pe cineva care va contribui cu adevărat, vreau să zic la progresul umanității, la o lume mai bună. Este oare o ambiție nemai-pomenită? Nu vin în asemenea locuri în căutare de oameni celebri, Chris-topher. Vin în căutarea celor distinși. De ce m-ar deranja câte un moment stânjenitor din când în când? și a arătat spre încăpere. Dar nu mă voi îm-păca niciodată cu gândul că soarta mea este să-mi risipesc viața alături de un om plăcut, politicos și fără vreo valoare morală.

— Când pui problema așa, am zis eu, îmi dau seama cum apari, pro-babil, în propriii tăi ochi... Nu știu, cumva aproape ca o fanatică.

— Într-un fel, așa mă și văd, Christopher. Oh, ce se cântă acum? E o piesă cunoscută. Mozart?

— Cred că e Haydn.

— O, da, ai dreptate! E Haydn. Apoi a privit câteva secunde cerul și a părut că ascultă.

— Domnișoară Hemmings, am spus eu în cele din urmă, nu mă simt mândru de felul în care m-am purtat cu dumneavoastră mai devreme. Sin-cer să fiu, regret nespun. Îmi pare rău. Sper că o să mă iertați.

Ea a continuat să privească afară, în noapte, mângâindu-și ușor o-brazul cu portțigaretul.

— Asta-i foarte frumos din partea ta, Christopher, a zis ea liniștită. Dar eu ar trebui să-mi cer scuze. La urma urmei, am încercat să te folo-sesc. Desigur, asta făceam. Sunt sigură că am apărut într-o lumină îngro-zitoare mai devreme, dar nu-mi pasă. Totuși mă doare că m-am purtat rău cu tine. Poate n-o să mă crezi, dar e adevărat.

Am râs.

— Ei bine, atunci să încercăm amândoi să ne iertăm unul pe celălalt.

— Da, așa să facem.

S-a întors spre mine, iar fața i-a fost traversată de un zâmbet aproape copilăresc prin voioșia lui. Apoi a cuprins-o iar plictiseala și s-a întors spre noaptea de afară.

— Deseori mă port rău cu lumea, a început ea. Asta mi se trage de la faptul că sunt ambițioasă. Și că nu mi-a mai rămas prea mult timp

— Ți-ai pierdut părinții de mult? am întrebat-o eu.

— Parcă dintotdeauna. Dar într-un fel, altul decât cel obișnuit, sunt mereu cu mine.

— Ei bine, mă bucur că până la urmă ai avut parte de o seară plăcu-tă. Nu pot spune decât că îmi pare rău de rolul pe care l-am avut eu aici.

— Oh, uite, pleacă toți! Ce păcat! Și doream să vorbesc cu tine despre tot felul de lucruri. Despre prietenul tău, de exemplu.

— Prietenul meu?

— Acela despre care l-ai întrebat pe sir Cecil. Cel din Shanghai.

— Akira? Nu-i decât un prieten din copilărie.

Dar aş zice că a fost unul foarte important.
Mi-am îndreptat spatele și m-am uitat spre încăperea.

— Ai dreptate. Chiar pleacă toți.

— Presupun că ar trebui să plec și eu, a zis. Altfel, plecarea îmi va fi la fel de remarcată ca și sosirea.

Dar nu a făcut nici un gest să plece, așa că, în cele din urmă, m-am scuzat și m-am întors în sala de bal. La un moment dat, când am aruncat o privire în urmă, m-am gândit la felul în care se profila conturul siluetei singuratică, stând acolo, în balcon, și fumându-și țigara în aerul nopții, în timp ce încăperea se golea cu repeziciune. Chiar mi-a trecut prin minte că ar trebui să mă întorc și să mă ofer să o conduc la plecarea de la această festivitate. Dar faptul că îl menționase pe Akira m-a alarmat și am decis că în seara aceea făcusem destule pentru a-mi îmbunătăți relațiile cu Sarah Hemmings.

Partea a doua Londra, 15 mai 1931

Capitolul patru ÎN SPATELE curții noastre din Shanghai era o movilă acoperită cu iarbă, în vârful căreia se înălța un singur arțar. Cam de pe la vârsta de șase ani, mie și lui Akira ne plăcea să ne jucăm pe movila aceea sau în jurul ei și, ori de câte ori mă gândesc la tovarășul meu din copilărie, îmi amintesc mai ales cum alergam în susul și-n josul movilei, sărind uneori de pe pantele ei cele mai abrupte.

Din când în când, după ce oboseam bine de tot, ne opream gâfâind în vârful movilei, cu spatele sprijinit de trunchiul arțarului. Din acest unghi ni se deschidea o perspectivă clară asupra grădinii și casei masive și albe de la capătul ei. Dacă închid ochii o clipă, această imagine îmi apare foarte clar în minte: gazonul „englezesc” bine îngrijit, umbrele după-amiezii lăsate de șirul de ulmi care separa grădina mea de a lui Akira și, în fine, casa în-săși, un edificiu imens, cu numeroase aripi și balcoane cu grilaj. Bănuiesc că această amintire este mai curând viziunea unui copil, că în realitate nu era atât de impunătoare. Chiar și la acea vreme, desigur, eram conștient că nu se compara cu splendoarea locuințelor de după colț, din Bubbling Well Road. Dar casa noastră era cu siguranță mai potrivită pentru o fami-lie ce-i includea doar pe părinții mei și pe mine, pe Mei Li și servitorii noș-tri.

Era proprietatea companiei Morganbrook and Byatt, ceea ce se reflec-ta în mulțimea de ornamentații și tablouri răspândite peste tot și pe care nu aveam voie să le ating. Mai mult, din când în când găzduiam câte un „oaspete de-al casei” – vreun angajat proaspăt sosit în Shanghai, care tre-buia „să mai capete experiență” în acest loc. Nu știu dacă părinții mei au avut obiecții la acest aranjament. Pe mine nu mă deranja deloc, pentru că de regulă invitatul era un tânăr care aducea cu el aerul cărărilor și poieni-lor, pe care îl știam din Vântul prin sălcii, sau al străzilor învăluite în ceață din scrierile polițiste ale lui Conan Doyle. Acești tineri englezi, dornici să facă impresie bună, îmi îngăduiau de obicei să-i bombardez cu întrebări și, uneori, cu tot felul de cereri sau pretenții nesocotite. Pe vremea aceea – îmi dau seama eu acum – majoritatea erau mai tineri decât sunt eu azi și dezorientați, fiind atât de departe de casă. Dar pentru mine erau ființe pe care le studiam îndeaproape și le emulam.

Să mă întorc însă la Akira. Îmi vine în minte un moment anume, din-tr-o după-amiază în care amândoi alergaserăm nebunește în susul și-n josul movilei, jucându-ne una din piesele noastre de lungă durată. Stă-team sprijiniți de arțar ca să ne recăpătăm suflul, iar eu priveam dincolo de gazon, spre casă, așteptând să mă opresc din gâfâit, când l-am auzit pe Akira în spatele meu:

— Atenție, betrine! Miriapod. La piciorul tău. Îl auzisem cum spune „betrine”, numai că în acel moment nu i-am dat atenție. Dar, după ce a folosit o dată expresia, Akira a părut mulțumit

de ea și în următoarele mi-nute, când ne-am reluat jocul, a continuat să mi se adreseze în același fel: „Așa, betrine!”, „Mai repede, betrine!”.

— Și, oricum, nu se zice „betrine”, i-am spus eu în cele din urmă, în timpul unei dispute legate de felul în care ar trebui să ne continuăm jocul. Se zice bătrâne.

Akira a protestat energic, cum știam deja că va face.

— Deloc, deloc! Doamna Brown. Ea mă pune să repet mereu. Betrine. Betrine. Pronunție corectă, tot corectă. Ea zice betrine. Ea profesoară!

Era inutil să încerc să-l conving. De când începuse lecțiile de engleză, era grozav de mândru de poziția cucerită în familie ca expert în engleză. Pe de altă parte, eu nu doream să fac nici o concesie, iar în cele din urmă cearta a luat asemenea proporții, că Akira a abandonat jocul și s-a de-păr-tat, pășind plin de furie prin „ușa noastră secretă” – un gol în gardul de verdeață care separa cele două grădini.

În următoarele dăți când ne-am jucat împreună, nu mi-a mai spus „betrine” și nici nu a făcut vreo aluzie la altercația de pe movilă. Uitasem cu totul de subiect când, într-o dimineață, după ce trecuseră câteva săptămâni, a ieșit la iveală iar, pe neașteptate, în timp ce ne întorceam pe Bub-bling Well Road, trecând prin fața caselor acelea impunătoare, cu gazoane splendide. Nu mi amintesc ce-i spusese eu înainte. În orice caz, el mi-a răspuns așa:

— E foarte drăguț din partea ta, bătrâne. Îmi amintesc că am rezistat tentației de a sublinia faptul că ajunsese la vorba mea. La acea dată îl cu-noșteam deja suficient de bine pe Akira pentru a-mi da seama că el nu mi-a spus „bătrâne” într-un fel de recunoaștere subtilă a faptului că greșise mai înainte. Mai curând, într-un mod ciudat, amândoi eram de acord că Akira vrea să spună că el fusese cel care a pretins că se zice „bătrâne”, că acum nu face decât să-și reafirme poziția, iar lipsa vreunui protest din partea mea îi confirma această victorie finală. Și, într-adevăr, a continuat să-mi spună „bătrâne” tot restul după-amiezii, pe un ton și mai plin de si-ne, și mai prostesc, de parcă ar fi vrut să spună „Te-ai hotărât, deci, să nu mai fii ridicol. Mă bucur că începi să judeci ca lumea”.

Acest mod de comportament nu era deloc neobișnuit pentru Akira și, deși mereu îl găseam enervant, dintr-un anume motiv, rareori făceam efor-tul să protestez. De fapt – și nici azi nu-mi pot explica de ce – simțeam nevoia să întrețin fanteziile lui Akira, iar dacă un adult, să zicem, ar fi în-cercat să arbitreze disputa „betrine”, aș fi fost aproape sigur de partea lui Akira.

Nu vreau să spun că Akira mă domina sau că prietenia noastră era dezechilibrată în vreun fel. Luam și eu inițiativa în jocurile noastre, la fel de mult ca el, și, dacă e să fiu cinstit, eu luam cele mai importante decizii. De fapt, mă consideram superior intelectual și probabil că până la un anu-mit punct Akira accepta acest lucru. Pe de altă parte, erau diverse alte aspecte care îi confereau prietenului meu japonez o mai mare autoritate în ochii mei. De exemplu, știa niște procedee de imobilizare cu brațele, pe care le folosea deseori asupra mea dacă făceam afirmații care îi dis plăceau sau dacă, în timpul pieselor pe care le jucam, opuneam rezistență la adop-tarea unei întorsături a intrigii la care el ținea morțiș. La modul și mai ge-neral, chiar dacă era cu doar o lună mai mare ca mine, aveam sentimentul că este mult mai versat decât mine. Părea să știe multe lucruri despre care eu nu aveam habar. Mai presus de orice însă conta pretenția lui cum că se aventurase în mai multe rânduri dincolo de granițele Coloniei.

Privind în urmă, mă surprinde puțin când mă gândesc la faptul că, deși eram copii, ni se permitea să circulăm nesupravegheați pe oriunde voiam. Evident, acest lucru se petrecea în spațiul relativ sigur al Coloniei Internaționale. În ce mă privește, mi s-a interzis cu strictețe să calc prin zonele chinezești ale orașului și, din câte știu, părinții lui Akira nu erau mai puțin severi în această privință. Acolo, ni se spunea, erau tot felul de boli înspăimântătoare, mizerie și oameni răi. Punctul cel mai apropiat de marginea coloniei în care am ajuns vreodată a fost în ziua în care

am ple-cat cu mama într-o trăsură și am luat-o pe un traseu neobișnuit, de-a lun-gul pâ râului Suzhou, aflat la marginea cartierului Chapei. Am văzut aco-perișurile joase și înghesuite de dincolo de canal și mi-am ținut respira-ția cât am putut, de teamă ca molima să nu ajungă la noi prin aer, trecând peste fâșia îngustă de apă. Nu-i de mirare că afirmațiile prietenului meu, care pretindea că a făcut câteva incursiuni secrete în asemenea zone, au produs o impresie puternică asupra mea.

Îmi amintesc cum îl chestionam sistematic în legătură cu aceste is-prăvi. Adevărul despre cartierele chinezești, îmi spunea el, era mai groaz-nic decât ce se zvonea. Nu erau clădiri propriuzise, ci maghernițe peste maghernițe, construite la mică distanță unele de altele. Totul arăta, pretin-dea el, ca piața din Boone Road, cu diferența că puteai vedea familii întregi locuind în câte o „tarabă”. În plus, mai peste tot erau cadavre îngrămădite unele peste altele, cu muștele bâzâind pe ele, și nimănui nu-i păsa. O da-tă, Akira se plimbase pe o stradă îngustă și văzuse cum un bărbat – una dintre căpeteniile războinice, a presupus el – era dus într-o lectică, însoțit de un uriaș cu sabie. Căpetenia arăta spre cine avea chef și uriașul îi tăia scurt capul. Firește, oamenii încercau să se ascundă pe unde puteau mai bine. Totuși, Akira a stat acolo pur și simplu, întorcându-i o privire sfidă-toare căpeteniei. Acesta se gândise o clipă dacă să pună sau nu să-i taie capul lui Akira, dar în cele din urmă, vădit impresionat de curajul priete-nului meu, a răs și, dându-se jos din lectică, l-a bătut pe cap. Apoi suita care însoțea căpetenia și-a continuat drumul, lăsând în urmă și mai multe capete tăiate.

Nu-mi amintesc să fi încercat vreodată să contest spusele lui Akira. O dată i-am pomenit mamei ceva despre aventurile prietenului meu dincolo de Colonie și țin minte că a zâmbit și a spus ceva care arunca o umbră de îndoială asupra lor. M-am înfuriat pe ea și după aceea cred că am evitat să-i mai destăinui vreun secret legat de Akira.

Întâmplător, Akira o privea pe mama cu un respect ciudat. Dacă, să zicem, mă făcea cumva să renunț la opinia mea prinzându-mă în menghi-na brațului său, ca la jiu-jitsu, însă eu tot muream de ciudă dacă-l lăsam să câștige, recurgeam întotdeauna la o ultimă stratagemă: îi spuneam sus și tare că va trebui să dea socoteală mamei. Desigur, la o astfel de vârstă nu-mi plăcea să fac asta. Îmi simțeam mândria lezată ori de câte ori eram obligat să invoc autoritatea mamei. Dar atunci când eram obligat s-o fac, mă minunam de metamorfoza bruscă la care asistam: diavolul nemilos, cu strânsoarea lui ca o menghină, devenea într-o clipă un copil cuprins de panică. N-am știut niciodată prea bine cum de mama avea un asemenea efect asupra lui Akira, căci, deși el era întotdeauna exagerat de politicos, în general nu se lăsa intimidat de adulți. Nici nu-mi aduc aminte ca mama să-i fi vorbit altfel decât delicat și prietenos. Îmi amintesc că pe atunci m-am gândit mult la această problemă și mi-au trecut prin minte diverse posibilități.

O vreme am luat în calcul ideea că Akira o privea astfel pe mama pen-tru că era „frumoasă”. Că mama era „frumoasă” era un lucru pe care l-am acceptat calm, ca pe un dat, în timp ce creșteam. Întotdeauna se spunea asta despre ea și cred că am considerat cuvântul „frumos” ca pe o etichetă a mamei, care mergea de la sine, fără să fie mai importantă decât „înalt” sau „mic” sau „tânăr”. În același timp, eram destul de conștient de efectul pe care „frumusețea” ei îl avea asupra celorlalți. Evident, la acea vârstă nu aveam o noțiune exactă despre implicațiile mai profunde ale atracției femi-nine. Dar, însoțind-o într-un loc sau altul, cum făceam de obicei, am a-juns, de exemplu, să accept ca de la sine înțelese privirile admirative ale necunoscuților când ne plimbam prin grădina publică sau tratamentul preferențial din partea chelnerilor de la cafeneaua italienească din Nanjing Road, unde ne duceam să mâncăm prăjituri duminica dimineța. Ori de câte ori îi privesc fotografiile – am șapte în total în albumul care m-a în-soțit de la Shanghai până aici —, mă izbește ca o frumusețe mai tradițio-nală, victoriană. Astăzi poate că ar fi considerată „arătoasă”, dar, desigur, nu ar fi „drăguță”. Nu mi-o imaginez, de

exemplu, jonglând cu repertoriul micilor și cochetelor mișcări ale umerilor sau ale capului, la care ne aștep-tăm de la tinerele de azi. În fotografii – toate făcute înainte de nașterea mea, patru la Shanghai, două la Hong Kong și una în Elveția – este, fireș-te, elegantă, cu spatele țepăn, poate chiar sfidătoare, dar fără să-i lipsească cea delicatete a privirii pe care mi-o amintesc atât de bine. Oricum, era firesc să bănuiesc – cel puțin la început – că atitudinea ciudată a lui Aki-ra față de mama mea își avea sursa, ca multe alte lucruri, în frumusețea ei. Dar când am studiat mai atent această problemă, îmi aduc aminte că m-am fixat asupra unei explicații mai plauzibile și anume că Akira fusese deosebit de impresionat de scena la care asistase în dimineața în care inspectorul sanitar al companiei ne-a vizitat casa.

Devenise un fapt de la sine înțeles al traiului nostru ca, din când în când, să primim vizita unui funcționar de la Morganbrook and Byatt, un bărbat care petrecea în jur de o oră plimbându-se prin casă, notându-și diverse lucruri în carnetel sau mormăind câte o întrebare de circumstanță. Țin minte că mama mi-a spus o dată că, pe vremea când eram foarte mic, îmi plăcea să mă joc de-a inspectorul sanitar al companiei Byatt și că de multe ori fusese nevoită să mă convingă să nu mai petrec ore întregi cer-cetând instalațiile din toaletă, cu un creion în mână. Așa o fi fost, dar, din câte îmi aduc eu aminte, aceste vizite erau total lipsite de evenimente im-portante și ani de zile nu m-am gândit la ele în nici un fel. Acum înțeleg totuși că aceste inspecții, care nu verificau doar igiena casei, ci și semnele de boală sau paraziți ai celor din casă, erau într-o anumită măsură jenant-te, iar cei selectați de companie pentru a le efectua aveau darul de a fi per-soane delicate și pline de tact. Fără îndoială că îmi amintesc o serie de oa-meni împăciuitori, șovăielnici, îndeobște englezi – deși uneori veneau și francezi —, toți plini de deferență nu doar față de mama, ci și față de Mei Li, lucru pe care îl acceptam cu seninătate. Dar inspectorul care a apărut în dimineața aceea – pe atunci trebuie să fi avut vreo opt ani – nu era deloc unul obișnuit.

Astăzi îmi amintesc îndeosebi două lucruri legate de el: că avea o mustață pe oală și un semn maroniu – probabil o pată de ceai – care dispărea sub panglică, în partea din spate a pălăriei. Mă jucam singur în fața casei, pe insula circulară de gazon înconjurată de aleea pentru tră-suri. Țin minte că era o zi înnorată. Când bărbatul a apărut la poartă și s-a îndreptat cu pași agale spre casă, eu eram cufundat în joc. Apoi, când a trecut pe lângă mine, a mormăit un „Salut, băiete. Mama-i acasă?” și și-a continuat drumul fără să mai aștepte vreun răspuns. Pata i-am re-marcă-o în timp ce l-am cercetat îndelung din spate.

Ceea ce-mi amintesc probabil că s-a petrecut o oră mai târziu. Atunci Akira venise deja la mine și ne făceam de lucru sus, în camera mea de joa-că. Sunetul vocilor – nu tocmai ridicate, dar încărcate de o tensiune cres-cândă – ne-a făcut să ridicăm ochii și, în cele din urmă, să ieșim pe furiș pe palier și să ne ghemuim lângă bufetul din stejar masiv, aflat lângă ușa camerei de joacă.

Casa noastră avea o scară monumentală și din colțul nostru, de lângă bufetul de stejar, vedeam balustrada lucioasă care sublinia curbura scări-lor până în holul spațios de la intrare. Acolo, în my-loc, stăteau față în față mama și inspectorul, amândoi foarte țepeni și serioși, semănând mai de-grabă cu două piese de șah adverse rămase pe tablă. Am observat că in-spectorul își ținea strâns la piept pălăria pătată. Mama își împreunase mâinile sub sâni, cum făcea înainte de a începe să cânte cu vocea în serile în care doamna Lewis, soția vicarului american, venea să cânte la pian.

Bănuiesc că altercația care a urmat, fără să aibă în sine vreo semnifi-cație evidentă, a ajuns să însemne ceva cu totul special pentru mama, poate momentul cheie al unui triumf moral. Țin minte că, atunci când m-am făcut mai mare, se referea în mod regulat la această scenă, de parcă ar fi fost ceva pe care dorea să-l prețuiesc în mod special, și-mi amintesc cum o ascultam deseori povestind întreaga istorie musafirilor și încheind de obicei cu un râs scurt și cu observația că inspectorul fusese scos din postul lui la scurt timp după cea întâlnire. În consecință, azi nu pot

fi si-gur cât din amintirea acelei dimineți derivă din ce am urmărit eu de pe pa-lîer și în ce măsură s-a contopit cu relatările mamei. În price caz, impresia mea este că, în timp ce Akira și cu mine îi scrutam cu privirea de după col-țul bufetului de stejar, inspectorul spunea ceva de genul:

— Vă respect foarte mult sentimentele, doamnă Banks. Cu toate a-cestea, în acest caz trebuie să fim extrem de prudenți. Compania este întru totul responsabilă de binele angajaților, cu atît mai mult de al celor vechi, ca dumneavoastră și domnul Banks.

— Îmi pare rău, domnule Wright, a răspuns mama, dar trebuie să-mi explicați mai clar ce obiecții aveți. Acești servitori despre care vorbiți ne-au servit excelent de-a lungul anilor. Garantez pentru gradul lor de igienă. Chiar dumneavoastră ați recunoscut că nu prezintă nici un semn de boală contagioasă.

— Cu toate acestea, doamnă, sunt originari din Shandong, iar com-pania este obligată să-i sfătuiască pe angajați să nu ia în casă oameni din provincie. Este o restricție care derivă dintr-o experiență amară.

— Vorbiți serios? Ați vrea să-i dau afară pe prietenii noștri – da, îi considerăm de mult timp prieteni! – pentru simplul motiv că provin din Shandong?

La aceste cuvinte, inspectorul și-a luat un aer plin de importanță. A început prin a-i explica mamei că obiecțiile companiei față de servitorii din Shandong nu se bazu doar pe îndoieli referitoare la igiena și starea lor de sănătate, dar și la onestitatea lor. Și, având în casă atâtea obiecte de va-loare aparținând companiei – iar aici inspectorul a arătat în jur, – el se simte obligat să repete și mai răspicat recomandarea făcută. Când mama a intervenit din nou, ca să-l întrebe pe ce se bazu asemenea generalizări incredibile, inspectorul a scos un oftat obosit și a continuat:

— Într-un cuvânt, doamnă, e vorba de opiu. Dependența de opiu a ajuns în Shandong la asemenea cote deplorabile încât există sate întregi care au ajuns sclavii pipei. De aici, doamnă Banks, și gradul scăzut de igi-enă, și dese cazuri de boli contagioase. Inevitabil, cei care vin din Shan-dong ca să lucreze în Shanghai, chiar dacă sunt în sine oameni onești, au tendința ca, mai devreme sau mai târziu, să recurgă la hoție de dragul pă-rinților, fraților, verilor, unchilor, ale căror pofte de nestăpânit trebuie do-molite... Pentru Dumnezeu, doamnă! încerc pur și simplu să mă fac înțe-les...

Nu doar inspectorul s-a dat înapoi în acel moment. Chiar și Akira, care se afla lângă mine, a tras violent aer în piept, iar când m-am uitat la el, am văzut că se holba la mama cu gura căscată. Tocmai această imagine a lui de atunci m-a făcut să cred mai târziu că frica teribilă de mama își avea originea în acea dimineață.

Dar, deși inspectorul și Akira au fost surprinși de un gest pe care l-a făcut mama în acel moment, eu unul nu am văzut nimic ieșit din comun. Mie mi s-a părut doar că își adună puterile pentru a spune ce avea de spus. Dar presupun că eu eram obișnuit cu felul ei de a fi și e posibil ca aceia care erau mai puțin familiarizați cu anumite priviri și gesturi obișnu-ite ale mamei în asemenea situații să le fi considerat destul de alarmante.

Nu vreau să spun că nu eram pe deplin conștient de explozia care ur-ma să se producă. De fapt, din momentul în care inspectorul rostise cu-vântul „opiu”, știusem că nefericitul era terminat. Se oprise brusc, aștep-tându-se, fără îndoială, să fie întrerupt. Îmi amintesc totuși că mama lă-sase să planeze în atmosferă o tăcere nervoasă, în timpul căreia nu și-a dezlipit ochii – din care ieșeau flăcări – de inspector, pentru ca în cele din urmă să spună cu o voce calmă, însă gata să explodeze:

— Îndrăzniți, domnule, să-mi vorbiți mie, tocmai în numele acestei firme, despre opiu?

Apoi a urmat o tiradă de o ferocitate controlată, în care i-a expus in-spectorului cazul cu care eu eram deja familiarizat și pe care aveam să-l aud apoi prezentat de nenumărate ori:

britanicii în general și compania Morganbrook and Byatt în particular, prin faptul că importau opiu indian în China, în cantități masive, au adus întreaga națiune într-o stare de mi-zerie și degradare de nedescris. Pe măsură ce vorbea, vocea mamei devenea tot mai tensionată, dar nu-și pierdea tonul măsurat. În cele din urmă, săgetându-și în continuare dușmanul, l-a întrebat:

— Nu vă e rușine, domnule? Ca un creștin, ca englez, ca om cu scrupule? Nu vă e rușine să fiți în serviciul unei asemenea companii? Spuneți, cum vă lasă conștiința să dormiți liniștit când vă datorati existența unei bogății blestemată?

Dacă ar fi avut temeritatea necesară, inspectorul ar fi putut sublinia modul nepotrivit în care îl muștra mama, folosind astfel de termeni, pre-cum și faptul că asemenea cuvinte veneau din partea soției unui angajat al companiei, care locuia în casa companiei. Dar în acel moment își dăduse deja seama că este total depășit și, bâiguind câteva banalități pentru a-și păstra demnitatea, părăsise locuința.

Pe vremea aceea eram încă surprins când vreun adult – cum s-a întâmplat cu inspectorul – dovedea că nu știe nimic despre companiile mamei împotriva opiului. O bună parte a copilăriei mele, am fost încredințat că mama este cunoscută și admirată în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii ca inamicul principal al Marelui Dragon al Opiului din China. Aș zice că adulții din Shanghai nu făceau mari eforturi să le ascundă copiilor problema, dar, desigur, când eram mic nu înțelegeam mare lucru. Din tră-sură care mă ducea la școală îi vedeam în fiecare zi pe chinezii care stă-teau în ușă pe Nanjing Road, întinși în soarele dimineții, și o vreme, ori de câte ori auzeam despre companiile mamei, îmi imaginam că exact aceia sunt oamenii pe care ea îi ajută. Mai târziu totuși, pe măsură ce am crescut, am avut mai multe prilejuri să surprind câte ceva din complexitatea implicită a acestei probleme. De exemplu, mi s-a cerut să fiu și eu prezent la prânzurile pe care le dădea mama.

Acestea aveau loc la noi acasă, de obicei în timpul săptămânii, când tata era la birou. De regulă, soseau patru sau cinci doamne care erau con-duse în seră, unde era pusă masa, printre plante agățătoare și palmieri. Eu împărțeam cești, farfurii mici și mari, și așteptam momentul despre care toți știam că va sosi, acea clipă în care mama le întreba pe invitatele ei cum văd ele politica firmelor atunci când „își cercetează sufletul și con-știința”. În acea clipă înceta pălăvrăgeala plăcută și doamnele o ascultau în tăcere pe mama, care continua să-și exprime nemulțumirea față de „ac-țiunile companiei noastre”, pe care le considera „necreștine și nebritanice”. După câte îmi amintesc, atmosfera acestor prânzuri se domolea și devenea stânjenitoare din acel moment și până în clipa – nu foarte îndepărtată – în care doamnele își rosteau cuvintele glaciale de bun rămas și se risipeau spre trăsurile sau mașinile care le așteptau. Dar, din cele spuse de mama, știam că ea le-a „câștigat” pe câteva dintre soțiile ai căror soți lucrau la a-cesta companii, convertitele fiind apoi invitate la întrunirile organizate de ea.

Acestea din urmă erau întâlniri mult mai serioase și nu mi se dădea voie să asist la ele. De obicei aveau loc în sufragerie, în spatele ușilor închise, și dacă, din întâmplare, mă aflam încă în casă în timp ce se desfășura întâlnirea, eram rugat să umblu în vârful picioarelor și în liniște. Uneori eram prezentat câte unui personaj pe care mama îl stima în mod deosebit – un cleric, să zicem, sau un diplomat —, dar în general Mei Li a-vea instrucțiuni să aibă grijă să mă țină cât mai departe de întruniri încă înainte de sosirea primilor oaspeți. Desigur, unchiul Philip era întotdeauna printre cei prezenți și, când participanții părăseau sufrageria, deseori fă-ceam tot posibilul să le ies în cale numai ca să-i prind privirea. Dacă mă repera, venea invariabil la mine, îmi zâmbea și stăteam puțin de vorbă. Uneori, dacă nu avea ceva urgent de rezolvat, îl luam deoparte să-i arăt de-senele pe care le făcusem în săptămâna aceea sau mergeam să stăm o vreme împreună pe terasa din spate.

O dată ce pleca toată lumea, atmosfera din casă se transforma total. Mama era întotdeauna mai înviorată, de parcă întrunirea i-ar fi risipit orice griji. O auzeam cum cânta, mergând prin casă pentru a pune totul iar în ordine, și în acel moment mă grăbeam să ies în grădină și să o aștept. Ști-am eu că, după ce termină de aranjat, iese să mă caute și că tot timpul rămas până la prânz mi-l dăruia mie în întregime.

După ce m-am făcut mai mare, în intervalele de după asemenea în-tâlniri mergeam cu mama la plimbare în Jessfield Park. Dar când aveam șase sau șapte ani, preferam să stăm acasă și să jucăm cărți sau, uneori, chiar și cu soldații mei de plumb. Țin minte că în acea perioadă se stabili-se o anumită rutină. Pe vremea aceea, pe gazon, nu departe de terasă, era un leagăn. Mama ieșea din casă și, continuând să cânte, străbătea gazonul și se așeza pe leagăn. Eu așteptam sus, pe movila din spatele grădinii, și veneam alergând spre ea, prefăcându-mă furios.

— Dă-te jos, mamă! o să-l rupi! ziceam și săream în fața leagănelui, dând din mâini. Ești prea mare! O să-l rupi!

Iar mama, prefăcându-se că nu mă aude și nu mă vede, se balansa în leagăn din ce în ce mai sus, continuând să cânte cât putea de tare un cân-tec de genul „Daisy, Daisy, Give Me Your Answer Do”. După ce toată ple-doaria mea eșua, încercam să fac o serie de jonglerii – a căror logică îmi scapă acum —, chinându-mă să fac tumbe pe iarbă, în fața ei. Atunci cântecul îi era întrerupt de hohote de râs, iar apoi se dădea în cele din urmă jos din leagăn și plecam de acolo, ducându-ne să ne jucăm un joc pe care îl pregătisem. Chiar și azi, când mă gândesc la întrunirile mamei, țin minte acele momente, anticipate cu fervoare, care le urmau întotdeauna.

Acum câțiva ani, mi-am petrecut câteva zile în sala de lectură de la British Museum, studiind polemicile care s-au dezlănțuit în acea perioadă în jurul comerțului cu opiu din China. Pe măsură ce examinam amănunțit mai multe articole de ziar, corespondență și documente ale vremii, mi s-au clarificat o serie de probleme care mă aruncaseră într-o confuzie totală pe când eram copil. Totuși – de ce să nu recunosc —, motivul principal al investigației a fost speranța că voi da peste niște rapoarte referitoare la ma-ma. La urma urmelor, cum am mai spus, pe vremea copilăriei aveam toate motivele să cred că este un personaj central în campaniile anti-opiu. Apoi m-am simțit extrem de dezamăgit, fiindcă nu i-am întâlnit numele nici măcar o singură dată. Alții erau citați, lăudați sau denigrați în mod repetat, dar în tot materialul pe care l-am studiat nu i-am găsit numele menționat nici măcar o dată. Am dat însă peste câteva note despre unchiul Philip. O dată, într-o scrisoare către North China Daily News, un misionar suedez, condamnând un număr de companii europene, se referea la unchiul Philip ca la „acel admirabil far al rectitudinii”. Absența numelui mamei era în sine o dezamăgire, dar asta era o întorsătură mult prea crudă a istoriei, așa că mi-am abandonat cercetările.

Nu vreau totuși să-l pomenesc pe unchiul Philip chiar aici. În seara asta, un pic mai devreme, eram convins că l-am menționat față de Sarah Hemmings azi după-amiază, în autobuz, ba chiar eram sigur că i-am spus vreo două lucruri esențiale despre el. Dar, analizând din nou tot ce s-a în-tâmplat, sunt destul de sigur că unchiul Philip nu a fost unul dintre subiectele discuției noastre și trebuie să spun că mă simt ușurat. Poate că este o prostie din partea mea, dar am avut întotdeauna sentimentul că unchiul Philip va rămâne o entitate mai puțin tangibilă atâta vreme cât va exista doar în amintirea mea.

Totuși, azi după-amiază i-am spus câte ceva despre Akira, iar acum, pentru că am avut prilejul să meditez la acest subiect, nu regret că am fă-cut-o. Oricum, nu i-am spus foarte multe, iar ea a părut sincer interesată. N-am idee de ce am început să-i vorbesc dintr-o dată despre asemenea chestiuni. Nu aveam o asemenea intenție atunci când m-am urcat în auto-buz, la Haymarket.

David Corbett, o persoană pe care o cunosc vag, mă invitase la un prânz, împreună cu „câțiva prieteni”, la un restaurant din Lower Regent Street. Este un loc monden, în care lumea vine să ia prânzul, iar Corbett rezervase o masă lungă, de douăsprezece persoane, în fundul sălii. Mi-a făcut plăcere să o văd pe Sarah Hemmings în grup și am fost și puțin sur-prins, pentru că nu știusem că este prietenă cu Corbett, dar, sosind cam târziu, nu am putut sta suficient de aproape de ea pentru a conversa unul cu altul.

Se înnorase deja, iar chelnerul ne aprinsese două lumânări pe masă. Cineva din grup, un ins pe nume Hegley, a crezut că face o glumă bună dacă stinge lumânările și îl cheamă apoi pe chelner să le aprindă iar. A fă-cut acest lucru de cel puțin trei ori în douăzeci de minute – ori de câte ori aprecia el că atmosfera zgomotoasă se potolește – și ceilalți de la masă păreau să creadă că e ceva foarte amuzant. Din câte mi-am dat seama, și Sarah se distra, râzând alături de ceilalți. Ne aflam acolo de aproximativ o oră – câțiva dintre bărbați se scuzaseră, spunând că trebuie să se întoar-că la birou —, când atenția tuturor s-a îndreptat spre Emma Cameron, o fată destul de sensibilă, care stătea la capătul mesei, unde se afla și Sarah. Din câte mi-am dat eu seama, deja începuse să vorbească despre problemele sale cu cei aflați în imediata ei apropiere, dar la un moment dat, când restul mesei a fost cuprins de o stare de acalmie, a devenit centrul atenției. A urmat o discuție pe jumătate serioasă, pe jumătate ironică, despre relați-a tensionată dintre Emma Cameron și mama ei, care trecea iar printr-o pe-rioadă de criză din cauza recentei logodne a Emmei cu un francez. I s-au dat tot felul de sfaturi. Bărbatul pe care-l chema Hegley, de exemplu, a propus ca toate mamele – „și, firește, mătușile” – să fie ținute într-un stabiliment gen grădină zoologică, eventual construit lângă Serpentine. Alții au făcut niște comentarii mult mai rezonabile, bazate pe propriile lor experiențe, iar Emma Cameron, savurând atenția care i se acorda, întreți-nea subiectul cu anecdote și mai dramatice, pentru a ilustra caracterul ab-solut exasperant al acestui gen de părinte. Discuția a continuat așa cam vreo cincisprezece minute, când am văzut deodată că Sarah se ridică, șop-tește ceva la urechea gazdei și pleacă. Toaleta doamnelor era situată în a-propierea holului restaurantului, iar ceilalți – în caz că au remarcat pleca-rea ei – au presupus, fără îndoială, că se duce în acel loc. Dar eu am sur-prins o anume expresie pe fața ei și, după doar câteva minute, m-am ridi-cat și am ieșit să o caut.

Am găsit-o la intrarea în restaurant, privind afară, pe fereastră, spre Lower Regent Street.

Nu a observat că vin spre ea până nu i-am atins brațul și am între-bat-o:

— Te simți bine?

A tresărit și atunci am observat în ochii ei câteva urme de lacrimi, pe care a încercat să le mascheze repede cu un zâmbet.

— O, da, mă simt bine. Simțeam că mă înăbuș, asta-i tot. Acum mi-e bine.

A râs scurt și a privit încă o dată afară, scrutând strada.

— Îmi pare rău, probabil că am fost teribil de nepoliticoasă. Acum trebuie să mă întorc neapărat.

— Nu văd de ce ar trebui, dacă nu dorești.

Ea m-a studiat cu atenție, apoi m-a întrebat:

— Vorbesc tot despre ce vorbeau înainte?

— Când am plecat eu, da.

Apoi am adăugat:

— Presupun că niciunul din noi nu poate contribui cu ceva la un simpozion pe tema mamelor dificile.

Ea a izbucnit brusc în râs și și-a șters lacrimile, pe care deja nu mai încerca să le ascundă de mine.

— Nu, a răspuns, presupun că suntem descalificați.

Apoi a zâmbit din nou și a adăugat:

— E o prostie din partea mea. La urma urmelor, s-au adunat și ei la un prânz agreabil.

— Aștepți o mașină? am întrebat-o eu când am văzut că urmărește în continuare, cu mare atenție, traficul.

— Ce? O, nu, nu! Mă uitam doar.

Apoi a adăugat:

— Mă întrebam dacă va trece vreun autobuz. Vezi, acolo, peste drum! Este o stație. Eu și mama petreceam mult timp prin autobuze. Pur și sim-plu de plăcere. Vorbesc despre copilărie. Dacă nu puteam ocupa locul din față pe platforma de sus, coboram și așteptam alt autobuz. Și uneori pe-treceam ore întregi plimbându-ne prin Londra, uitându-ne la tot și toate, vorbind și arătându-ne una alteia diverse lucruri. Îmi plăceau atât de mult plimbările astea! Tu nu mergi niciodată cu autobuzul, Christopher? Ar tre-bui. Poți vedea atâtea de pe platforma de sus.

— Trebuie să mărturisesc că înclin să merg pe jos sau cu un taxi. Mi-e teamă de autobuzele londoneze. Sunt convins că, dacă mă urc în vre-unul, mă va duce undeva unde nu vreau să merg și-mi voi petrece restul zilei încercând să-mi găsesc drumul înapoi.

— Vrei să-ți spun ceva, Christopher? mi-a zis Sarah, cu o voce foarte blândă. Sună prosteste, dar nu mi-am dat seama decât de curând. Nu mi-a trecut prin minte înainte. Dar probabil că mama ajunsese deja să su-fere. Nu mai era suficient de puternică să mai facă și alte lucruri cu mine. De aceea petreceam atâta timp în autobuze. Era un lucru pe care încă îl puteam face împreună.

— Ai vrea să mergi cu autobuzul acum? am întrebat-o.

Ea a mai privit o dată afară.

— Dar tu ai multă treabă, nu?

— Mi-ar face plăcere. Cum am zis, mi-e teamă să merg singur cu au-tobuzul. Pentru că ești o veterană, iată că mi s-a ivit prilejul.

— Foarte bine, a zis și s-a luminat brusc. O să-ți arăt cum să mergi cu un autobuz londonez.

Până la urmă nu ne-am urcat în Lower Regent Street – nu doream ca grupul să iasă din restaurant și să ne vadă cum așteptăm —, ci în apropiere de Haymarket. Când ne-am urcat pe platforma de sus, Sarah s-a bucu-rat ca un copil, descoperind că locul din față e liber, și ne-am așezat acolo, balansându-ne o dată cu autobuzul care înainta cu greu spre Trafalgar Square.

În ziua aceea Londra era foarte întunecată și mulțimea de pe trotuare era bine echipată cu pelerine și umbrele. Aș zice că am petrecut o jumătate de oră în autobuz, poate chiar mai mult. Am trecut prin Strand, Chancery Lane, Clerkenwell. Uneori admiram priveliștea de sub noi în tăcere, alteori vorbeam despre lucruri inofensive. Starea se ameliorase vizibil față de cum era la prânz și nu a mai pomenit nimic de mama ei. Nu știu cum am ajuns la acel subiect, dar imediat după ce mulți dintre pasageri s-au dat jos la High Holbom și noi ne îndreptam spre Gray's Inn Road, m-am trezit că-i vorbesc despre Akira. Cred că la început nu am făcut decât să-l pomenesc în treacăt, prezentându-l drept „prietenu-l din copilărie”. Dar mai mult ca sigur că ea mă studia atentă, pentru că-mi amintesc cum, nu mult după aceea, i-am spus râzând:

— Mereu mă gândesc la vremea în care am furat ceva împreună.

— Oh! a exclamat ea. Deci asta era! Marele detectiv are la activ un trecut de delincvent! Știam eu că băiatul ăsta japonez e important. Poves-tește-mi, te rog, despre jaf.

— N-aș numi asta jaf. Aveam zece ani.

— Dar îți chinuie conștiința și acum?

— Deloc. A fost un fleac. Am furat ceva din camera unui servitor.

— Fascinant! Și asta se petrecea la Shanghai?

Presupun că i-am spus și alte câteva întâmplări din trecut. Nu i-am dezvăluit nimic semnificativ, dar azi după-amiază, după ce ne-am despărțit – fiindcă am coborât în cele din urmă în New Oxford Street —, am fost surprins și ușor alarmat la gândul că îi spuseseam totuși ceva. Ei bine, de când sunt în țară nu am vorbit cu nimeni despre trecutul meu și, cum zic, nu avusesem intenția să o fac nici azi.

Probabil că, de la o vreme, ceva de genul ăsta era de așteptat, căci adevărul este că în ultimul an amintirile au început să mă preocupe din ce în ce mai mult, asta de când am descoperit că aceste amintiri – despre copilărie și despre părinții mei – au început să se estompeze. Recent, m-am trezit de câteva ori că mă lupt să-mi aduc aminte ceva despre care numai cu un an-doi în urmă credeam că-mi este adânc înrădăcinat în minte. Cu alte cuvinte, am fost obligat să accept că, o dată cu trecerea anilor, viața mea din Shanghai va deveni tot mai neclară, până când, într-o zi, tot ce va rămâne va fi o mână de imagini confuze. Chiar și în seara a-ceasta, când m-am așezat și am încercat să le pun într-o anumită ordine, îmi amintesc că m-a izbit cât de nebuloase au devenit cele mai multe din-tre ele. Să luăm, de exemplu, acest episod despre mama și inspectorul sa-nitar, pe care tocmai l-am povestit. Deși sunt destul de sigur că esența mi-am amintit-o suficient de precis, îmi dau seama că sunt mai puțin sigur în privința anumitor detalii. Concret, nu sunt deloc convins că mama i-a spus inspectorului aceste cuvinte: „Cum vă lasă conștiința să dormiți liniștit când vă datorăți existența unei bogății blestemată?” Acum mi se pa-re că, deși era în acea stare febrilă, mama și-ar fi dat seama de stângăcia acestor cuvinte care o expuneau ridicolului. Nu cred că ea ar fi scăpat situ-ația de sub control într-o asemenea măsură. Pe de altă parte, s-ar putea ca eu să-i fi atribuit aceste cuvinte tocmai pentru că ea și-a pus constant o astfel de întrebare în perioada în care am trăit la Shanghai. Faptul că „ne datoram existența” unei companii ale cărei activități le considera a fi un viciu care trebuia pus la stâlpul infamiei a constituit, probabil, o permanentă sursă de chin pentru ea.

De fapt, se prea poate să-mi fi amintit greșit contextul în care ea a rostit acele cuvinte. Poate că nu inspectorului sanitar i-a pus ea întrebarea respectivă, ci tatălui meu, într-o cu totul altă dimineață, în timpul acelei certe din sufragerie.

Capitolul cinci NU-MI AMINTESC dacă episodul din sufragerie s-a petrecut înainte sau după vizita inspectorului sanitar. Ceea ce-mi amintesc este că în du-pă-amiaza aceea ploua cu găleata, casa – era cufundată în întuneric, iar eu stăteam în bibliotecă și, sub supravegherea lui Mei Li, studiam atent manualul de aritmetică.

Îi spuneam „bibliotecă”, dar cred că era doar o anticameră ai cărei pe-reți erau capitonăți cu cărți. În mijloc nu mai rămânea loc decât pentru o masă de mahon și acolo îmi făceam eu temele, cu spatele la ușile duble care dădeau spre sufragerie. Mei Li, care-mi era amah³, considera educația mea drept un lucru sacru și, chiar dacă lucram neîntrerupt timp de o oră, nici nu-i trecea prin minte să se sprijine de raftul din spatele ei sau să se așeze în scaunul cu spătar din fața mea, ci doar stătea în picioare, țepă-nă, în spatele meu. Servitorii învățaseră de mult timp să nu dea buzna în încăpere în timpul acestor ore de studiu și chiar părinții mei se obișnuise-ră cu ideea că nu trebuie să ne deranjeze decât dacă era absolut necesar.

Prin urmare, am fost oarecum surprins în după-amiaza aceea, când tata a intrat cu pași apăsați în bibliotecă, uitând cu totul de prezența noastră, și s-a dus în sufragerie, închizând ferm ușile în spatele lui. Această intruziune a fost urmată, la câteva minute, de cea a mamei, care a trecut și ea cu pași energici, dispărând în sufragerie. În minutele care au urmat, chiar și prin ușile acelea masive am putut surprinde când și când un cuvânt sau o frază, din care înțelegeam că părinții mei erau prinși într-o dispută. Dar, spre frustrarea mea, ori de câte ori încercam să aud ceva mai mult, ori de câte ori creionul rămânea suspendat deasupra socotelilor, apărea inevitabila muștrare a lui Mei Li.

Dar atunci – deși nu-mi amintesc exact cum s-a întâmplat asta – Mei Li a fost chemată și eu am rămas singur la masa din bibliotecă. La început am continuat să lucrez, temându-mă de ce se va întâmpla dacă Mei Li se întoarce și nu mă găsește pe scaun. Dar, cu cât întârzia mai mult, cu atât simțeam mai tare impulsul de a auzi mai clar schimbările de replici înăbușite din camera de alături. În cele din urmă m-am ridicat și m-am dus la ușă, dar chiar și atunci mă repezeam la loc de la o secundă la alta, convins că aud pașii mamei mele. Până la urmă am reușit să rămân la ușă cu o riglă în mână, astfel încât, dacă Mei Li m-ar fi luat prin surprindere, să pot pretinde că tocmai măsuram dimensiunile camerei.

Chiar și așa, am reușit să aud fraze întregi doar când părinții mei uitau de ei și ridicau vocea. În vocea înfuriată a mamei am descifrat același ton moralist pe care îl folosisese în dimineața aceea cu inspectorul sanitar. O auzeam cum repetă de câteva ori „O rușine!”, referindu-se în mai multe rânduri la ceea ce ea numea „un comerț păcătos”. La un moment dat a spus: „Ne vâri pe toți în asta! Pe toți! E o rușine!” Și vocea tatei era furioasă, deși oarecum defensivă și disperată. Continua să spună lucruri de genul „Nu-i chiar atât de simplu. Nu-i nici pe departe atât de simplu”. Și, la un moment dat, a țipat:

— Regret! Eu nu sunt Philip. Nu sunt făcut așa. Regret, îmi pare foarte rău!

În timp ce țipa, în vocea lui se simțea un fel de resemnare teribilă și brusc m-am înfuriat pe Mei Li că m-a abandonat într-o asemenea situație. Și probabil că atunci, când stăteam lângă ușă, cu rigla în mână, prins între impulsul de a asculta în continuare și cel de a mă refugia în sanctuarul din camera mea de joacă, printre soldații mei de plumb, am auzit-o pe mama rostind aceste cuvinte:

— Nu ți-e rușine să fii în serviciul unei asemenea companii? Cum te lasă conștiința să dormi liniștit când îți datorezi existența unei bogății blestemată?

Nu-mi amintesc ce s-a întâmplat după aceea – dacă Mei Li s-a întors sau dacă eu mă aflam încă acolo, în bibliotecă, atunci când părinții mei au ieșit. Țin minte totuși că acest episod a precedat una din cele mai lungi perioade de tăcere între părinții mei, adică una care a durat nu zile, ci săptămâni în șir. Desigur, nu vreau să spun că părinții mei n-au comunicat deloc în tot acest timp, ci doar că schimbările de cuvinte erau strict practice.

Eram obișnuit cu asemenea perioade și nu mă preocupau inutil. În orice caz, nu-mi influențau existența decât într-o mică măsură. De exemplu, tata apărea la micul dejun cu un „Bună dimineața tuturor”, spus pe un ton vesel, și bătea din palme, dar mama îl întâmpina cu o privire glacială. În asemenea împrejurări, tata încerca uneori să-și mascheze stânjenala și, întorcându-se spre mine, mă întreba cu același ton vesel:

— Și tu ce faci, Puffin4? Ai visat ceva interesant azi-noapte?

Știam din experiență că trebuie să răspund cât mai vag și să continuu să mănânc. Altminteri, cum zic, îmi puteam vedea de treabă, mai mult sau mai puțin ca de obicei. Dar presupun că, măcar uneori, mă gândeam la toate aceste probleme, pentru că îmi aduc aminte de o anumită conversație cu Akira, când ne jucam la el acasă.

Despre casa lui Akira îmi amintesc că, din punct de vedere arhitectonic, era foarte asemănătoare cu a noastră. De fapt, tata mi-a spus – țin minte bine – că ambele fuseseră construite de aceeași firmă britanică, în urmă cu vreo douăzeci de ani. Dar interiorul casei prietenului meu era cu totul altă poveste, fiind o sursă continuă de fascinație pentru mine. Nu era vorba despre preponderența tablourilor și ornamentațiilor orientale – în Shanghai, în acea perioadă a vieții mele, nu cred că mi se părea ceva neobișnuit —, ci despre ideile ciudate pe care familia lui le avea în legătură cu întrebuițarea multor piese de mobilier occidental. Carpetele, pe care m-aș fi așteptat să le văd pe podea, erau atârinate pe pereți, scaunele aveau o înălțime nepotrivită față de masă, iar lămpile se clătinau sub abajururi exagerat de mari. Dar cel mai

remarcabil detaliu era perechea de „copii” după camerele japoneze, pe care părinții lui Akira le aranjaseră la ultimul etaj. Erau niște camere mici, fără nici o urmă de neorânduială, cu rogojini tatami întinse pe podea și paravane din hârtie fixate pe pereți, așa că intrând acolo – cel puțin din câte spunea Akira – nu puteai spune că nu te afli într-o cameră japoneză autentică, din lemn și hârtie. Îmi amintesc că ușile acestor camere erau deosebit de curioase: pe partea dinafară, cea „occidentală”, erau din tăblii de stejar cu mânere de alamă strălucitoare, iar partea dinăuntru, cea „japoneză”, era din hârtie fină, cu intarsii din lac.

Ei bine, într-una dintre zilele acelea înăbușitoare, eu și Akira ne jucam în una din camerele japoneze. Încercase să mă învețe un joc cu o grămadă de cărți cu personaje japoneze. Reușisem să prind rudimentele jocului și jucam deja de câteva minute, când l-am întrebat brusc:

— Se întâmplă ca mama ta să nu vorbească uneori cu tatăl tău?

El s-a uitat la mine inexpressiv, probabil pentru că nu reușise să mă înțeleagă. Engleza îi juca deseori feste, dacă îi vorbeam ca acum, în afara contextului. Apoi, când am repetat întrebarea, a dat din umeri și a zis:

— Mama nu vorbește cu tata când el la birou. Mama nu vorbește cu tata când el în toaletă.

Spunând asta, a izbucnit într-un râs nestăvilit și teatral, s-a rostogolit pe spate și a început să dea din picioare în aer. Așa că am fost obligat să abandonez subiectul. Dar, pentru că adusesem vorba, eram hotărât să-i aflu părerea și, peste câteva minute, l-am abordat din nou.

De data asta a părut că-mi percepe seriozitatea și, lăsând la o parte jocul de cărți, mi-a pus o serie de întrebări, până când i-am spus, mai mult sau mai puțin, cauza îngrijorării mele. S-a mai rostogolit o dată pe spate, dar de data asta a privit fix și meditativ la ventilatorul din tavan, care se rotea deasupra noastră. După câteva clipe a spus:

— Știi de ce nu vorbesc. Știi de ce.

Apoi, întorcându-se spre mine, a zis:

— Christopher, tu nu destul englez.

Când l-am rugat să-mi explice asta, s-a uitat încă o dată în tavan și a tăcut. M-am rostogolit și eu pe spate și i-am urmat exemplul, uitându-mă la ventilator. Stătea întins în fața mea, la mică distanță, și, când a vorbit din nou, îmi amintesc că vocea lui suna ciudat de imaterială.

— La mine la fel. Mama și tata nu vorbesc. Pentru că eu nu destul japonez.

După cum cred că am spus deja, eram înclinat să-l privesc pe Akira ca pe o autoritate în multe aspecte ale vieții, așa că în ziua aceea l-am ascultat cu mare atenție. Părinții mei nu-și mai vorbesc, mi-a spus el, atunci când sunt profund dezamăgiți de purtarea mea, iar în cazul meu pentru că nu mă port ca un englez. Dacă o să mă gândesc mai bine, mi-a zis el, voi putea face legătura dintre tăcerea părinților mei de la un moment dat și o situație în care i-am dezamăgit în acel moment. În ceea ce-l privea, el își dădea întotdeauna seama când își trăda sângele japonez și nu era deloc surprins că părinții lui nu-și mai vorbesc. Când l-am întrebat de ce nu ne muștră, cum fac de obicei când ne purtăm rău, Akira mi-a spus că lucrurile nu stau tocmai așa. Acestea sunt delictе foarte diferite de infracțiunile obișnuite, pentru care am putea fi pedepsiți. Se referea, a continuat el, la momente care i-au dezamăgit pe părinții noștri atât de profund, că nu au mai fost capabili nici măcar să ne muștre.

— Mama și tata foarte, foarte dezamăgit, a zis el liniștit. Așa că nu mai vorbesc.

Apoi s-a ridicat în picioare și a arătat spre unul dintre storurile din lemn, care era parțial coborât. Noi, copiii, a zis el, suntem ca șnurul care leagă șipcile. Un călugăr japonez i-a spus asta odată. De multe ori nu ne dăm seama, dar noi, copiii, suntem cei care unim, nu doar familia, ci întreaga lume. Dacă nu facem ce trebuie, șipcile cad și se împrăștie pe podea.

Nu-mi mai amintesc nimic altceva din conversația noastră din ziua aceea, dar, așa cum am spus, nu prea mi-am pierdut vremea meditănd la asemenea chestiuni. Cu toate acestea, țin minte că am simțit imboldul să o întreb pe mama despre ce-mi spusese prietenul meu. Nu am făcut-o, dar am abordat o dată subiectul cu unchiul Philip.

Unchiul Philip nu era un unchi veritabil. Stătuse la părinții mei ca „oaspete” atunci când a ajuns în Shanghai, cu puțin timp înainte de nașterea mea, în zilele în care încă mai lucra la compania Morganbrook and Byatt. Apoi, când eram încă foarte mic, el și-a dat demisia, din cauza a ceea ce mama numea întotdeauna „profundul său dezacord cu patronii în privința felului în care ar trebui să evolueze China”. Atunci când eram suficient de mare pentru a-i percepe prezența, el conducea o organizație filantropică denumită Copacul Sacru și având ca scop îmbunătățirea condițiilor de viață în zonele chinezești ale orașului. Fusese întotdeauna un prieten al familiei mele, dar, cum am spus, a devenit un vizitator asiduu mai ales în anii campaniei anti-opiu lansate de mama.

Îmi amintesc că mergeam deseori împreună cu mama la biroul unchiului Philip, situat pe terenul uneia dintre bisericile din centrul orașului – presupun acum că era vorba despre Union Church din Suzhou Road. Trăsura noastră intra direct în curte și se oprea lângă o pajiște întinsă, umbrită de pomi fructiferi. Aici, în ciuda zgomotelor care veneau dinspre oraș, atmosfera era liniștită, iar mama, coborând din trăsură, se oprea, își ridica încet capul și remarcă: „Aerul. Aici este cu mult mai pur”. Starea ei de spirit se însenina vizibil și, uneori – dacă ajungeam puțin mai devreme —, mama și cu mine zăboveam pe-acolo câteva minute, jucându-ne în iarbă. Dacă ne jucam de-a prinselea, alergând unul după altul în jurul pomilor fructiferi, mama râdea și țipa la fel de aprins ca mine. Îmi aduc aminte cum o dată, în mijlocul unui asemenea joc, s-a oprit brusc, văzând un preot ieșind din biserică. Ne-am oprit cuminți la marginea gazonului și l-am salutat când a trecut pe lângă noi. Dar nici nu s-a depărtat bine, că mama s-a întors și, aplecându-se spre mine, a chicotit conspirativ. Poate că asemenea scene s-au petrecut de mai multe ori. Oricum, țin minte cât de fascinat eram că participa la ceva pentru care putea să fie „pusă la punct” la fel ca mine. Și tocmai caracterul acestor momente, de joacă fără griji, mi le făceau atât de dragi.

După câte îmi amintesc, biroul unchiului Philip era foarte dezorganizat. Vedeai peste tot cutii de toate mărimile, mormane de hârtii, chiar sertare desfăcute, având conținutul încă în ele și puse unele peste altele într-un echilibru precar. Eu m-aș fi așteptat ca mama să dezaprobe o asemenea dezordine, dar ea vorbea întotdeauna despre biroul unchiului Philip ca despre un loc „plăcut” sau „dinamic”.

Cu ocazia acestor vizite, se agita mereu în jurul meu, strângându-mi mâna călduros, așezându-mă pe scaun și antrenându-mă într-o conversație de câteva minute, timp în care mama asista zâmbind. Deseori îmi făcea câte un cadou, un lucru despre care pretindea că era deja pregătit și mă aștepta, deși am ajuns să-mi dau seama curând că-mi oferea ceva pe care-i căzuseră ochii abia în acel moment. „Ia ghici ce am pentru tine, Puffin!” spunea el solemn, în timp ce privirea îi luneca prin încăpere în căutarea unui obiect potrivit. Așa am ajuns în posesia unei colecții impresionante de obiecte de birou, pe care o țineam într-o ladă veche în camera mea de joacă: o scrumieră, un suport din fildeș pentru stilouri, un prespapier din plumb. O dată s-a întâmplat ca, după ce m-a anunțat că are un cadou pentru mine, ochii să nu i se poată opri asupra nici unui obiect. A urmat o pauză jenantă, după care unchiul Philip a sărit în picioare și a început să umble prin birou, murmurând „Dar unde l-am pus? Ce naiba am făcut cu el?”, până când, în cele din urmă, probabil în disperare de cauză, s-a dus la perete, a smuls harta regiunii Yangzi, rupându-i un colț cu această mișcare grăbită, apoi a rulat-o și mi-a dăruit-o.

O dată, pe când mai aveam încredere în el, unchiul Philip și cu mine stăteam împreună în biroul lui, așteptând ca mama să se întoarcă de undeva. Mă convinsese să mă așez în scaunul lui

din spatele biroului, iar el bântuia fără vreun scop anume prin încăperea. Pălăvrăgea ca de obicei și în mod normal așa fi izbucnit imediat în râs, dar de data aceea – la câteva zile după discuția mea cu Akira – nu eram într-o dispoziție potrivită. Unchiul Philip a sesizat asta curând și a zis:

— Așa deci, Puffin. Suntem cam posaci azi.

Am prins prilejul și i-am spus:

— Unchiule Philip, tocmai mă gândeam la asta. Cum crezi că s-ar putea să devii mai englez?

— Mai englez?

S-a oprit din ce făcea în acel moment și s-a uitat la mine. Apoi, cu o expresie gânditoare, s-a apropiat, a tras un scaun până la birou și s-a așezat.

— Ei bine, de ce ai vrea să fii mai englez decât ești, Puffin?

— Mă gândeam... ei bine, mă gândeam că așa putea.

— Cine zice că nu ești suficient de englez?

— Nimeni în mod special.

Apoi, după o clipă, am adăugat:

— Dar mă gândesc că poate părinții mei cred asta.

— Și tu ce crezi, Puffin? Crezi că ar fi cazul să fii mai englez?

— Nu pot spune exact, domnule.

— Nu, presupun că nu poți. Ei bine, e adevărat, aici crești alături de tot felul de oameni.

Chinezi, francezi, germani, americani și mulți alții. N-ar fi de mirare dacă ai deveni și tu un fel de corcitură.

S-a oprit și a râs scurt. Apoi a continuat:

— Dar nu-i nimic rău în asta. Știi ce cred eu, Puffin? Cred că n-ar fi un lucru rău dacă băieții ca tine ar crește cu toții împrumutând câte ceva din toate. Poate că atunci ne-am trata mai bine unul pe celălalt. Ar fi mai puține războaie, în primul rând. O, da. Poate că într-o zi toate aceste conflicte se vor termina și asta nu se va întâmpla din cauza unor oameni de stat importanți, a unor biserici sau organizații ca asta. Se va întâmpla pentru că oamenii se vor schimba. Vor fi ca tine, Puffin. Un amestec. Așa că de ce să nu devii o corcitură? E sănătos.

— Dar dacă așa deveni așa, totul s-ar putea...

M-am oprit.

— Totul s-ar putea să ce, Puffin?

— Ca storul de-acolo – am arătat eu —, dacă șnurul s-ar rupe. Totul s-ar putea risipi.

Unchiul Philip s-a uitat lung la storul pe care-l arătasem. Apoi s-a ridicat, s-a dus la fereastră și l-a atins ușor.

— Totul s-ar putea risipi. S-ar putea să ai dreptate. Presupun că există ceva de care nu putem scăpa cu ușurință. Oamenii simt nevoia să aparțină cuiva. Unei națiuni, unei rase. Altfel cine știe ce s-ar putea întâmpla? Civilizația asta a noastră, ei bine, poate se va prăbuși. Poate totul se va risipi, așa cum ai spus.

A oftat, de parcă îl învinsesem într-o dispută.

— Vrei, deci, să fii mai englez. Ei bine, Puffin, ce să facem noi pentru asta?

— Mă gândeam... dacă nu vă deranjează, domnule... dacă n-aveți nimic împotriva. Mă gândeam dacă mi-ați permite să vă imit din când în când.

— Să mă imiți?

— Da, domnule. Doar uneori. Ca să învăț cum să acționez englezește.

— O, dar mă flatezi, bătrâne! Dar nu crezi că tatăl tău este cel care ar trebui să se bucure de acest mare privilegiu? El e cât se poate de englez, așa așa zice eu.

M-am uitat într-o parte, iar unchiul Philip probabil că a sesizat imediat că spusese ce nu trebuia. S-a întors și s-a așezat iar pe scaun, în fața mea.

— Uite, a zis el calm, o să-ți spun eu ce-o să facem. Dacă o să-ți faci vreodată griji despre felul în care trebuie să te porți sau dacă n-o să știi ce drum să alegi, atunci vino la mine să discutăm serios. O să stăm de vorbă pe îndelete, până când o să știi exact despre ce e vorba. Ei, te simți mai bine acum?

— Da, domnule. Cred că da.

M-am străduit să schițez un zâmbet.

— Vă mulțumesc, domnule, am zis.

— Uite ce e, Puffin. Ești un mic terorist. Sunt sigur că știi asta. Dar, gândindu-mă cum sunt în realitate micii teroriști, tu ești un specimen decent.

— Credeți cu adevărat asta, domnule?

— Da, o cred. Cu adevărat. Te simți mai bine acum?

Spunând asta, a sărit în picioare și și-a reluat plimbările prin birou. Apoi, revenind la tonul mai vesel și degajat, a început să spună o poveste ineptă despre doamna din biroul de alături, poveste care m-a captivat imediat.

Cât de drag îmi era pe atunci unchiul Philip! Dar există într-adevăr vreun motiv solid care să mă facă să cred că eu nu-i eram cu adevărat drag? Este într-un totuș posibil ca, în acel moment al vieții noastre, el să nu-mi fi dorit decât binele și să fi fost la fel de neștiutor ca și mine în privința felului în care avea să evolueze situația.

Capitolul șase CAM în aceeași perioadă – adică în aceeași vară —, câteva aspecte ale comportamentului lui Akira au început să devină deosebit de supărătoare. Mă deranja mai ales felul în care pâlăvrăgea la nesfârșit despre realizările japonezilor. Avusese mereu aceste tendințe, dar în vara aceea ajunsese o obsesie. Iar și iar, prietenul meu făcea în așa fel încât să ne oprim din joc pentru a-mi ține o predică despre cea mai recentă clădire japoneză ridicată în centrul de afaceri sau despre sosirea iminentă a unei noi canoniere japoneze în port. Apoi mă obliga să ascult o descriere în cele mai mici detalii și, la un interval de câteva minute, declara sus și tare că Japonia a devenit „o țară importantă, foarte importantă, ca Anglia”. Dar cele mai iritante momente erau acelea în care încerca să dovedească cine plânge mai ușor, japonezul sau englezul. Dacă îi susțineam cumva cu voce tare pe englezi, prietenul meu cerea imediat să facem o probă care, practic, consta în faptul că mă strângea cu brațele într-una din faimoasele sale prize de lupte marțiale până când fie capitulam, fie izbucneam în plâns.

Pe-atunci am pus obsesia lui Akira față de destoinicia rasei sale pe seama faptului că în toamna aceea urma să meargă la școală în Japonia. Părinții lui aranjaseră să stea la niște rude în Nagasaki și, deși urma să se întoarcă la Shanghai în timpul vacanțelor școlare, ne-am dat seama că o să ne vedem mult mai puțin, ceea ce ne-a mâhnit pe amândoi. Dar, pe măsură ce vara trecea, Akira părea din ce în ce mai convins de superioritatea fiecărui aspect al vieții din Japonia și era tot mai excitat de ideea noii lui școli. Eu, pe de altă parte, mă plictisiseam atât de mult de laudăroșenia lui continuă cu tot ce-i japonez că, spre sfârșitul verii, așteptam cu nerăbdare să scap de el. Și, într-adevăr, când în cele din urmă a sosit ziua aceea și stăteam în curtea lui, făcând cu mâna spre mașina care îl ducea spre port, cred că nu eram deloc îndurerat.

Totuși foarte curând mi s-a făcut dor de el. Nu pentru că nu aș fi avut alți prieteni. Erau, de exemplu, cei doi frați englezi din vecini, cu care mă jucam de obicei și cu care m-am văzut mai des după plecarea lui Akira. Mă înțelegeam bine cu ei, în special atunci când eram doar noi trei. Uneori însă ni se alăturau și alți colegi de școală – alți băieți de la școala publică din Shanghai – și atunci purtarea lor față de mine se schimba, iar eu deveneam ținta unor farse. Acestea nu mă deranjau deloc, pentru că vedeam că toți erau de fapt bine crescuți și nu nutreau

nici o intenție malițioasă. Chiar și la vârsta aceea îmi dădeam seama că într-un grup de cinci-șase băieți, din care toți – cu excepția unuia singur – frecventau aceeași școală, cel din afară devenea ținta bășcăliei inofensive. Vreau să spun că nu-mi dușmăneam prietenii englezi, dar, în același timp, asemenea lucruri mă împiedicau să fiu la fel de apropiat de ei cum fusesem de Akira și, pe măsură ce lunile treceau, am început să-i simt lipsa tot mai mult.

Dar în toamna aceea nu am resimțit neapărat absența lui Akira ca pe o nenorocire. Mi-o amintesc mai curând ca pe o perioadă în care nu prea aveam ce face, cu după-amiezi ce treceau inutile, una după alta... în fine, o perioadă din care nu mi-au mai rămas prea multe în minte. Cu toate acestea, în timpul acelei perioade s-au petrecut câteva lucruri mărunte pe care ulterior am ajuns să le consider deosebit de semnificative.

De exemplu, a fost incidentul care a marcat excursia la hipodrom împreună cu unchiul Philip, despre care sunt foarte sigur că s-a petrecut după una din întrunirile de duminică dimineață ale mamei. Cum probabil am spus, cu toate că mama mă încuraja să stau în compania prietenelor ei în salon, unde se întâlneau la început, nu mi se permitea să intru în sufragerie și să asist la întruniri. Îmi amintesc că am rugat-o o dată să-mi dea voie și, spre surprinderea mea, a stat mai mult pe gânduri, dar în cele din urmă a spus:

— Regret, Puffin. Nici lady Andrews și nici doamna Callow nu apreciază compania copiilor. Păcat. Ai fi putut, desigur, să înveți lucruri importante.

Desigur, tatei nu i se interzicea să participe la întruniri, dar se pare că părinții mei se înțeleseseră ca el să se abțină să participe. Nu pot spune care din ei – dacă nu cumva amândoi – erau răspunzători de această situație, dar știu sigur că întotdeauna era o atmosferă nefirească la micul dejun din duminica în care urma să aibă loc întrunirea. Mama nu-i pomenea nimic tatei despre întrunire, ci îl privea tot timpul micului dejun cu un aer dezgustat. În ce-l privește, în dimineața aceea tata se molipsea de o jovialitate forțată, care devenea tot mai zgomotoasă până când începeau să sosească invitații mamei. Unchiul Philip era întotdeauna printre primii și discuta câteva minute cu tata în salon, râzând mult. Apoi, pe măsură ce soseau invitații, mama venea și îl lua pe unchiul Philip într-un colț, unde dezbăteau cu seriozitate întrunirea care urma să aibă loc. Cam în acele momente tata se retrăgea, de obicei în biroul lui.

În ziua pe care o evoc aici îmi amintesc că i-am auzit pe vizitatori plecând la sfârșitul întrunirii, iar eu am ieșit în grădină să o aștept pe mama, care, presupuneam eu, o să iasă cât de curând să-mi rechiziționeze leagănul și să cânte cu vocea ei cu inflexiuni minunate. Când, după ce am așteptat o vreme, n-a dat nici un semn, am intrat în casă pentru a face investigații și, intrând în bibliotecă, am văzut că ușile sufrageriei erau acum întredeschise, că întrunirea luase într-adevăr sfârșit, dar că unchiul Philip și mama erau încă acolo, adânciți la masă într-o discuție și cu o grămadă de hârtii risipite în fața lor. Și apoi în spatele meu a apărut tata, crezând și el, fără îndoială, că povestea din dimineața aceea se terminase. Auzind voci în sufragerie, s-a oprit și mi-a spus:

— Oh, sunt încă aici!

— Doar unchiul Philip.

Tata mi-a zâmbit, apoi s-a prelins pe lângă mine și a intrat în sufragerie. Printre ușile între-deschise l-am văzut pe unchiul Philip ridicându-se în picioare și apoi i-am auzit pe cei doi bărbați râzând tare. O clipă mai târziu a ieșit și mama, care părea oarecum supărată și ținea în brațe un vraf de hârtii.

Trecuse deja de ora prânzului. Unchiul Philip a rămas cu noi la prânz, iar buna dispoziție și râsetele au continuat. Apoi, când eram aproape de sfârșitul mesei, unchiul Philip ne-a făcut o propunere: de ce să nu mergem cu toții la hipodrom după-amiază? Mama a declarat că este o idee

excelentă. Și tata a spus că este o idee bună, dar pe el să-l scuzăm, pentru că îl așteaptă treburi de rezolvat în birou.

— Dar, draga mea, a zis el, întorcându-se spre mama, de ce nu-l însoțești pe Philip? Va fi o după-amiază splendidă, după cum se arată. Du-te neapărat.

— Știi, cred că s-ar putea chiar să mă duc, a răspuns mama. Puțină distracție ne-ar face bine tuturor. Și lui Christopher.

În acel moment toți s-au uitat la mine. Deși nu aveam decât nouă ani, cred că am interpretat situația destul de exact. Știam că eram pus în fața unei alegeri: să mă duc la hipodrom sau să stau acasă cu tata. Dar cred că am sesizat și implicațiile mai profunde: dacă alegeam să rămânem acasă, însemna că mama va refuza să meargă la curse doar în compania unchiului Philip. Cu alte cuvinte, ieșirea depindea de mine. În plus, știam – și am privit problema cu o siguranță calmă – că în acea clipă tata dorea cu disperare să nu mergem, că, dacă făceam acest lucru, el ar suferi enorm. Niciunul din gesturile lui nu-mi sugera o astfel de interpretare, ci mai curând dedusesem – poate chiar inconștient – toate aceste implicații în decursul săptămânilor și lunilor precedente. Desigur, erau multe pe care nu le înțelegeam la vremea aceea, dar lucrul acesta îl văzusem limpede în acel moment: tata se baza pe mine să salvez situația.

Dar poate că nu am înțeles suficient. Căci, atunci când mama a spus „Hai, Puffin, încălțate repede”, am făcut-o cu un entuziasm strident, un entuziasm fabricat de dragul spectacolului. Și țin minte și azi cum tata ne-a condus până la ușă, a dat mâna cu Philip, râzând și făcându-ne cu mâna, în timp ce trăsura cu mine, mama și unchiul Philip se îndepărta, ducându-mă spre distracția noastră de după-amiază.

Alte amintiri, singurele care încă mi-au rămas clare din acea toamnă, se leagă tot de tata.

E vorba de straniile lui momente de „lăudăroșenie”. De felul lui, tata era un om modest. Mai mult, considera lăudăroșenia altora jenantă. De aceea, în acea perioadă am fost surprins când l-am auzit lăudându-se astfel în câteva ocazii. Erau momente ne semnificative și atunci nu m-am surprins prea tare, dar mi-au rămas întipărite în memorie de-a lungul anilor.

De exemplu, o dată, la cină, i-a spus mamei pe neașteptate:

— Ți-am povestit, draga mea? Tipul acela s-a întors să mă vadă, știi, reprezentantul docherilor. Și vorbea o engleză destul de fluentă. Sigur că întotdeauna chinezii sunt plini de efuziune când vorbesc și de aceea nu toate discursurile lor trebuie luate chiar de bune. Dar știi, draga mea, chiar am avut impresia că era sincer. Spunea că sunt „eroul lor venerat”. Ce zici de asta? Erou venerat!

Tata a râs, apoi a pândit-o pe mama cu atenție.

Ea a continuat să mănânce și, după o clipă, a răspuns:

— Da, dragul meu. Mi-ai spus deja.

Tata părea puțin dezumflat, dar în clipa următoare a zâmbit înveselit și a adăugat râzând:

— Ți-am spus deci!

Apoi, întorcându-se spre mine, a continuat:

— Dar Puffin n-a auzit încă. Nu-i așa, Puffin? Erou venerat. Așa îl numesc ei pe tatăl tău.

Nu reușesc să-mi amintesc despre ce era de fapt vorba și probabil că atunci nici nu mi-a păsat. Mi-am amintit episodul doar pentru că, așa cum am spus, tata nu obișnuia să vorbească despre el în acest mod.

Un alt incident asemănător s-a petrecut într-o după-amiază, când m-am dus cu părinții mei în grădina publică să ascultăm fanfara. Tocmai coborâsem din trăsură la capătul cheiului, iar eu și mama priveam spre partea cealaltă a bulevardului lat, spre poarta de intrare în grădină. Era o după-amiază de duminică și-mi amintesc că ambele trotuare erau pline cu oameni bine îmbrăcați, ieșiți la promenadă, care se bucurau de briza care adia dinspre port. Pe chei era o aglomerație de

trăsuri, mașini și ricșe, iar mama și cu mine ne pregăteam să traversăm, când tata, după ce l-a plătit pe vizitiu, a apărut în spatele nostru și a spus pe neașteptate și destul de tare:

— Vezi, draga mea, cei de la firmă știu. Acum știu că nu sunt dintre cei care dau înapoi. Bentley o știe, de exemplu. O, da, o știe prea bine acum!

La fel ca la cină, inițial mama n-a dat vreun semn că a auzit. M-a luat de mână și ne-am făcut loc spre grădină, trecând prin aglomerație.

— Într-adevăr? a fost tot ce a spus ea, aproape inaudibil, în momentul în care am ajuns.

Dar asta nu a fost tot. Am intrat în grădina publică și ne-am plimbat o vreme în jurul pajiștilor și straturilor cu flori, salutând prieteni și cunoștințe sau oprindu-ne din când în când să vorbim cu cineva, ca orice altă familie care venea în grădină duminica după-amiaza. Uneori îi vedeam pe băieții pe care îi cunoșteam fie de la școală, fie de la lecțiile de pian ale doamnei Lewis, dar și ei mergeau foarte cuminți alături de părinții lor și abia dacă îndrăzneam să ne facem semne timide de recunoaștere. Fanfara începea să cânte la ora cinci și jumătate punct, iar cei mai mulți așteptau până când sunetul trompetelor se răspândea prin colțurile grădinii și abia atunci începeau să se apropie de estradă.

Noi întârziam mereu, așa că toate locurile erau ocupate când ajungeam. Asta nu mă deranja prea mult, pentru că noi, copiii, aveam voie să ne mișcăm de capul nostru doar în jurul estradei, și uneori mă amestecam și eu printre alți băieți și ne jucam împreună. În acea după-amiază – probabil că era toamnă târzie, pentru că țin minte cum soarele apunea deasupra apei, în spatele estradei —, mama se depărtase puțin pentru a sta de vorbă cu niște prieteni aflați în apropiere și, după câteva minute în care am ascultat muzica, i-am cerut voie tatălui meu să mă duc la grupul de băieți americani, despre care știam că se joacă dincolo de spațiul unde se aduna publicul. El a continuat să se uite fix la fanfară și nu mi-a răspuns, așa că eram pe punctul de a-l ruga încă o dată, când mi-a spus liniștit:

— Toți oamenii aceștia de aici, Puffin. Toți oamenii aceștia. Întreabă-i și toți or să pretindă că au propriul lor etalon moral. Dar, pe măsură ce o să crești, o să-ți dai seama că foarte puțini au cu adevărat unul. Totuși mama ta e altfel. Ea nu te dezamăgește. Știi, Puffin, de aceea a reușit în cele din urmă. A reușit să facă un om mai bun din tatăl tău. Mult mai bun. Prea bine, poate că e severă, nu-i cazul să-ți spun asta tocmai ție, ha, ha! Ei bine, e la fel de severă cu mine cum e și cu tine. Și rezultatul este, fir-ar, că sunt o ființă umană mai bună. I-a trebuit mult timp, dar a reușit. Vreau ca tu să știi asta, Puffin: tatăl tău nu mai este astăzi aceeași persoană pe care ai văzut-o atunci, știi tu, când mama și cu tine ați dat buzna peste mine. Îți amintești, sigur că îți amintești. Când eram în birou. Îmi pare rău că a trebuit să-ți vezi tatăl într-o asemenea stare. Ei bine, asta a fost atunci. Azi, mulțumită mamei tale, sunt cu mult mai puternic. Un om, așa zice, Puffin, de care o să fii mândru într-o zi.

Am înțeles foarte puțin din câte îmi spunea el și, în afară de asta, aveam sentimentul că, dacă mama – care se afla doar la câțiva pași – ar surprinde cuvintele astea, ar fi foarte furioasă. Așa că nu am reacționat de fapt la ce mi-a zis tata. Am sentimentul că după câteva clipe l-am rugat din nou să-mi dea voie să mă duc la prietenii mei americani și așa s-a încheiat episodul.

Dar în decursul următoarelor zile m-am trezit gândindu-mă la acest discurs curios al tatei și în mod special la evocarea momentului în care eu și mama „am dat buzna” peste el în birou. Mult timp nu mi-a fost clar la ce se referea și am încercat în van să fac o legătură între amintirile mele și cuvintele lui. În cele din urmă m-am fixat, într-adevăr, la o amintire de când eram foarte mic – nu avem mai mult de patru sau cinci ani —, o amintire deja estompată la nouă ani.

Biroul tatălui meu era la ultimul etaj al casei și avea o vedere panoramică spre terenul din spate. De obicei nu mi se permitea să intru acolo și, în general, nu eram deloc încurajat să mă joc prin preajmă. Era totuși un coridor îngust, care ducea de la capătul scărilor la ușa biroului. Pe

peretii coridorului erau atarnate tablouri cu rame aurite și masive. Fiecare tablou era executat cu precizie de desenator și reprezenta portul Shanghai, văzut din perspectiva celui care stătea pe mal, la Putong, adică toate vapoarele acelea numeroase erau prezentate pe fundalul clădirilor impozante de pe chei. Probabil că picturile datau din anii 1880 și bănuiesc că aparțineau companiei, la fel ca și alte decorațiuni și tablouri din casă. Nu-mi amintesc prea bine asta, dar mama îmi povestea adesea cum, pe vremea când eram foarte mic, noi doi stăteam în fața acestor tablouri și ne distram dând nume amuzante vapoarelor. Din câte îmi spunea mama, izbucneam pe dată în hohote de râs și uneori refuzam să abandonez jocul până nu dădeam un nume fiecărui vas care se vedea. Dacă era într-adevăr așa – dacă râdeam mereu în hohote în timpul jocului —, atunci e mai mult ca sigur că nu ar fi trebuit să ajungem să ne amuzăm atâta în timp ce tata lucra în birou. Dar, când m-am gândit mai bine la cuvintele pe care tata mi le spusese lângă estradă în acea zi, am început să-mi amintesc cum eu și mama stăteam o dată împreună în acea parte a mansardei și, din câte știu, jucam jocul nostru, când ea s-a oprit pe neașteptate și a rămas nemișcată.

Primul meu gând a fost că urma să fiu certat, probabil pentru ceva ce spusese și o nemulțumise. Nu era ceva neobișnuit ca mama să-și schimbe brusc dispoziția tocmai în timpul unei conversații senine și să mă certe pentru vreo faptă rea despre care își amintea brusc că o comisese în ziua aceea, ceva mai devreme. Dar, cum eu am tăcut, pregătindu-mă pentru o astfel de explozie, mi-am dat seama că ea asculta. Apoi în momentul următor s-a întors și a deschis cu impetuozitate ușa de la biroul tatei.

Dincolo de silueta mamei am surprins o imagine fugară a interiorului camerei. Priveliștea care îmi stăruie în minte este a tatei, prăbușit peste birou, cu fața acoperită de sudoare și schimonosită de neputință. Poate că plângea cu sughituri și tocmai acest sunet îi atrăsese atenția mamei. În fața lui, peste tot pe birou erau hârtii, registre și caiete. Am observat – și asta, cred, pentru că am urmărit privirea mamei – că erau mai multe hârtii și caiete pe podea, de parcă le-ar fi azvârlit acolo într-o criză de nervi. El se uita la noi speriat și în clipa următoare a spus cu o voce care m-a șocat:

— N-o putem face! N-o să ne mai revenim niciodată! N-o putem face! Ceri prea mult, Diana! E prea mult!

Mama i-a spus ceva pe un ton scăzut – l-a mustrat, fără îndoială, pentru a-l face să-și vină în fire. Tata și-a revenit și, aruncându-și privirea dincolo de mama, m-a privit pentru prima oară. Dar aproape imediat fața lui s-a contorsionat de disperare și, întorcându-se iar spre mama, a mai spus o dată, scuturând neajutorat din cap:

— N-o putem face, Diana! Ar însemna să ne ruinăm cu toții. M-am uitat peste toate astea. N-o să ne mai întoarcem niciodată în Anglia. Nu putem strânge suficienți bani. Fără firmă suntem faliti.

Apoi se pare că și-a pierdut din nou controlul și, când mama s-a pornit să spună altceva – cu vocea ei calmă și mânioasă —, tata a început să țipe, nu atât la ea, cât la peretii biroului:

— N-o voi face, Diana! Doamne Sfinte, drept cine mă iei? Este peste puterile mele, auzi? Peste puterile mele! N-o pot face!

S-ar putea ca în acel moment mama să-i fi trântit ușa în nas și să mă fi luat de acolo. Nu mai am nici o amintire legată de acel episod. Și, desigur, nu pot fi sigur de sentimentele – ca să nu mai zic de cuvintele – exacte exprimate de tata în acea zi. Dar iată cum am ajuns să recompun această amintire – ce-i drept, cu câteva indicii care m-au ajutat să clarific situația.

La acea vreme, pentru mine era o experiență uimitoare și, deși mi s-a părut probabil interesant că tata are momente în care plânge și țipă, la fel ca mine, nu m-am întrebat prea mult despre ce fusese vorba. În plus, când l-am văzut după aceea, era cel dintotdeauna, iar mama nu a

făcut nici o aluzie la incident. Dacă tata nu ar fi rostit cuvintele acelea ciudate după mai mulți ani, atunci, lângă estradă, probabil că nu mi-aș fi scormonit memoria să-mi amintesc această întâmplare.

Dar, după cum am spus, dincolo de aceste mici episoade curioase, nu prea am ce să-mi amintesc din toamna aceea și din iarna mohorâtă care i-a urmat. Mai tot timpul am fost apatic și m-am bucurat când, într-o dimineață, Mei Li mi-a spus în trecere că Akira se întorsese din Japonia și că în acel moment îi descărcau bagajul din mașina pe aleea din curtea învecinată.

Capitolul șapte AM FOST încântat să aflu că Akira se întorsese la Shanghai nu doar în vizită, ci pe mai mult timp, plănuiind să revină la școala din North Sichuan Road la începutul ultimului trimestru. Nu-mi amintesc să-i fi sărbătorit în mod special întoarcerea. Impresia mea este că ne-am reluat pur și simplu relația de prietenie de unde o lăsaserăm toamna trecută, fără să facem prea mult caz de asta. Eram destul de curios să aflu câte ceva despre experiențele lui din Japonia, dar el m-a convins că ar fi o copilărie – ceva sub nivelul nostru – să discutăm asemenea probleme, așa că ne-am demonstrat seriozitatea continuându-ne vechile obiceiuri, de parcă nimic nu le-ar fi întrerupt. Am ghicit, desigur, că nu-i mersese prea bine în Japonia, dar abia în acea zi de primăvară, când și-a rupt mâneca de la chimonou, am început să bănuiesc o parte din adevăr.

Când ne jucam afară, Akira se îmbrăca de obicei la fel ca mine – în cămașă, șort și, în zilele caniculare, își punea o pălărie de soare. Dar în acea dimineață ne jucam pe movila de la capătul grădinii noastre, iar el era îmbrăcat în chimonou – nu unul special, ci acela pe care îl purta prin casă. Alergasem în susul și-n josul movilei, jucând o piesă, când el s-a oprit dintr-o dată aproape de vârf și s-a așezat încruntat. Am crezut că se lovise, dar când am ajuns la el am văzut că își examina ruptura de la mânecă. Era foarte concentrat și cred că i-am spus ceva de genul:

— Ce s-a întâmplat? O să ți-o coasă rapid menajera sau altcineva.

El n-a avut nici un fel de reacție – părea că uitase cu totul de prezența mea – și mi-am dat seama că se afunda într-o tristețe adâncă pe loc, chiar sub ochii mei. A continuat să-și examineze mâneca sfâșiată câteva secunde, apoi a privit inexpresiv în pământ, de parcă se petrecuse o mare tragedie.

— Este a treia oară, a murmurat el liniștit. A treia oară în aceeași săptămână când fac lucru rău.

Apoi, pentru că am continuat să-l privesc oarecum contrariat, a zis:

— Al treilea lucru rău. Acum mama și tata or să mă trimită înapoi în Japonia.

Firește, nu vedeam cum o mică ruptură într-un chimonou vechi poate atrage după sine asemenea consecințe, însă în clipa aceea eram suficient de alarmat și m-am ghemuit lângă el, cerându-i să-mi explice ce voia să spună. Dar în dimineața aceea nu am putut scoate prea multe de la prietenul meu. Devenea tot mai îmbufnat și mai impenetrabil și parcă îmi amintesc că nu ne-am despărțit în cei mai buni termeni. În decursul următoarelor săptămâni, am descoperit totuși pas cu pas ce se ascundea în spatele purtării lui atât de nefirești.

Chiar din prima zi a vizitei lui în Japonia, Akira se simțise teribil de nefericit. Deși nu a recunoscut explicit acest lucru, am dedus că fusese ostracizat nemilos pentru că era „străin”. Gesturile, atitudinile, felul lui de a vorbi și multe alte lucruri îl făcuseră să pară altfel și fusese ironizat nu doar de colegi, ci și de profesori și chiar – la asta făcuse de mai multe ori aluzie – de rudele în casa cărora locuia. În cele din urmă, tristețea i-a fost atât de profundă, că părinții au fost obligați să-l aducă acasă în mijlocul trimestrului.

Gândul că s-ar putea întoarce în Japonia îl urmărea pe prietenul meu și nu-i dădea pace. În schimb, părinților lui le era dor de Japonia și discutau adesea despre întoarcere. Știind că sora lui mai mare, Etsuko, nu avea nimic împotriva ideii de a locui în Japonia, Akira și-a dat seama că

este singurul care dorea ca familia lui să rămână în Shanghai, că doar faptul că el se opunea puternic acestei idei îi oprise pe părinții lui să-și facă bagajele și să ia vaporul până la Nagasaki, și nu știa cât timp preferințele lui vor mai avea întâietate față de cele ale surorii și părinților lui. Situația era încă neclară și orice fel de neplăcere creată de el – faptă rea sau neîndeplinire a sarcinilor școlare – putea schimba lucrurile în defavoarea lui. De aici și presupunerea că o mică ruptură în chimonou ar putea produce cele mai grave consecințe.

După cum s-a dovedit, ruperea chimonoului nu a atras după sine mânia părinților, așa cum s-a temut el, și, desigur, nu s-a întâmplat nimic important. Dar în lunile care au urmat întoarcerii lui s-au mai ivit câteva incidente care l-au aruncat pe prietenul meu în prăpastia neliniștii și deprimării. Cel mai semnificativ dintre toate, bănuiesc, a fost afacerea cu Ling Tien și „jaful” nostru – „trecutul meu de delincvent” care a trezit curiozitatea lui Sarah în timpul călătoriei noastre cu autobuzul în această după-amiază.

Ling Tien se afla în serviciul familiei lui Akira de când aceștia locuiau în Shanghai. Printre primele amintiri despre vizitele mele de joacă în vecini se numără și acelea despre bătrânul servitor care își târșâia picioarele, cu o mătură în mână. Părea foarte bătrân și purta mereu, chiar și vara, un halat gros, de culoare închisă, și o tichie și își ținea părul legat într-o coadă de cal. Spre deosebire de alți servitori chinezi ai vecinilor, le zâmbea rareori copiilor, dar nu ne amenința și nici nu țipa la noi, iar dacă Akira nu ar fi avut o astfel de reacție față de el, probabil că nu aș fi avut motive de teamă. Țin minte că la început mă nedumerea mai mult ca orice felul în care Akira era cuprins de panică ori de câte ori servitorul se apropia de noi. Dacă, de exemplu, Ling Tien trecea pe coridor, prietenul meu se întrerupea din ce făcea el atunci și rămânea înțepenit într-o parte a încăperii unde bătrânul nu-l putea vedea și nu se clintea până ce pericolul nu trecea. În primele zile ale prieteniei noastre, când nu mă contaminasem încă de spaima lui, presupuneam că asta se datora unui anumit incident între el și Ling Tien. Cum zic, eram foarte nedumerit, dar ori de câte ori îl rugam pe Akira să-mi explice purtarea lui, nu-mi dădea absolut nici o atenție. Cu timpul, am ajuns să-mi dau seama cât de jenat se simțea de neputința de a-și controla spaima de Ling Tien și am învățat să nu mai spun nimic ori de câte ori jocurile noastre se întrerupeau în acest mod.

Apoi, când am mai crescut, îmi imaginez că Akira a început să simtă nevoia de a-și justifica frica. Pe la șapte-opt ani, prietenul meu nu mai îngheța când îl vedea pe Ling Tien. În schimb, se întrerupea din ceea ce făcea și se uita la mine cu un rânjel straniu. Apoi, apropiindu-și gura de urechea mea, povestea cu o voce curios de monotonă – nu mult diferită de a călugărilor pe care îi auzeam psalmodiind în piața din Boone Road – cele mai terifiante istorii despre bătrânul servitor.

Așa am aflat despre înspăimântătoarea atracție a lui Ling Tien pentru mâini. Akira își aruncase o dată privirea pe coridorul servitorilor înspre camera lui Ling Tien, când bătrânul lăsase ușa întredeschisă – ceea ce întâmpla rareori —, și văzuse pe podea, tăiate și adunate într-un morman, mâini de femei, bărbați, copii și maimuțe. Altă dată, seara târziu, Akira îl reperase pe servitor ducând în casă un coș cu o grămadă de brațe dezmembrate de maimuță. Trebuie să fim în gardă, m-a avertizat Akira. Dacă îi vom da cea mai mică ocazie, Ling Tien nu va ezita să ne taie mâinile.

După o serie de relatări de acest gen, m-am interesat de ce pe Ling Tien îl preocupau așa de mult mâinile. Akira s-a uitat la mine cu atenție, apoi m-a întrebat dacă îmi poate încredința cel mai tenebros secret al familiei lui. Când i-am dat toate asigurările, s-a mai gândit puțin, apoi, în cele din urmă, a spus:

— Atunci o să-ți spun, bătrâne! Motiv îngrozitor! De ce Ling taie mâini. Ți zic!

Evident, Ling Tien descoperise o metodă prin care transforma mâinile tăiate în păianjeni. În camera lui erau multe boluri pline cu diverse lichide, în care ținea la muiat luni de zile mâinile pe care le strânsese. Încetul cu încetul, degetele începeau să se miște singure, la început cu mici zvâcneli, apoi cu mișcări de încolăcire, iar în final le creșteau niște peri negri și Ling Tien le scotea din lichid și le dădea drumul să circule în voie prin preajma casei, în chip de păianjeni. Akira îl auzise deseori pe bătrânul servitor târându-se afară în toiul nopții tocmai în acest scop. Prietenul meu văzuse o dată în grădină, mișcându-se pe sub niște arbuști, un astfel de mutant, pe care Ling îl scosese prematur din soluție, dar care nu semăna pe deplin cu un păianjen și puteai ghici imediat că este o mână tăiată.

Chiar dacă nici la vârsta aceea nu credeam în întregime asemenea povești, ele au reușit să mă răscolească și, o vreme, numai ce-l vedeam pe Ling Tien și eram cuprins de teroare. Pe măsură ce creșteam, niciunul din noi nu s-a debarasat de spaima de Ling Tien. Asta îi zgândărea în permanență mândria lui Akira și, în jurul vârstei de opt ani, în el s-a născut nevoia de a se împotrivi constant acestor spaime. Țin minte că mă târa deseori într-un ungher al casei, de unde îl puteam spiona pe Ling Tien măturând aleea sau făcând alte treburi gospodărești. Eu nu prea dădeam atenție acestor ședințe de spionaj, dar am ajuns să detest situațiile în care Akira mă îmboldea insistent să merg cu el în apropierea camerei lui Ling Tien.

Până la acea dată ne ținuserăm departe de camera aceea, mai ales pentru că Akira susținea că aburii care veneau de la lichidele lui Ling Tien aveau darul de a ne hipnotiza și de a ne atrage în cameră. Dar ideea de a ne apropia de ușă devenise o obsesie pentru prietenul meu. Se întâmpla să ne aflăm uneori în toiul unei conversații, discutând despre cu totul altceva, când, dintr-o dată, pe față îi apărea acel rânjel straniu și murmura „Ți-e teamă? Christopher, ți-e teamă?”

Apoi mă obliga să vin după el prin casă, prin camerele acelea ciudat mobilate, până la arcada din grinzi masive care marca zona camerelor servitorilor. După ce treceam de arcadă, ne trezeam într-un coridor întunecat, cu dușumele lustruite și fără covor, la capătul căruia, în fața noastră, era ușa camerei lui Ling Tien.

La început Akira îmi cerea să stau de veghe lângă arcadă, în timp ce el înainta pas cu pas pe coridor, până parcurgea, poate jumătate din drumul spre camera aceea terifiantă. Îl am și acum înaintea ochilor pe prietenul meu, cu silueta lui grăsulie și imobilă din cauza tensiunii prin care trecea, cu fața strălucind de sudoare, pe care i-o vedeam ori de câte ori se întorcea spre mine, adunându-și forțele să mai facă doi-trei pași, înainte de a se întoarce în fugă, cu rânjelul lui triumfător pe chip. Apoi Akira mă tot incita și teroriza, până când, în cele din urmă, găseam energia să îi imit isprava. O vreme, cum ziceam, aceste probe de curaj au ajuns să-l obsedeze pe Akira și îmi răpeau o mare parte din plăcerea de a mă duce să mă joc la el acasă.

Totuși, destul de mult timp ne-a fost imposibil să ajungem până la ușă, ca să nu mai vorbim despre gestul de a intra în cameră. Aveam amândoi zece ani când, în cele din urmă, am intrat în camera lui Ling Tien și – deși la vremea aceea nu știam – era ultimul meu an petrecut la Shanghai. Atunci Akira și cu mine am comis micul nostru furt – un gest impulsiv ale cărui repercusiuni mai profunde nu am reușit să le anticipăm în totalitate, în febra care ne cuprinsese.

Știuserăm tot timpul că, la începutul lui august, Ling Tien pleacă șase zile să-și viziteze satul natal de lângă Hangzhou și vorbiserăm deseori despre cum vom avea ocazia să intrăm în cele din urmă în camera lui. Și, ca un făcut, în prima după-amiază de după plecarea lui Ling Tien m-am înființat acasă la Akira și mi-am găsit prietenul muncit de această problemă. La acea vreme aș zice că eram mult mai încrezător în mine decât cu un an înainte și, chiar dacă mai aveam acea veche spaimă de Ling Tien, în nici un caz nu aș fi arătat-o. Cred, de fapt, că priveam cu mai mult calm perspectiva de a intra în cameră, un lucru pe care prietenul meu l-a observat și l-a considerat un element suplimentar al încercării la care ne supuneam.

Dar s-a întâmplat că toată după-amiaza aceea mama lui Akira și-a croit o rochie și, dintr-un motiv sau altul, a trecut mereu dintr-o cameră în alta, iar el a declarat că însuși gândul la o asemenea acțiune este riscant. Desigur, nici mie nu-mi displăcea explicația, dar sunt sigur că Akira era și mai mulțumit că avea la îndemână o asemenea scuză.

Ziua următoare, totuși, era sâmbătă și când am ajuns acasă la Akira, către mijlocul dimineții, părinții lui ieșiseră în oraș. Akira nu avea o amah, ca mine, și când eram mai mici discutam despre acest subiect, întrebându-ne care din noi e mai norocos. El adoptase întotdeauna punctul de vedere conform căruia de fapt copiii japonezi nu au nevoie de o amah, pentru că sunt mai „destoinici” decât cei occidentali. O dată, în toiul unei asemenea dezbateri, îl întrebam cine are grijă să aibă tot ce-i trebuie dacă mama lui este plecată și el dorește, de exemplu, apă cu gheață sau dacă se rănește. Țin minte că mi-a spus că mamele japoneze nu ies niciodată dacă fiul nu le permite acest lucru în mod expres – o afirmație căreia nu i-am dat deloc crezare, pentru că știam sigur că doamnele japoneze își aveau cercurile lor, la fel ca și doamnele europene, și se întâlneau la Astor House sau la ceainăria Marcell din Sichuan Road. Dar când mi-a spus apăsător că, în lipsa mamei, servitoarea are grijă să aibă tot ce-i trebuie, iar el e liber să facă absolut tot ce dorește, am început să cred într-adevăr că eu sunt cel tratat aspru. Ciudat, dar am continuat să-mi mențin această părere chiar dacă în realitate, ori de câte ori ne jucam la el acasă și mama lui era plecată, unul dintre servitori avea sarcina să ne supravegheze fiecare mișcare. Îndeosebi pe când eram mai mici, servitorul avea întotdeauna o figură încruntată și, fără îndoială, se temea de consecințele grave pe care ar fi trebuit să le suporte dacă ni se întâmpla vreo nenorocire, așa că stătea la o distanță inhibantă de noi, iar noi ne dădeam silința să ne jucăm.

Firește, la acea dată ni se permitea să ne mișcăm mult mai liber, fără supraveghere. În dimineața în care am intrat în camera lui Ling Tien, ne jucaserăm într-una din camerele de la etajul al treilea, cele fără prea multă mobilă și cu tatami pe jos, în timp ce o servitoare bătrână – singura persoană din casă – cosea ceva în camera de sub noi. Țin minte cum, la un moment dat, Akira s-a întrerupt din ce făcea și s-a aplecat atât de tare peste balustradă, că m-am temut că o să cadă. Apoi, când s-a întors în grabă, am observat că pe față îi apăruse un rânjete straniu. Servitoarea, a spus el în șoaptă, a adormit, cum era de așteptat.

— Acum trebuie să intrăm! Ți-e frică, Christopher? Ți-e frică?

Akira devenise brusc atât de încordat că, timp de o clipă, toate vechile spaime legate de Ling Tien mi-au revenit. Dar în acel moment nu se mai puneau problema să batem în retragere, așa că am pornit-o încet-încet spre camerele servitorilor, până când ne-am trezit din nou amândoi în acel coridor întunecat, cu podele goale și lustruite.

Ce îmi amintesc acum este că am luat-o cu pași mari pe coridor, ezitând puțin, până când am ajuns la doar patru-cinci metri de ușa lui Ling Tien. Apoi nu știu ce anume ne-a oprit și, timp de o secundă, niciunul din noi nu părea în stare să meargă mai departe. Dacă în acel moment Akira s-ar fi întors și ar fi luat-o la fugă, sunt sigur că aș fi făcut și eu același lucru. Dar se pare că prietenul meu și-a găsit noi forțe interioare și, ținându-mă de braț, mi-a spus:

— Hai, bătrâne! Mergem împreună!

Ne-am luat de braț și așa am făcut ultimii pași. Apoi Akira a tras ușa și amândoi am privit cu atenție înăuntru. Am văzut o cameră mică, ordonată, cu mobilă puțină și dușumele bine măturate. La fereastră era un stor tras, dar lumina se strecura strălucitoare pe la margini. În aer plutea un miros de tămâie, iar într-unul din colțurile îndepărtate se afla un mic altar, apoi un pat jos și îngust și un dulap surprinzător de masiv, frumos lăcuit, cu mânere ornate la fiecare din multe lui sertărașe.

Am pășit înăuntru și am rămas nemișcați câteva minute, aproape fără să respirăm. Apoi Akira a oftat și s-a întors spre mine cu un zâmbet larg, vizibil încântat că-și învinsese în cele din

urmă frica. Dar se pare că în clipa următoare acest sentiment de triumf a fost repede înlocuit de îngrijorarea că, nefiind nimic sinistru în cameră, el devenea ridicol. Înainte de a apuca să spună ceva, a arătat cu degetul spre dulap și a șoptit stăruitor:

— Acolo! Acolo! Atent, atent, bătrâne! Păianjenii, acolo înăuntru!

Îndemnul lui nu era deloc convingător și probabil că și-a dat seama de acest lucru. Cu toate acestea, o secundă sau două am avut viziunea acelor sertare mici deschizându-se chiar sub privirea noastră, în timp ce din ele răsar creaturi în faze diverse, între mână și păianjen, mișcându-și nesigure membrele. Dar în acea clipă Akira mi-a arătat, plin de entuziasm, o sticluță aflată pe masa scundă de lângă patul lui Ling Tien.

— Loțiune! a șoptit el. Loțiunea magică pe care o folosește! Iat-o!

Eram tentat să tom o doză bună de ridicol peste această încercare disperată de a conserva o închipuire pe care o întreținuse atâta timp, dar în acel moment am avut o altă viziune fulgerătoare a sertarelor deschizându-se și o veche rămășiță a vechii mele frici m-a oprit să spun ceva. În plus, începeam să mă tem de o probabilitate mult mai palpabilă, adică de faptul că o să fim descoperiți acolo de servitoare sau de vreun alt adult apărut pe neașteptate. Nici nu îndrăzneam să-mi imaginez rușinea care ar urma, pedepsele sau discuțiile interminabile dintre părinții mei și ai lui Akira. Nici măcar nu îndrăzneam să mă gândesc de unde am putea începe să ne explicăm comportamentul.

Chiar în acel moment Akira a făcut un pas înainte, a înșfăcat sticla și a strâns-o la piept.

— Mergem! Mergem! a șuierat el și brusc ne-a cuprins pe amândoi panica.

Chicotind, ne-am repezit afară din cameră și am luat-o la fugă pe coridor.

Întorși în spațiul sigur al camerei de la etaj – servitoarea încă dormea în cea de jos —, Akira și-a reafirmat certitudinea că sertarele erau pline cu mâini tăiate. Îmi dădeam seama că era serios îngrijorat că o să ridiculizez îndelunga noastră fantasmă și, într-un fel, simțeam și eu nevoia să o protejiez. Așa că nu am spus nimic care să-i submineze afirmația și nici măcar nu am sugerat că aventura din camera lui Ling Tien fusese dezamăgitoare sau că amândoi prinseserăm curaj pornind de la niște supoziții false. Am pus sticluța pe o farfurie, în mijlocul podelei, și apoi ne-am așezat s-o examinăm.

Akira i-a scos cu mare grijă dopul. Înăuntru era un lichid alburiu, cu un miros vag de anason. Nici azi nu am nici cea mai vagă idee în ce scop folosea servitorul această soluție. Bănuiala mea este că era un medicament pe care îl cumpărase ca să-și trateze o boală cronică. În orice caz, aspectul lui nedefinit a servit bine scopului nostru. Am înmuiat foarte precaut câteva nuiele în sticlă și după aceea le-am lăsat să picure pe hârtie. Akira m-a avertizat că nu trebuie sub nici o formă să lăsăm vreo picătură să ne atingă mâinile, ca nu cumva să ne trezim a doua zi cu păianjeni la capătul brațelor. Niciunul din noi nu credea asta cu adevărat, dar mi se părea din nou important să ne prefacem că-i așa, pentru a-i menaja sensibilitatea lui Akira, și ne-am continuat îndeletnicirea cu o prudență exagerată.

În cele din urmă, Akira a pus dopul la loc și a vârât sticluța într-o cutie pe care o ținea pentru lucruri speciale, spunând că mai vrea să facă niște experimente cu loțiunea înainte de a o înapoia. Una peste alta, când ne-am despărțit eram amândoi mulțumiți de noi înșine.

Dar în după-amiaza următoare, când Akira a venit la mine acasă, mi-am dat seama imediat că se ivise o problemă. Era foarte preocupat și incapabil să se concentreze. Temându-mă să aud că părinții lui descoperiseră isprăvile noastre din ziua precedentă, am evitat o vreme să-l întreb ce anume îl frământă. Totuși, în cele din urmă nu am mai putut suporta și i-am cerut insistent să-mi spună vestea rea. Akira a negat faptul că părinții lui ar bănui ceva, apoi s-a cufundat din nou în tristețe. Doar după ce l-am bătut la cap mai mult timp, a cedat și mi-a spus ce se întâmplase.

Nemaiputând să-și rețină sentimentul de triumf, Akira îi dezvăluise ce făcuse lui Etsuko, sora lui. Spre surprinderea lui, Etsuko reacționase cu oroare. Zic surprindere pentru că Etsuko – care era cu patru ani mai mare decât noi – nu împărtășise niciodată părerea noastră despre firea sinistră a lui Ling Tien. Dar, auzind povestea lui Akira, îl străfulgerase cu privirea, de parcă s-ar fi așteptat să-l vadă făcându-se mic și pierind din fața ochilor ei. Apoi i-a spus lui Akira că avuseserăm noroc că scăpaserăm, că ea știa de servitori care lucraseră înainte în casă, se încumetaseră să facă la fel ca noi și dispăruseră, iar rămășițele lor fuseseră descoperite peste câteva săptămâni pe o alee, dincolo de marginile Coloniei. Akira îi spusese surorii lui că încearcă numai să-l sperie și că nu o crede absolut deloc. Dar era evident că se speriasse și eu însumi am simțit un fior auzind din gura unei autorități ca Etsuko această „confirmare” a vechilor noastre spaime legate de Ling Tien.

Atunci mi-am dat seama ce-l frământă pe Akira: cineva trebuia să pună sticluta la loc, în camera lui Ling Tien, înainte ca bătrânul servitor să se întoarcă, adică peste trei zile. Era limpede că bravada noastră din ziua anterioară se evaporase total, iar perspectiva de a merge din nou în acea cameră părea să fie dincolo de puterile noastre.

Incapabili să mai jucăm vreunul dintre jocurile noastre obișnuite, ne-am hotărât să ne ducem la locul nostru favorit de lângă canal. Tot drumul până acolo am vorbit despre problema noastră, privind-o din toate unghiurile posibile. Ce s-ar întâmpla dacă nu am înapoia sticluta? Probabil că loțiunea era foarte prețioasă și poliția va fi chemată să investigheze. Sau poate că Ling Tien nu o să spună nimănui despre dispariția ei, dar va decide să se răzbune pe noi. Îmi amintesc că eram destul de derutați, gândindu-ne dacă mai e cazul să ne alimentăm închipuirile despre Ling Tien și dacă nu cumva e mai bine să judecăm logic cum putem evita alte neazuri. De exemplu, îmi amintesc că la un moment dat ne-am gândit la posibilitatea ca loțiunea să fie un medicament pe care Ling Tien îl cumpărase după luni întregi de economii și fără el se va îmbolnăvi rău de tot, dar în secunda următoare, fără să abandonăm această idee, am luat în calcul alte ipoteze, în care loțiunea era, presupuneam noi, ceea ce susținuserăm inițial.

Locul nostru favorit de lângă canal, aflat la o distanță de cincisprezece minute de mers pe jos de casă, era în spatele unor depozite care aparțineau companiei Jardine Matheson. Nu prea eram noi siguri dacă nu cumva stăteam ilegal pe acea proprietate. Pentru a ajunge acolo, intram pe o poartă mereu deschisă și traversam o curte pavată cu beton, apoi treceam pe lângă niște muncitori chinezi care se uitau la noi cu suspiciune, dar nu ne împiedicau să mergem mai departe. Ocoleam un șopron dărăpănat, folosit ca adăpost pentru bărci, și o luam de-a lungul unui stăvilar, înainte de a coborî la peticul nostru de pământ tare și negru de pe malul drept al canalului. Pe locul acela nu puteam sta decât lipiți unul de celălalt, cu fața spre apă, dar chiar și în zilele cele mai toride depozitele din spatele nostru aruncau o umbră destul de mare. De fiecare dată când trecea pe lângă noi câte o joncă sau o barcă, apa lipăia liniștită la picioarele noastre. Pe malul opus erau alte magazine, dar țin minte că drept în fața noastră era un spațiu gol între două clădiri, prin care vedeam un drum străjuit de copaci. Eu și Akira veneam deseori în acest loc, deși aveam grijă să nu le spunem părinților, de teamă că nu vor avea încredere să ne lase să ne jucăm atât de aproape de marginea apei.

În acea după-amiază, imediat după ce ne-am așezat, am încercat să uităm o vreme de grijile noastre. Îmi amintesc cum Akira a început să mă întrebe, ca întotdeauna, dacă în caz de pericol aş putea înota până la unul dintre vapoarele care se vedeau în susul apei. Dar n-a mai putut continua și, spre uimirea mea, a izbucnit brusc în plâns.

Nu-l văzusem niciodată pe prietenul meu plângând. De fapt, este singura dată când mi-l amintesc plângând. Chiar și atunci când i-a căzut pe picior o bucată mare de mortar, în timp ce ne jucam în spatele Misiunii Americane, deși s-a făcut alb ca varul, nu a plâns. Dar în după-amiaza

aceea, lângă canal, Akira ajunsese la capătul răbdării. Îmi amintesc că avea în mână o bucată de lemn umed care se cojea și pe care, în timp ce suspina, o rupea fărâme-fărâme și le azvârlea în apă. Îmi doream să-l liniștesc, dar, fiindcă nu știam ce să-i zic, țin minte cum m-am sculat să gălesc alte bucăți de lemn pe care să le fărâmițez, de parcă asta ar fi fost cel mai eficace tratament. În cele din urmă nu i-a mai rămas nici o bucată de lemn pe care să o arunce în apă și a reușit să-și stăpânească lacrimile.

— Când or să afle părinții mei, a spus el până la urmă, or să fie atât de supărați. Apoi n-or să mă lase să stau aici. Apoi o să plecăm toți în Japonia.

Încă nu știam ce să spun. Iar el, privind lung spre un vapor care tocmai trecea, a murmurat:

— Nu vreau să mai locuiesc niciodată în Japonia.

Și pentru că asta îi spuneam eu ori de câte ori afirma acest lucru, am repetat, ca un ecou:

— Nici eu nu vreau să mai merg niciodată în Anglia.

După aceea am tăcut amândoi alte câteva minute. Dar, pe măsură ce priveam apa, mi s-a conturat în minte singurul gest evident prin care puteam împiedica toate aceste repercusiuni teribile și în cele din urmă i-am spus lui Akira că trebuie să punem sticla la loc la timp și totul va fi bine.

Akira nu părea să mă audă, așa că i-am repetat ideea. A continuat să mă ignore și atunci nu-am dat seama cât de frică îi era de Ling Tien după aventura din ziua precedentă. Am observat că frica lui era la fel de mare ca pe vremea copilăriei noastre, cu diferența că acum Akira nu era în stare să o recunoască. Am văzut prin ce moment greu trece și am încercat din răspuțeri să gălesc o cale de ieșire. În cele din urmă i-am spus calm:

— Akira-chan. O s-o facem împreună din nou. Ca ultima dată. O să ne luăm de braț, o să intrăm înăuntru și o să punem sticla unde am găsit-o. Dacă o s-o facem împreună, atunci o să fim în siguranță; nu ni se poate întâmpla nimic rău. Absolut nimic. Nimeni n-o să afle vreodată ce-am făcut.

Akira s-a gândit o vreme la asta. Apoi s-a întors și s-a uitat la mine și i-am citit pe față o grațitudine profundă și solemnă.

— Măine după-amiază, ora trei, a zis. Mama o să se ducă în parc. Dacă servitoare adoarme iar, atunci avem ocazie.

L-am asigurat că servitoarea o să adoarmă și i-am repetat că, dacă o să mergem împreună în cameră, nu avem de ce să ne temem.

— O s-o facem împreună, bătrâne! a spus el cu un zâmbet ivit pe neașteptate și s-a ridicat în picioare.

Pe drumul de întoarcere ne-am pus planul la punct. I-am promis că o să vin la el acasă a doua zi, cu mult înainte de plecarea mamei lui, și, imediat ce ea o să plece, o să ne ducem sus și o să așteptăm împreună, cu sticla lui Ling Tien pregătită, ca servitoarea să adoarmă. Akira s-a înviorat considerabil, dar îmi amintesc cum, atunci când ne-am despărțit, prietenul meu s-a întors spre mine cu o nonșalanță neconvingătoare, avertizându-mă să nu întârzii.

A doua zi a fost la fel de cald și umed. În decursul anilor mi-am recapitulat în minte tot ce-mi aminteam din acea zi, încercând să pun detaliile într-o ordine coerentă. Am imaginea momentului în care i-am spus la revedere tatei când a plecat la birou. Eram deja afară, dând târcoale aleii pentru trăsuri și așteptându-l să apară. În cele din urmă a apărut, într-un costum alb, cu pălărie și ținând în mână servieta și bastonul. A aruncat o privire bănuitoare și s-a uitat repede spre poartă. Apoi, în timp ce-l așteptam să se apropie de mine, mama a venit în prag, în spatele lui, și i-a spus ceva. Tata s-a dat înapoi câțiva pași, a schimbat câteva cuvinte cu ea, a zâmbit, a sărutat-o ușor pe obraz, apoi a venit cu pași mari spre locul în care îl așteptam. Asta e tot ce-mi

amintesc despre plecarea lui în acea zi. Nu-mi amintesc dacă am dat mâna, dacă m-a bătut ușor pe umăr, dacă la poartă s-a întors să-mi mai facă o dată cu mâna. Din câte îmi amintesc, despărțirea noastră din acea dimineață nu se deosebea cu nimic de felul în care pleca la serviciu în alte zile.

Tot ce-mi amintesc din restul dimineții este că m-am jucat cu soldații de plumb pe covorul din camera mea, lăsându-mi mereu gândurile să lunece la misiunea îndrăzneată care ne aștepta în acea zi, puțin mai târziu. Țin minte că la un moment dat mama a ieșit în oraș, iar eu am luat masa de prânz cu Mei Li, în bucătărie. După prânz, pentru a-mi trece vremea până la ora trei, am făcut drumuri scurte, până la cei doi stejari masivi aflați la o oarecare distanță de stradă, dar destul de departe de cel mai apropiat zid al grădinii învecinate.

Poate tocmai pentru că îmi făceam curaj, în ziua aceea am reușit să mă cațăr mai sus ca niciodată într-unul dintre stejari. Coccoțat triumfător pe crengile lui, am descoperit că pot vedea gardurile verzi și terenurile din jurul caselor vecine. Țin minte cum am stat acolo câțva timp, cu vântul bătându-mi în față, așteptând cu nerăbdare crescândă să pornesc în misiunea care mă aștepta. Perspicace cum eram, mi-am dat seama că lui Akira îi era și mai frică de camera lui Ling Tien și că de data asta eu va trebui să fiu „liderul”. Am înțeles responsabilitatea pe care o implică această sarcină și am decis să par cât se poate de stăpân pe mine când o să mă înfățișez la el acasă. Dar, în timp ce stăteam acolo, în copac, mi-au trecut prin minte tot felul de posibilități care ne-ar putea dejuca planurile: servitoarea nu va adormi, ar putea alege ziua aceea – dintre toate – pentru a face curățenie în coridorul pe care se afla camera lui Ling Tien sau mama lui Akira se va răzgândi și nu va mai pleca în oraș, așa cum ne așteptam noi. Și, ei bine, mai erau și celelalte frici mai vechi, mai puțin raționale, pe care, oricât aș fi încercat, nu mi le puteam alunga din minte.

În cele din urmă m-am dat jos din stejar, pentru că doream să mă duc acasă, să beau un pahar cu apă și să văd cât e ora. Când am intrat pe poartă, am văzut două mașini pe alee. Eram puțin curios, dar în acel moment eram prea preocupat pentru a le da o prea mare atenție. Apoi, în timp ce am traversat holul, am aruncat o privire în treacăt prin ușile deschise ale salonului, unde am văzut trei bărbați stând cu pălăriile în mână și vorbind cu mama. Nu vedeam nimic îngrijorător în asta – era foarte posibil ca ei să fi venit să discute despre campania mamei —, dar ceva plutea în atmosferă și m-a făcut să mă opresc o clipă acolo, în hol. Atunci vocile s-au întrerupt și am văzut cum își întorc fața spre mine. L-am recunoscut pe unul dintre ei în persoana domnului Simpson, colegul tatălui meu de la Byatt. Ceilalți doi îmi erau necunoscuți. Apoi a apărut mama, care s-a aplecat și s-a uitat la mine. Presupun că atunci am simțit că se petrece ceva neobișnuit. În orice caz, în clipa următoare mi-am iuțit pasul spre bucătărie.

Nici n-am ajuns bine în bucătărie, că am și auzit pași în spate și am văzut cum intră mama. Am încercat adesea, fără succes, să-mi recompun în minte figura ei, expresia precisă pe care o avea în acel moment. Poate că instinctul mă împiedicase atunci să mă uit atent la fața mamei. Țin minte prezența ei, care părea să vină de undeva din depărtare, crescând neconținut, de parcă aș fi fost din nou mic, precum și materialul pal din care era făcută fusta de vară pe care o purta. Mi s-a adresat cu o voce scăzută, dar perfect stăpânită:

— Christopher, domnii care-l însoțesc pe domnul Simpson sunt de la poliție. Trebuie să termin ce am de vorbit cu ei. Imediat după aceea vreau să stau de vorbă cu tine. Vrei să mă aștepți în bibliotecă?

Eram pe cale să protestez, dar mama m-a fixat cu o privire care m-a redus la tăcere.

— Așadar, în bibliotecă, a spus ea, întorcându-se. Voi veni imediat ce termin cu domnii.

— S-a întâmplat ceva cu tata? am întrebat-o.

Mama s-a întors încă o dată spre mine.

— Tatăl tău nu a ajuns la birou azi-dimineață. Dar sunt sigură că există o explicație foarte simplă. Așteaptă-mă în bibliotecă. Nu voi sta mult.

Am urmat-o afară din bucătărie și mi-am croit drum spre bibliotecă. M-am așezat la masa la care îmi făceam de obicei temele și am așteptat, gândindu-mă nu la tata, ci la Akira și la faptul că eram deja în întârziere. M-am întrebat dacă o să aibă curajul să ducă sticla înapoi de unul singur. Chiar dacă o s-o facă, tot o să fie supărat pe mine. În acel moment m-am simțit atât de îngrijorat de situația lui Akira, că am contemplat chiar posibilitatea de a nu mă supune mamei și de a pleca pur și simplu. Discuția din salon mi se părea interminabilă. Pe peretele bibliotecii era un ceas și m-am uitat fix la limbile lui. La un moment dat m-am dus în hol, sperând să atrag atenția mamei și să-i cer voie să plec, dar ușile salonului fuseseră închise. Atunci, în timp ce bântuiam prin hol, gândindu-mă să mă furișez afară din casă, a apărut Mei Li, care mi-a arătat cu severitate ușa bibliotecii. După ce m-am întors acolo, ea a închis ușa și am auzit-o cum patrulează afară. M-am așezat încă o dată și am continuat să urmăresc ceasul. După ce limbile lui au trecut de ora trei și jumătate, am fost cuprins de o stare de mâhnire și m-am simțit plin de furie împotriva mamei și a lui Mei Li.

Apoi am auzit în sfârșit cum cei trei bărbați sunt conduși spre ieșire și l-am auzit pe unul dintre ei spunând:

— Vom face tot ce vom putea, doamnă Banks. Trebuie să sperăm că totul va fi bine și să avem încredere în Dumnezeu.

Nu am auzit ce a răspuns mama. După ce domniile aceia au plecat, m-am repezit afară și am cerut voie să mă duc la Akira. Dar mama, spre furia mea, mi-a ignorat complet rugămintea, spunând:

— Să ne întoarcem în bibliotecă.

Deși mă simțeam frustrat, am făcut așa cum mi s-a ordonat și acolo, în bibliotecă, mama m-a pus să stau jos, s-a ghemuit în fața mea și mi-a spus cu mult calm că tata nu-i de găsit de azi-dimineață. Poliția, alertată de companie, îl căutase, dar fără folos.

— Dar s-ar putea foarte bine să apară la cină, a adăugat ea zâmbind.

— Cu siguranță că va apărea, am spus cu o voce care, speram eu, reușește să exprime toată enervarea mea față de această agitație.

Apoi m-am dat jos de pe scaun și am cerut încă o dată voie să plec. De data asta am făcut-o cu mai puțin entuziasm, pentru că, uitându-mă la ceas, am văzut că nu mai avea rost să mă duc la Akira. Era mai mult ca sigur că mama lui se întorsese și se vor așeza curând la cină. Trăiam un resentiment imens față de faptul că mama a trebuit să mă rețină doar ca să-mi spună un lucru pe care îl ghicisem – mai mult sau mai puțin – din bucătărie, cu o oră și jumătate înainte. Când, în cele din urmă, mi-a spus că pot să plec, m-am dus pur și simplu în camera mea, mi-am așezat soldăteii pe covor și m-am străduit să nu mă gândesc la Akira sau la sentimentele lui față de mine din acele momente. Dar m-am tot gândit la ce vorbiserăm noi lângă canal, la privirea plină de grație pe care mi-o aruncase. În plus, nici eu nu doream ca Akira să se întoarcă în Japonia.

Starea aceasta de întristare apăsătoare nu m-a părăsit decât seara târziu, dar, firește, a fost interpretată ca o reacție la situația legată de tata. Tot timpul serii mama mi-a spus:

— Hai să nu mai fim supărați. Trebuie să existe o explicație foarte simplă.

Iar Mei Li a fost neobișnuit de blândă când m-a ajutat să-mi fac baie, dar țin minte că, pe măsură ce seara se scurgea, mama a avut câteva dintre acele momente „distante” pe care aveam să le cunosc mai bine în decursul săptămânilor care au urmat. De fapt, cred că era vorba despre aceeași seară în care, stând în pat și fiind preocupat de ce îi voi spune lui Akira când îl voi reîntâlni, mama a murmurat, privind inexpresivă prin cameră:

— Orice s-ar întâmpla, poți fi mândru de el, Puffin. Te vei putea mândri întotdeauna cu ce a făcut.

Capitolul opt NU-MI AMINTESC multe despre zilele care au urmat imediat după dispariția tatălui meu, ci doar, poate, că uneori eram atât de preocupat din cauza lui Akira – în special de ceea ce îmi voi spune când ne vom revedea – că nu mai eram capabil să mă fixez la nimic anume. Cu toate acestea, mereu îmi amânam vizita la vecini, gândindu-mă chiar la ideea că s-ar putea să nu mai fiu nevoit să dau niciodată ochii cu el, că părinții lui, atât de furioși din cauza isprăvii noastre, își făceau chiar atunci bagajele și urmau să plece în Japonia. În acele zile, orice zgomot mai puternic care venea de afară mă făcea să mă reped la ferestrele din față, de la etaj, de unde puteam cerceta curtea de alături, ca să văd dacă sunt semne că se fac bagaje.

Apoi, după trei sau patru zile, într-o dimineață înnorată, pe când mă jucam pe rondul de gazon din fața casei, am auzit sunete dinspre partea de gard a casei lui Akira. Mi-am dat seama repede că Akira se plimba cu bicicleta surorii lui în jurul aleii pentru trăsuri. Îl urmărisem de destule ori cum încerca să meargă pe bicicletă, care era prea mare pentru el, așa că am recunoscut scârțâitul roților, semn că se lupta să-și mențină echilibrul. La un moment dat am auzit un zdrăngănit și un zbieret, semn că se prăvălise la pământ. M-am gândit că, probabil, Akira mă văzuse jucându-mă de la fereastra de sus și ieșise cu bicicleta doar pentru a-mi atrage atenția. După alte câteva clipe de ezitare – timp în care Akira a continuat să se balanseze, gata-gata să se prăbușească —, am ieșit în poartă, m-am întors și am privit lung spre grădina din fața casei lui.

Akira era într-adevăr călare pe bicicleta lui Etsuko, absorbit de încercările sale de a executa niște manevre ca la circ, care impuneau să ridice mâinile de pe ghidon în timp ce lua o curbă strânsă. Părea mult prea absorbit ca să mă observe și nici atunci când m-am dus spre el n-a dat semne că mă vede. În cele din urmă i-am spus pur și simplu:

— Îmi pare rău că n-am putut veni în ziua aceea.

Akira m-a privit îmbufnat și apoi s-a întors la manevrele lui. Eram pe punctul de a-i explica de ce l-am dezamăgit, dar, dintr-un motiv sau altul, m-am trezit că nu-i pot spune nimic. Am stat acolo, privindu-l încă două-trei minute, apoi, după ce am mai făcut un pas spre el, l-am întrebat, coborându-mi vocea:

— Ce s-a întâmplat? Ai pus-o la loc?

Prietenul meu m-a săgetat cu privirea, dorind parca să respingă total acea inflexiune de intimitate din vocea mea, și s-a răsucit cu bicicleta. Am simțit cum îmi dau lacrimile, dar, amintindu-mi la timp disputa noastră mai veche despre cine plânge mai repede, japonezul sau englezul, am reușit să mi le înăbuș. M-am gândit să-i spun despre dispariția tatălui meu și mi s-a părut dintr-o dată că este un motiv extrem de solid, care nu explica doar faptul că l-am dezamăgit, ci îmi justifica și văicăreala. Îmi imaginam cum fața lui Akira se va schimba din cauza șocului și a rușinii când voi spune: „Nu am putut veni atunci pentru că... pentru că tata a fost răpit!”, dar, nu știu de ce, nu am reușit să pronunț fraza aceasta. Cred că i-am întors pur și simplu spatele și am luat-o la fugă spre casă.

În zilele următoare nu l-am mai văzut pe Akira. Apoi, într-o după-amiază, a venit la ușa din spate, întrebându-o ca de obicei pe Mei Li unde sunt. Tocmai eram ocupat cu ceva, dar am abandonat totul și m-am dus afară, la prietenul meu. M-a salutat zâmbitor și, în timp ce mă ducea spre grădina lui, m-a bătut cu afecțiune pe spate. Eram curios, desigur, să descopăr ce transpirase din afacerea Ling Tien, dar de data asta eram mai atent să nu redeschid vechile răni, așa că am rezistat acestei porniri.

Ne-am dus în fundul grădinii lui – la arbuștii deși pe care noi îi botezasem „jungla” noastră – și curând ne-am lăsat prinși de una dintre istoriile noastre dramatizate. Impresia mea este că am jucat scene din Ivanhoe, pe care îl citeam atunci – sau poate că era una dintre

aventurile japoneze, cu samurai, ale lui Akira. În orice caz, după o oră sau două, prietenul meu s-a oprit pe neașteptate și s-a uitat ciudat la mine. Apoi a zis;

— Dacă vrei, jucăm joc nou.

— Un joc nou?

— Joc nou. Despre tata lui Christopher. Dacă vrei.

M-a luat prin surprindere și nu-mi aduc aminte ce am spus după aceea. El s-a apropiat încă doi-trei pași prin iarba înaltă și am observat că mă privește aproape tandru.

— Da, a zis. Dacă vrei, ne jucăm detectivul. Îl căutăm pe tata. Îl salvăm pe tata.

Mi-am dat seama că veștile despre tata – care fără îndoială începuseră să circule prin vecini – se auziseră și asta îl readusese pe Akira la ușa mea. Am înțeles atunci că această propunere era modul prin care el își manifesta interesul și dorința de a mă ajuta și am simțit cum îmi crește afecțiunea pentru el. Dar în cele din urmă i-am spus, destul de nonșalant:

— Foarte bine. Dacă vrei, ne jucăm asta, de ce nu?

Și așa a început ceea ce în amintirile mele apare ca o perioadă extrem de lungă – deși, la drept vorbind, nu au fost la mijloc decât două luni sau chiar mai puțin —, când zi de zi inventam și jucam variante peste variante ale temei salvării tatălui.

Între timp, investigațiile în jurul dispariției tatălui meu continuau. Știam asta din vizitele pe care le primeam de la oamenii care își țineau pălăriile în mână și vorbeau pe un ton grav cu mama, din șoaptele dintre mama și Mei Li, când mama a venit cu buzele strânse la sfârșitul unei după-amiezi, și în special din conversația pe care am avut-o cu mama la baza scârilor.

Nu țin minte ce făcusem eu sau ce făcea mama înainte de acel moment. O luasem la goană pe scări, dorind să-mi iau ceva din camera de joacă, când am observat că mama apăruse în capul scârilor și începea să coboare. Probabil că se pregătea să plece în oraș, pentru că era îmbrăcată în rochia ei bej, pentru ocazii, aceea care emana un miros de frunze pe cale de a se descompune. Bănuiesc că am sesizat probabil ceva în atitudinea ei, pentru că m-am oprit acolo unde mă aflam, pe treapta a treia sau a patra, și am așteptat-o. În timp ce se îndrepta spre mine, a zâmbit și a întins o mână. Gestul l-a făcut atunci când era la câteva trepte de mine, așa că m-am gândit o clipă că dorește să o ajut să coboare restul treptelor, așa cum făcea uneori tata, când o aștepta la baza scârilor. De fapt, ea m-a luat pur și simplu de umeri și am coborât ultimele trepte împreună. Apoi mi-a dat drumul și s-a dus spre suportul de pălării, aflat în cealaltă parte a holului. În timp ce făcea asta, mi-a zis:

— Puffin, știu cât de grele au fost pentru tine ultimele zile. Probabil că ai simțit că întreaga lume se prăbușește în jurul tău. Ei bine, și pentru mine e greu. Dar trebuie să faci ca mine. Trebuie să te rogi mereu lui Dumnezeu și să nu-ți pierzi speranța. Sper că nu uiți să-ți spui rugăciunile, Puffin!

— Nu, nu uit, am răspuns eu cu nonșalanță.

— E trist, a continuat ea, că într-un oraș ca acesta oamenii sunt uneori răpiți. De fapt, se întâmplă destul de des, mai tot timpul, și așa merge mai departe și așa zice că de cele mai multe ori ei se întorc nevătămați. Așa că trebuie să avem răbdare. Puffin, mă ascuți?

— Sigur că te ascult.

În acel moment mă întorsesem cu spatele la ea și mă balansam, ținându-mă cu mâinile de stâlpul balustradei.

— Trebuie să ne bucurăm, a continuat mama după o pauză, că detectivii cei mai buni ai orașului au fost însărcinați să se ocupe de acest caz. Am vorbit cu ei și sunt foarte optimiști. Ei cred că vor rezolva foarte curând totul.

— Dar cât o să dureze? am întrebat eu apatic.

— Trebuie să ne păstrăm speranța. Trebuie să avem încredere în detectivi. Poate că va lua ceva timp, dar trebuie să avem răbdare. Apoi, în cele din urmă, lucrurile s-ar putea să iasă bine și totul va fi la fel ca înainte. Trebuie să continuăm să ne rugăm lui Dumnezeu și să nu renunțăm la speranță. Puffin, ce faci? Ai auzit ce-am spus?

Nu i-am răspuns imediat, pentru că încercam să văd câte trepte pot urca fără să las din mână stâlpu de jos al balustradei. Apoi am întrebat:

— Dar dacă detectivii sunt prea ocupați cu alte cazuri pe care le au de rezolvat? Crime și jafuri. Nu pot face totul.

Am auzit-o pe mama întorcându-se câțiva pași către mine, iar când a început să vorbească, tonul vocii ei era prudent și hotărât.

— Puffin, nu se pune deloc problema că detectivii sunt „prea ocupați”. Toată lumea din Shanghai, cele mai importante persoane din această comunitate sunt foarte neliniștite din cauza tatălui tău și sunt preocupate să elucideze cazul lui. Persoane distinse, cum e domnul Forester. Și domnul Carmichael. Chiar și consulul general. Știu că ei consideră întoarcerea grabnică și în deplină siguranță a tatălui tău ca pe o chestiune personală. Așa că vezi tu, Puffin, nu se pune problema ca detectivii să nu facă tot posibilul. Și exact acest lucru îl fac ei acum, chiar în acest moment. Ți dai seama, Puffin, că însuși inspectorul Kung a fost însărcinat cu această investigație? Da, așa e: inspectorul Kung. Vezi, deci, că avem toate motivele să fim optimiști.

Fără îndoială că acest schimb de replici și-a făcut întrucâtva efectul, pentru că îmi amintesc că în următoarele zile nu mi-am mai făcut griji. Chiar și în timpul nopților, când neliniștile mă cuprindeau iar, adormeam gândindu-mă deseori că detectivii din Shanghai umblă prin oraș, apropiindu-se tot mai mult de răpitori. Uneori, stând pe întuneric, înainte să mă ia somnul, mă trezeam țesând intrigi complicate care ne serveau a doua zi ca material, mie și lui Akira.

În paranteză fie spus, nu vreau să las să se înțeleagă că în timpul acesta Akira și cu mine nu jucam și jocuri fără nici o legătură cu tata. Uneori ne pierdeam ore întregi în fantazările noastre mai tradiționale. Dar ori de câte ori prietenul meu simțea că sunt preocupat de ceva sau că nu-mi stau gândurile la joc, spunea „Bătrâne. Jucăm jocul cu salvarea tatălui”.

Poveștile noastre despre tata aveau, după cum ziceam, variațiuni infinite, dar curând am stabilit un fir narativ care se repeta. Tata era ținut în captivitate într-o casă de dincolo de granița Coloniei. Cei care îl țineau captiv erau membrii unei bande și urmăreau să pună mâna pe o răscumpărare imensă. Între timp am elaborat câteva mici detalii, care au devenit imediat repere fixe. De exemplu, în ciuda faptului că este plasată în mijlocul ororilor din cartierele chinezești, casa în care era reținut tata era confortabilă și curată. Îmi amintesc de fapt cum am ajuns să fixăm această convenție. Probabil că era a doua sau a treia oară când ne încercam jocul, iar Akira și cu mine jucam pe rând rolul legendarului inspector Kung, ale cărui trăsături frumoase, ca și pălăria lui, pe care o purta după ultima modă, le știam din ziar. Eram total absorbiți de fantezia noastră când brusc, în momentul în care tata a apărut pentru prima oară în povestea noastră, Akira mi-a făcut un semn, indicându-mi că eu trebuie să joc rolul lui, și mi-a spus:

— Ești legat de scaun.

Până atunci jucasem fără întrerupere, dar în acea clipă m-am oprit.

— Nu, am zis. Tata nu e legat. Cum poate să stea legat tot timpul?

Akira, căruia îi dispăcea să fie contrazis când compunea o poveste, a repetat nerăbdător că tata era legat de un scaun, iar eu trebuia să mimez neîntârziat asta, stând sub copac. Atunci am țipat „Nu!” și m-am depărtat furios. Nu am părăsit totuși grădina lui Akira. Îmi amintesc cum stăteam în picioare, în locul în care începea gazonul – unde se termina „jungla” noastră —, și mă uitam lung la o șopârlă care se cățara pe trunchiul unui ulm. După o clipă, am auzit pașii lui Akira

în spatele meu și mi-am adunat forțele să-i dau o replică usturătoare. Dar, spre surprinderea mea, când m-am întors spre el, am observat că prietenul meu mă privea fix, cu o expresie conciliantă. S-a apropiat și mi-a spus blând:

— Ai dreptate. Tata nu legat. E confortabil. Casa răpitorilor confortabilă. Foarte confortabilă.

După asta, Akira era cel care avea grijă să asigure confortul și demnitatea tatălui meu în toate scenariile noastre. Răpitorii i se adresau tatei ca și cum ar fi fost servitorii lui, aducându-i mâncare, băutură și ziare de îndată ce el le-o cerea. Prin simetrie, și caracterul răpitorilor devenea mai blând. Se dovedea că, la urma urmelor, nu erau răi, ci pur și simplu niște oameni cu familii înfometate. Regretau sincer că luaseră niște măsuri atât de drastice, îi explicau ei tatălui meu, dar nu suportau să-și vadă copiii murind de foame. Ce făceau ei era rău, știau, dar ce altceva puteau face? Îl aleseră în mod special pe domnul Banks pentru că îi cunoșteau compasiunea față de soarta grea a chinezilor mai săraci și știau că putea înțelege neplăcerile la care îl supuneau. La asta, tata – al cărui rol îl jucam întotdeauna eu – ofta cu înțelegere, dar continua să spună că, oricare ar fi greutățile vieții, fărădelegea nu poate fi scuzată. În afară de asta, era inevitabil ca, mai devreme sau mai târziu, inspectorul Kung să vină cu oamenii lui ca să-i aresteze și apoi vor fi aruncați în închisoare, poate chiar executați. Ce se va alege de familiile lor? Răpitorii – jucați de Akira – răspundeau că imediat ce poliția le va descoperi ascunzătoarea, ei se vor preda în liniște și-i vor ura toate cele bune domnului Banks o dată cu revenirea lui în sânul familiei. Dar până atunci erau obligați să facă tot posibilul ca să acționeze conform planului. Apoi îl întrebau pe tata ce dorește să mănânce, iar eu comandam în numele lui o masă bogată, cu felurile lui de mâncare preferate – mușchi de vacă prăjit, păstârnac cu unt și pește fiert, care nu-i lipsea niciodată. Cum ziceam, Akira era cel care insista asupra acestor detalii bogate. El adăuga o sumedenie de amănunte minore, dar semnificative: camera tatei avea o priveliște superbă deasupra acoperișurilor, cu vedere spre fluviu; răpitorii furaseră pentru el un pat de la hotelul Palace, oferindu-i astfel un confort ireproșabil. Cu timpul, eu și Akira deveneam detectivii – deși uneori ne jucam propriile roluri —, până când, la sfârșit, după curse, lupte cu pumni și pistoale prin străduțele ca un furnicar din cartierele chinezești, oricare ar fi fost variațiunile și înfloriturile noastre, povestea se termina cu o festivitate magnifică în parcul Jessfield, o festivitate care se încheia cu noi, adică eu, mama, tata, Akira și inspectorul Kung, pășind spre o scenă special amenajată pentru a saluta imensa mulțime care ne ovaționa. Aceasta era, cum ziceam, tema de bază a poveștii și, fiindcă veni vorba, bănuiesc că asta era, într-o măsură mai mare sau mai mică, și piesa pe care o jucam eu de nenumărate ori, în timpul primelor zile cu burniță din Anglia, când îmi umpleam timpul bântuind printre ferigile din preajma casei mătușii mele și spunând în șoaptă replicile lui Akira.

Abia la o lună de la dispariția tatei am avut curajul să-l întreb pe Akira ce se întâmplase cu sticla lui Ling Tien. Făceam o pauză și stăteam împreună la umbra arțarului din vârful mobilei, bând apa cu gheață pe care Mei Li ne-o adusese în două cești de ceai. Spre ușurarea mea, Akira nu mai dădea nici un semn de amărăciune.

— Etsuko a dus sticla înapoi, a spus el.

Inițial, sora lui fusese extrem de serviabilă. Dar acum, ori de câte ori dorea să-l forțeze pe Akira să facă un anumit lucru, îl amenința că dezvăluie secretul părinților. Akira nu era totuși excesiv de tulburat de această manevră.

— Ea s-a dus în cameră. Deci ea la fel de rea ca mine. Nu o să spun.

— Deci n-a fost nici o problemă, am zis.

— Nici o problemă, bătrâne.

— Nu va trebui, deci, să te duci să locuiești în Japonia.

— Nu Japonia.

S-a întors spre mine și mi-a zâmbit.

— O să stau totdeauna Shanghai. Apoi m-a privit grav și a întrebat:

— Dacă tata nu găsit, trebuie să mergi Anglia?

Nu știu de ce, dar o asemenea idee nu-mi trecuse prin cap. M-am gândit bine și i-am răspuns:

— Nu. Chiar dacă tata nu o să fie găsit, o să locuim întotdeauna aici. Mama nu o să vrea niciodată să se întoarcă în Anglia. Mai mult, nici Mei Li n-o să vrea să meargă acolo. Ea e chinezoaică.

Akira a meditat o clipă, uitându-se lung la cuburile de gheață care pluteau în ceașcă. Apoi și-a ridicat privirea și toată fața i s-a luminat.

— Bătrâne! a zis el. Noi locuim aici, întotdeauna!

— Așa e, am răspuns. O să locuim în Shanghai pentru totdeauna.

— Bătrâne! Totdeauna!

În săptămânile care au urmat dispariției tatălui meu a mai avut loc un mic incident, unul pe care acum am ajuns să-l consider extrem de semnificativ. Nu l-am privit întotdeauna în acest fel. De fapt, îl uitasem mai mult sau mai puțin când, acum câțiva ani, din întâmplare, s-a petrecut ceva care m-a făcut nu doar să mi-l reamintesc, dar și să apreciez pentru prima oară implicațiile mai profunde ale lucrurilor la care fusesem martor în acea zi.

Era în perioada imediat următoare cazului Mannerling, când cercetam istoria acelor ani pe care îi petrecusem în Shanghai. Cred că am menționat anterior studiul întreprins, în mare parte, la British Museum. Presupun că, măcar parțial, reprezenta încercarea mea de adult de a sesiza natura acelor forțe pe care, copil fiind, nu avusesem cum să le înțeleg. Intenția mea era să-mi pregătesc terenul pentru ziua în care o să încep serios niște investigații legate de întreaga afacere din jurul părinților mei – caz care, în ciuda eforturilor constante ale poliției din Shanghai, a rămas nesoluționat până în ziua de azi. Apropo, am intenția de a mă înhăma la o astfel de investigație într-un viitor nu foarte îndepărtat. De fapt, sunt sigur că aș fi făcut-o deja dacă n-aș fi fost solicitat permanent de alte cazuri.

Cum ziceam, acum câțiva ani am petrecut multe ore la British Museum, strângând material despre istoria comerțului cu opiu în China, despre afacerile firmei Morganbrook and Byatt, despre complexa situație politică din Shanghai-ul de la vremea aceea. Pe parcursul cercetării mele, am scris de câteva ori scrisori în China, solicitând informații pe care nu le puteam găsi la Londra. Așa că într-o zi am primit o tăietură îngălbenită din North China Daily News, datată cu trei ani după plecarea mea din Shanghai. Corespondentul meu îmi trimisese un articol despre schimbările privitoare la regulamentele comerciale din porturile scutite de taxe, informații pe care, fără îndoială, le solicitasem, dar fotografia de pe verso mi-a captat imediat atenția.

Păstrez fotografia din acel ziar vechi în sertarul biroului meu, într-o cutie metalică de trabucuri, și din când în când o scot și mă uit la ea. În poză se văd trei bărbați ce stau pe un bulevard acoperit de frunze, în fața unei mașini impunătoare. Toți trei sunt chinezi. Cei din margine sunt îmbrăcați în costume occidentale, cu gulere scrobite, și țin în mână meloane și bastoane din trestie. Bărbatul grăsuț din centru este în costum tradițional chinezesc: un halat închis la culoare, tichie și părul prins într-o coadă de cal. Ca majoritatea fotografiilor de ziar din epocă, îți dă senzația de artificialitate, de poză, iar corespondentul meu tăiase cu foarfeca probabil un sfert din partea stângă. Cu toate astea, din clipa în care mi-au căzut ochii pe ea, poza – mai precis figura centrală, în halat de culoare închisă – a devenit pentru mine o sursă de interes excepțional.

În cutia metalică de trabucuri din sertar, alături de această fotografie, țin scrisoarea pe care am primit-o de la același corespondent după o lună și mai bine, în care îmi răspundea întrebărilor prin care solicitam informații suplimentare. El mă informează că bărbatul grăsuliu, în halat și tichie, este Wang Ku, o căpetenie războinică, un om care deținea la vremea fotografiei o mare putere în provincia Hunan, având în serviciul lui o armată pestriță de aproape trei sute de oameni. Ca majoritatea celor de felul lui, a pierdut o mare parte din putere după ascensiunea lui Jiang Jieshi, dar se zvonea că trăiește încă foarte bine, lăncezind confortabil undeva în Nanjing. În ce privește întrebarea mea precisă, corespondentul meu afirmă că nu poate să certifice dacă Wang Ku a avut vreo legătură cu Morganbrook and Byatt. După părerea lui, totuși „nu există nici un motiv să credem că nu a avut, la un moment dat, legături cu compania menționată mai sus”. În acele zile, subliniază corespondentul meu, orice transport cu opiu – sau cu alte bunuri cerute – care traversa fluviul Yangzi prin Hunan ar fi fost vulnerabil la raidurile bandiților și piraților care terorizau regiunea. Doar căpeteniile războinice prin teritoriile cărora treceau astfel de transporturi puteau oferi protecție și e mai mult ca sigur că o companie ca Byatt ar fi căutat să-și asigure cumva prietenia unor astfel de oameni. Pe timpul copilăriei mele în Shanghai, Wang Ku, care deținea o asemenea putere, ar fi fost privit ca un aliat deosebit de oportun. În încheierea scrisorii, corespondentul meu se scuza că nu mi-a putut oferi detalii mai concrete.

Cum am spus, nu am solicitat această informație de la corespondentul meu decât după cinci sau șase săptămâni de la descoperirea pozei din ziar. Motivul amânării a fost că, deși eram sigur că îl mai văzusem pe bărbatul cel grăsuliu în trecut, spre iritarea mea, nu am putut să-mi amintesc mult timp nimic despre contextul respectiv. Îl asociază cu o scenă jenantă sau neplăcută, dar, dincolo de asta, memoria mea refuza să-mi furnizeze vreo amintire. Apoi, într-o dimineață, pe neașteptate, în timp ce hoinăream pe Kensington High Street în căutarea unui taxi, totul mi-a revenit în minte.

Nu dădusem mare atenție bărbatului grăsuliu atunci când a venit prima oară la noi. Asta se întâmpla la două-trei săptămâni după dispariția tatălui meu și după ce o serie de necunoscuți se perindaseră pe la noi pe-acasă: polițiști, oameni de la consulatul britanic, de la Byatt, doamne care, intrând în casă și dând cu ochii de mama, își desfăceau brațele cu un strigăt de durere. Îmi amintesc că acestora din urmă mama le răspundea cu un zâmbet stăpânit și, înaintând spre ele, obișnuia să evite cu orice preț îmbrățișarea, spunând în schimb, cu o voce sigură pe sine, ceva de genul „Agnes, ce plăcere!” Apoi lua mâinile musafirei – poate încă suspendate în aer, într-un gest stângaci de întâmpinare – și o conducea în salon.

În orice caz, cum ziceam, sosirea chinezului grăsuliu în ziua aceea nu mi-a suscitat prea mult interesul. Îmi amintesc cum mi-am aruncat privirea de la fereastra camerei de joacă și l-am văzut coborând din mașină. În acea situație, cred, semăna mult cu poza din ziar: halat închis la culoare, tichie, păr strâns într-o coadă de cal. Am observat că mașina era ceva mare și sclipitor, că îl însoțeau doi bărbați, plus șoferul, dar nici măcar asta nu era un lucru deosebit: în zilele acelea, după dispariția tatălui meu, la noi acasă se arătaseră un număr de musafiri de seamă. Totuși, am fost vag șocat de felul în care unchiul Philip, care se afla în casă cam de o jumătate de oră, a ieșit să-l salute pe bărbatul grăsuliu. S-au salutat cu multă efuziune, de parcă ar fi fost cei mai apropiați prieteni, apoi unchiul Philip l-a condus pe musafir în casă.

Nu țin minte cum mi-am ocupat timpul după aceea. Am rămas în casă, deși nu din cauza bărbatului grăsuliu, care, cum ziceam, nu mă interesase prea mult. De fapt, la început, când am auzit agitația jos, la parter, îmi amintesc că am fost surprins că oaspetele se mai afla la noi. Repezindu-mă la fereastra camerei de joacă, am văzut că mașina era încă pe aleea de trăsuri, ca și cei trei servitori, care stătuseră în mașină – și auziseră și ei agitația – și acum ieșeau grăbiți din vehicul, cu priviri alarmate. L-am văzut apoi pe bărbatul cel grăsuliu, care mergea calm spre

mașină, făcându-le semn oamenilor lui să nu-și facă nici o grijă. Șoferul i-a ținut ușa bărbatului grăsuliu și, în timp ce acesta urca, a apărut mama. De fapt, vocea ei mă făcuse să mă reped la fereastră. Încercasem să mă conving că era aceeași voce pe care o folosea întotdeauna când era furioasă pe mine sau pe servitori, dar când a apărut jos și i-am auzit clar fiecare cuvânt, efortul meu s-a dovedit inutil. Era ceva în atitudinea ei care îmi spunea că își pierduse controlul, ceva ce nu mai văzusem înainte și pe care, totuși, l-am înregistrat pe dată ca pe un lucru pe care va trebui să-l accept în urma dispariției tatălui meu.

Ea țipa întruna la insul cel grăsuliu și unchiul Philip a trebuit să o țină ca să nu se repeadă la el. Mama îi spunea chinezului grăsuliu că e un trădător al propriei rase, că e un slujitor al diavolului, că nu dorește un asemenea ajutor, că, dacă se va mai întoarce la noi acasă, ea „îl va scuipa ca pe un animal murdar ce este”.

Grăsuliuul a primit toate insultele cu calm. Le-a făcut semn oamenilor lui să se urce în mașină și apoi, în timp ce șoferul răsuca manivela, el îi zâmbea mamei de la fereastră, aproape aprobator, ca și cum ea i-ar fi spus cele mai grațioase cuvinte de adio. Apoi mașina a plecat, iar unchiul Philip a încercat să o convingă pe mama să intre în casă.

Când am ajuns în hol, mama tăcuse deja. L-am auzit pe unchiul Philip spunând „Dar trebuie să urmărim orice pistă posibilă, nu-ți dai seama?” I-am auzit pașii în urma mamei în salon, apoi ușa s-a închis, iar eu n-am mai putut prinde nici un cuvânt.

Desigur, am fost foarte tulburat văzându-o pe mama comportându-se în acest mod. Dar, așa cum ea găsise în faptul de a țipa la un musafir un mijloc de eliberare, după atâtea săptămâni în care își ținuse sentimentele în frâu, și eu am trecut prin ceva asemănător. Doar faptul că am fost martorul ieșirii ei mi-a îngăduit ca, după cel puțin două sau trei săptămâni, să accept în cele din urmă importanța profundă a celor întâmplate și asta mi-a dat un enorm sentiment de ușurare.

În paranteză fie spus, sunt nevoit să recunosc că nu pot afirma cu toată certitudinea că bărbatul grăsuliu pe care l-am văzut în ziua aceea este unul și același cu bărbatul din fotografia din ziar, identificat drept căpetenia războinică Wang Ku. Tot ce pot spune este că, în clipa în care mi-am aruncat ochii pe fotografie, acea figură – și vorbesc de față, nu de halat, tichia sau coada de cal, care ar fi putut fi ale oricărui gentleman chinez – m-a izbit mai presus de orice îndoială ca fiind cea pe care am văzut-o în zilele imediat următoare dispariției tatălui meu. Și, cu cât am răsucit mai mult acel incident în mintea mea, cu atât am fost mai convins că bărbatul din fotografie este și cel care ne-a vizitat în ziua aceea. Această descoperire este, cred, extrem de semnificativă – una de natură să arunce lumină asupra locului în care se află părinții mei și a investigațiilor la care, cum am spus, intenționez să mă înham cât de curând.

Capitolul nouă INCIDENTUL pe care tocmai l-am descris mai are și o altă fațetă, dar ezit să o menționez aici, nefiind sigur că are vreo însemnătate. Este vorba despre felul în care s-a purtat unchiul Philip în acea zi în fața casei, în timp ce încerca să o țină în frâu pe mama, și mai era nuanța aceea din vocea lui, când au intrat în casă și el a zis „Dar trebuie să urmărim orice pistă posibilă, nu-ți dai seama?” Nu era nimic concret, adică nu era ceva pe care aș putea să-l explic clar, uneori însă un copil este foarte receptiv la aceste lucruri mai puțin tangibile. În orice caz, am avut sentimentul că unchiul Philip se purta extrem de ciudat în ziua aceea. Nu știu de ce, dar am avut senzația certă că de data asta unchiul Philip nu era „de partea noastră”, că se purta mai familiar cu chinezul cel grăsuliu decât cu noi, că el și bărbatul grăsuliu au schimbat niște priviri în timp ce mașina se depărta – dar se poate ca asta să fi fost doar o închipuire de-a mea. Cum zic, nu-mi pot baza impresiile pe nimic cert și e foarte posibil să reinterpretez anumite percepții în lumina celor întâmplate în final cu unchiul Philip.

Chiar și în ziua de azi mă doare când îmi amintesc modul în care s-a sfârșit relația mea cu unchiul Philip. Cum am lăsat probabil să se înțeleagă fără dubiu, în decursul anilor el devenise

pentru mine un model, ba chiar un idol, așa că, din câte țin minte, la câteva zile de la dispariția tatălui meu mă gândeam serios la faptul că nu e cazul să mă frământ atât, de vreme ce unchiul Philip putea oricând să-i ia locul. Trebuie să recunosc că, în mod curios, ideea mi s-a părut în cele din urmă neconvingătoare, dar ce vreau să spun este că pentru mine unchiul Philip era o persoană cu totul specială și nu-i de mirare că în ziua aceea m-a prins cu garda jos și l-am urmat.

Zic „m-a prins cu garda jos” pentru că înainte de ziua aceea decisivă o urmărisem pe mama cu o neliniște sporită. Chiar și atunci când cerea să fie lăsată singură, continuam să nu scap din ochi camera în care intrase, ușile și ferestrele prin care puteau pătrunde răpitorii. În timpul nopții stăteam treaz, ascultând-o cum umblă prin casă, și îmi țineam la îndemână arma – un băț cu vârful ascuțit pe care mi-l dăduse Akira.

Totuși, când mă gândesc mai mult la aceste evenimente, am senzația că, la acea dată, undeva, în sinea mea, încă nu credeam cu adevărat că temerile mele se pot materializa. Însuși faptul că eu îmi închipuiam că un băț ascuțit era un obiect capabil să-i alunge pe răpitori, că adormeam deseori imaginându-mi că sunt prins într-o luptă cu zeci de intruși care vin în sus, pe scări, și pe care-i pun la pământ doar cu bățul meu dovedește probabil felul ciudat în care funcționau spaimile mele la acea vreme.

Cu toate acestea, n-am nici un dubiu asupra neliniștii pe care o aveam față de siguranța mamei și asupra faptului că eram uluit că adulții nu luaseră nici o măsură să o protejeze în acea perioadă. În tot acel timp am fost neliniștit, nu am scăpat-o pe mama din ochi și, cum zic, nu aș fi fost prins cu garda jos nici în ziua aceea dacă ar fi fost vorba de oricine altcineva în afară de unchiul Philip.

Era o dimineață însorită și bătea vântul. Țin minte cum urmăream de la fereastra camerei de joacă frunzele împrăștiate pe aleea pentru trăsuri din fața casei. Unchiul Philip venise la scurt timp după micul dejun și se afla jos, cu mama, așa că eu mă puteam relaxa o vreme, convins că nu i se poate întâmpla nimic atâta vreme cât este eu el.

Pe la mijlocul dimineții l-am auzit pe unchiul Philip strigându-mă. Am ieșit pe palier, m-am uitat în jos, peste balustrada balconului, și i-am văzut pe mama și pe unchiul Philip stând în hol și uitându-se în sus, spre mine. Pentru prima oară după multe săptămâni, am sesizat o anumită vioiciune, de parcă tocmai se amuzaseră de o glumă. Ușa de la intrare era întredeschisă și o dără însorită traversa holul. Unchiul Philip mi-a spus:

— Uite, Puffin, tot spui tu că vrei un acordeon. Ei bine, am de gând să-ți cumpăr unul. Am descoperit ieri un model francez excelent într-o vitrină din Hangzhou Road. Evident că vânzătorul nu are idee cât este de valoros. Aș zice să mergem amândoi până acolo și să-l încercăm. Dacă o să-ți placă, e al tău. Ce zici de plan?

Asta m-a făcut s-o iau val-vârtej pe scări. Am sărit ultimele patru trepte și am început să dau ocol adulților dând din brațe, imitând o pasăre de pradă. Spre bucuria mea, în timp ce mă învârteam am auzit-o pe mama râzând, râzând într-un fel pe care nu-l mai auzisem de o vreme. E posibil ca tocmai această atmosferă – sentimentul că lucrurile vor reveni cu timpul la normal – a contribuit în mare măsură la faptul că m-am lăsat prins cu garda jos. L-am întrebat pe unchiul Philip când putem pleca, la care el a dat din umeri și a zis:

— De ce n-am merge acum? Dacă îl lăsăm acolo, s-ar putea să-l descopere altcineva. Poate chiar acum, în timp ce noi stăm de vorbă, cineva stă să-l cumpere!

M-am repezit la ușă și mama a râs din nou. Apoi mi-a spus că trebuie să-mi pun o pereche de pantofi potrivită și să-mi iau o haină. Țin minte că am protestat la ideea de a-mi lua haina, dar m-am hotărât să nu mai insist, ca nu cumva adulții să se răzgândească, nu doar în privința acordeonului, dar și a bunei dispoziții de care ne bucuram cu toții.

I-am făcut cu mâna mamei, în trecut, în timp ce unchiul Philip și cu mine traversam curtea din față. Apoi, după ce am coborât câteva trepte, grăbindu-mă spre trăsura care ne aștepta, unchiul Philip m-a prins de umăr, spunându-mi „Hai, fă-i cu mâna mamei!”, cu toate că eu făcusem deja asta. Dar la acea vreme n-am dat importanță faptului și, întorcându-mă, așa cum fusesem îndemnat, am mai făcut o dată cu mâna spre silueta mamei, care stătea acolo, în ușa, cu o eleganță semeață.

Trăsura a parcurs în mare parte drumul pe care mergeam eu cu mama spre centrul orașului. Unchiul Philip nu a scos o vorbă tot drumul, ceea ce m-a surprins puțin, dar nu mai fusesem niciodată singur cu el în trăsură și am presupus că așa se poartă de obicei. Ori de câte ori îi arătam ceva pe lângă care treceam, el îmi răspundea destul de vesel, dar în clipa următoare privea din nou peisajul și redevenea tăcut. Am trecut de bulevardele pline cu verdeață și am intrat pe niște străzi înguste și aglomerate, iar vizitiul nostru a început să țipe la ricșele și pietonii care ne stăteau în cale. Am trecut apoi pe lângă micul magazin cu curiozități din Nanjing Road și-mi amintesc cum mi-am lungit gâtul să văd vitrina magazinului cu jucării din colțul străzii Guangse. Începusem deja să adulesc mirosul de produse în putrefacție, semn că ne apropiam de piața de legume, când dintr-o dată unchiul Philip l-a bătut pe vizitiu ușor pe umăr, făcându-i semn să oprească trăsura.

— De aici o să mergem pe jos, mi-a spus el. Știu o scurtătură bună. Ne va lua mai puțin timp.

Era perfect rezonabil. Știam din proprie experiență că străduțele care porneau din Nanjing Road erau atât de înșesate de lume, că de multe ori o trăsură sau o mașină nu reușea să se miște din loc timp de cinci sau chiar zece minute. Așa că i-am dat voie să mă ajute să cobor din trăsură fără să protestez. Dar țin minte că în clipa aceea am avut prima dată senzația că e ceva în neregulă. Poate că am simțit ceva în atingerea unchiului Philip când mi-a dat mâna să cobor, poate că era altceva în comportamentul lui. Dar atunci el a zâmbit și a făcut o remarcă pe care n-am înțeles-o din cauza zgomotului din jurul nostru. A făcut semn spre o străduță învecinată, iar eu m-am ținut aproape de el, în timp ce ne făceam loc prin mulțimea veselă. Am trecut de la soarele strălucitor la umbră, apoi el s-a întors spre mine chiar în mijlocul mulțimii care se îmbrâncea și, punându-mi o mână pe umăr, m-a întrebat:

— Christopher, știi unde ne aflăm noi acum? Poți să ghicești?

M-am uitat de jur-împrejur. Apoi, arătând spre o arcadă din piatră pe sub care mulțimea se înghesuia să ajungă la tarabele cu legume, am răspuns:

— Da. Pe-acolo e Jiujiang Road.

— Ah! Știi, deci, exact unde ne aflăm, a zis el, cu un râs ciudat. Știi să te descurci bine pe-aici.

Am dat din cap și am așteptat, cu stomacul strâns, având sentimentul că urmează să se întâmple un lucru groaznic. Probabil că unchiul Philip era pe punctul de a spune altceva, poate că plănuse totul altfel, dar în acel moment, cum stăteam acolo și eram îmbrânșiți din toate părțile, cred că a citit pe fața mea că jocul s-a încheiat. Fața i-a fost traversată de o derută teribilă, apoi a spus aproape nedeslușit, din cauza vacarmului:

— Bun băiat.

M-a prins din nou de umăr și a privit în jur. Apoi se pare că a ajuns la o decizie pe care deja o anticipasem.

— Bun băiat! a repetat el, de data asta mai tare, cu vocea tremurându-i de emoție, adăugând: N-am vrut să suferi. Înțelegi? N-am vrut să suferi.

Spunând aceste cuvinte, s-a răsucit și s-a pierdut în mulțime. Am făcut un efort să-l urmez, dar fără prea multă tragere de inimă, și după o secundă i-am zărit haina albă dispărând repede în mijlocul mulțimii. S-a pierdut dincolo de arcadă și din raza vederii mele.

În următoarele momente am rămas acolo, în mulțime, încercând să nu o iau pe firul logic al celor abia petrecute. Apoi, brusc, am început s-o iau îndărăt, în direcția dinspre care veniserăm, spre strada în care coborâserăm din trăsură. Abandonând orice fel de bună-cuviință, mi-am făcut drum cu forța prin mulțime, uneori împingându-mă violent, alteori strecurându-mă prin spațiile libere, așa că oamenii râdeau sau strigau furioși în urma mea. Am ajuns la stradă și, desigur, am văzut că trăsura plecase deja. M-am oprit câteva clipe în mijlocul străzii, derutat, încercând să-mi compun în minte harta drumului spre casă. Apoi am început să fug cât am putut de repede.

Am luat-o la fugă pe Jiujiang Road, apoi pe Yunnan Road, stradă pavată cu pietre și accidentată, apoi mi-am făcut loc prin mulțimea din Nanjing Road. Când am ajuns în cele din urmă în Bubbling Well Road, gâfâiam, dar eram încurajat de faptul că nu mai aveam de parcurs decât un drum lung și drept, fără prea multă lume.

Probabil că eram conștient de natura profund personală a temerilor mele – sau poate că în mine se producea o schimbare esențială de atitudine- dar nici o clipă nu mi-a dat prin cap să cer ajutor din partea adulților pe lângă care treceam sau să fac semn vreunei trăsură sau mașini să oprească. Am luat-o la fugă pe drumul acela lung și, deși curând am început să gâfâi jalnic, deși eram conștient că mersul meu părea, probabil, total dizgrațios unui privitor, deși canicula și oboseala m-au făcut uneori să răresc pasul și să merg pur și simplu agale, cred că nu m-am oprit deloc. În cele din urmă am trecut de locuința consulului american și apoi de casa familiei Robertson. Am luat colțul din Bubbling Well Road spre strada noastră și, după ce am cotit din nou, am zărit poarta casei noastre.

Imediat după ce am intrat pe poartă, am știut – deși nu era nici un semn vizibil care să-mi indice acest lucru – că am ajuns prea târziu, că totul se terminase cu mult timp înainte. Am găsit ușa de la intrare zăvorâtă. Am alergat la ușa din spate, care s-a deschis, și am început să fug prin casă strigând-o – nu știu de ce – nu pe mama, ci pe Mei Li. Probabil că nici în faza aceea nu doream să recunosc ce implicații ar avea faptul că aș striga-o pe mama.

Casa era goală. Apoi, în timp ce stăteam uluit în holul de la intrare, am auzit un chicotit. Venea dinspre bibliotecă și, când m-am întors, îndreptându-mă într-acolo, am văzut-o prin ușa întredeschisă pe Mei Li stând la masa mea de lucru. Stătea foarte țeapănă, iar când am apărut în cadrul ușii, s-a uitat la mine și a mai scos un chicotit, de parcă se amuza pe seama unei glume la care se gândea și încerca să-și înăbușe râsul. În clipa aceea mi-am dat seama că Mei Li plângea și am știut, așa cum știusem tot timpul pe când goneam spre casă, că mama nu mai era. Și m-a cuprins o furie rece împotriva lui Mei Li, care, cu toată frica și tot respectul pe care mi le inspirase de-a lungul anilor, era o impoștă, îmi dădea eu seama, o persoană incapabilă să controleze această lume înspăimântătoare care mă înconjură acum, o biată femeie neînsemnată care devenise atotputernică în ochii mei prin înșelăciune, care nu conta atunci când forțe covârșitoare se încleștau și se războiau. Am rămas în pragul ușii și am privit-o cu un nesfârșit dispreț.

Acum e târziu – a trecut o oră și mai bine de când am pus pe hârtie ultima propoziție – și iată-mă încă în fața biroului. Presupun că mi-am tot răscolit aceste amintiri, pe care nu mi le-am mai trezit în minte de mulți ani. Dar m-am gândit și la viitor, la ziua în care mă voi întoarce la Shanghai, la tot ce o să fac împreună cu Akira. Desigur, în tot acest timp orașul a suferit multe schimbări, dar știu că lui Akira îi va face multă plăcere să mă însoțească și să se laude cu multele lui cunoștințe despre cele mai îndepărtate și mai ascunse cotloane din oraș. El va ști cu siguranță care sunt cele mai potrivite locuri unde se poate lua masa, unde se poate bea ceva, unde te poți

plimba, cele mai bune localuri unde ne-am putea duce după o zi obositoare, unde am putea sta de vorbă până noaptea târziu, spunându-ne ce ni s-a întâmplat de la ultima noastră întâlnire.

Acum însă trebuie să mă duc la culcare. Mâine dimineață am o sumedenie de lucruri de rezolvat și trebuie să recuperez timpul pierdut în după-amiaza asta cu plimbarea mea alături de Sarah prin Londra, pe platforma de sus a autobuzului.

Partea a treia Londra, 12 aprilie 1937

Capitolul zece IERI, CÂND tânăra Jennifer și domnișoara Givens s-au întors de la cumpărături, biroul meu era deja în întuneric. Casa aceasta înaltă și îngustă, cumpărată din moștenirea pe care am primit-o la moartea mătușii mele, e orientată spre un scuar care, deși nu este faimos, este mai puțin înșorit decât oricare dintre cele învecinate. Am urmărit-o de la fereastra biroului și am văzut-o jos, în scuar, cum vine de la taxi și înșiră sacoșele de-a lungul gardului, în timp ce domnișoara Givens se căuta de bani în geantă. Când, în cele din urmă, au intrat, le-am auzit certându-se și, deși le-am salutat cu voce tare de pe palier, m-am hotărât să nu cobor. Părea o ceartă neînsemnată – ceva despre un obiect pe care îl cumpăraseră sau nu —, dar în acel moment eram încă sub impresia scrisorii primite de dimineață, cu tot cu concluziile la care mă condusesese, și nu doream să-mi alung sentimentul de triumf pe care-l trăiam.

Când, în fine, am coborât, terminaseră de mult disputa și am găsit-o pe Jennifer umblând prin salon, legată la ochi și cu mâinile întinse.

— Bună, Jenny, i-am spus eu, de parcă n-aș fi observat nimic neobișnuit. Ai luat tot ce-ți trebuie pentru trimestrul următor?

Jennifer băjbâia periculos de aproape de vitrina cu porțelanuri, dar mi-am înfrânt pornirea de a-i atrage atenția. S-a oprit la timp, a pipăit și a început să chicotească.

— Ah, unchiule Christopher! De ce nu m-ai avertizat?

— Să te avertizez? În legătură cu ce?

— Am orbit! Nu-ți dai seama? Sunt oarbă! Uită-te!

— Ah, da. Așa e.

Am lăsat-o să băjbâie printre mobile și m-am dus la bucătărie, unde domnișoara Givens despacheta o sacoșă pe masă. M-a salutat politicos, dar s-a asigurat că i-am observat privirea îndreptată spre resturile prânzului meu, lăsate în părăsire la celălalt capăt al mesei. De săptămâna trecută, când a plecat servitoarea noastră, Polly, domnișoara Givens a privit cu dispreț ideea de a prelua, fie și temporar, asemenea sarcini.

— Domnișoară Givens, i-am spus eu, trebuie să discut ceva cu dumneata.

Apoi, privind peste umăr, mi-am coborât vocea:

— Este ceva de maximă importanță pentru Jennifer.

— Desigur, domnule Banks.

— De fapt, domnișoară Givens, aș dori, dacă se poate, să veniți în seră. Cum ziceam, este o problemă destul de importantă.

Dar chiar în acel moment s-a auzit un zgomot asurzitor în salon. Domnișoara, trecând razant pe lângă mine, a strigat din cadrul ușii:

— Jennifer, oprește-te! Ți-am spus că așa o să se-ntâmples!

— Dar sunt oarbă, a replicat ea. N-am ce face.

Domnișoara Givens, amintindu-și că mă adresasem ei, părea asaltată din două direcții. În cele din urmă s-a întors și mi-a spus cu o voce domoală:

— Scuzați-mă, domnule Banks. Ce spuneți?

— De fapt, domnișoară Givens, cred că vom putea vorbi mai liniștiți în seara asta, după ce Jennifer o să se culce.

— Prea bine. o să vin să vorbim atunci.

Chiar dacă domnișoara ar avea vreo presimțire legată de ceea ce doresc să discut cu ea, tot nu s-ar trăda. Înainte de a face față sarcinii care o aștepta în salon, mi-a adresat unul dintre acele zâmbete opace care o caracterizează.

S-au împlinit deja trei ani de când am auzit prima oară de Jennifer. Fusesem invitat la un supeu de vechiul meu prieten din școală, Osbourne, pe care nu-l mai văzusem de ceva timp. Pe vremea aceea încă locuia în Gloucester Road și acolo am întâlnit-o pentru prima oară pe tânăra care i-a devenit între timp soție. Printre alți musafiri din seara aceea se număra și lady Beaton, văduva celebrului filantrop. Poate pentru că toți musafirii îmi erau complet necunoscuți – și, de altfel, au petrecut o bună parte a serii spunând glume cu oameni despre care nu știam nimic —, m-am trezit că vorbesc mai tot timpul cu lady Beaton, până într-atât încât la un moment dat m-am temut că o inoportunez. În orice caz, după ce s-a servit supa, a început să-mi relateze un caz trist pe care l-a întâlnit în calitatea ei de trezorier al unei societăți de binefacere ce se ocupă de situația copiilor orfani. Un cuplu se înecase acum doi ani într-un accident de barcă în Cornwall și singurul lor copil, o fată care acum avea zece ani, locuia în prezent cu bunica ei, în Canada. Evident, bătrâna avea o sănătate șubredă, nu ieșea și nici nu primea musafiri decât extrem de rar.

— Săptămâna trecută, pe când eram la Toronto, mi-a spus lady Beaton, m-am hotărât să le fac o vizită. Fetița era distrusă. Li era atât de dor de Anglia! Bătrâna doamnă nu se poate îngriji nici pe ea, ce să mai zic de fată.

— Organizația dumneavoastră n-ar putea s-o ajute?

— Voi face tot ce pot pentru ea. Dar avem atâtea cazuri! Și, la drept vorbind, ea nu este o prioritate. La urma urmelor, are un acoperiș deasupra capului, iar părinții i-au lăsat suficienți bani. Într-o astfel de activitate este important să nu te implici prea mult emoțional. Dar, după ce-am cunoscut-o pe biata fată, nu pot să nu mă implic. Este atât de vioaie, neobișnuit de vioaie, deși se vede clar că e nefericită.

Poate că mi-a mai spus și alte lucruri despre Jennifer în timpul mesei. Îmi amintesc că am ascultat-o politicos și am vorbit foarte puțin. Doar mai târziu, în hol, în timp ce musafirii plecau și Osbourne ne ruga să mai rămânem, am luat-o pe lady Beaton deoparte.

— Sper să nu vi se pară deplasat, am spus eu. E vorba de fata asta despre care îmi vorbeați mai devreme. Jennifer. Aș vrea să fac ceva pentru ea. De fapt, lady Beaton, aș fi gata să o găzduiesc.

Probabil că n-ar trebui s-o condamnăm pentru faptul că prima ei reacție a fost de recul. Mi-a aruncat o privire suspicioasă sau cel puțin așa mi s-a părut. În cele din urmă a spus:

— E foarte frumos din partea dumneavoastră, domnule Banks. Dacă îmi permiteți, voi ține legătura cu dumneavoastră în această problemă.

— Vorbesc serios, dragă lady Beaton. De curând am intrat în posesia unei moșteniri, așa că voi putea să o susțin material.

— Sunt sigură de asta, domnule Banks. Ei bine, vom mai vorbi despre acest subiect.

Zicând asta, s-a întors spre alți musafiri și și-a luat zgomotos la revedere de la ei.

La mai puțin de o săptămână după discuție, lady Beaton a luat legătura cu mine. S-ar putea să se fi interesat despre caracterul meu sau pur și simplu avusese timp să cântărească problema. În orice caz, atitudinea ei se schimbase. La prânzul pe care l-am luat împreună la Café Royal și în timpul următoarelor noastre întâlniri a fost cât se poate de prietenoasă, iar Jennifer a poposit în noua mea casă la doar patru luni după supeul din apartamentul lui Osbourne.

Jennifer a venit însoțită de o bonă canadiană, domnișoara Hunter, care a plecat înapoi după o săptămână, sărutând-o vesel pe față înainte de plecare și reamintindu-i să-i scrie bunicii ei. Jennifer a ales cu grijă unul dintre cele trei dormitoare pe care i le-am oferit, hotărându-se asupra celui mai mic, pentru că, a zis ea, polița de lemn va fi tocmai bună pentru „colecția” ei. Aceasta

consta, așa cum am descoperit curând, din câteva scoici alese cu grijă, nuci, frunze uscate, pietricele și alte câteva obiecte de acest fel, pe care le adunase de-a lungul anilor. Și-a aranjat obiectele cu grijă pe poliță și într-o zi m-a invitat să le văd.

— I-am dat fiecăruia un nume, mi-a explicat ea. Îmi dau seama că e o prostie, dar le îndrăgesc enorm. Într-o zi, unchiule Christopher, când n-o să mai fiu atât de ocupată, o să-ți povestesc câte ceva despre fiecare. Te rog să-i spui lui Polly să fie deosebit de atentă când face curățenie aici.

Lady Beaton a venit să mă ajute să interviuez câteva bone, dar de fapt Jennifer, care stătea în camera alăturată și trăgea cu urechea la discuții, a fost cea care a avut ultimul cuvânt. După plecarea fiecărei candidate, ieșea pentru a pronunța un verdict ostracizant. „Absolut oribilă”, s-a pronunțat ea despre una dintre femei. „Acuzația că ultima ei stăpână a murit de pneumonie este, evident, absurdă. Ea a otrăvit-o.” Despre alta a spus: „Imposibil să o primim. E mult prea nervoasă”.

În timpul interviului, domnișoara Givens mi s-a părut o persoană ștearsă și rece, dar, din nu știu ce motiv, ea a primit pe loc aprobarea lui Jennifer și pot spune că, în cei doi ani și jumătate care au trecut, a justificat pe deplin încrederea ei.

Aproape toți cei cărora le-am prezentat-o pe Jennifer au remarcat siguranța ei de sine, având în vedere tragedia prin care trecuse, și, într-adevăr, avea un fel de a fi remarcabil de dezinvolt și o capacitate deosebită de a privi cu seninătate eșecurile care le-ar fi făcut pe alte fete de vârsta ei să izbucnească în lacrimi. Un exemplu bun în acest sens a fost reacția ei la cufărul care i se pierduse.

Câteva săptămâni după sosirea ei, a repetat de mai multe ori că-i va sosi un cufăr din Canada, cu vaporul. Îmi amintesc, de exemplu, că mi-a descris în detaliu niște călușei pe care cineva îi făcuse pentru ea și care se aflau în cufăr. Cu altă ocazie, când am felicitat-o pentru un anumit costum pe care ea și domnișoara Givens îl cumpăraseră de la Selfridge's, s-a uitat la mine grav și a spus: „Și am o bentiță cu care se asortează perfect. Este în cufărul care va veni”.

Numai că într-o zi am primit o scrisoare de la compania maritimă, în care aceasta se scuza pentru pierderea cufărului în timpul călătoriei pe mare și ne oferea despăgubiri. Când i-am comunicat lui Jennifer acest lucru, la început s-a uitat pur și simplu lung. Apoi a râs ușor și a spus:

— Ei bine, în acest caz eu și domnișoara Givens va trebui să cheltuim enorm la cumpărături.

Când, după două sau trei zile, tot nu a dat nici un semn de mâhnire pentru pierderea suferită, am simțit că e cazul să vorbesc cu ea și într-o dimineață, după micul dejun, văzând că se plimbă prin grădină, m-am dus să o însoțesc.

Era o dimineață proaspătă și însorită. Grădina mea nu este mare, comparativ cu altele din oraș. E doar un dreptunghi verde dominat de grădinile vecinilor, dar este inteligent amenajată și, mai mult ca orice, are o atmosferă plăcută, de loc ferit. Când am pășit pe gazon, Jennifer se plimba încet, cu un cal de jucărie în mână, purtându-l visătoare pe deasupra gardului verde și a tufelor. Îmi amintesc că eram destul de îngrijorat că jucăria s-ar putea strica din cauza picăturilor de rouă și eram pe punctul de a-i sublinia acest lucru. În cele din urmă însă, când am ajuns în fața ei, i-am spus pur și simplu:

— Ai avut un ghinion teribil cu lucrurile acelea. Te-ai dovedit foarte puternică, dar probabil că a fost un șoc groaznic pentru tine.

— Oh, a zis ea, continuând să-și deplaseze nepăsătoare calul. A fost cam neplăcut. Dar pot lua mai multe lucruri cu banii dați drept despăgubire. Domnișoara Givens a spus că marți putem merge la cumpărături.

— Cum vreți voi. Uite, eu cred că ești teribil de curajoasă, dar nu-i cazul să joci teatru, dacă înțelegi ce vreau să spun. Dacă vrei să cobori puțin garda, așa ar trebui să faci. Nici eu, nici domnișoara Givens nu avem de gând să spunem nimănui.

— Nu-i nimic. Nu sunt supărată. La urma urmelor, nu erau decât niște lucruri. După ce ți-ai pierdut mama și tata, n-are cum să-ți pese prea mult de lucruri, nu-i așa?

Spunând asta, a râs scurt.

Acesta este unul dintre momentele în care îmi amintesc că și-a pomenit părinții. Am râs și eu și, spunând „Cred că nu”, m-am îndreptat spre casă. Apoi însă m-am întors iar spre ea și am zis:

— Știi, Jenny, nu sunt sigur că-i adevărat. Poți spune asta multora și ei te-ar crede. Dar, vezi, eu știu că nu-i adevărat. Când am venit din Shanghai, toate lucrurile care se aflau în cușorul meu erau importante pentru mine. Și continuă să fie.

— Vrei să mi le arăți?

— Să ți le arăt? Știi, pentru tine n-ar însemna mare lucru.

— Dar îmi plac obiectele chinezești. Mi-ar plăcea să le văd.

— Multe dintre ele nu sunt chinezești, i-am zis. Vreau să spun că pentru mine cușorul acela reprezintă ceva cu totul special. Dacă s-ar fi pierdut, m-aș fi supărat.

Ea a dat din umeri și și-a apropiat calul de obraz.

— Am fost supărată. Dar nu mai sunt. În viață trebuie să privești înainte.

— Da. Cine ți-a spus asta, are dreptate... Într-un fel. Prea bine, cum vrei tu. Uită acum de cușor. Dar ține minte... și vocea mi-a pierit, neștiind ce intenționasem să spun.

— Ce?

— Oh, nimic. Ține minte că, dacă vrei să-mi spui ceva sau dacă te frământă vreun lucru, sunt aici, alături de tine.

— În regulă, a spus ea cu vioiciune.

În timp ce mă întorceam spre casă, m-am uitat în urmă și am văzut că reîncepuse să se plimbe prin grădină, trasând visătoare cercuri prin aer cu calul ei.

Nu i-am făcut lui Jennifer asemenea promisiuni numai de dragul de a le face. La vremea aceea aveam toate intențiile să mă țin de ele și, în plus, m-am atașat tot mai mult de ea în zilele care au urmat. Și iată-mă acum făcându-mi planuri să o părăsesc, nici eu nu știu bine pentru câtă vreme. Desigur, s-ar putea să exagerez în chestiunea dependenței ei de mine. Mai mult, dacă totul va merge bine, s-ar putea să mă întorc la Londra înainte de următoarea vacanță, iar ea nici nu mi-ar băga de seamă absența. Și totuși sunt obligat să recunosc că s-ar putea să lipsesc mult mai mult, cum a trebuit s-o fac față de domnișoara Givens când m-a întrebat pe șleau aseară. Prioritățile mele se trădează tocmai prin caracterul lor indefinit și nu am nici o îndoială că Jennifer nu va întârzia să tragă propriile ei concluzii. Oricât de curajoasă se va arăta, știu că-mi va considera hotărârea ca pe o trădare.

Nu e ușor să explic cum s-a ajuns la asta. Ce pot spune este că totul a început acum câțiva ani – mult înainte de sosirea lui Jennifer —, ca un sentiment nedeslușit care mă cuprindea uneori, sentimentul că unul sau altul dintre cunoscuții mei mă dezaprobau și abia dacă reușeau să ascundă acest lucru. Curios, dar aceste momente surveneau în compania aceluia de la care m-aș fi așteptat să-mi aprecieze realizările. Când discutam, să zicem, cu vreun om de stat la un dineu, cu un ofițer de poliție sau chiar cu un client, eram brusc surprins de răceala unei străneri de mână, de o remarcă tăioasă strecurată printre glume, de o reținere politicoasă acolo unde m-aș fi așteptat la efluvii de grațitudine. La început, ori de câte ori se petreceau asemenea incidente, îmi scormoneam memoria, căutând să-mi dau seama dacă l-am jignit cumva din neatenție pe omul

acela, dar până la urmă am fost obligat să trag concluzia că asemenea reacții au de-a face cu o problemă mai generală, legată de modul în care mă văd oamenii.

Pentru că tot ce spun aici este atât de nebulos, nu-i ușor să-mi amintesc momentele care să ilustreze clar acest aspect. Dar presupun că unul dintre exemple este schimbul ciudat de replici pe care l-am avut toamna trecută cu inspectorul de poliție din Exeter pe drumul acela întunecat din afara satului Coring, în Somerset.

Era una dintre cele mai demoralizante crime pe care am investigat-o vreodată. Nu am sosit în sat decât la patru zile după ce cadavrele copiilor fuseseră descoperite pe drum, iar ploaia neîntreruptă transformase șanțul în care fuseseră găsiți într-un pârâu murdar, făcând din colectarea probelor relevante o chestiune deloc simplă. Cu toate astea, atunci când am auzit pașii inspectorului apropiindu-se, îmi formasem deja o idee destul de clară despre ce se întâmplase.

— O afacere extrem de neplăcută, i-am spus eu în timp ce se apropia de mine.

— M-a dat peste cap, domnule Banks, a zis inspectorul. Chiar m-a dat peste cap.

Stătusem pe vine să examinez gardul viu, dar apoi m-am ridicat și în acel moment stăteam amândoi față în față, în burnița care cădea fără întrerupere. El a continuat:

— Știți, domnule, văzând toate astea, tare mi-aș fi dorit să fiu tâmplar. Asta voia tata să mă fac. Chiar mi-aș dori-o, domnule. Azi, după asta, chiar mi-aș dori-o.

— E îngrozitor, sunt de acord. Dar nu trebuie să ne întoarcem capul în lături. Trebuie să avem grijă ca justiția să triumfe.

Inspectorul a scuturat capul a jale, apoi a spus:

— Am venit aici, domnule, să vă întreb dacă v-ați format vreo opinie despre acest caz.

Pentru că, știți...

Și-a îndreptat privirea spre copacii din care picura ploaia, apoi a continuat, făcând un efort vizibil:

— Vedeți, propriile mele investigații mă duc la o anume concluzie. O concluzie la care mi-e groază să ajung.

M-am uitat la el cu gravitate și am dat din cap aprobator.

— Mă tem că ați ajuns la o concluzie corectă, am spus eu cu gravitate. Acum patru zile, asta părea o crimă atât de oribilă că nici măcar nu ți-o puteai imagina. Dar acum se pare că adevărul este chiar mai înspăimântător.

— Cum se poate, domnule?

Inspectorul devenise foarte palid.

— Cum de este posibil? Chiar după toți anii ăștia, nu pot înțelege o asemenea...

A tăcut și a întors capul.

— Din păcate, nu văd o altă posibilitate, am spus eu liniștit. Este într-adevăr șocant. Este ca și cum am privi în întunecimea hăului.

— Un nebun în trecere pe-aici sau altceva de genul ăsta... aș fi putut accepta așa ceva.

Dar asta... totuși, mi-e groază să cred.

— Mi-e teamă că trebuie, am zis. Trebuie să acceptăm. Pentru că asta s-a întâmplat.

— Sunteți sigur, domnule?

— Sunt sigur.

Privea dincolo de câmpiile din apropiere, la șirurile de case care se zăreau în depărtare.

— În asemenea momente, am zis, înțeleg prea bine cum poți să-ți pierzi tăria. Permiteți-mi să vă spun că ați făcut bine că n-ați urmat sfatul tatălui dumneavoastră. Pentru că oameni de calibrul dumneavoastră, domnule inspector, sunt rari. Iar aceia dintre noi a căror datorie este să lupte împotriva răului, ei bine, noi suntem... cum aș putea să mă exprim? Suntem ca șnurul care

leagă șipcile unei jaluzele. Dacă nu vom reuși să ne menținem strânși laolaltă, atunci totul se va risipi. Domnule inspector, e foarte important să mergeți mai departe.

A mai tăcut o clipă. Apoi, când a vorbit din nou, am fost surprins de duritatea vocii lui.

— Domnule, eu sunt un om neînsemnat. Așa că o să rămân aici și-o să fac ce pot. O să stau aici și o să mă lupt cât o să pot de bine cu șarpele. Dar este o fiară cu multe capete. Îi tai un cap și cresc trei la loc. Așa mi se pare mie, domnule. E din ce în ce mai rău. Pe zi ce trece, e din ce în ce mai rău. Ce s-a întâmplat aici, bieții copii...

S-a răsucit și i-am citit furia pe față.

— Eu sunt un om neînsemnat. Dacă aș fi o persoană importantă – și în acel moment m-a privit drept în ochi, fără dubiu, acuzator —, dacă aș fi o persoană importantă, atunci, domnule, pe cuvântul meu că n-aș ezita și m-aș duce direct la inima lui.

— Inima lui?

— Inima șarpelui. La ea m-aș duce. De ce să pierzi timp prețios luptându-te cu capetele lui? M-aș duce chiar azi acolo, unde se află inima șarpelui, și aș nimici-o o dată pentru totdeauna, înainte... înainte ca...

Părea că nu mai are cuvinte și a rămas pur și simplu acolo, uitându-se la mine. Nu-mi amintesc ce i-am răspuns. S-ar putea să fi bolborosit ceva de genul:

— Hm, dacă ați face asta, ați fi vrednic de toată lauda.

Și m-am depărtat.

A mai fost și incidentul de astă-vară, cu ocazia vizitei mele la Royal Geographical Society, unde m-am dus să ascult conferința lui H. L. Mortimer. Era o seară deosebit de călduroasă. Publicul, de aproximativ o sută de persoane, era compus din oameni aparținând tuturor straturilor societății. I-am recunoscut, printre alții, pe un pair liberal și pe un istoric celebru de la Oxford. Profesorul Mortimer a vorbit mai mult de o oră, atmosfera devenind din ce în ce mai înăbușitoare. Conferința lui, „Este nazismul o amenințare la adresa creștinismului?”, era un punct de vedere polemic prin care susținea că sufragiul universal slăbise drastic importanța Angliei pe arena internațională. La sfârșit, când publicul a fost invitat să pună întrebări, în sală a început o dispută destul de viguroasă, dar nu în jurul ideilor profesorului Mortimer, ci despre deplasarea armatei germane în Renania. S-au auzit voci aprinse care fie că treceau cu vederea, fie condamnavă acțiunea germană, dar în seara aceea, după săptămâni întregi de activitate intensă, eram epuizat, așa că nu prea făceam cine știe ce efort să-i urmăresc.

În final am fost invitați într-o încăpere învecinată cu sala de conferințe, unde se serveau gustări. Încăperea nu era suficient de largă, așa că, atunci când am intrat – și nu am fost deloc printre ultimii —, oamenii se înghesuiau unii în alții într-un mod dezagreabil. Una dintre imaginile care mi-au rămas în minte din seara aceea este a unor femei corpolente, cu șorț, care își făceau impetuos loc cu coatele prin mulțime, ducând tăvile cu sherry, și a unor profesori încărunțiți, semănând cu niște păsări, care își vorbeau cu capetele date pe spate pentru a păstra o distanță civilizată în timpul conversației. Mi-am dat seama că mi-era imposibil să rămân în acel spațiu și tocmai îmi făceam loc spre ieșire, când am simțit cum cineva îmi atinge umărul. M-am întors și am descoperit că-mi zâmbește chiar părintele Moorly, un cleric care îmi dăduse un ajutor neprețuit într-un caz recent, așa că n-am avut altă alternativă decât să mă opresc și să-l salut.

— Ce seară fascinantă a fost, a zis el. Mi-a dat atâtea subiecte la care să meditez.

— Da, extrem de interesantă.

— Dar trebuie să vă spun, domnule Banks, că, atunci când v-am văzut în sală, am sperat că veți spune ceva.

— M-am simțit destul de obosit în seara asta. În plus, se pare că persoanele din sală știau mai multe despre acest subiect.

— Oh, aiurea, total aiurea!

A râs și m-a bătut ușor pe piept. Apoi a venit mai aproape – probabil că-l împinsese cineva din spate, așa că fața lui a ajuns la doar câțiva centimetri de a mea —, și a continuat:

— Sincer să fiu, am fost surprins că nu ați simțit nevoia imperioasă de a interveni. Toată discuția asta în jurul crizei din Europa. Ziceți că erați obosit. Probabil că erați politicos. Oricum, sunt surprins că ați lăsat să vă scape prilejul.

— Ce să las?

— Iertați-mă, dar vreau să spun că este firesc ca acești domni să privească Europa drept centrul vârtejului actual. Dar nu dumneavoastră, domnule Banks. Dumneavoastră știți, desigur, adevărul. Dumneavoastră știți că adevărata origine a crizei noastre actuale se află mult mai departe.

M-am uitat la el cu atenție, apoi am spus:

— Regret, domnule, dar nu prea înțeleg ce vreți să spuneți.

— Ah, haideți, să fim serioși!

Părintele zâmbea atoateștiutor.

— Tocmai dumneavoastră?

— Serios, domnule, n-am idee de ce credeți că aș ști ceva special în legătură cu aceste lucruri. E adevărat, de-a lungul anilor am investigat multe crime și probabil că mi-am făcut o imagine de ansamblu despre cum se manifestă anumite forme ale răului. Dar în ce privește problema menținerii echilibrului de forțe, a modului în care putem restrânge conflictul violent de aspirații din Europa, despre asemenea lucruri, regret, dar nu am nici un fel de teorie mai amplă.

— Nici o teorie? Poate că nu.

Părintele Moorly a continuat să-mi zâmbească.

— Dar să zicem că aveți o relație specială cu ceea ce este cu adevărat sursa anxietăților noastre actuale. Oh, haideți, stimate domn! Știți perfect la ce mă refer! Știți mai bine ca oricine că miezul tornadei nu se află în Europa, ci în Orientul îndepărtat. În Shanghai, ca să fiu mai exact.

— Shanghai, am răspuns eu șovăielnic. Da, presupun... presupun că sunt niște probleme în orașul acela.

— Asta zic și eu: probleme. Și aceluia lucru, care a fost cândva doar o problemă locală, i s-a permis să puroieze și să se extindă. Să-și împrăștie otrava de-a lungul anilor în întreaga lume, ajungând până la civilizația noastră. Dar nu-i cazul să vă amintesc asta tocmai dumneavoastră.

— Domnule, cred că vă dați seama, i-am spus eu, fără să mai încerc să-mi ascund iritarea, că am muncit din greu de-a lungul anilor să opresc răspândirea criminalității și a răului oriunde s-a manifestat. Dar, desigur, m-am rezumat la sfera mea. În privința lucrurilor care se întâmplă în locurile acelea îndepărtate, desigur, domnule, nu-i cazul să-mi...

— Ei, haideți! Chiar așa!

Probabil că mi-am pierdut răbdarea, dar tocmai în acel moment un alt cleric s-a strecurat prin mulțime, venind să-l salute pe părintele Moorly. Acesta ne-a făcut cunoștință, iar eu n-am pierdut prilejul și am șters-o repede.

Au mai fost și alte incidente care, chiar dacă nu au fost atât de limpezi, s-au acumulat totuși constant într-o anumită perioadă și m-au împins într-o anumită direcție. În plus, a fost și întâlnirea mea cu Sarah Hemmings la nunta familiei Draycoat.

Capitolul unsprezece ASTA A FOST acum mai bine de un an. Mă așezasem pe ultimele bănci ale bisericii – mireasa urma să sosească abia peste câteva minute —, când am văzut-o pe Sarah cum vine cu sir Cecil Medhurst prin cealaltă parte a naosului. Desigur, sir Cecil nu arăta cu mult mai în vârstă decât în seara aceea, la banchetul oferit în onoarea lui de Fundația Meredith, dar diversele relatări despre faptul că întinerise enorm după căsătoria lui cu Sarah îmi păreau

oarecum exagerate. Arăta destul de fericit, fără îndoială, așa cum trecea salutându-i pe cei pe care îi recunoștea.

Nu am vorbit cu Sarah decât după terminarea slujbei. Mă plimbam fără vreun scop prin curtea bisericii, printre oaspeții care discutau, și mă oprisem să admir un strat cu flori, când ea a apărut pe neașteptate lângă mine.

— Ei bine, Christopher, a zis ea. Se pare că ești singurul care nu m-a felicitat pentru pălărie. Mi-a făcut-o Celia Matheson.

— E splendidă. Impresionantă, cu adevărat impresionantă. Și ce mai faci?

Era pentru prima oară când stăteam de vorbă după mai mult timp și cred că am conversat o vreme, mergând la pas pe lângă mulțime. Apoi ne-am oprit din nou și am întrebat-o:

— Și sir Cecil se simte bine? Arată în formă.

— Oh, este într-o formă absolut splendidă! Christopher, tu îmi poți spune: a fost lumea oripilată că m-am măritat cu el?

— Oripilată? Oh, nu, deloc! De ce să fie oripilată?

— Mă refer la faptul că este cu mult mai în vârstă. Sigur, nimeni n-o să ne spună nouă așa ceva. Dar spune-mi tu. Lumea a fost oripilată, nu-i așa?

— Din câte mi-am dat seama, toți au fost încântați. Evident, lumea a fost surprinsă. Totul s-a petrecut atât de brusc. Dar nu, eu cred că toți au fost încântați.

— Ei, atunci asta dovedește lucrul de care mă temeam. Probabil că m-au considerat o fată bătrână. De aceea nu au fost oripilați. Sunt sigură că, acum câțiva ani, ar fi fost.

— Ei, chiar așa...

Sarah a râs de stânjeneala mea și mi-a pus mâna pe braț.

— Christopher, tu ești atât de drăguț! Nu-ți face griji. Nu-ți face nici o grijă. Apoi a adăugat:

— Trebuie neapărat să ne faci o vizită. Cecil își amintește că te-a întâlnit la banchetul acela. I-ar plăcea să te revadă.

— Aș fi încântat.

— Oh, dar acum e probabil prea târziu! Uite, noi o să plecăm. O să plecăm într-o călătorie în Orientul Îndepărtat peste opt zile.

— Nu mai spune? Și-o să stați mult?

— S-ar putea să fie câteva luni. Poate chiar ani. Totuși trebuie să treci neapărat pe la noi când ne întoarcem.

Când am auzit vestea asta, cred că am rămas fără replică. Dar chiar în acel moment mirele și mireasa au apărut pe gazon, iar Sarah a spus:

— Nu-i așa că sunt frumoși amândoi? Și atât de potriviți.

S-a uitat o clipă la ei, visătoare. Apoi a adăugat:

— De curând i-am întrebat ce-și doresc de la viitor, iar Alison a zis că nimic, în afară de o căsuță în Dorset, din care niciunul să nu fie nevoit să plece ani la rând. Până când vor avea copii, vor încărungi și se vor zbârci. Nu crezi că-i minunat? Le doresc să aibă parte de ce vor. Și cum s-au întâlnit ei așa, din întâmplare... Nu-i așa că a fost frumos?

A continuat să-i privească de parcă era hipnotizată. În cele din urmă a ieșit din transă și cred că am petrecut câteva minute împreună, spunându-ne ultimele vești despre prietenii comuni. Apoi au venit și alții alături de noi și, după o vreme, eu m-am depărtat.

Aveam să o reîntâlnesc pe Sarah încă o dată în acea zi, mai târziu, în hotelul de țară, cu vedere spre South Downs, unde avea loc petrecerea de nuntă. Era înspre amurg și soarele aproape că apusese. Până în acel moment toți băuseră o cantitate considerabilă de alcool și îmi amintesc cum mergeam prin hotel pe lângă grupuri de musafiri cu părul în dezordine, risipiți pe canapele

sau proptindu-se nesiguri în vreo nișă, când deodată, ieșind pe terasa bătută de vânt, am dat de Sarah, care stătea sprijinită de balustradă și se uita la peisajul din jur. Mă îndreptam spre ea, când am auzit o voce în spatele meu și am văzut cum un bărbat masiv, cu fața roșie, vine în grabă spre mine. M-a prins de braț, s-a oprit să-și tragă sufletul, privindu-mă în față cu o expresie serioasă, apoi a spus:

— Uite, am urmărit scena. Am văzut ce s-a întâmplat și i-am văzut și mai devreme. E o rușine și, în calitatea mea de frate al mirelui, vreau să-mi cer scuze în numele lui. Nu știu cine sunt bețivanii ăia bătărași. Îmi pare rău, bătrâne, probabil că a fost groaznic de neplăcut.

— Oh, te rog, nu-ți face griji, i-am replicat eu râzând. Nu sunt câtuși de puțin ofensat. Au băut și ei ceva și se amuzau.

— Este un comportament absolut barbar. Dumneavoastră sunteți musafir, la fel ca și ei, și, dacă nu se poartă civilizată, vor trebui să plece.

— Ei bine, cred că ați interpretat greșit întreaga poveste. N-au făcut-o intenționat. În orice caz, eu nu m-am supărat. Uneori trebuie să suporti glumele pe socoteala ta.

— Dar au ținut-o întruna toată după-amiaza. I-am văzut și mai devreme, la biserică. Asta e nunta fratelui meu. Nu accept asemenea maniere. De fapt, voi rezolva întreaga problemă aici și acum! Vino cu mine, bătrâne. o să vedem noi dacă or să mai zică ei că ești amuzant.

— Nu, uite, nu înțelegi! Dacă vrei să știi, am gustat gluma la fel de mult ca ei.

— Dar nu accept! În ultima vreme se întâmplă prea multe lucruri de soiul ăsta. Scapă tot mai des, dar nu și azi. Nu la nunta fratelui meu. Hai, vino cu mine!

Se lupta să mă tragă de braț și i-am văzut broboanele de sudoare pe față. Nu știu sigur ce aș fi făcut, dar chiar în acel moment Sarah s-a îndreptat spre noi lent, cu un pahar de cocteil în mână, și i-a spus bărbatului cu fața roșie:

— Oh, Roderick, chiar că ai interpretat greșit întreaga poveste! Ei sunt prietenii lui Christopher. Pe lângă asta, Christopher este ultima persoană pe care trebuie s-o protejezi.

Bărbatul cu fața roșie s-a uitat când la unul, când la celălalt. În cele din urmă a întrebat-o pe Sarah:

— Ești sigură? Pentru că am văzut că au ținut-o așa toată ziua. De câte ori omul ăsta se apropia de ei...

— Îți faci prea multe griji, Roderick. Sunt prietenii lui Christopher. Dacă ar fi cât de puțin deranjant, ți-ar spune. Christopher este suficient de capabil să-i facă el însuși de două parale. De fapt, Christopher i-ar putea face să tremure de frică sau să-i facă să-i ciugulească din palmă, orice, înțelegi, cât ai clipi. Așa că du-te, Roderick. Du-te și distrează-te.

Bărbatul cu fața roșie m-a privit cu alți ochi, plin de respect, apoi, încurcat, mi-a întins mâna:

— Sunt fratele lui Jamie, a zis el, iar eu i-am strâns-o. Mă bucur să vă cunosc. Dacă vă pot ajuta cu ceva, veniți să mă căutați. Îmi pare rău dacă a fost vreo neînțelegere. Ei bine, distracție plăcută în continuare.

L-am urmărit amândoi cum intră împleticindu-se în casă. Apoi Sarah a spus:

— Vino, Christopher. Hai, vino să vorbim puțin.

A sorbit o înghițitură din pahar și a luat-o agale înainte. Am urmat-o până am ajuns amândoi la balustradă și am privit împreună peisajul.

— Îți mulțumesc, i-am spus eu în cele din urmă.

— Oh, face parte din meseria mea. Christopher, ce-ai făcut tu toată după-amiaza?

— Nu prea multe. De fapt, m-am tot gândit la seara aceea de acum câțiva ani, la banchetul în onoarea lui sir Cecil. Mă întrebam dacă atunci, în seara aceea, când l-ai întâlnit, te-ai gândit că într-o zi...

— Vai, Christopher, m-a întrerupt ea și mi-am dat seama că era destul de beată, o să-ți spun, ție îți pot spune. În seara aceea, când l-am întâlnit, mi s-a părut extrem de fermecător. Dar, sincer, nu m-am gândit la mai mult. Totul s-a petrecut mai târziu, după mai bine de un an. O, da, ție o să-ți spun, îmi ești un prieten atât de drag! Am fost la un supeu, iar lumea vorbea despre Mussolini și unii spuneau că nu mai este de glumit, că s-ar putea să fie un alt război, chiar mai urât decât cel de dinainte. În acel moment cineva a pomenit numele lui Cecil. Spunea că în asemenea vremuri avem nevoie de oameni ca el, că n-ar fi trebuit să se retragă din viața publică și că, evident, mai are încă multă vigoare. Apoi cineva a adăugat că el este persoana capabilă să ducă la bun sfârșit marea misiune, iar altcineva a zis că nu se poate, că nu-i cinstit față de el, că e prea bătrân, nu mai are colegi în viață și nici măcar o soție. Și atunci mi-a venit ideea. M-am gândit, ei bine, că până și un om important ca el, cu toate realizările lui, are nevoie de cineva, de o persoană care să dea altă formă vieții lui. De cineva care să-l ajute la sfârșitul carierei să-și strângă forțele pentru un ultim efort.

A tăcut o clipă, așa că i-am spus:

— Și s-ar părea că sir Cecil a ajuns să vadă lucrurile la fel.

— Pot fi convingătoare când vreau, Christopher. În afară de asta, el zice că s-a îndrăgostit de mine chiar atunci, când m-a văzut la banchet.

— Ce minunat!

Jos, pe iarbă, la o oarecare distanță, câțiva musafiri se amuzau zgomotos lângă iaz. Am văzut un bărbat cu gulerul cămășii ieșindu-i pe la ceafă războindu-se cu niște găște. În cele din urmă am zis:

— Chestia asta cu adunarea forțelor pentru un ultim mare efort, Încununarea carierei lui. Ce te gândești că ar putea face? Pentru asta o să plecați mai multe luni?

Sarah a respirat adânc și privirea i-a devenit serioasă și fixă.

— Christopher! Ar trebui să știi răspunsul.

— Dacă aș ști răspunsul...

— Oh, pentru Dumnezeu! o să ne ducem, desigur, la Shanghai.

Mi-e greu să descriu ce am simțit când am auzit-o spunând asta. Probabil că mai era și elementul surpriză. Dar, mai mult decât orice, îmi amintesc că am avut un fel de sentiment de ușurare, un sentiment ciudat: că o parte din mine așteptase clipa aceasta de atunci, de când am văzut-o pentru prima oară, acum mulți ani, la clubul Charingworth, că, într-un fel, toată prietenia mea cu Sarah se îndreptase spre acest punct și, în cele din urmă, îl atinsese. Cele câteva cuvinte pe care am continuat să ni le spunem au căpătat o rezonanță ciudat de familiară, de parcă le repetaserăm deja undeva, de mai multe ori.

— Cecil cunoaște bine locul, a continuat ea. Crede că ar putea ajuta la rezolvarea unor probleme de acolo și s-a gândit că trebuie neapărat să se ducă. Așa că ne pornim. Săptămâna viitoare. Bagajele sunt practic făcute.

— Ei bine, îi doresc lui sir Cecil, vă doresc amândurora succes în misiunea voastră din Shanghai. Ești nerăbdătoare să ajungi acolo? Am impresia că da.

— Sigur că sunt. Sigur că sunt nerăbdătoare. Aștept de mult așa ceva. Londra m-a obosit peste măsură și... toate astea – a fluturat mâna spre hotel. Aveam sentimentul că îmbătrânesc și uneori mă gândeam că nu mi se va ivi niciodată vreo șansă. Dar acum, iată, o să mergem la Shanghai. Christopher, ce-i cu tine?

— Presupun că s-ar putea să ți se pară o explicație cusută cu ață albă, i-am spus. Dar o să-ți spun oricum. Vezi, întotdeauna am avut intenția să mă întorc la Shanghai. Vreau să zic, ca să... rezolv problemele de acolo întotdeauna am avut această intenție.

A continuat o clipă să privească amurgul. Apoi s-a întors și mi-a zâmbit, iar eu mi-am spus că zâmbetul ei este plin de tristețe și are o umbră de dojană. Și-a întins mâna și mi-a atins ușor obrazul, apoi s-a întors din nou spre priveliștea din jur.

— Poate că Cecil va rezolva repede problemele pe care le are la Shanghai, a zis ea. Poate că nu. În orice caz, s-ar putea să stăm acolo mai mult timp. Așa că, dacă tot ce mi-ai spus acum e adevărat, Christopher, s-ar putea să ne vedem acolo. Nu-i așa?

— Da, am răspuns eu. Într-adevăr, s-ar putea.

Nu aveam s-o mai văd pe Sarah Hemmings înainte de a porni la drum. Dacă a avut perfectă dreptate să mă mustre pentru gestul pe care l-am amânat de-a lungul anilor, nu aș dezamăgi-o și mai mult dacă nu aș acționa? Pentru că este de la sine înțeles că, oricâte progrese a făcut sir Cecil în Shanghai în timpul care a trecut, încă nu se întrezărește nici o rezolvare. Tensiunea continuă să crească în lume, iar oamenii bine informați compară civilizația noastră cu o căpiță de fân spre care sunt azvârlite chibrituri aprinse. Și în tot acest timp eu încă lăncezesc la Londra. Dar, după sosirea scrisorii de ieri, aș putea spune că ultimele piese ale acestui puzzle au fost puse la locul lor. Desigur, a sosit în sfârșit timpul să plec la Shanghai, să mă duc acolo și – după toți acești ani – să „ucid șarpele”, cum spunea inspectorul acela de treabă din West Country.

Dar va trebui să și plătesc cumva. Azi-dimineață, un pic mai devreme, la fel ca ieri, Jennifer s-a dus la cumpărături ca să ia ultimele lucruri despre care pretinde că-i sunt absolut necesare pentru trimestrul următor. Când a plecat, părea emoționată și fericită. Nu știe încă nimic despre planurile mele sau despre ce am discutat aseară cu domnișoara Givens.

Am chemat-o pe domnișoara Givens în salon și a trebuit să o invit de trei ori până s-o conving să ia loc. Poate că avea o idee vagă despre ce voiam să-i spun și simțea că, dacă stătea jos și discuta cu mine, accepta un fel de înțelegere secretă. I-am prezentat situația cât m-am priceput mai bine. Am încercat s-o fac să înțeleagă importanța majoră a cazului, care, în plus, mai era și unul în care mă implicasem de mulți, mulți ani. Ea a ascultat impasibilă, apoi, când m-am oprit, a pus o întrebare simplă: cât timp voi fi plecat? Cred că atunci am mai vorbit o vreme, încercând să-i explic de ce mi-e imposibil să stabilesc un cadru temporal exact într-un caz cum este acesta. Am sentimentul că, în cele din urmă, tot ea m-a întrerupt pentru a-mi pune niște întrebări mai complicate, iar după aceea am stat câteva minute bune examinând diversele implicații practice ale absenței mele de acasă. Doar după ce am discutat aceste probleme amănunțit și ea s-a ridicat să plece, i-am spus:

— Domnișoară Givens, îmi dau seama că, pe termen scurt, cu toate eforturile dumneavoastră, absența mea o va pune pe Jennifer în fața unei situații dificile. Dar mă întreb dacă v-ați gândit că, pe termen lung, este fără îndoială în interesul nostru – al lui Jennifer și al meu – să mă ocup de situația pe care tocmai v-am prezentat-o. La urma urmelor, cum va putea Jennifer să respecte și să iubească un tutore despre care ar ști că s-a dat la o parte din fața celei mai serioase îndatoriri a lui atunci când a sosit momentul s-o îndeplinească? Orice și-ar dori ea acum, până la urmă va ajunge să mă disprețuiască atunci când va fi mare. Și la ce ne va folosi asta, ei sau mie?

Domnișoara Givens s-a uitat fix la mine, apoi a spus:

— Aveți și dumneavoastră dreptate, domnule Banks.

Apoi a adăugat:

— Dar fără îndoială că vă va simți lipsa, domnule Banks.

— Da, Da, așa aș zice. Dar, domnișoară Givens, nu vă dați seama?

Poate că în acel moment am ridicat tonul.

— Nu vedeți cât de presantă este situația? Toată dezordinea asta mondială, care crește pe zi ce trece? Trebuie să plec!

— Desigur, domnule Banks.

— Îmi pare rău. Vă rog să mă scuzați. În seara asta sunt cam extenuat. Una peste alta, a fost o zi grea.

— Doriți să-i comunic eu acest lucru? m-a întrebat domnișoara Givens.

M-am gândit la asta, apoi am clătinat capul.

— Nu, voi vorbi eu însumi cu ea. Voi discuta cu ea la timpul potrivit. V-aș fi foarte recunoscător dacă nu i-ați spune nimic până nu o voi vedea.

Aseară îmi planificasem să vorbesc cu Jennifer în cursul zilei de azi. Dar, gândindu-mă mai bine, cred că ar fi oarecum prematur. Mai mult, s-ar putea să-i adumbrească inutil starea ei de bună dispoziție legată de începerea noului trimestru. Una peste alta, va fi mai bine să abandonez deocamdată chestiunea și să mă duc să o văd la școală imediat ce îmi voi finaliza pregătirile de plecare. Jennifer este un copil cu o tărie de spirit remarcabilă și n-am nici un motiv să presupun că va fi răvășită doar din cauza plecării mele.

Totuși, nu pot să nu-mi amintesc acea zi de iarnă de acum doi ani, când am vizitat-o prima dată la St. Margaret. Investigam un caz nu departe de acel loc și, pentru că se afla de puțin timp la școala aceea, m-am decis să fac o vizită scurtă ca să văd dacă totul e în ordine.

Școala este plasată într-un conac imens, înconjurat de mai mulți acri de teren. În spatele clădirii, gazonul coboară în pantă spre lac. Poate că din cauza lacului, în cele patru dăți când am vizitat școala locul era învăluit în ceață. Acolo găștele se plimbă în voie, iar grădinarii se îngrijesc de terenurile mlăștinoase – în general, atmosfera este austeră, deși profesoarele, după câte mi-am dat seama, par a fi mai blânde. Mi-o amintesc pe o anume domnișoară Nutting, o femeie amabilă, de peste cincizeci de ani, care m-a condus în acea zi pe coridoarele friguroase. La un moment dat s-a oprit lângă o nișă și, coborându-și vocea, mi-a spus:

— Judecând în ansamblu, domnule Banks, Jennifer se acomodează cât se poate de bine. La urma urmelor, nu se poate să nu existe câteva dificultăți, de vreme ce fetele celelalte o privesc ca pe o nou-venită. Și s-ar putea ca una sau două dintre ele să fie puțin mai dure uneori. Dar în trimestrul următor toate astea vor fi date uitării, sunt sigură.

Jennifer mă aștepta într-o încăpere cu lambriuri de stejar și cu un cămin în care ardea mocnit un buștean. Profesoara ne-a lăsat singuri, iar Jennifer mi-a zâmbit sfioasă din locul ei din fața căminului.

— Nu prea fac căldură aici, am zis eu, frecându-mi mâinile și mergând spre foc.

— Oh, ar trebui să vezi ce frig este în dormitorul nostru! Țurțuri de gheață pe cearșafuri! a chicotit ea.

M-am așezat pe un scaun lângă foc, dar ea a rămas în picioare. Mă temusem că s-ar fi putut simți stânjenită să mă vadă într-un alt context, dar a început imediat să pălăvrăgească în voie despre badminton, despre fetele care îi plăceau, despre mâncare – „doar tocană, tocană, tot timpul tocană”.

— Uneori e greu când ești nou, am intervenit eu la un moment dat. Nu se solidarizează... Împotriva ta?

— Oh, nu! a răspuns ea. Ei bine, mă sâcăie uneori, dar fără nici o intenție. Toate fetele sunt drăguțe.

Vorbeam deja de vreo douăzeci de minute, când m-am ridicat în picioare și i-am întins o cutie de carton pe care o adusesem în servietă.

— Oh, dar ce-i asta? a exclamat ea incitată.

— Jenny, nu este... nu este tocmai un cadou.

Jennifer a sesizat avertismentul din vocea mea și a privit spre cutia din mâinile ei cu o prudență subită.

— Atunci ce este? a întrebat.

— Deschide-o. Uită-te singură.

Am urmărit-o cum a dat la o parte capacul cutiei, care era cam de dimensiunile uneia de pantofi, și s-a uitat înăuntru. Expresia ei prudentă nu s-a schimbat deloc. Apoi a vârât mâna și a dat de ceva.

— Cred că asta-i tot ce-am putut recupera, am spus eu cu blândețe. Am descoperit că de fapt cufărul tău nu s-a pierdut pe mare, ci a fost furat dintr-un depozit londonez, împreună cu alte patru. Am făcut tot ce-am putut, dar mi-e teamă că hoții au distrus pur și simplu ce nu au putut vinde prea lesne. N-am putut da de haine și de alte lucruri. Doar de obiectele astea neînsemnate.

A scos o brățară și a început să o examineze cu atenție, de parcă i-ar fi căutat stricăciunile. A pus-o la loc, apoi a scos o pereche de clopoței de argint și i-a examinat în același mod. După aceea a pus capacul la loc și s-a uitat la mine.

— Foarte frumos din partea ta, unchiule Christopher, a spus ea calmă. Și probabil că ești atât de ocupat.

— N-a fost nici un deranj. Regret că n-am putut recupera mai mult.

— Foarte frumos din partea ta.

— Ei, dar mai bine te las să te întorci la ora de geografie. Nu am venit într-un moment tocmai potrivit.

Ea nu s-a clintit, ci a continuat să stea acolo liniștită, privind la cutia ce-o ținea în mâini. Apoi a zis:

— Când ești la școală, uneori uiți. Doar uneori. Numeri zilele până la vacanță, ca alte fete, și te gândești că o să-i revezi pe mama și pe tata.

Chiar și în aceste împrejurări, tot m-a surprins să o aud pomenindu-și părinții. Așteptam să spună mai multe, dar nu a făcut-o. Și-a ridicat pur și simplu privirea spre mine, de parcă îmi pusese o întrebare. În cele din urmă am zis:

— Știu, uneori e greu. Ca și cum întreaga lume s-ar prăbuși în jurul tău. Dar o să-ți mai spun ceva, Jenny. Faci o treabă minunată că pui piesele la locul lor. Chiar faci o treabă minunată. Știu că nu mai poate fi ca odinioară, dar mai știi că ai forța necesară să mergi înainte și să-ți construiești un viitor fericit. Eu voi fi mereu alături de tine. Vreau să știi asta.

— Ți mulțumesc, a zis ea. Și îți mulțumesc și pentru lucrurile astea.

După câte îmi amintesc, așa s-a terminat întâlnirea noastră din acea zi. Ne-am depărtat de focul relativ călduros, am traversat camera friguroasă și, ieșind pe coridor, am urmărit-o cum se întoarce în clasă.

În acea după-amiază de iarnă, acum doi ani, eram convins că tot ce-i spuseseam era perfect întemeiat. Când o voi vizita data următoare la St. Margaret ca să-mi iau rămas-bun de la ea, poate ne vom întâlni iar în aceeași cameră friguroasă, lângă același șemineu. Dacă se va întâmpla așa, îmi va fi cu atât mai greu, pentru că sunt slabe speranțe ca Jennifer să nu-și aducă aminte foarte limpede de ultima noastră întâlnire aici. Poate că va sesiza mai repede decât a făcut-o bona ei aseară că, atunci când va fi mare și când acest caz va deveni o amintire scăldată în triumf, va fi într-adevăr bucuroasă că m-am dovedit pe măsura misiunii mele atât de dificile.

Partea a patra Hotelul Cathay, Shanghai, 20 septembrie 1937

Capitolul doisprezece CEI CARE călătoresc în țările arabe au remarcat deseori modul în care locuitorii își aduc fața deconcertant de aproape de tine în timpul unei conversații. Desigur, acesta este pur și simplu un obicei al locului, care – din întâmplare – este diferit de al nostru, și foarte curând vizitatorul deschis la minte nu-i va mai da atenție. Mi-a venit ideea că ar trebui să privesc în același fel ceva care, de-a lungul celor trei săptămâni de când mă aflu la Shanghai, a ajuns să devină o sursă perpetuă de iritare, adică maniera în care oamenii de aici par hotărâți să-ți

blocheze vederea cu orice prilej. Abia dacă intri într-o încăpere sau te dai jos din mașină, că vine cineva și se așează chiar în câmpul tău vizual, împiedicându-te să examinezi atent reperele din împrejurimi. Cel mai adesea, persoana care comite o asemenea agresiune este chiar gazda sau ghidul pe care îl ai în acel moment, dar dacă el te pierde cumva din vedere, nu lipsesc niciodată curioșii care să compenseze această lipsă. Din câte am constatat, toate grupurile naționale care alcătuiesc comunitatea de aici – englezii, chinezii, francezii, americanii, japonezii, rușii – subscriu la această practică, depunând același zel ca și localnicii, iar concluzia inevitabilă este că obiceiul s-a dezvoltat într-o manieră unică în Colonia Internațională din Shanghai, depășind toate barierele de rasă și clasă.

Mi-au trebuit câteva zile bune să dibuiesc această excentricitate locală și să înțeleg că ea este cauza dezorientării care a amenințat să pună stăpânire pe mine o bună bucată de vreme după sosirea mea aici. Acum, deși mă deranjează uneori, nu mai este un motiv de îngrijorare exagerată. În afară de asta, am descoperit o a doua practică în Shanghai, complementară celei dintâi, menită să-mi ușureze viața: pare-se că aici ai voie să-ți folosești coatele și să dai câte un brânci neașteptat de zdravăn pentru a-i îndepărta pe oameni din calea ta. Deși eu însumi nu am găsit forța necesară să profit de această libertate, am văzut de câteva ori, la diverse sindrofii, doamne stilate care dădeau cele mai energice coate fără să trezească nici un murmur de împotrivire.

A doua seară, când am intrat în sala de bal de la ultimul etaj al hotelului Palace, am identificat aceste două obiceiuri curioase și, în consecință, toată seara am fost ros de frustrarea pe care o simțeam față de ceea ce consideram a fi natura excesiv de înghesuită a Coloniei Internaționale. Ieșind din lift, abia dacă am observat bine covorul de pluș întins spre sala de bal – cu un șir de ușieri chinezi aliniați de o parte și de alta —, când una din gazdele mele din acea seară, domnul Macdonald, o persoană corpolentă de la Consulatul Britanic, a venit și s-a așezat în fața mea. În timp ce mergeam cu pași mari spre ușă, am remarcat maniera plăcută în care fiecare ușier se înclina în timp ce treceam și-și împreuna mâinile în mănuși albe. Dar de-abia trecuserăm de al treilea – probabil că erau vreo șase sau șapte în total —, când și această imagine a fost blocată de cealaltă gazdă, un anume domn Grayson, reprezentant al Consiliului Municipal din Shanghai, care a venit lângă mine să continue conversația din lift. Și de-abia am intrat în încăperea în care, după spusele celor două gazde, urma să fim martorii „celui mai select spectacol de cabaret din oraș și reuniunii elitei Shanghai-ului”, că m-am și trezit în mijlocul unui șuvoi de oameni. Înălțimea tavanului, cu candelabrele lui sofisticate, m-a făcut să presupun că încăperea era destul de mare, deși o vreme n-am avut cum să verific aceste date. În timp ce-mi urmam gazdele prin înghesuială, am văzut ferestrele mari, înșiruite pe o latură a încăperii, prin care în acel moment se revărsa lumina amurgului. În capătul îndepărtat al sălii am mai sesizat și prezența unei scene pe care se plimbau și discutau muzicieni în fracuri albe. Aceștia, la fel ca toți ceilalți, păreau că așteaptă ceva – poate pur și simplu căderea nopții. În general era o atmosferă agitată, cu oameni care se împingeau și-și dădeau târcoale fără un scop anume.

La un moment dat aproape că nu mi-am mai zărit gazdele, apoi însă l-am văzut pe Macdonald făcându-mi semne, iar în final m-am trezit așezat la o măsuță cu o față de masă albă, scrobită, spre care își croiseră drum tovarășii mei. Din acel loc fără prea multă vizibilitate am observat că o suprafață întinsă a parchetului rămăsese de fapt neocupată – probabil pentru cabaret – și că aproape toți cei prezenți se înghesuiseră pe o fâșie îngustă, de-a lungul laturii cu ferestre a încăperii. Masa la care stăteam făcea parte dintr-un șir lung, deși, atunci când am încercat să văd până unde se întinde șirul, intenția mi-a fost zădărnicită încă o dată. La mesele de lângă noi nu stătea nimeni, probabil pentru că mulțimea care se înghesuia făcea acest lucru practic imposibil. Și, într-adevăr, în scurt timp masa noastră a devenit un fel de bărcuță, asaltată din toate părțile de

valurile societății înalte din Shanghai. În plus, sosirea mea nu trecuse neobservată. Am auzit în jurul meu voci scăzute care transmiteau vestea și tot mai multe priviri s-au întors spre mine.

În ciuda acestor întâmplări, îmi aduc aminte că am continuat conversația pe care o începusem cu gazdele mele în mașina care ne adusese la hotelul Palace, până când și acest lucru a devenit imposibil. Îmi amintesc că, la un moment dat, i-am spus lui Macdonald:

— Vă apreciez foarte mult sugestia, domnule, dar mă simt bine să-mi fac investigațiile de unul singur. Așa sunt eu obișnuit să lucrez.

— Cum dorești, prietene, a zis Macdonald. M-am gândit doar că ar trebui să-ți propun asta. Unii dintre tipii despre care vorbesc cunosc extrem de bine orașul. Și cei mai buni dintre ei sunt la fel de destoinici ca tipii de la Scotland Yard. M-am gândit că te-ar ajuta și ne-ar scuti și pe noi să pierdem timp prețios.

— Dar vreau să vă amintiți ce v-am spus, domnule Macdonald. Am părăsit Anglia doar în momentul în care mi-am format o imagine limpede despre acest caz. Cu alte cuvinte, sosirea mea aici nu este un început, ci punctul culminant al multor ani de lucru.

— Cu alte cuvinte, a intervenit pe neașteptate Grayson, ai venit la noi ca să închei cazul o dată pentru totdeauna. Ce minunat! Este o știre extraordinară!

Macdonald i-a aruncat o privire disprețuitoare insului de la Consiliul Municipal, apoi a continuat, de parcă acesta din urmă nici nu deschisese gura.

— Nu vreau să arunc nici o umbră de îndoială asupra abilității dumatiale, prietene. La urma urmelor, realizările tale vorbesc de la sine. Ofeream doar puțin sprijin din partea personalului nostru. Ar fi, evident, la ordinele tale. Așa, ca să mai grăbim lucrurile. Cum abia ai sosit aici, s-ar putea să nu-ți fie prea clar cât de îngrijorătoare a devenit situația noastră acum. Aici totul pare destul de relaxat. Dar mi-e teamă că nu prea mai avem mult timp la dispoziție.

— Vă apreciez insistența, domnule Macdonald. Dar nu pot decât să vă repet că am toate motivele să cred că totul se va încheia satisfăcător și într-un timp relativ scurt. Cu condiția să mi se dea voie să mă ocup nestingherit de investigațiile mele.

— Oh, dar asta e o veste extraordinară! a exclamat Grayson, fiind răsplătit cu o altă privire glacială din partea lui Macdonald.

Pe parcursul zilei petrecute în compania lui, am devenit tot mai iritat de faptul că Macdonald pretindea că nu este decât un funcționar consular însărcinat cu probleme de protocol și nimic mai mult. Nu-l trăda numai curiozitatea excesivă față de planurile mele sau insistența lui în a mă convinge să accept „asistență”. Era și acel aer de duplicitate rafinată, al omului bine crescut și degajat, care sugera pe loc faptul că făcea parte din conducerea serviciului de informații. Dar într-un anumit moment al serii – probabil fiindcă obosisem să-i fac pe plac în toată această șaradă – mi-am formulat rugămintea într-o manieră care implica faptul că amândoi recunoscuserăm tacit acest adevăr cu mult înainte.

— Pentru că am atins subiectul ajutorului, domnule Macdonald, i-am spus eu, cred într-adevăr că ați putea face pentru mine un lucru care mi-ar fi de mare ajutor.

— Pune-mă la încercare, prietene.

— După cum am spus, sunt deosebit de interesat de ceea ce poliția de aici numește, cred, crimele Șarpelui Galben.

— O, da?

Am sesizat cum Macdonald se pune în gardă. Pe de altă parte, Grayson părea că nu știe la ce mă refer și s-a uitat când la mine, când la Macdonald.

— De fapt, am continuat eu, privindu-l pe Macdonald cu atenție, am luat hotărârea de a veni aici doar după ce am adunat suficiente probe despre aceste crime ale Șarpelui Galben.

— Așa deci. Te interesează afacerea Șarpelui Galben.

Macdonald și-a rotit ochii prin încăpere cu nonșalanță.

— Blestemată afacere. Dar n-aș fi crezut că e atât de importantă, având în vedere tabloul general.

— Dimpotrivă. Cred că este extrem de relevantă.

— Scuzați-mă, a reușit Grayson să intervină în cele din urmă. Dar ce este cu crimele astea ale Șarpelui Galben? N-am auzit de ele până acum.

— Sunt ceea ce lumea numește represaliile comuniste, l-a lămurit Macdonald. Roșii care omoară rudele unuia dintre ei dacă acesta a devenit între timp informator.

Apoi s-a îndreptat spre mine și a continuat:

— Se întâmplă și astfel de lucruri din când în când. Roșii se comportă sălbatic în asemenea situații. Dar asta-i o problemă între chinezi. Jiang Jieshi6 este cu mult în avans față de roșii și e decis să rămână pe poziții, cu sau fără japonezi. Noi încercăm să ne situăm deasupra acestor probleme. Mă surprinde că te interesează toate acestea, prietene.

— Doar această categorie specială de represii, am zis eu. Aceste crime ale Șarpelui Galben continuă de multă vreme. Cu întreruperi, cam de patru ani. Perioadă în care au fost uciși, până la această oră, treisprezece oameni.

— Cunoști într-adevăr detaliile mai bine decât mine, prietene. Dar, din câte am auzit, motivul pentru care aceste represalii se prelungesc este că roșii nu știu cine îi trădează. Au început prin a măcelări pe cine nu trebuie. Bolșevicii aștia au o imagine cam aproximativă despre justiție. Ori de câte ori își schimbă ideile despre identitatea acestui Șarpe Galben, apar și măcelăresc altă familie.

— Mi-ar fi de mare ajutor, domnule Macdonald, dacă aș putea vorbi cu acest informator. Cu omul căruia i se spune Șarpele Galben.

Macdonald a dat din umeri.

— Asta-i o chestiune între chinezi, prietene. Niciunul dintre noi nu știe măcar cine este acest Șarpe Galben. Din punctul meu de vedere, guvernul chinez ar face bine să-i dezvăluie identitatea înainte ca alți oameni nevinovați să fie luați din greșeală drept rudele lui. Dar, cinstit vorbind, prietene, asta-i afacerea chinezilor. Cel mai bine e să o lăsăm așa, să nu ne amestecăm.

— E important să reușesc să vorbesc cu acest informator.

— Ei bine, dacă ești atât de tare pe poziție, o să vorbesc cu niște oameni. Dar nu-ți pot promite mare lucru. Se pare că tipul ăsta e util guvernului. Sunt convins că oamenii lui Jiang îl țin bine ascuns.

În acel moment eram deja conștient de faptul că tot mai mulți oameni se înghesuiau din toate părțile, dornici nu doar să mă vadă în carne și oase, dar și să surprindă ceva din conversația noastră. Date fiind condițiile, nici nu mă așteptam ca Macdonald să vorbească deschis și m-am hotărât să abandonez pentru moment subiectul. De fapt, în acea clipă eram cotropit de pornirea de a mă ridica și a mă duce să iau puțin aer, dar, înainte de a da să plec, Grayson s-a aplecat și mi-a spus cu un zâmbet vesel:

— Domnule Banks, după câte îmi dau seama, s-ar putea să nu fie cel mai potrivit moment, dar doream să vă spun câteva cuvinte. Vedeți, domnule, mie mi s-a încredințat plăcuta sarcină de a organiza festivitatea. Adică festivitatea de bun venit.

— Domnule Grayson, nu vreau să par nerecunoscător, dar, cum tocmai a spus domnul Macdonald, sunt presat de timp. Și cred că am fost întâmpinat cu o deosebită ospitalitate.

— Nu, nu, domnule, a râs Grayson nervos, eu mă refeream la cealaltă festivitate de bun venit. Vreau să zic, la întoarcerea părinților dumneavoastră după anii de captivitate.

Trebuie să recunosc că acest lucru m-a luat prin surprindere și probabil că, o secundă, n-am făcut altceva decât să mă holbez la el. A lăsat să-i scape un râs nervos, apoi a continuat:

— Sigur că da, o iau înainte prea repede. Mai întâi trebuie să faceți ce aveți de făcut. Și, desigur, nu vreau să provoc destinul. Cu toate astea, vedeți dumneavoastră, noi suntem obligați să ne pregătim. Imediat ce veți anunța rezolvarea cazului, toți vor întoarce privirile spre noi, cei de la Consiliul Municipal, și se vor aștepta să aranjăm o festivitate pe măsura momentului. Vor dori o festivitate specială, și asta cât de repede. Pe loc chiar. Dar, vedeți dumneavoastră, domnule, nu este o chestiune simplă să organizezi ceva de o asemenea amploare. Știți, eu mă întrebam dacă n-aș putea să vă prezint câteva opțiuni de bază. Prima întrebare, domnule, este dacă vă convine alegerea parcului Jessfield pentru festivitate. Vedeți, este nevoie de mult spațiu...

În timp ce Grayson vorbea, am început să aud tot mai clar în depărtare sunetul unor focuri de pușcă, ce veneau de dincolo de vânzoleala mulțimii. Chiar cuvintele lui Grayson au fost întrerupte brusc de o bubuitură puternică, care a zdruncinat încăperea. Mi-am ridicat alarmat privirea, dar am văzut în jur oameni zâmbind, râzând chiar, cu paharele de cocteil încă în mână. La un minut după aceea, am sesizat o mișcare în mulțime, o deplasare spre zona ferestrelor, de parcă afară s-ar fi reluat un joc de cricket. M-am hotărât să nu ratez prilejul și să părăsesc masa, alăturându-mă valului mulțimii. În fața mea erau mult prea mulți oameni pentru a vedea ceva, așa că începusem să mă strecur mai în față, când mi-am dat seama că doamna cu păr argintiu de lângă mine mi se adresa:

— Domnule Banks, spunea ea, vă închipuiți oare cât de ușurați ne simțim acum, când sunteți în sfârșit alături de noi? Desigur, nu am vrut s-o arătăm, dar eram extrem de îngrijorați din cauza... Ei bine – a făcut un gest către sursa focului de pușcă —, soțul meu tot spune că japonezii nu vor îndrăzni să atace Colonia Internațională. Dar, știți, o repetă de cel puțin douăzeci de ori pe zi și asta nu-i deloc liniștitor. Credeți-mă, domnule Banks, când veștile despre sosirea dumneavoastră iminentă au ajuns la noi, au fost primele vești bune pe care le-am primit după luni de zile. Chiar și soțul meu a încetat să-și repete mantra lui despre japonezi, cel puțin pentru câteva zile. Slavă Domnului!

Încăperea a fost zguduită de o altă explozie devastatoare, provocând o serie de exclamații ironice. Am observat apoi că, la mică distanță de mine, s-au deschis câteva ferestre franceze, iar lumea s-a împins să iasă pe balcon.

— Nu vă temeți, domnule Banks, mi-a zis un tânăr, prinzându-mă de cot. Nu au cum să ajungă până aici. Ambele părți sunt extrem de precaute acum, după Lunea însângerată.

— Dar de unde vin împușcăturile astea? l-am întrebat.

— Oh, de pe vasul japonez din port. De fapt, obuzele trec pe deasupra noastră și aterizează dincolo de pârâu. Când se lasă noaptea, spectacolul e grandios. Ca și cum ai vedea o ploaie de comete împânzind cerul.

— Și dacă un obuz își greșește ținta?

Nu numai tânărul cu care vorbeam, dar și mulți alții din jurul meu au râs – cam tare, după părerea mea – de o asemenea ipoteză. Apoi o altă voce a zis:

— Va trebui să avem încredere că japonezii vor ochi bine. La urma urmelor, dacă sunt neglijenți, pot foarte bine să scape unul în liniile lor.

— Domnule Banks, doriți să vă folosiți de așa ceva?

Cineva mi-a întins un binoclu de operă. Când l-am luat în mână, a fost ca și cum aș fi transmis un semnal. Lumea s-a dat la o parte și m-am trezit practic trimis spre ferestrele franceze.

Am ieșit pe un balcon mic și am fost învăluit de o briză caldă, iar când m-am uitat în sus, cerul era de un roz intens. Priveam în jos de la o înălțime considerabilă și vedeam canalul dincolo de următorul șir de case. Dincolo de apă se vedea o masă de maghernițe și moloz, de unde o coloană de fum cenușiu se ridica spre cerul serii.

Mi-am dus binoclul la ochi, dar focalizarea era total aiurea, așa că n-am văzut nimic. Când m-am jucat cu roțița de reglaj, m-am trezit că privirea mi se îndreaptă spre canal, unde am fost surprins să văd cum diverse ambarcațiuni își văd de treabă chiar la doi pași de lupte. Am ales o barcă anume – o ambarcațiune ca o barjă, cu un singur vâsleaș —, care era atât de încărcată cu lăzi și boccele, că părea imposibil să treacă pe sub podul canalului, aflat chiar sub mine. În timp ce urmăream spectacolul, ambarcațiunea s-a apropiat de pod și am fost sigur că voi vedea cel puțin o ladă sau două căzând din vârful grămezii în apă. În următoarele secunde am continuat să mă uit prin binoclu la ambarcațiune, uitând de luptă. L-am observat cu interes pe barcagiul care, la fel ca și mine, era preocupat doar de soarta încărcăturii, dând uitării războiul care se desfășura la mai puțin de șaiszeci de metri, în dreapta lui. Apoi ambarcațiunea a dispărut pe sub pod și, când am văzut-o alunecând grațios de cealaltă parte, cu grămada în echilibru precar, dar intactă, mi-am coborât binoclul cu un oftat.

Mi-am dat seama că, în timp ce priveam canalul, în spatele meu se adunase multă lume. Am dat binoclul unui ins din apropiere și am zis, fără a mă adresa cuiva anume:

— Deci acesta este războiul. Foarte interesant. Credeți că sunt multe victime?

Întrebarea mea a declanșat o sumedenie de comentarii. O voce a spus:

— Sunt multe victime în Chapei. Dar japonezii or să termine în câteva zile și totul se va liniști din nou.

— N-aș fi atât de sigur, a comentat altcineva. Oamenii din Guomintang i-au surprins până acum pe toți și pariez că o vor mai face. Pun pariu că or să mai reziste încă mult timp.

Apoi toți cei din jurul meu au început dintr-o dată să discute în contradictoriu. Câteva zile, câteva săptămâni, ce mai conta? Mai devreme sau mai târziu, chinezii vor trebui să capituleze, așa că de ce nu o fac în acest moment? La care câteva voci au obiectat, spunând că finalul nu este nici pe departe atât de clar. Lucrurile se schimbă de la o zi la alta și sunt mulți factori care se influențează reciproc.

— Și, în afară de asta, a întrebat cineva cu voce tare, nu a apărut oare și domnul Banks?

Întrebarea aceasta, evident retorică, a plutit totuși ciudat prin aer, făcând să se lase tăcerea și toți ochii să se întoarcă spre mine încă o dată. De fapt, impresia mea a fost că nu era vorba doar de grupul din imediata vecinătate a balconului, ci de întreaga sală de bal, peste care se așternuse tăcerea. Toți îmi așteptau reacția. Mi-a trecut prin cap că acesta era momentul potrivit de a face anunțul – unul care fusese așteptat chiar din clipa în care am intrat în încăpere – și, dregându-mi glasul, am declarat cu voce tare:

— Doamnelor și domnilor! Îmi dau prea bine seama că situația de aici a devenit destul de dificilă. Nu doresc în nici un chip să creez speranțe deșarte într-o asemenea perioadă. Dar dați-mi voie să vă spun că nu m-aș afla acum aici dacă nu aș fi optimist în ceea ce privește șansele de a încheia acest caz într-un mod fericit, și asta în viitorul apropiat. De fapt, doamnelor și domnilor, aș zice că sunt mai mult decât optimist. Vă cer să mai aveți răbdare încă două săptămâni. După aceea, ei bine, o să vedem ce am realizat.

Imediat după ce am rostit aceste ultime cuvinte, în sala de bal s-a auzit orchestra de jazz. Nu știu dacă a fost pur și simplu o coincidență, dar în orice caz a creat un efect bun în jurul declarației mele. Mi-am dat seama că centrul atenției s-a mutat în altă parte, iar lumea începe să revină în încăpere. Mi-am făcut și eu drum într-acolo și, în timp ce încercam să-mi găsesc masa – fiindcă timp de o clipă am fost puțin dezorientat —, am observat că o trupă de dansatoare ocupase între timp ringul.

Probabil că erau vreo douăzeci de dansatoare, multe dintre ele „euroasiatice”, îmbrăcate sumar, în costume corespunzătoare, brodate cu păsări.

Pe măsură ce dansatoarele își făceau numărul, sala părea că nu mai dă atenție luptei de peste apă, deși zgomotele se auzeau limpede dincolo de muzica însuflețită. Era ca și cum pentru oamenii aceștia se terminase o distracție și începuse alta. De când sosisem la Shanghai, nu era pentru prima oară că simțeam un val de repulsie față de ei. Și asta nu se datora pur și simplu faptului că de-a lungul anilor eșuaseră lamentabil în încercarea de a rezolva acest caz, că au permis situației să se degradeze și să ajungă la înfrigorarea stare de lucruri din prezent, cu toate ramificațiile ei imense. Ceea ce m-a șocat chiar din clipa sosirii a fost refuzul tuturor de a-și recunoaște extrema culpabilitate. În cele două săptămâni de când mă aflu aici, la nici o întâlnire cu acești cetățeni, fie ei de rang înalt sau mai mic, nu am observat nici măcar o dată ceva ce ar putea fi interpretat ca sentiment de rușine recunoscută cinstit. Cu alte cuvinte, aici, în inima tornadei care amenință să aspire întreaga lume civilizată, există o conspirație jalnică a negării, un refuz al responsabilității care nu se ocupă decât de sine și din această cauză s-a înăcrit, manifestându-se sub forma unei dezvinovățiri infatuată, pe care am întâlnit-o atât de des. Și iată cum așa-zisa elită din Shanghai tratează cu dispreț suferința vecinilor lor chinezi de dincolo de canal.

Mergeam de-a lungul șirului de spinări care se formase pentru a urmări spectacolul de cabaret, încercând să-mi înăbuș simțământul de dezgust, când mi-am dat seama că o persoană mă trage de braț. M-am întors și am dat cu ochii de Sarah.

— Christopher, a zis ea, toată seara am încercat să ajung la tine. Chiar nu mai ai timp să-ți saluți vechii prieteni de acasă? Uite, Cecil este acolo, îți face semn cu mâna.

Mi-a luat ceva timp să-l descopăr pe sir Cecil în mulțime. Stătea de unul singur la o masă din colțul îndepărtat al încăperii și, într-adevăr, îmi făcea cu mâna. I-am făcut și eu semn, apoi m-am uitat la Sarah.

Ne întâlneam pentru prima oară de la sosirea mea. Impresia pe care mi-a făcut-o în seara aceea era că arată foarte bine: soarele din Shanghai îi îndepărtase paloarea obișnuită, ceea ce, într-o anumită măsură, o avantaja. În plus, cât am schimbat câteva cuvinte prietenești, s-a arătat foarte degajată și sigură pe sine. Abia acum, după evenimentele de aseară, reconstitui acea primă întâlnire, încercând să descopăr cum am putut să mă las înșelat. Probabil că doar înțelegerea ulterioară a celor întâmplate mă face să-mi amintesc zâmbetul ei exagerat, în special când îl pomenea pe sir Cecil. Și, deși nu am schimbat mai mult decât niște amabilități, o expresie pe care a rostit-o aseară – și care m-a contrariat chiar și în acel moment – a continuat să-mi revină în minte toată ziua.

Mă interesasem cum s-au simțit ea și sir Cecil în timpul anului petrecut aici. Mi-a dat toate asigurările că, deși sir Cecil nu realizase progresul pe care îl sperase, făcuse suficient de multe pentru a câștiga grațitudinea comunității. În acel moment i-am pus întrebarea, fără să-i dau prea mare atenție:

— Deci nu aveți planuri urgente de a părăsi Shanghai-ul?

La care Sarah a râs, și-a mai aruncat o dată privirea spre colțul în care se afla sir Cecil și a spus:

— Nu, deocamdată ne-am stabilit aici. Hotelul Metropole este foarte confortabil. Nu cred că vom pleca nicăieri pe fugă. Adică dacă nu vine cineva să ne salveze.

A rostit cuvintele acestea – inclusiv ultima remarcă, despre cineva care să-i salveze – de parcă ar fi spus o glumă și, deși nu am înțeles exact ce voia să zică, am răspuns și eu râsului ei cu un râs scurt. Din câte îmi amintesc, am mai discutat despre prietenii comuni din Anglia, până când apariția lui Grayson a pus capăt unei conversații evident fără subînțelesuri.

Doar acum, cum zic, după cele petrecute aseară, încep să rememorez diversele întâlniri pe care le-am avut cu Sarah pe parcursul acestor trei săptămâni și continuu să mă întorc la acea frază, adăugată ca un fel de ecou întârziat la răspunsul ei degajat.

Capitolul treisprezece MARE PARTE a după-amiezii de ieri mi-am petrecut-o în întunericul unui șopron dărăpănat pentru bărci, unde fuseseră descoperite trei cadavre. Poliția mi-a respectat dorința de a nu fi deranjat în timp ce investighez cazul, așa că am pierdut noțiunea timpului și nu am băgat de seamă când a asfințit soarele. Când am traversat cheiul și am luat-o pe Nanjing Road, luminile strălucitoare se aprinseseră, iar trotuarele erau pline de lumea care-și făcea plimbarea de seară. După ziua aceea lungă și întristătoare, am simțit nevoia să mă deconectez puțin, așa că am luat-o spre colțul dintre Nanjing Road și Guangse Road, ca să ajung la micul club pe care începusem să-l frecventez la puțină vreme după sosirea mea. Locul acela nu are nimic deosebit. Nu este decât un subsol liniștit, unde în mai toate serile un pianist francez singuratic interpretează plin de melancolie diverse piese de Bizet și Gershwin. Eu mă simt bine, așa că am revenit acolo de nenumărate ori pe parcursul acestor săptămâni. Aseară am petrecut cam o oră la o masă din colț, mâncând mâncare franțuzească și notându-mi câteva lucruri despre cele descoperite în șopron, în timp ce animatoarele se legănau pe ring cu clienții lor, în ritmul muzicii.

Urcasem scara și mă întorsesem în stradă, cu intenția de a mă întoarce la hotel, când am intrat în vorbă cu portarul rus. E un fel de conte și vorbește o engleză excelentă, învățată – mi-a spus el – de la guvernanta lui înainte de revoluția bolșevică. Schimb câte o vorbă, două cu el ori de câte ori trec pe la club și așa am făcut și aseară, când – deși nu-mi amintesc ce discutam – a pomenit în trecere că sir Cecil și lady Medhurst trecuseră pe acolo mai devreme.

— Bănuiesc, am remarcat eu, că s-au dus să-și petreacă seara acasă.

Contele s-a gândit puțin, apoi a zis:

— Lucky Chance House. Da, cred că sir Cecil a pomenit că se duc acolo.

Nu cunoșteam acest local, dar, fără să i-o cer, contele a continuat să-mi dea indicații și, pentru că nu era departe, am pornit-o într-acolo.

Instrucțiunile lui au fost destul de clare, dar eu nu prea știu să mă descurc pe străzile laterale de pe lângă Nanjing Road, așa că am reușit să mă rătăcesc puțin. Nu m-a deranjat prea mult. Atmosfera din acea parte a orașului nu este înfricoșătoare nici chiar după lăsarea întunericului și, deși am fost acostat de un cerșetor ciudat, iar la un moment dat un marinier beat s-a lovit de mine, m-am trezit mișcându-mă împreună cu mulțimea de pe stradă, într-o stare de spirit destul de apropiată de calmul desăvârșit. După activitatea deprimantă din șopron, aveam un sentiment de ușurare că mă aflu în mijlocul acestor căutători de plăceri ce aparțineau tuturor raselor și claselor sociale, că simt mirosurile de mâncare și de bețișoare aromate, care unduiau spre mine ori de câte ori treceau pe lângă o ușă puternic luminată.

Și aseară, așa cum am făcut tot mai des în ultima vreme, cred că m-am uitat în jur, scrutând fețele oamenilor care treceau pe lângă mine și sperând să dau de Akira. Asta fiindcă sunt mai mult ca sigur că mi-am văzut vechiul prieten imediat după sosirea mea la Shanghai, într-a doua sau a treia seară petrecută aici. Era seara în care domnul Keswick, de la Jardine Matheson, împreună cu alți cetățeni de vază hotărâseră că ar trebui „să gust viața de noapte”. Eram încă într-o fază de dezorientare, iar turul barurilor și cluburilor mi s-a părut obositor. În acel moment ne aflam în zona de distracții a Concesiunii Franceze – acum îmi dau seama că gazdele mele se distrau șocându-mă cu localuri din ce în ce mai țipătoare – și tocmai ieșeam dintr-un club, când i-am văzut chipul în mulțime.

Era într-un grup de japonezi îmbrăcați în costume elegante, ieșiți, evident, la plimbare. Desigur, fiindcă îl văzusem în fugă – figurile nu erau de fapt decât niște siluete proiectate pe

fondul unui șir de felinare atârinate de câte o ușă —, nu puteam fi absolut sigur că este Akira. Poate din acest motiv, poate din altul, n-am făcut nici un gest prin care să-i atrag atenția vechiului meu prieten. S-ar putea să fie greu de înțeles, dar așa s-a întâmplat. Bănuiesc că atunci presupuneam că se vor mai ivi asemenea privilejii, ori poate simțeam că ideea de a da unul peste altul așa, din întâmplare, când amândoi ne aflăm în compania altora, ar fi complet nepotrivită pentru reîntâlnirea pe care o anticipasem atâta vreme, ba chiar nedemnă de ea. În orice caz, am lăsat momentul să treacă și i-am urmat pur și simplu pe domnul Keswick și pe ceilalți spre limuzina care ne aștepta.

Totuși, pe parcursul ultimelor săptămâni, am avut de ce să-mi regret inerția din acea seară, pentru că, deși am continuat să-l caut neabătut prin mulțime la orele de vârf, pe străzi sau în holurile hotelurilor, oriunde mergeam cu treburile mele, nu am dat încă de el. Sunt conștient că așa putea face niște demersuri pentru a-l localiza, dar trebuie să dau prioritate cazului. Oricum, Shanghai-ul nu este un oraș chiar atât de mare și sunt sigur că ne vom ciocni unul de altul mai devreme sau mai târziu.

Dar să mă întorc la întâmplările de aseară. Indicațiile portarului m-au dus în cele din urmă la un fel de piațetă în care se intersectau câteva străzi, iar mulțimea era mai numeroasă ca oricând. Unii încercau să vândă câte ceva, alții să cerșească, alții stăteau de vorbă și se uitau prin jur. O ricșă care se aventurase în înghesuială rămăsese blocată acolo și, când am trecut, omul cu ricșa se certa furios cu un trecător. Am zărit Lucky Chance House într-un colț îndepărtat și, la scurt timp după aceea, eram condus pe o scară îngustă, acoperită cu pluș purpuriu.

La început am intrat într-o încăpere de mărimea unei camere de hotel, în care vreo doisprezece chinezi se înghesuiau în jurul unei mese de joc. Când am întrebat dacă sir Cecil se află în clădire, doi dintre membrii personalului s-au sfătuit rapid, apoi unul din ei mi-a făcut semn să-l urmez.

Am fost condus pe un alt șir de trepte, de-a lungul unui coridor întunecat, apoi într-o încăpere plină cu fum, în care niște francezi jucau cărți. Când am dat din cap dezaprobator, omul a dat din umeri și mi-a făcut din nou semn. În scurt timp m-am lămurit că această clădire era un local de jocuri de noroc, destul de cuprinzătoare și cu multe încăperi mici, în care se jucau diverse jocuri. Mă exaspera însă felul în care însoțitorul meu dădea atotștiutor din cap ori de câte ori repetam numele lui Sarah și al lui sir Cecil și mă conducea în altă încăpere plină de fum, unde străinii își ridicau privirile circumspecte. Oricum, pe măsură ce mergeam prin local, mi se părea tot mai neverosimil ca sir Cecil s-o aducă pe Sarah aici și tocmai eram pe punctul de a renunța, când am trecut pragul unei astfel de încăperi și l-am găsit pe sir Cecil stând la o masă și uitându-se fix la roata unei rulete.

Erau cam douăzeci de oameni în încăpere, în mare parte bărbați. Camera nu era chiar atât de plină de fum ca altele, dar părea mai încinsă. Sir Cecil era total absorbit și mi-a făcut un semn grăbit din mână, așa cum nu se întâmplase niciodată, concentrându-și apoi privirea asupra ruletei.

La marginile încăperii erau câteva fotolii ponosite, acoperite cu un material roșu. Într-unul dintre ele sforăia un chinez leocă de sudoare și îmbrăcat într-un costum occidental. Unicul scaun ocupat se afla într-un colț umbrat, la mare distanță de masa de joc. Acolo își odihnea Sarah capul în podul palmei, cu ochii pe jumătate închiși. Când m-am așezat lângă ea, a tresărit.

— Oh, Christopher! Ce cauți tu aici?

— Eram în trecere. Îmi pare rău. Nu am vrut să te sperii.

— Doar în trecere? Prin locul ăsta? Nu cred. Ne-ai urmărit.

Vorbeam cu o voce scăzută, ca să nu-i deranjăm pe jucătorii de la masă. De undeva, din interiorul clădirii, se auzea slab cum cineva exersa la trompetă.

— Trebuie să mărturisesc, am zis, că am auzit întâmplător că veniți aici. Și, cum eram în trecere...

— Oh, Christopher, te simțeau singur!

— Deloc. Dar am avut o zi cam tristă și am simțit nevoia să mă relaxez puțin, asta-i tot. Deși trebuie să recunosc că aș fi ezitat dacă aș fi știut că ești într-un astfel de loc.

— Nu fi crud. Mie și lui Cecil ne place trivialitatea. E amuzantă. Face parte din Shanghai. Povestește-mi acum despre ziua ta tristă. Pari descurajat. Presupun că n-ai ajuns încă la nici un rezultat.

— Nici un rezultat, dar nu sunt descurajat. Lucrurile încep să se contureze.

Când am început apoi să-i descriu cum am petrecut mai mult de două ore în patru labe, într-o barcă putrezită în care fuseseră găsite trei cadavre în stare de putrefacție, s-a schimbat la față și m-a oprit.

— E atât de înfiorător! La clubul de tenis, cineva spunea azi că aveau brațele și picioarele tăiate. E adevărat?

— Mă tem că da.

S-a schimbat încă o dată la față.

— E atât de înfiorător că nici nu-mi pot găsi cuvintele. Dar erau muncitori chinezi de la o fabrică, așa-i? Evident că nu prea au de-a face... cu părinții tăi.

— De fapt, eu cred că această crimă se află într-o legătură strânsă cu cazul părinților mei.

— Adevărat? La clubul de tenis mai spuneau că aceste crime sunt legate de afacerea Șobolanului Galben. Spuneau că victimele sunt persoanele cele mai apropiate și mai dragi ale Șobolanului Galben.

— Șarpelui Galben.

— Poftim?

— Informatorul comunistilor. Șarpele Galben.

— Oh, da. Ei bine, oricum, este înfiorător. Ce fac chinezii ăștia, își sar la gât unul altuia în vremuri ca astea? Roșii și guvernul ar putea să strângă frontul împotriva japonezilor, măcar o vreme.

— Eu cred că ura dintre comuniști și naționaliști este destul de profundă.

— Așa spune și Cecil. Oh, uită-te la el! Cum poate juca în asemenea hal?

I-am urmărit privirea și am văzut că sir Cecil – care stătuse cu spatele la noi – se prăbușise într-o parte, așa că își sprijinea mai toată greutatea de masă. Putea foarte bine să alunece cu totul de pe scaun.

Sarah s-a uitat la mine încruntată. Apoi, ridicându-se, s-a dus la el, și-a pus palmele pe umerii lui și i-a șoptit ceva blând în ureche. Sir Cecil s-a trezit și a aruncat o privire în jur. Probabil că în acea clipă mi-am îndepărtat privirea o secundă, pentru că nu sunt deloc sigur de ce s-a întâmplat în clipa următoare. Am văzut-o pe Sarah dându-se înapoi, de parcă ar fi fost lovită, și, o clipă, am avut impresia că e pe punctul de a-și pierde echilibrul, dar și-a revenit. Când l-am studiat iarăși din spate, sir Cecil stătea din nou drept, concentrându-se asupra jocului, și n-aș putea spune că el a făcut-o pe Sarah să se împleticească.

M-a văzut că mă uit fix la ea și, zâmbind, s-a întors și s-a așezat iar lângă mine.

— E obosit, a zis. Are atâta energie în el. Dar la vârsta lui trebuie neapărat să se odihnească mai mult.

— Veniți des în locul ăsta? A dat din cap.

— Și în altele încă, la fel ca ăsta. Lui Cecil nu-i plac locurile acelea mari și elegante. Nu crede că poți câștiga în asemenea locuri.

— Îl însoțești mereu în astfel de expediții?

— Cineva trebuie să-i poarte de grijă. Vezi, nu mai e tânăr. Oh, pe mine nu mă deranjează! E destul de palpitant. Țasta-i farmecul acestui oraș.

Un oftat colectiv a făcut înconjurul mesei de joc, iar jucătorii au început să converseze dintr-o dată. L-am văzut pe sir Cecil cum încearcă să se ridice și numai în acea clipă mi-am dat seama cât era de amețit. S-a prăbușit din nou pe scaun, dar la a doua încercare a reușit să se ridice și să vină spre noi, cu pași nesiguri. M-am ridicat în picioare, așteptând să dau mâna cu el, dar el și-a pus mâna pe umărul meu, dacă nu pentru altceva, cel puțin pentru a-și găsi echilibrul, și mi-a spus:

— Băiete, dragă băiete. Sunt încântat să te văd.

— Ați avut noroc, domnule?

— Noroc? Ah, nu, nu! Seara asta a fost infectă. Toată săptămâna asta mizerabilă mi-a mers rău, rău, rău de tot. Dar nu se știe niciodată. O să-mi revin, ha, ha! o să reasc din cenușă.

Sarah stătea și ea în picioare și a întins o mână să-l sprijine, dar el a dat-o la o parte, fără să se uite la ea. Apoi mi-a spus:

— Ei, vrei un cocteil? E un bar la parter.

— Sunteți foarte amabil, domnule. Dar chiar trebuie să mă întorc la hotel. Măine mă așteaptă o altă zi grea.

— Mă bucur să te văd muncind atât. Eu bine-înțeles că am venit în orașul ăsta cu gândul să pun puțin lucrurile la punct. Dar vezi – și s-a aplecat, ajungând cu fața doar la un centimetru, doi de mine —, chestiile astea sunt prea complicate pentru mine, băiete. Mult prea complicate.

— Cecil dragă, hai să mergem acasă.

— Acasă? Tu numești gaura aia de șoareci, hotelul ăla, casă? Ai un avantaj față de mine, draga mea, pentru că ești o vagaboandă. De aceea nu te deranjează.

— Să mergem acum, dragă. Sunt obosită.

— Ești obosită. Mica mea vagaboandă e obosită. Banks, ai o mașină?

— Mi-e teamă că nu. Dar, dacă vreți, o să încerc să găsec un taxi.

— Taxi? Te crezi în Piccadilly? Crezi că poți opri un taxi acolo, în stradă? Imediat îți taie gâtul, chinezii ăștia.

— Cecil dragă, stai aici până Christopher îl găsește pe Boris.

Apoi s-a întors spre mine și mi-a spus:

— Șoferul nostru trebuie să fie pe undeva, nu departe. Te superi dacă te rog? Sărmanul Cecil este puțin cam rablagit în seara asta.

Străduindu-mă din răspuțeri să-mi păstrez buna dispoziție, mi-am croit drum spre ieșirea din clădire, înregistrând mental câteva repere pentru a reveni în acea încăpere. Piațeta era la fel de înțesată de lume, dar puțin mai încolo am văzut o stradă unde așteptau înșiruite mașini și ricșe. Am ajuns până acolo și, după ce am luat mașinile la rând, rostind numele lui sir Cecil șoferilor de diverse naționalități, în cele din urmă am primit un răspuns.

Când m-am întors la tripou, Sarah și sir Cecil erau deja afară. Sarah îl sprijinea cu ambele mâini, dar silueta lui înaltă și încovoiată părea gata să se prăbușească peste ea în orice moment. Venind în grabă, l-am auzit spunând:

— Pe tine nu te plac ei, draga mea. Când veneam aici de unul singur, întotdeauna mă tratau ca pe un prinț. O, da, ca pe un prinț. Nu le plac femeile de genul tău. Le plac doamnele adevărate sau curvele. Tu nu ești niciuna, nici alta. Așa că, vezi, nu te plac deloc. N-am avut probleme aici până n-ai insistat să te ții după mine

— Haide, dragule! Ia-l pe Christopher. Bravo, Christopher! Uite, dragule, ni l-a găsit pe Boris.

Hotelul Metropole nu era prea departe, dar uneori mașina nu reușea decât să se târască printre pietoni și ricșe. Cât a durat drumul, Sarah a continuat să-l țină pe sir Cecil de braț și de umăr, iar el se trezea și adormea la loc. Când își revenea, încerca să o dea pe Sarah la o parte, dar ea râdea și continua să-l țină drept în vehiculul care se clătina.

Mi-a venit și mie rândul să-l ajut când am ajuns la ușile turnante de la Metropole, apoi la lift, iar în timpul ăsta Sarah se saluta cu personalul din holul hotelului. În cele din urmă am ajuns în apartamentul soților Medhurst, unde l-am depus pe sir Cecil într-un fotoliu.

Credeam că va moțâi acolo, dar el și-a revenit brusc și a început să-mi pună o serie de întrebări absurde, fără cap și coadă, din care nu am înțeles nimic. Apoi, când Sarah a ieșit din baie cu un prosop și a început să-i șteargă fruntea, el mi s-a adresat:

— Banks, băiete, poți să-mi vorbești deschis. Fătuca asta, cum vezi, este binișor mai tânără ca mine. Nici ea nu-i o puicuță, vezi, ha, ha! Totuși, e cu câțiva ani mai tânără. Spune-mi cinstit, crezi că într-un loc ca ăsta, în care ne-ai găsit în seara asta, unul dintr-alea, știi tu, crezi că un străin care se uită la amândoi... Ei bine, s-o spun pe șleau! Ce vreau să te întreb este dacă tu crezi că oamenii o iau pe nevastă-mea drept curvă.

Din câte mi-am dat eu seama, expresia lui Sarah nu s-a schimbat, deși îngrijirile pe care i le dădea s-au precipitat, de parcă tânăra spera ca tratamentul să-i schimbe dispoziția. Sir Cecil și-a clătinat capul iritat, de parcă s-ar fi ferit de o muscă, apoi a zis:

— Hai, băiete, spune cinstit.

— Hai, dragule, hai, a zis Sarah blând. Ești imposibil.

— O să-ți spun un secret, băiete. O să-ți spun un secret. Chiar îmi place asta. Îmi place când lumea o ia pe nevastă-mea drept curvă. De aceea îmi face plăcere să frecventez locuri ca ăsta de astă-seară. Dă-te la o parte! Lasă-mă în pace!

A dat-o pe Sarah la o parte, apoi a continuat:

— Sigur, merg și din alte motive, fără îndoială că le-ai ghicit – datorez niște bani, nu mult. Dar am intrat la datorii, pricepi? Sigur, voi recupera.

— Dragul meu, Christopher e foarte amabil. Nu trebuie să-l plictisești.

— Ce tot zice curva? Ai auzit ce-a spus, băiete? Ei bine, nu! N-o asculta! Nu le asculta pe ștoarfe, ascultă-mă ce-ți zic. O să te ducă pe căi greșite. În special la vreme de război și de conflicte. Să n-ascuți o ștoarfă la vreme de război.

S-a sculat singur în picioare și a stat o clipă așa, legănându-se în fața noastră în mijlocul camerei, cu gulerul cămășii desfăcut, ieșindu-i în afară. Apoi a luat-o spre dormitor, închizând ușa în urma lui.

Sarah a schițat un zâmbet, apoi s-a dus după el. Dacă n-ar fi fost zâmbetul acela – sau ceva care semăna cu o rugămintă, pe care am detectat-o dincolo de el —, cu siguranță că m-aș fi retras în acel moment. Dar așa, am rămas în cameră, examinând distrat un bol chinezesc pus pe o etajeră, la intrare. O vreme l-am auzit pe sir Cecil țipând ceva, apoi s-a lăsat tăcerea.

Sarah a ieșit după aproximativ cinci minute și a părut surprinsă să mă găsească încă acolo.

— Îi e bine? am întrebat-o.

— A adormit acum. O să-i fie bine. Îmi pare rău că te-am inoportunit, Christopher. Nu-i ceea ce sperai să găsești în seara asta, când ai venit să ne cauți. O să ne revanșăm. O să te invităm la cină undeva. La Astor House încă se mănâncă bine.

M-a însoțit spre ieșire, dar la ușă m-am întors și am spus:

— Lucruri de genul ăsta... Se întâmplă des?

A oftat.

— Destul de des. Dar să nu crezi că mă deranjează. Uneori mă îngrijorează. Inima lui mă îngrijorează. De aceea merg cu el acum.

— Îi porți bine de grijă.

— Nu trebuie să-ți faci o impresie greșită. Cecil este adorabil. Trebuie să te invităm la masă cât de curând. Când n-o să mai fii atât de ocupat. Dar presupun că ești mereu ocupat.

— Așa își petrece sir Cecil serile?

— Majoritatea. Uneori și zilele.

— Pot să fiu cumva de ajutor?

— Să fii cumva de ajutor? a râs ea ușor. Crede-mă, Christopher, mi-e bine. Zău că nu trebuie să-ți faci o impresie greșită despre Cecil. Este un scump. Și eu... eu îl iubesc foarte mult.

— Ei bine, atunci îți spun noapte bună.

A mai făcut un pas spre mine și a ridicat vag mâna. M-am trezit că i-o rețin, dar, fără să știu ce am de gând să fac în momentul următor, i-am sărutat dosul palmei. Apoi, murmurându-i iar noapte bună, am ieșit pe coridor.

— Nu-ți face griji în ce mă privește, Christopher, a șoptit ea din ușă. Mă simt perfect.

Cuvintele astea mi le-a spus aseară. Dar tocmai azi, cuvintele ei de dinainte, cele rostite acum trei săptămâni, când am văzut-o prima oară în sala de bal de la hotelul Palace, mi-au revenit în minte cu o claritate cu totul specială: „Nu cred că vom pleca nicăieri pe fugă. Adică dacă nu vine cineva să ne salveze”. Oare ce a vrut să lase să se înțeleagă atunci când a făcut o astfel de remarcă în fața mea? Cum ziceam, m-a contrariat chiar și atunci și probabil că i-aș fi pus mai multe întrebări dacă în acel moment n-ar fi apărut din mulțime Grayson, care mă căuta.

Partea a cincea Hotelul Cathay, Shanghai,

29 septembrie 1937

Capitolul paisprezece N-AM ȘTIUT cum să-l iau pe Macdonald în timpul întâlnirii mele de azi-dimineață de la Consulatul Britanic și, rememorând întâlnirea în seara asta, am un sentiment de frustrare. Cert este că el era bine pregătit, pe când eu nu. I-am permis încă o dată să mă ducă pe niște piste false, să-mi epuizeze energia discutând iar despre probleme în care se decisese de la început să cedeze. Cât de cât, am fost mult mai îndrăzneț acum patru săptămâni, în seara aceea, în sala de bal de la hotelul Palace, când i-am prezentat prima oară ideea unei întâlniri cu Șarpele Galben. Atunci l-am luat pe Macdonald prin surprindere și cel puțin l-am făcut, după multe întorsături de frază, să-și recunoască adevăratul lui rol în Shanghai. Iar în dimineața asta nici măcar nu l-am mai convins să-și abandoneze jocul de-a funcționarul superior, însărcinat cu probleme de protocol.

Presupun că l-am subestimat. Credeam că nu trebuie decât să merg pur și simplu și să-l mustru pentru lentoarea cu care îmi aranjează ceea ce îl rugasem. Abia acum văd într-adevăr cum și-a plasat capcanele, dându-și seama că, în momentul în care mă voi enerva, mă va manipula cum va dori el. Am făcut o prostie dându-mi pe față iritarea, dar zilele neîntrerupte de activitate intensă m-au obosit. Și, desigur, a fost și întâlnirea neașteptată cu Grayson, reprezentantul Consiliului Municipal, în drumul meu spre biroul lui Macdonald. De fapt, aș zice că această întâlnire m-a dat peste cap în asemenea măsură că, în timpul discuției cu Macdonald, mintea mea era în altă parte.

Am fost pus să aștept câțva timp în holul mic de la al doilea etaj al clădirii consulatului. În cele din urmă, secretarul a venit să mă informeze că Macdonald mă așteaptă. Tocmai urcasem pe treptele de marmură și stăteam înaintea ușilor liftului, când Grayson a coborât în goană pe scări, strigând după mine:

— Bună dimineața, domnule Banks! Îmi pare rău, probabil că nu este momentul cel mai potrivit.

— Bună dimineața, domnule Grayson. De fapt, nu este deloc cel mai bine ales. Tocmai mă duceam să-l văd pe prietenul nostru, domnul Macdonald.

— Ei, prea bine, n-o să vă rețin. Dar mă aflam în clădire și am auzit că și dumneavoastră sunteți aici.

Râsul lui a răsunat între zidurile clădirii.

— Încântat să vă revăd, domnule Grayson. Dar acum...

— N-o să vă rețin decât o secundă, domnule. Dacă îmi dați voie. Vedeți, mi-a fost greu să dau de dumneavoastră în ultima vreme.

— Prea bine, domnule Grayson, cu condiția să terminăm repede.

— O, foarte repede! Vedeți dumneavoastră, domnule, îmi dau seama că vă dau impresia că mă pripesc, dar aceste chestiuni trebuie planificate. Dacă nu pregătim cu atenție de la început un astfel de eveniment, dacă pare improvizat sau amatoricesc...

— Domnule Grayson...

— Îmi pare foarte rău. Doream doar să vă aflu părerea în legătură cu niște mici detalii privind festivitatea de bun venit. Ne-am hotărât să alegem parcul Jessfield drept loc de desfășurare. Vom ridica un cort mare, în formă de umbrelă, cu o scenă și un sistem de comunicare cu publicul... Îmi pare rău, ajung imediat la ce voiam să vă spun. Domnule Banks, doream să discut cu dumneavoastră despre rolul pe care îl veți avea în aceste evenimente. Sentimentul nostru este că festivitatea trebuie să fie simplă. Mă gândeam că veți spune, probabil, câteva cuvinte despre cum ați procedat pentru a rezolva cazul. Care au fost reperele esențiale care v-au dus în cele din urmă la părinții dumneavoastră, ceva de genul acesta. Doar câteva cuvinte; mulțimea ar fi extrem de încântată. Și apoi, la sfârșitul discursului dumneavoastră, m-am gândit ca ei să vină pe scenă.

— Ei, domnule Grayson?

— Da, părinții dumneavoastră, domnule. Mă gândeam că s-ar putea urca pe podium, ar putea saluta, ar răspunde ovațiilor, apoi s-ar retrage. Desigur, asta nu-i decât o părere. Sunt sigur că veți avea alte sugestii excelente...

— Nu, nu, domnule Grayson, am zis, simțindu-mă brusc cuprins de o mare oboseală, totul pare splendid, absolut splendid. Dacă asta-i tot, trebuie într-adevăr să...

— Mai e ceva, domnule. o chestiune minoră, dar care ar fi de mare efect dacă ar ieși cum trebuie. Ideea mea este ca, în momentul în care părinții dumneavoastră vor ajunge pe podium, fanfara să atace un cântec. Probabil ceva de genul „Land of Hope and Glory”. Unii dintre colegii mei sunt mai puțin entuziasmați de ideea asta, dar după părerea mea...

— Domnule Grayson, ideea dumneavoastră este minunată. Mai mult, mă simt extrem de flatat de încrederea dumneavoastră în capacitatea mea de a rezolva acest caz. Acum, vă rog, totuși nu vreau să-l fac pe domnul Macdonald să aștepte.

— Desigur. Vă rămân îndatorat că ați avut amabilitatea de a discuta cu mine.

Am apăsat pe buton ca să chem liftul și, în timp ce așteptam, Grayson a continuat să-mi dea târcoale. De fapt, mă depărtasem de el și stăteam cu fața la uși când l-am auzit spunându-mi:

— Mă mai gândeam și la alt lucru, domnule Banks. Unde credeți că vor sta părinții dumneavoastră în ziua festivității? Vedeți, va trebui să ne asigurăm că sunt duși și aduși din parc cu un minim deranj din partea mulțimii.

Nu-mi amintesc ce i-am spus. Probabil că în acel moment ușile liftului s-au deschis și așa am putut să-mi iau rămas-bun de la el, primind doar un răspuns pe fugă din partea lui. Tocmai această ultimă întrebare mi-a rămas în minte în timpul întâlnirii cu Macdonald și, cum ziceam, m-a împiedicat mai mult ca orice să gândesc clar problema în cauză. Și în seara aceasta, după ce am lăsat deoparte grijile zilei, îmi revine în minte aceeași întrebare.

Și nu pentru că nu m-aș fi gândit la locul unde ar trebui cazați părinții mei. Pur și simplu mi s-a părut prematur – poate chiar un fel de „sfidare a sorții” – să mă gândesc la asemenea

probleme în timp ce firele complicate ale cazului așteaptă încă să fie descâlcite. Cred că singura dată în ultimele trei săptămâni când m-am gândit serios la această problemă a fost în seara în care m-am întâlnit cu vechiul meu coleg de școală, Anthony Morgan.

Nu trecuse mult de la sosirea mea aici – era a treia sau a patra seară, cred. Știam de câtva timp că Morgan locuiește în Shanghai, dar, pentru – că nu fusesem niciodată în relații prea apropiate la St. Dunstan, chiar dacă am fost mereu în aceeași clasă, nu mi-am făcut nici un aranjament special să mă întâlnesc cu el. Dar în dimineața celei de-a treia zile am primit un telefon de la Morgan. Am avut impresia că se simțea jignit fiindcă nu am luat legătura cu el și în cele din urmă m-am văzut obligat să accept un rendez-vous în seara aceea, într-un hotel din Concesiunea Franceză.

Se lăsase de mult întunericul când l-am găsit așteptându-mă în holul luminat al hotelului. Nu mai dădusem ochii cu el de la terminarea școlii și am fost șocat să văd cât de veștejit și de greoi devenise. Dar, în timp ce ne-am salutat cu căldură, am încercat să-mi alung din voce orice inflexiune care mi-ar fi trădat impresia aceasta.

— Ciudat, a zis el, bătându-mă pe spate. Nici nu pare că a trecut atâta timp. Și totuși parcă suntem într-o cu totul altă eră.

— Așa-i, într-adevăr.

— Știi, a continuat el, că am primit zilele trecute o scrisoare de la Emeric Danezul? Ți-l amintești? Emeric Danezul! Nu mai știam nimic de el de ani de zile! Acum se pare că locuiește la Viena. Bătrânul Emeric. Ți-l amintești?

— Da, desigur, am zis eu, deși nu-mi aminteam decât vag de băiatul acesta. Da, bătrânul Emeric.

Morgan a pălăvrăgit fără oprire încă o jumătate de oră. Venise de la Oxford direct la Hong Kong, apoi se mutase la Shanghai acum unsprezece ani, după ce-și făcuse rost de o slujbă sigură la Jardine Matheson. La un moment dat și-a întrerupt povestea și a spus:

— Nici n-o să-ți vină să crezi de câte neazuri am parte cu șoferii de când a început nenorocirea asta. Șoferul pe care-l aveam a fost omorât în prima zi în care japonezii s-au pus pe aruncat obuze. Am găsit un alt șofer, care s-a dovedit a fi un fel de bandit. Tot se repezea să-și facă treburile lui banditești și nu-l găseam niciodată când doream să mă ducă undeva. O dată, când m-a luat de la clubul american, avea sânge pe cămașă. Nu al lui, cum mi-am dat seama curând. Nu s-a scuzat deloc, ceea ce-i tipic pentru un chinez. Asta a fost ultima picătură. Apoi am mai avut încă doi, care erau complet nepricepuți. Unul a lovit un om cu ricișă și l-a rănit pe bietul de el destul de rău. Șoferul pe care-l am acum e mai bun, așa că ține-i pumnii să ne ducă acolo cu bine.

Nu pricepeam ce vrea să spună cu ultima propoziție, pentru că, din câte îmi aminteam, nu ne înțeleseserăm să mergem în altă parte în seara aceea. Dar nu simțeam nevoia să-l descos și, de fapt, el a trâncănit mai departe, vorbindu-mi despre lipsurile în care se zbate hotelul. Holul în care stăteam, m-a încredințat el, nu a fost mereu așa prost luminat. Războiul oprise livrarea de becuri de la fabricile din Chapei; în alte părți ale hotelului, oaspeții trebuiau să bătâie prin întuneric. A mai observat că pe puțin trei dintre membrii orchestrei de la capătul holului nu cântă la instrumentele lor.

— Și asta pentru că sunt de fapt portari. Adevărații muzicieni fie au fugit din Shanghai, fie au fost omorâți în luptă. Totuși își joacă bine rolurile, nu crezi?

Pentru că subliniasse acest lucru, mi-am dat seama că imitau execrabil. Unul dintre ei părea total plictisit și nici că-i păsa să-și țină arcușul lângă vioară. Altul își uitase clarinetul în mână, holbându-se cu gura căscată la adevărații muzicieni, care cântau în jurul lui. Doar când l-am felicitat pe Morgan pentru cunoașterea acestor detalii precise despre hotel, mi-a mărturisit că

stă acolo de o lună, socotind că apartamentul lui din Hongqiao este prea aproape de lupte „pentru a fi confortabil”. Când am bolborosit câteva cuvinte de compasiune față de faptul că a fost forțat să-și abandoneze locuința, starea lui de spirit s-a schimbat brusc și pentru prima oară am văzut acea expresie de melancolie care mi-a reamintit de băiatul trist și singuratic pe care-l cunoscusem la școală.

— Nu prea era cine știe ce casă, a zis el, cu ochii în paharul de cocteil. Eu și câțiva servitori care veneau și plecau. Un loc înghesuit și mizerabil, de fapt. Într-un fel a fost doar o scuză, lupta, vreau să zic. Mi-a dat un motiv bun de plecare. Un loc înghesuit și mizerabil. Toată mobila era chinezească. Nu puteam sta confortabil nicăieri. O dată am avut o pasăre cântătoare, dar a murit. Aici mi-e mai bine. E mai aproape de locurile în care-mi ud gâtul.

Apoi s-a uitat la ceas, și-a golit paharul și a continuat:

— Ei bine, să nu-i facem să aștepte. Mașina e afară.

În gesturile lui Morgan era un fel de insistență nonșalantă care te împiedica să obiectezi. În afară de asta, erau primele mele zile în oraș, când eram dus în tot felul de locuri de diverși amfitrioni. L-am urmat, deci, pe Morgan, ieșind din clădire, și curând m-am trezit pe bancheta din spate a mașinii lui, mergând pe străzile animate de viața de noapte din Concesiunea Franceză.

N-a trecut nici o secundă și șoferul a evitat în ultima clipă un tramvai care venea spre noi. Am crezut că asta îl va face pe Morgan să vorbească din nou despre șoferi. Dar el căzuse într-o stare de prostrație și privea în tăcere pe fereastră luminile de neon, pancartele și firmele scrise în chinezește. La un moment dat, încercând să obțin vreo informație despre întâlnirea la care mergeam, am comentat:

— Crezi că vom întârzia?

El și-a aruncat o privire spre ceas și a răspuns distrat:

— Te-au așteptat până acum, așa că n-o să-i deranjeze să mai stea câteva minute.

Apoi a adăugat:

— Probabil că ți se pare tare ciudat. După aceste cuvinte ne-am continuat drumul, abia scoțând o vorbă. O dată am luat-o pe o stradă laterală unde ambele trotuare erau înșesate de siluete vârate unele în altele. Le-am văzut la lumina felinarelor, stând pe jos, ciucite, unele dormind ghemuite pe pavaj, înghesuite unele în altele, lăsând doar un spațiu îngust, în mijlocul străzii, pentru circulația mașinilor. Erau oameni de toate vârstele – am văzut bebeluși dormind în brațele mamelor —, cu avutul alături de ei: boccele zdrențuite, colivii, uneori câte o roabă încărcată până la refuz cu lucruri. Acum m-am obișnuit cu asemenea priveliști, dar în seara aceea mă uitam consternat din mașină. În mare parte erau chinezi, dar, pe măsură ce am ajuns spre capătul străzii, am văzut și grupuri de copii europeni – ruși, am presupus eu.

— Refugiați din partea de nord a canalului, a zis Morgan cu amabilitate și apoi și-a întors privirea de la ei.

Cu toate că el însuși era refugiat, se părea că nu simpatizează cu rudele lui mai sărace. În momentul în care am crezut că am călcat o siluetă care dormea și m-am uitat alarmat înapoi, tovarășul meu n-a făcut decât să murmure:

— Stai liniștit, probabil e vreo boccea ponosită.

Apoi, după câteva minute de tăcere, m-a speriat când a izbucnit în râs.

— Zilele de școală, a spus el. Îți revin toate în minte. N-a fost prea rău, aș zice eu.

M-am uitat la el și i-am văzut lacrimile șiroindu-i din ochi. Apoi a continuat:

— Știi, ar fi trebuit să facem o echipă. Cei doi singuratici triști. Asta trebuia să facem. Tu și cu mine ar fi trebuit să facem o echipă. Nu-mi dau seama de ce n-am făcut-o. Nu ne-am fi simțit atât de pe dinafară dacă am fi făcut-o.

M-am întors uimit spre el. Dar după fața lui, luminată intermitent, din mersul mașinii, de becurile de pe stradă, mi-am dat seama că în acel moment era cu gândurile departe.

Cum am spus, îmi amintesc destul de bine că Anthony Morgan era un „singuratic trist” în timpul școlii. Noi, ceilalți, nu-l bruscam și nici nu-l sâcăiam mai mult ca pe alții. De fapt, din câte țin eu minte, Morgan însuși își alesese acest rol. El era cel care hotăra întotdeauna să meargă de unul singur, rămânând la câțiva metri în urma grupului. În zilele însorite de vară, refuza să participe la distracțiile noastre, rămânând de unul singur în cameră și umplând paginile unui caiet cu mângăleli. Lucrurile astea mi le amintesc foarte limpede. De fapt, imediat ce l-am zărit în seara aceea în holul mohorât al hotelului, mi-a răsărit brusc în minte imaginea lui, felul cum mergea, solitar și morocănos, în urma noastră, când străbăteam curtea interioară care separa sala de desen de colonada mănăstirii. Dar afirmația lui cum că aș fi fost și eu un „singuratic trist”, unul cu care ar fi putut face pereche, era atât de uimitoare, că mi-a luat ceva timp să mă lămuresc că era doar o probă de automistificare din partea lui, probabil ceva inventat de el cu ani în urmă, cu scopul de a face amintirile unei perioade triste mai digerabile. Cum ziceam, acest lucru nu mi-a trecut prin cap pe moment și, gândindu-mă acum la asta, îmi dau seama că m-am dovedit puțin cam insensibil, pentru că îmi amintesc că i-am spus ceva de genul:

— Probabil că m-ai confundat, bătrâne. Eu am fost tot timpul un tip de gașcă. Aș zice că te referi la Bigglesworth. La Adrian Bigglesworth. El era într-adevăr mai singuratic.

— Bigglesworth?

Morgan a căzut pe gânduri, apoi a dat din cap:

— Mi-l amintesc pe tipul ăsta. Cam mătăhălos, cu urechi clăpăuge. Bătrânul Bigglesworth. Ei, ei... Dar nu la el mă refeream.

— Ei bine, dar nu eram eu acela.

— Extraordinar!

A dat din nou din cap și apoi s-a întors cu fața la geam.

M-am întors și eu, iar în următoarele clipe am privit străzile în noapte. Parcurgeam o altă zonă de distracții aglomerată și mi-am plimbat privirea peste fețele din mulțime, sperând să-l zăresc pe Akira. Apoi am ajuns într-o zonă rezidențială, cu copaci și garduri vii, iar nu mult după aceea șoferul a oprit mașina în curtea unei case mari.

Morgan a coborât în grabă din vehicul. Am coborât și eu după el – șoferul nu a făcut nici un gest să mă ajute – și l-am urmat pe alea pietruită care ducea spre una dintre intrările laterale ale casei. Bănuiesc că mă așteptasem la o primire aleasă, dar mi-am dat seama că nu asta ni se pregătise. Casa era în mare parte cufundată în întuneric și, în afară de mașina noastră, în curte se mai afla încă una.

Morgan, care, evident, cunoștea casa, m-a dus spre o ușă laterală, flancată de două tufe înalte. A deschis-o fără să sune și m-a condus înăuntru.

Ne-am trezit într-un hol spațios, luminat de lumânări. Privind cu atenție locul, am întrezărit ornamente învechite din gips, vase imense din porțelan, un scrin lăcuit. Mirosul care plutea în aer – un amestec de tămâie și excremente – era, în mod ciudat, unul reconfortant.

Nu a apărut nici un servitor și nici un amfitrion. Tovarășul meu a continuat să stea în spatele meu, fără să spună un cuvânt. După câțiva timp, mi-am dat seama că se aștepta ca eu să fac niște comentarii. Așa că am spus:

— Nu mă prea pricep la arta chineză. Dar, din câte îmi dau seama, e limpede că sunt obiecte rafinate.

Morgan mi-a aruncat o privire lungă, uluită. Apoi a dat din umeri și a zis:

— Cred că ai dreptate. Ei bine, hai să intrăm.

M-a condus mai departe prin casă. Câteva trepte le-am urcat prin întuneric, apoi am auzit voci discutând în mandarină și am văzut o lumină venind dinspre o ușă acoperită cu o perdea de mărgel. Am trecut de perdeaua de mărgel, apoi de o draperie, și am ajuns într-o cameră caldă, luminată de lumânări și lampioane.

Ce-mi mai amintesc acum din acea seară? Imaginile au devenit puțin confuze, dar o să încerc să le pun cap la cap cât pot de bine. Primul meu gând, când am intrat în acea cameră, a fost că am întrerupt o reuniune de familie. Era o masă mare, încărcată cu mâncare, în jurul căreia se aflau opt sau nouă persoane. Cu toții erau chinezi. Cei mai tineri – doi bărbați de douăzeci și ceva de ani – erau îmbrăcați în haine occidentale, dar ceilalți purtau veșminte tradiționale. O doamnă în vârstă, așezată la unul din capetele mesei, era ajutată să mănânce de un servitor. Un domn vârstnic – surprinzător de înalt și de solid pentru un oriental —, pe care l-am considerat a fi capul familiei, s-a ridicat în picioare imediat ce am sosit și ceilalți bărbați i-au urmat exemplul. Dar am rămas cu o imagine vagă despre acești oameni, pentru că foarte curând atenția mea a fost reținută de aspectul încăperii.

Era o cameră înaltă, cu grinzi aparente. Dincolo de meseni, chiar în spatele lor, era un fel de galerie pentru muzicanți, iar de balustradă atârna o pereche de lampioane. Tocmai această parte a camerei mi-a atras atenția și am continuat să privesc dincolo de masă, fără să aud cuvintele de bun venit ale gazdei, căci mi-am dat seama brusc că întreaga jumătate din spate a camerei în care stăteam era de fapt holul de la intrare al vechii noastre case din Shanghai.

Evident, de-a lungul anilor fuseseră făcute transformări esențiale. De exemplu, nu-mi puteam da seama ce legătură era între spațiile prin care abia trecusem împreună cu Morgan și vechiul nostru hol. Dar galeria muzicanților corespundea balconului din vârful șerpuitoarei scări principale.

Am luat-o înaintea și probabil că am rămas o vreme acolo, în picioare, uitându-mă în sus la galerie, refăcând cu ochii minții forma pe care o avuseseră odinioară scările noastre. În acest interval mi-a revenit în minte o veche amintire despre o perioadă din copilărie când îmi făcusem un obicei din a coborî scara șerpuitoare în mare viteză, sărind două-trei trepte la capăt, de obicei fâlfâindu-mi brațele, și aterizam pe canapeaua așezată în apropiere. Ori de câte ori se afla prin preajmă și vedea isprava, tata râdea, dar mama și Mei Li se uitau muștrătoare. Mama, care nu reușea niciodată să-mi explice clar de ce este greșit să fac așa ceva, mă amenința mereu că va lua canapeaua de acolo dacă voi persista cu obiceiul meu prost. O dată, când aveam vreo opt ani, am încercat după luni întregi să fac aceeași ispravă și am descoperit cum canapeaua nu mai suporta efectul greutatei mele. Un capăt al cadrului s-a prăbușit și eu m-am rostogolit pe podea, spre totala mea uluire. În următorul moment mi-am amintit că mama venea pe scări în urma mea și mi-am adunat toate rezervele de energie să fac față celei mai groaznice muștruluieli. Dar mama, aplecată deasupra mea, izbucnise în râs.

— Ce față ai, Puffin! exclamase ea. Dacă te-ai vedea cum arăți!

Nu mă lovisem, dar când a continuat să ridă – și poate pentru că îmi era încă teamă de muștruluieli —, am început să-mi exploatez cât pot durerea pe care o simțeam în gleznă. Mama s-a oprit atunci din râs și m-a ajutat cu delicatețe. Îmi amintesc cum m-a plimbat încet în jurul holului, cu un braț petrecut peste umărul meu, spunând „Ei, hai, e mai bine, nu-i așa? Ne plimbăm și scăpăm de durere. Hai, hai că trece”.

Nu am fost deloc muștruluit din pricina aceluia incident și peste câteva zile, când am intrat în hol, am găsit canapeaua reparată. Dar, deși am continuat să sar ultimele două-trei trepte, n-am mai încercat niciodată să plonjez pe canapea.

Am făcut câțiva pași în jurul camerei, încercând să-mi dau seama unde fusese exact locul acelei canapele. Atunci am descoperit că nu pot evoca decât o imagine extrem de înțeșată a

cea ce fusese acolo, deși îmi reaminteam destul de clar senzația pe care mi-o dădea țesătura de mătase.

În cele din urmă am sesizat prezența celorlalți din cameră și faptul că mă urmăreau cu zâmbete sfioase. Morgan și chinezul bătrân discutaseră în liniște. Văzându-mă că mă întorc, Morgan a făcut un pas înainte, și-a dres glasul și a început să facă prezentările.

Se vedea bine că era prietenul familiei, așa că a spus repede, fără să ezite, numele fiecăruia. În tot acest timp, fiecare făcea câte o mică plecăciune, împreunându-și mâinile. Doar bătrâna doamnă din capul mesei, pe care Morgan a prezentat-o cu deferență, a continuat să mă privească impasibilă. Familia se numea Lin – în afară de asta, nu-mi amintesc alte nume – și de fapt domnul Lin, bătrânul cel voluminos, și-a intrat din acel moment în rol.

— Sunt încredințat, bunul meu domn, a zis el într-o engleză cu un ușor accent, că întoarcerea aici vă creează un sentiment plăcut.

— Da, așa este, am zis eu cu un râs scurt. Da. Și, pe deasupra, unul ciudat.

— Dar e firesc, a spus domnul Lin. Vă rog să vă simțiți ca acasă. Domnul Morgan mi-a spus că ați cinat deja. Dar, după cum vedeți, ne-am pregătit. Nu știam dacă vă place bucătăria chinezească, așa că l-am împrumutat pe bucătarul vecinilor noștri englezi.

— Dar poate că domnului Banks nu-i este foame.

Cuvintele acestea au fost spuse de unul dintre tinerii îmbrăcați în costum. Apoi, întorcându-se spre mine, acesta a continuat:

— Bunicul meu este de modă veche. Se simte jignit dacă un oaspete nu-i acceptă toate dovezile de ospitalitate.

Tânărul i-a zâmbit larg bătrânului, apoi mi-a spus:

— Vă rog, nu vă lăsați terorizat, domnule Banks.

— Nepotul meu mă crede un chinez de modă veche, a spus domnul Lin, apropiindu-se de mine cu același zâmbet, care nu-l părăsise. Dar adevărul este că m-am născut și am crescut în Shanghai, aici, în Colonia Internațională. Părinții mei au fost obligați să fugă de forțele văduvei împăratului și să se adăpostească aici, în orașul străinilor, așa că am crescut ca un shanghaiian sută la sută. Nepotul meu nici n-are habar de viața din China. Zice despre mine că sunt demodat! Nu-i dați atenție, domnule, în această casă nu trebuie să vă faceți griji în privința protocolului. Dacă nu doriți să mâncați, nu-i nimic. Nu o să vă terorizez.

— Sunteți cu toții foarte amabili, am spus eu, poate puțin distrat, pentru că tot încercam să-mi dau seama ce schimbări au fost făcute în casă.

Apoi bătrâna doamnă a spus brusc ceva în mandarină. Tânărul care mi se adresase înainte a intervenit:

— Bunica spune că ea credea că n-o să mai veniți niciodată. A așteptat atât de mult. Dar pentru că v-a văzut, e foarte fericită că sunteți aici.

Chiar înainte ca el să termine de tradus, bătrâna a mai spus ceva. De această dată, după ce a terminat, tânărul a tăcut o clipă. S-a uitat la bunicul lui de parcă i-ar fi cerut sfatul, apoi se pare că a luat o hotărâre.

— Trebuie să o scuzați pe bunica, a zis el. Uneori are niște idei puțin cam excentrice.

Bătrâna, care poate că înțelegea un pic de engleză, a făcut un gest iritat, cerându-i să traducă. În cele din urmă tânărul a oftat și mi-a spus:

— Bunica zice că, înainte să veniți aici în seara asta, v-a dușmănit. Adică era supărată că aveți de gând să ne luați casa.

M-am uitat destul de contrariat la tânăr, dar bătrâna a început să vorbească din nou.

— Zice că de mai mult timp, a tradus nepotul ei, a sperat că veți rămâne departe. Credea că această casă aparține de-acum familiei noastre. Dar în seara asta, văzându-vă apărând în

persoană, văzându-vă emoția din priviri, poate să înțeleagă. În sufletul ei simte că înțelegerea este corectă.

— Înțelegerea? Dar e clar că...

Am lăsat cuvintele să-mi piară în gură. Pentru că, oricât de contrariat eram, în timp ce tânărul traducea cuvintele bunicii lui, eu începusem să plasez în timp o amintire vagă despre casă și eventuala mea întoarcere. Dar, cum ziceam, amintirea era extrem de confuză și mi-am dat seama că, deschizând o discuție în jurul acestei probleme, n-aș face decât să mă pun pe mine într-o situație încurcată. Oricum, în acel moment domnul Lin a spus:

— Mi-e teamă că suntem foarte nepoliticoși cu domnul Banks. Uite cum îl reținem să flecărească aici cu noi, când el își dorește, probabil, să se mai uite prin casă.

Apoi, întorcându-se spre mine cu un zâmbet plin de solitudine, a spus:

— Veniți cu mine, bunul meu domn. o să avem timp să discutăm mai târziu. Veniți pe aici și o să vă arăt eu casa.

Capitolul cincisprezece ÎN URMĂTOARELE minute l-am urmat pe domnul Lin prin casă. În ciuda vârstei lui, gazda mea nu dădea prea multe semne de infirmitate. Își ținea trupul masiv drept, chiar dacă mergea încet, și arareori se oprea să-și tragă sufletul. Am urcat și am coborât scările în urma siluetei lui îmbrăcate în veșmântul închis la culoare și a papucilor care scoteau un șopot ușor, apoi de-a lungul coridoarelor din spate, luminate în anumite locuri de un singur lampion. M-a dus în zone fără nici o mobilă și pline de pânze de păianjen, am trecut apoi pe lângă numeroase butoaie de lemn cu vin de orez, ordonat stivuite. În alte locuri casa arăta somptuoasă, cu paravane frumoase, tablouri și grupuri de vase din porțelan aranjate în nișe. Bătrânul deschidea câte o ușă și se dădea apoi la o parte să-mi facă loc să trec. Am intrat în tot felul de camere, dar cel puțin o vreme nu am văzut nimic familiar.

În cele din urmă am pășit dincolo de o ușă și am simțit cum ceva îmi zgâlțâie memoria. Mi-au trebuit câteva secunde, dar apoi, năpădit de emoție, am recunoscut vechea noastră „bibliotecă”. Fusese modificată serios: tavanul era mult mai înalt, un perete fusese dat jos pentru a crea un spațiu în formă de L, iar acolo unde fuseseră ușile spre sufragerie era acum un perete despărțitor, unde se aflau stivuite alte butoaie cu vin de orez. Dar nu mai aveam nici un dubiu că era camera în care îmi făceam temele pe vremea copilăriei.

Am înaintat mai mult în cameră, privind în jur. După o vreme mi-am dat seama că domnul Lin mă privește și i-am zâmbit timid, moment în care a spus:

— S-au schimbat multe, fără îndoială. Vă rog să-mi acceptați scuzele. Dar trebuie să înțelegeți că, în cei peste optsprezece ani de când locuim aici, a fost inevitabil să facem câteva schimbări pentru nevoile gospodăriei și afacerilor mele. Înțeleg că și cei care au ocupat casa înaintea noastră, ca și cei de dinaintea lor, au făcut modificări substanțiale. E regretabil, bunul meu domn, dar presupun că nu erau mulți cei care puteau să prevadă că, într-o zi, dumneavoastră și părinții dumneavoastră...

Glasul i s-a curmat, poate pentru că se gândea că nu-l ascult sau poate pentru că, la fel ca majorității chinezilor, nu-i plăcea să se scuze. Am continuat să privesc lung în jurul meu încă o vreme, apoi l-am întrebat:

— Deci casa nu mai este proprietatea firmei Morganbrook and Byatt?

M-a privit uimit, apoi a râs.

— Domnule, eu sunt proprietarul acestei case.

Mi-am dat seama că l-am insultat și am adăugat în grabă:

— Da, desigur. Vă rog să mă iertați.

— Stați liniștit, bunul meu domn – zâmbetul binevoitor i-a revenit repede —, nu a fost o întrebare neîntemeiată. La urma urmelor, asta era, fără îndoială, situația atunci când

dumneavoastră ați locuit aici cu scumpulii dumneavoastră părinți. Dar nu mai este de multă vreme așa. Bunul meu domn, gândiți-vă doar la cât s-a schimbat Shanghai-ul între timp. Totul s-a schimbat, iar și iar. Ce vedeți aici – a oftat și a arătat în jur – sunt, prin comparație, mici modificări. Sunt părți ale orașului pe care odată le cunoșteam atât de bine, locuri pe care le străbăteam în fiecare zi, iar azi mă duc acolo și nu mai știu pe unde s-o iau. Se schimbă, se schimbă tot timpul. Iar acum japonezii... ei doresc să facă propriile lor schimbări. Schimbări și mai teribile s-ar putea să vină peste noi. Dar nu trebuie să fim pesimiști.

O clipă am rămas amândoi tăcuți, continuând să privim în jur. Apoi el a adăugat liniștit:

— Desigur, familia mea va fi întristată să părăsească locuința. Tatăl meu a murit aici. Aici mi s-au născut doi nepoți. Dar când v-a vorbit soția mea mai adineauri – și trebuie să-i iertați franchețea, domnule Banks —, a vorbit în numele nostru. Ne vom considera onorați și privilegiați să vă înapoiem casa, dumneavoastră și părinților dumneavoastră. Iar acum, bunul meu domn, să mergem mai departe.

Cred că nu mult după aceea am urcat o scară acoperită cu un covor – care cu siguranță nu era pe vremea mea – și am intrat într-un dormitor mobilat luxos. Peste tot erau țesături bogate și lampioane care aruncau o lumină roșiatică.

— Camera soției mele, a spus domnul Lin. Mi-am dat seama că era un sanctuar, un budoar confortabil în care bătrâna doamnă își petrecea cea mai mare parte a zilei. La lumina caldă a lampioanelor, am zărit o masă de joc pe care erau aranjate mai multe jocuri ce așteptau să fie continuate. Într-o margine se găsea un scrin cu un șir de sertare de care atârnavă ciucuri aurii; în cealaltă margine se afla un pat mare, cu baldachin și cu văluri ca niște draperii. Privirea mi-a fost reținută de diverse ornamente rafinate și obiecte amuzante, al căror caracter precis nu l-am putut ghici.

— Probabil că doamnei îi place această cameră, am zis eu în cele din urmă. Îmi dau seama că toată lumea ei se află aici.

— I se potrivește. Dar nu trebuie să vă preocupați de dânsa, bunul meu domn. Îi vom găsi o altă cameră, pe care va ajunge să o îndrăgească la fel de mult.

Vorbise ca să mă liniștească, dar vocea i se înmuiase. A înaintat mai mult în cameră, ajungând la măsuța de toaletă, și s-a lăsat absorbit de un obiect mărunț – o broșă, poate. După câteva clipe, a continuat pe un ton liniștit:

— În tinerețe era foarte frumoasă. Cea mai frumoasă dintre flori, domnule. Nici nu vă puteți închipui. În adâncul sufletului sunt ca un occidental în această privință. Nu mi-am dorit o altă soție. O soție e suficient. Desigur, mi-am luat și altele. Sunt chinez, la urma urmelor, chiar dacă mi-am petrecut toată viața într-un oraș al străinilor. M-am simțit obligat să-mi iau și alte soții. Dar numai la ea țin cu adevărat. Toate celelalte au murit, dar sunt bucuros, în sufletul meu sunt bucuros că la bătrânețe am rămas iar noi doi.

Câteva secunde a părut că uită de prezența mea. Apoi s-a întors spre mine și a continuat:

— Camera aceasta. Mă întreb cum o veți folosi. Iertați-mă, e o mare necuviință din partea mea. Credeți că această cameră o să fie a scumpei dumneavoastră soții? Sunt conștient, desigur, că la străini, oricât de bogați ar fi, soțul și soția împart aceeași cameră. Curiozitatea mea, îmi dau seama, este foarte necuviincioasă. Dar pentru mine camera aceasta este cu totul deosebită. Sper că o veți folosi într-un scop deosebit.

— Da...

M-am uitat încă o dată atent în jur. Apoi am adăugat:

— Poate nu pentru soția mea. Soția mea, la drept vorbind...

Mi-am dat seama că, în această discuție despre soția mea, în minte îmi apăruse imaginea lui Sarah. Ascunzându-mi jena, am continuat pe nerăsuflăte:

— Ce vreau să vă spun, domnule, este că eu nu sunt însurat. Nu am soție. Dar cred că această cameră va fi pe placul mamei.

— A, da! După toate neplăcerile pe care a trebuit să le suporte, camera asta va fi ideală pentru ea. Și tatăl dumneavoastră? O va împărți cu ea, după obiceiul occidental? Vă rog să mă iertați că sunt indiscret.

— Nu sunteți indiscret, domnule Lin. La urma urmei, permițându-mi să intru aici, ați acceptat să pătrund în intimitatea căminului dumneavoastră. Aveți tot dreptul să-mi puneți asemenea întrebări. Numai că toate acestea s-au produs atât de brusc, că n-am avut timp să-mi fac planuri...

Am încetat să mai vorbesc și am continuat să privesc prin încăpere. Apoi, după o clipă, i-am spus:

— Domnule Lin, cred că s-ar putea să vă supăr, dar ați fost mult mai deschis și mai generos decât m-aș fi așteptat și simt că meritați să fiu onest cu dumneavoastră. Chiar dumneavoastră ați spus acum câteva clipe că o casă se modifică inevitabil atunci când apar alți locatari. Camera asta se va schimba atât de mult încât mă tem că nu va mai fi de recunoscut.

Domnul Lin și-a închis ochii și a urmat o tăcere apăsătoare. Mă întrebam dacă se va înfuria și, vreme de o secundă, am regretat că fusesem atât de sincer cu el. Dar când a deschis din nou ochii, m-a privit cu blândețe.

— Desigur, a răspuns el, e foarte firesc. O să doriți să restaurați această casă așa cum era pe vremea copilăriei dumneavoastră. E un lucru absolut normal. Înțeleg perfect, bunul meu domn.

M-am gândit o clipă, apoi am spus:

— Ei bine, domnule Lin, probabil că n-o să-i redăm exact aspectul de dinainte. Din câte îmi amintesc, erau multe lucruri de care nu eram mulțumiți. De exemplu, mama nu avea propriul ei birou. Spațiul restrâns din dormitor nu a fost niciodată potrivit pentru campania ei. Și tata își dorea un atelier pentru lucrările lui în lemn. Vreau să spun că nu-i cazul să dăm timpul înapoi doar de dragul celor ce-au fost.

— Ați vorbit foarte înțelept, domnule Banks. Și, deși nu v-ați luat încă o nevastă, poate că nu-i departe ziua în care veți simți nevoia unei soții și a unor copii.

— Este foarte posibil. Din păcate, în cazul meu chestiunea unei soții, lăsând la o parte obiceiurile occidentale...

M-am încurcat și m-am oprit. Dar bătrânul a dat din cap cu înțelepciune, spunând:

— Desigur, în probleme de suflet niciodată nu e simplu.

Apoi m-a întrebat:

— Vă doriți copii, domnule? Mă întreb câți veți avea.

— De fapt, am deja un copil. o fată. Deși nu este cu adevărat fiica mea. Era orfană și acum îi port eu de grijă. O privesc ca pe o fiică.

Nu mă gândisem la Jennifer de câtva timp, iar faptul că am pomenit-o într-un context neașteptat mi-a stârnit o emoție puternică. În minte mi s-au perindat imagini cu ea. M-am gândit la ea, cum stătea acolo, la școală, și m-am întrebat ce face, ce făcuse în ziua aceea.

Probabil că m-am întors cu spatele ca să-mi ascund emoțiile. Oricum, în momentul în care m-am uitat la el, domnul Lin dădea din nou din cap.

— Noi, chinezii, suntem obișnuiți cu asemenea aranjamente. Sângele e important, dar la fel e și căminul. Tatăl meu a luat o orfană care a crescut alături de noi ca și cum ar fi fost sora mea. Așa am privit-o, deși îi cunoșteam originea. Când a murit, în timpul epidemiei de holeră, eram tânăr și am suferit la fel ca atunci când mi-au murit surorile de sânge.

— Permiteți-mi să vă spun, domnule Lin, că îmi face mare plăcere să vorbesc cu dumneavoastră. Rareori găsești pe cineva care să înțeleagă așa ceva numaidecât.

A făcut o mică plecăciune, împreunându-și vârfurile degetelor dinaintea lui.

— După ce trăiești cât am trăit eu și treci prin vârtoarea acestor ani, ajungi să cunoști multe bucurii și tristeți. Sper că fiica dumneavoastră adoptivă va fi fericită aici. Mă întreb ce cameră îi veți da. Dar, desigur, iertați-mă! Cum ziceați, veți face schimbări.

— De fapt, una dintre camerele pe care le-am văzut mai devreme ar fi ideală pentru Jennifer. Era acolo o poliță de lemn de-a lungul peretelui.

— Îi plac polițele de lemn?

— Da. Să-și pună lucrurile. Și, de fapt, va mai fi o persoană pe care o voi găzdui în această casă. Oficial, bănuiesc că era un fel de servitoare, dar pentru noi a fost întotdeauna mai mult. O cheamă Mei Li.

— V-a fost amah, scumpul meu domn?

Am dat din cap aprobator.

— Acum probabil că este mai bătrână și sunt sigur că s-ar bucura dacă n-ar mai lucra și s-ar odihni. Copiii te solicită foarte mult uneori. Intenția mea dintotdeauna a fost ca, atunci când va fi bătrână, să trăiască aici, cu noi.

— Sunteți extrem de sensibil, domnule. Deseori auzi cum familiile de străini o alungă pe amah după ce copiii cresc. Multe dintre femeile astea ajung să moară în stradă, cerșind.

Am râs.

— Nu-mi vine să cred că asta i s-ar putea întâmpla lui Mei Li. Ideea în sine este absurdă. În orice caz, cum ziceam, ea va locui cu noi. Imediat după ce-mi voi încheia misiunea, mă voi ocupa de găsirea ei. Nu cred că-mi va fi atât de dificil.

— Și spuneți-mi, scumpe domn, îi veți da una dintre camerele servitorilor sau va sta laolaltă cu familia?

— Desigur, cu familia. S-ar putea ca părinții mei să privească puțin strâmb această decizie. Dar, la urma urmei, eu sunt capul familiei acum.

Domnul Lin a zâmbit.

— Conform obiceiului dumneavoastră, așa va fi. Pentru noi, chinezii, și, din fericire, pentru mine, bătrânilor li se permite să conducă familia mult după ce depășesc vârsta neroziilor.

Bătrânul a râs de unul singur și s-a întors cu fața spre ușă. Eram pe punctul de a-l urma, dar tocmai în acel moment – brusc și cu mare intensitate – mi-am reamintit un alt episod. M-am mai gândit la el de atunci și nu-mi dau seama de ce mi-a revenit neapărat acea amintire. Aveam șase sau șapte ani, iar eu și mama alergaserăm în ziua aceea pe o pajiște. Nu știu unde era. Aș zice că într-unul dintre parcuri – poate că în parcul Jessfield, pentru că-mi amintesc că aproape de locul unde alergam era un gard dintr-o împletitură de nuiele, acoperit cu plante agățătoare. Era o zi călduroasă, dar nu deosebit de însorită. Îmi provocasem mama la o cursă până la o țintă din fața noastră pentru a mă lăuda cu progresele pe care le făcusem la alergat. Pornisem de la ideea că o voi depăși, iar apoi ea își va exprima în felul ei obișnuit încântarea și surpriza față de bărbăția mea din ce în ce mai evidentă. Dar, spre supărarea mea, ea a ținut pasul cu mine tot drumul, râzând pe parcurs, deși eu alergam cât mă țineau puterile. Nu-mi amintesc care din noi „a câștigat” de fapt, dar încă țin minte și acum furia mea față de ea și convingerea că mi se făcuse o mare nedreptate. Acest incident mi-a revenit în memorie în seara aceea, când mă aflam în ambianța tihnită și ocrotitoare a dormitorului doamnei Lin. Sau mai curând a fost un fragment din această amintire: momentul în care înaintam contra vântului cu toată forța, prezența mamei, râsul ei, foșnetul fusteii ei și frustrarea mea crescândă.

— Domnule, i-am spus eu gazdei mele, aș vrea să vă întreb ceva. Spuneți că ați locuit toată viața aici, în Colonie. Mă întreb dacă în această perioadă n-ați întâlnit-o cumva pe mama.

— N-am avut niciodată norocul s-o întâlnesc personal, mi-a răspuns domnul Lin. Dar, desigur, știam câte ceva despre ea și campania aceea importantă. Am admirat-o, așa cum o admirau toți oamenii decenti. Sunt sigur că este o doamnă fină. Am auzit că era foarte frumoasă.

— Probabil că așa a fost. Nu te gândești niciodată dacă mama ta e sau nu frumoasă.

— Oh, am auzit că se spunea că e cea mai frumoasă englezoaică din Shanghai.

— Bănuiesc că așa a fost. Dar, desigur, acum e mai în vârstă.

— Anumite genuri de frumusețe nu se ofilesc niciodată. Soția mea – și a arătat spre cameră – e la fel de frumoasă ca în ziua în care m-am însurat cu ea.

Când a rostit aceste cuvinte, am simțit brusc că parcă eu eram intrusul acolo și de data asta tot eu am făcut primul gest de a pleca.

Nu-mi mai amintesc mare lucru despre vizita mea din acea seară. Poate că am mai stat o oră, vorbind și mâncând alături de familia așezată în jurul mesei. Oricum, știu că m-am despărțit de familia Lin în cei mai buni termeni. Totuși, în drumul de întoarcere m-am certat cumva cu Morgan.

Probabil că a fost vina mea. Ajunsesem în acel moment să mă simt obosit, ba chiar extenuat. Parcursesem o parte din drum în tăcere, mergând prin noapte, și probabil că gândurile începuseră să-mi alunece la sarcina imensă care mă aștepta, căci îmi amintesc cum i-am zis lui Morgan așa, din senin:

— Uite, ești aici de câțiva ani. Spune-mi, l-ai întâlnit cumva din întâmplare pe un anume inspector Kung?

— Inspectorul Kung? Polițist sau ceva de genul ăsta?

— Pe vremea copilăriei mele aici, inspectorul Kung era o legendă. De fapt, el a fost cel căruia i s-a încredințat cazul părinților mei.

Spre surprinderea mea, l-am auzit pe Morgan râzând în hohote. Apoi a întrebat:

— Kung? Bătrânul Kung? Da, desigur, era inspector de poliție. Ei bine, nu-i de mirare că nu s-a rezolvat nimic la acea vreme.

Tonul lui m-a luat prin surprindere și i-am răspuns cu răceală:

— Pe vremea aceea, inspectorul Kung era cel mai respectat inspector din Shanghai, dacă nu cumva din toată China.

— Hm, încă își mai păstrează ceva din reputație, te asigur. Bătrânul Kung. Eh, eu nu l-am întâlnit.

— Cel puțin mă bucur să aflu că este încă în oraș. Știi cumva unde l-aș putea găsi?

— Cel mai simplu este să te plimbi prin cartierul francez după lăsarea serii. Dai neapărat de el, mai devreme sau mai târziu. De obicei stă pe o zdreanță, pe trotuar. Sau, dacă i se dă drumul în vreo cârciumă puchinoasă, îl găsești sforăind într-un colț întunecat.

— Vrei să zici că inspectorul Kung a devenit bețivan?

— Băutură. Opiu. Chestii obișnuite la un chinez. Dar este un personaj. Spune povești despre zilele lui de glorie și oamenii îi dau câte-un ban.

— Cred că te referi la altă persoană, bătrâne.

— Nu cred, amice. Bătrânul Kung. Deci a fost într-adevăr polițist. Întotdeauna mi-am închipuit că inventează. Majoritatea poveștilor lui chiar sunt absurde. Ce s-a întâmplat, bătrâne?

— Problema ta, Morgan, este că mereu încurci lucrurile. La început m-ai confundat pe mine cu Bigglesworth. Acum îl confunzi pe inspectorul Kung cu un neisprăvit. Bătrâne, te-ai cam prostit de când ești aici.

— Uite ce-i, las-o mai moale! Ce-ți spun eu o să auzi de la orice ins pe care o să-l întrebi. Prefer să nu dau atenție remarcilor tale. Nu m-am prostit deloc.

Poate că reveniserăm la un dialog ușor mai civilizat când m-a lăsat la hotelul Cathay, dar despărțirea noastră a fost deosebit de rece și de atunci nu l-am mai văzut pe Morgan. În ce-l privește pe inspectorul Kung, după seara aceea am intenționat să-l caut fără întârziere, dar, nu știu din ce motiv – poate fiindcă mi-era teamă că Morgan îmi va fi spus adevărul —, nu am considerat acest lucru o prioritate, cel puțin nu până ieri, când, cercetând arhivele poliției, numele lui Kung a revenit într-o manieră cât se poate de dramatică.

Întâmplător, azi-dimineață, când am pomenit numele inspectorului Kung în fața lui Macdonald, reacția lui nu a fost diferită de cea a lui Morgan din seara aceea și bănuiesc că acesta a fost un motiv în plus al iritării mele față de Macdonald, când ne-am confruntat în micul lui birou neaerisit, cu vedere spre curtea consulatului. De altfel, dacă aș fi făcut un mic efort, m-aș fi descurcat mai bine. Greșeala mea principală din această dimineață a fost că i-am permis să mă întărate și astfel să-mi ies din fire. Cred că, practic, în acel moment țipam la el.

— Domnule Mac Donald, pur și simplu nu-i suficient să lăsați lucrurile la discreția a ceea ce dumneavoastră insistați să numiți „puterile” mele! Nu am asemenea „puteri”! Sunt un simplu muritor și-mi pot atinge scopurile doar dacă mi se acordă un sprijin elementar, care să-mi permită să lucrez. Nu v-am cerut mult, domnule. Aproape nimic! Și v-am explicat foarte clar ce am cerut. Aș dori să vorbesc cu acest informator comunist. Doar să vorbesc cu el. O scurtă întrevvedere ar fi de ajuns. V-am solicitat acest lucru în termenii cei mai clari. Tot nu înțeleg de ce nu s-au făcut încă demersurile necesare. Din ce cauză, domnule? De ce? Ce vă împiedică oare?

— Uite ce-i, prietene, asta nu-i treaba biroului meu. Dacă dorești, o să chem un comisar de poliție să vadă despre ce-i vorba. Dar, vezi, chiar și atunci nu sunt deloc sigur că o să ajungi să obții vreo informație utilă. Șarpele Galben nu-i la ei...

— Îmi dau seama că acest Șarpe Galben este de fapt protejat de guvernul chinez. De aceea am venit la dumneavoastră și nu m-am dus la poliție. Sunt conștient că, într-o problemă de o asemenea însemnătate, poliția este lipsită de importanță.

— O să văd ce pot face, bătrâne. Dar trebuie să înțelegi că asta nu-i o colonie britanică. Nu le putem da ordine chinezilor. Dar voi vorbi cu cineva de la un birou care se ocupă de asemenea probleme. Totuși, nu-ți face speranțe că totul se va petrece foarte repede. Jiang Jieshi a avut informatori și înainte, dar niciodată unul care să cunoască atât de bine rețeaua roșiiilor. Jiang ar prefera să piardă câteva bătălii cu japonezii decât să permită să i se întâmple ceva acestui tip, Șarpele Galben. Vezi, în ce-l privește pe Jiang, adevărații lui dușmani sunt roșii, nu japonezii. Am oftat adânc.

— Domnule Macdonald, mie nu-mi pasă de Jiang Jieshi sau de prioritățile lui. În momentul de față am un caz de rezolvat și aș dori să faceți tot posibilul să-mi aranjați o întrevvedere cu acest informator. Mă adresez dumneavoastră personal și, dacă eforturile mele nu vor da roade pentru că această rugămintă simplă nu-mi este satisfăcută, nu voi ezita să fac cunoscut faptul că m-am adresat dumneavoastră pentru...

— Ei, haide, prietene, te rog! Nu-i cazul să iei o asemenea atitudine! Deloc! Toți îți suntem prieteni. Toți dorim să reușești. Crede-mă pe cuvânt, chiar dorim asta! Uite, am spus că voi face tot ce pot. O să vorbesc cu câțiva oameni pe care-i cunosc, oameni care se ocupă de asemenea treburi. O să vorbesc cu ei, le voi spune că îți neapărat la asta. Dar trebuie să înțelegi: e tot ce putem obține de la chinezi.

Apoi s-a aplecat spre mine și mi-a spus pe un ton încrezător:

— Știi, ai putea să încerci cu francezii. Asta așa, confidențial. La o chestiune de care nu ne-am atinge. Aici te poți folosi de francezi.

Poate că e ceva în sugestia lui Macdonald. Poate aș putea obține un sprijin util din partea autorităților franceze. Dar, sincer vorbind, de azi-dimineață nu am prea dat atenție acestui gând.

Îmi este limpede că, din motive care îmi rămân nebuloase, Macdonald se eschivează și abia după ce va admite importanța covârșitoare a rezolvării solicitării mele va face tot ce este necesar. Din păcate, m-am descurcat atât de lamentabil la întâlnirea de azi-dimineață, că va trebui, probabil, să-l abordez încă o dată. Nu este o perspectivă pe care să o aștept cu nerăbdare, dar cel puțin data viitoare îl voi trata altfel și nu-i va veni ușor să mă expedieze cu mâinile goale.

Partea a șasea Hotelul Cathay, Shanghai, 20 octombrie 1937

Capitolul șaisprezece ȘTIAM CĂ ne aflam pe undeva prin Concesiunea Franceză, nu departe de port, și cu toate astea nu-mi dădeam prea bine seama unde anume. Șoferul conducea de o vreme pe străduțe destul de nepotrivite pentru o mașină, claxonând în mod repetat pentru a-i îndepărta pe pietoni, și am început să mă simt ridicol, ca un om care și-a adus calul în casă. În cele din urmă mașina s-a oprit și șoferul, deschizând ușa, mi-a arătat intrarea hanului „Fericirea dimineții”.

Am fost condus înăuntru de un chinez slab, cu un singur ochi. Azi îmi revine în minte impresia generală pe care mi-a făcut-o clădirea cu tavane joase, lemn jilav, de culoare închisă, și obișnuitul miros de canal. Dar locul părea destul de curat. La un moment dat am ocolit trei femei îngenuncheate, care frecau conștiincioase podelele. Undeva, în fundul clădirii, am ajuns la un coridor cu un șir lung de uși, care aminteau de un grajd sau chiar de o închisoare, dar, cum s-a dovedit, separeurile erau camerele în care stăteau vizitatorii hanului. Bărbatul cu un ochi a bătut la una dintre uși, apoi a deschis-o înainte să i se răspundă.

Am intrat într-un spațiu mic și îngust. Nu era nici o fereastră, dar pereții despărțitori nu ajungeau la tavan – ultimii centimetri fiind din plasă de sârmă —, permițând astfel luminii și aerului să circule. Cu toate acestea, cămăruța era înăbușitoare și întunecoasă și, chiar și atunci când afară soarele după-amiezii exploda strălucitor, înăuntru rețeaua de sârmă arunca forme ciudate pe podea. Silueta întinsă pe pat părea că doarme, dar, când m-am plasat în golul dintre pat și zid, a început să-și miște picioarele. Bărbatul cu un singur ochi a bâiguit ceva și a dispărut, iar ușa s-a închis în urma lui.

Fostul inspector Kung era mai mult piele și os. Pielea feței și a gâtului îi era zbârcită și pătată; gura îi atârna deschisă, moale; un picior ca un băț ieșea de sub pătura aspră, deși am văzut că de la brâu în sus era îmbrăcat într-un maiou surprinzător de alb. La început nu a dat nici un semn că ar vrea să se ridice și părea că îmi înregistrează doar vag prezența. Și totuși nu părea că se află sub influența opiului sau alcoolului. În cele din urmă, după ce i-am tot repetat cine sunt, a devenit mai coerent și a început să dea semne de politețe.

— Îmi pare rău, domnule – când și-a dat drumul, engleza lui era suficient de fluentă —, dar nu am ceai.

A început să bolborosească în mandarină, mișcându-și picioarele pe sub pătură. Apoi se pare că și-a reamintit ce se întâmplă și a zis:

— Vă rog să mă scuzați. Nu mă simt bine. Dar îmi voi reveni curând.

— Sper sincer, am răspuns eu. La urma urmelor, ați fost cel mai bun dintre detectivii poliției municipale din Shanghai.

— Adevărat? Cât de amabil sunteți, domnule! Da, probabil că am fost un ofițer bun cândva.

Cu o sforțare neașteptată, s-a ridicat și și-a pus picioarele goale pe podea. Poate că din jenă sau poate pentru că-i era frig, și-a ținut pătura în jurul mijlocului.

— Dar până la urmă acest oraș te înfrânge, a continuat el. Oricine își trădează prietenul. Ai încredere în cineva și el se dovedește a fi în solda unui gangster. Cum să-și facă un detectiv treaba într-un asemenea loc? S-ar putea să am o țigară pentru dumneavoastră. Vreți o țigară?

— Nu, mulțumesc, domnule. Dați-mi voie să vă spun că, pe când eram copil, v-am urmărit acțiunile cu mare admirație.

— Pe când erați copil?

— Da, domnule. Eu și vecinul meu – am râs scurt – ne jucam de-a dumneavoastră. Erați... ei bine, erați eroul nostru.

— Chiar așa?

Bătrânul a dat din cap și a zâmbit.

— Da, e chiar așa. Ei, atunci îmi pare și mai rău că nu vă pot oferi nimic. Nici un ceai. Nici o țigară.

— De fapt, domnule, mi-ați putea oferi ceva mult mai important. Am venit azi la dumneavoastră pentru că sunt convins că mi-ați putea furniza un indiciu esențial. În primăvara lui 1915 ați investigat un caz, un schimb de împușcături dintr-un restaurant denumit Wu Chenglou, în Fuzhou Road. Acolo au murit trei oameni și alți câțiva au fost răniți. I-ați arestat pe cei doi vinovați. În arhiva poliției acest caz este clasat sub numele de „Împușcăturile de la Wu Chenglou”. Îmi dau seama că s-a întâmplat acum mulți ani, dar, inspectore Kung, mă întreb dacă vă amintiți cazul.

În spatele meu, din direcția celei de-a doua sau a treia camere, s-a auzit un acces puternic de tuse. Inspectorul Kung a căzut pe gânduri, apoi a zis:

— Îmi amintesc foarte bine cazul Wu Chenglou. A fost unul dintre momentele mele de mare satisfacție. Mă mai gândesc uneori la cazul acela chiar și zilele astea, când stau întins în pat.

— Atunci probabil vă amintiți că ați interogat un suspect despre care ați stabilit ulterior că nu avea nici o legătură cu împușcăturile. În dosare, persoana apare cu numele de Qiang Wei. L-ați interogat în legătură cu incidentul de la Wu Chenglou, dar el a făcut niște mărturisiri fără nici o legătură cu cazul.

Deși trupul bătrânului detectiv era ca un sac de oase lipsite de vlagă, ochii i-au prins viață.

— Corect, a zis el. N-avea nici o legătură cu împușcăturile. Dar era înspăimântat și a început să vorbească. A mărturisit tot. A mărturisit că făcuse parte dintr-o bandă de răpitori, asta cu câțiva ani înainte.

— Excelent, domnule! Întocmai cum e consemnat în dosare. Și acum, inspectore Kung, vreau să aflu ceva important. Omul acesta v-a dat niște adrese. Adresele caselor în care banda obișnuia să-și țină ostatecii.

Inspectorul Kung urmărise muștele care bâzâiau în jurul plasei de sârmă de sub tavan, dar în acel moment și-a întors privirea spre locul în care mă aflam.

— Așa este, a spus el liniștit. Dar, domnule Banks, noi am puricat bine casele acelea. Răpirile la care se referise el avuseseră loc cu mulți ani în urmă. Nu am găsit nimic care să dea de bănuit în acele case.

— Știu, inspectore Kung, că v-ați făcut datoria cu extremă minuțiozitate. Dar bineînțeles că investigați împușcăturile. Era firesc să nu vă risipiți energia cu o problemă colaterală. Ce vreau eu să spun este că, dacă unii potentăți ar fi luat măsuri să vă împiedice cercetările la vreuna dintre acele case, probabil că nu ați fi insistat.

Bătrânul detectiv a căzut din nou pe gânduri. În cele din urmă a spus:

— Era o casă. Acum îmi amintesc. Oamenii mei mi-au raportat. Despre celelalte case – șapte dintre ele – am primit rapoarte. Îmi amintesc că la vremea aceea m-am necăjit. De la ultima casă, nici un raport. Oamenii mei au fost împiedicați cumva s-o facă. Da, îmi amintesc că m-am tot întrebat. Nas de detectiv. Îți dai seama ce vreau să spun, domnule.

— Și casa aceea necercetată... N-ați primit niciodată un raport despre ea.

— Corect, domnule. Dar, cum spuneți, nu era o prioritate maximă. Înțelegeți, cred, că Wu Chenglou era o afacere mai complexă. A produs multă violență. Vânarea criminalilor a durat săptămâni la rând.

— Și mi se pare că acolo au fost înfrânți doi dintre colegii dumneavoastră cu experiență. Inspectorul Kung a zâmbit.

— După cum am spus, a fost unul dintre momentele cele mai pline de satisfacție din cariera mea. Am dat de capăt cazului acolo unde alții au eșuat. În oraș nu se vorbea decât de asta. După câteva zile am pus mâna pe criminali.

— Am citit dosarele. Am fost cuprins de admirație.

În clipa aceea bătrânul m-a privit preocupat. În cele din urmă a zis încet de tot:

— Casa aceea. Casa în care oamenii mei nu au ajuns. Casa aceea. Ziceți că...?

— Da. Convingerea mea este că acolo sunt reținuți părinții mei.

— Așa.

A tăcut o vreme, digerând această idee colosală.

— Nu-i vorba de neglijență din partea dumneavoastră, am intervenit eu. Dați-mi voie să vă repet: am citit rapoartele cu mare admirație. Oamenii dumneavoastră nu au ajuns la casa aceea pentru că au fost obstrucționați de inși din eşaloanele superioare ale poliției. Oameni despre care știm acum cine sunt erau în solda organizațiilor criminale.

Tusea s-a auzit din nou. Inspectorul Kung a tăcut ceva mai mult, apoi s-a uitat din nou la mine și mi-a spus, rar de tot:

— Ați venit la mine să mă întrebați. Ați venit să-mi cereți să vă ajut să găsiți casa asta.

— Din păcate, arhivele sunt într-un haos total. Felul în care merg lucrurile în acest oraș e revoltător. Unele hârtii au fost puse în alte dosare, altele s-au pierdut pur și simplu. Până la urmă, mi-am zis că ar fi mai bine dacă aș veni la dumneavoastră. Să vă întreb dacă vă amintiți, chiar dacă e puțin probabil. Ceva – orice – despre casă.

— Casa aceea. Să încerc să-mi amintesc.

Bătrânul și-a închis ochii, concentrându-se, dar după un răstimp a dat din cap.

— Împuşcăturile de la Wu Chenglou. Au trecut peste douăzeci de ani. Îmi pare rău. Nu reușesc să-mi amintesc nimic legat de casă.

— Vă rog, faceți un efort să vă amintiți ceva, domnule. Vă amintiți măcar în ce cartier era? Dacă, de exemplu, se afla în Colonia Internațională?

S-a mai gândit o vreme, apoi a dat din nou din cap.

— A trecut mult timp. Iar mintea mea nu mai funcționează normal. Uneori nu-mi mai amintesc nimic, nici măcar lucrurile întâmplare cu o zi înainte. Dar voi încerca să-mi amintesc. Poate mâine ori poate poimâine mă voi trezi și-mi voi aminti ceva. Regret, domnule Banks, dar acum nu, nu-mi amintesc nimic.

Se înserase deja când m-am întors în Colonia Internațională. Cred că-am stat în jur de o oră în camera mea, revizuiindu-mi încă o dată notele și încercând să las deoparte dezamăgirea produsă de întâlnirea cu bătrânul inspector. Am coborât să iau cina abia după ora opt și am ocupat masa mea obișnuită din colțul superbeii săli de restaurant. Țin minte că nu prea aveam poftă de mâncare în seara aceea și eram gata să renunț la felul principal și să mă întorc la lucru, când un chelner mi-a adus biletul de la Sarah.

Îl am în fața mea în acest moment. Nu sunt decât niște cuvinte mângălite, scrise pe o hârtie neliniată, cu marginea de sus ruptă. Mă îndoiesc de faptul că a elaborat cu grijă cele scrise: pur și simplu mă roagă să ne întâlnim imediat pe palierul dintre etajele trei și patru ale hotelului. Privindu-l acum încă o dată, mi se pare evident legat de micul incident petrecut săptămâna trecută în casa domnului Tony Keswick. Probabil că Sarah nu ar fi scris biletul dacă nu s-ar fi întâmplat

ce s-a întâmplat între noi atunci. Ciudat, dar când chelnerul mi-a adus biletul, nu am făcut o astfel de legătură, ci am stat așa câteva clipe, destul de dezorientat, întrebându-mă de ce mă solicită printr-o astfel de metodă.

Ar trebui să menționez aici că până acum m-am întâlnit cu ea de trei ori din întâmplare, punând la socoteală și noaptea aceea de la Lucky Chance House. De două ori ne-am văzut pe fugă, în prezența altora, și între noi nu s-a petrecut nimic deosebit. A treia oară – la cina din casa domnului Keswick, președintele firmei Jardine Matheson – ne aflam iarăși într-un loc public și abia dacă am schimbat o vorbă. Totuși, privind în urmă, această întâlnire ar putea fi considerată foarte ușor drept un fel de răscruce.

În seara aceea am apărut un pic mai târziu și, atunci când am fost condus în sera imensă a domnului Keswick, cei peste șaiszeci de musafiri își ocupaseră deja locurile la mesele așezate printre șirurile de viță de vie întinse pe spaliere. Am reperat-o pe Sarah în capătul celălalt al încăperii – sir Cecil nu era prezent —, dar am văzut cum și ea își căuta locul, așa că n-am făcut nici o încercare s-o abordez.

Se pare că este un obicei tipic pentru Shanghai ca la aceste ocazii, imediat după ce se servește desertul, ba chiar înainte de a-l termina, oaspeții să-și părăsească locurile fixe de la masă, să se plimbe și să intre în vorbă unii cu alții. Bineînțeles, eu mă gândeam că, imediat ce se ajunge la acest moment, m-aș putea duce să schimb câteva cuvinte cu Sarah. Totuși, când în cele din urmă a apărut și desertul, n-am putut să scap cu nici un chip de doamna care stătea alături de mine și care ținea morțiș să-mi explice amănunțit situația politică din Indochina. Abia ce reușisem să mă sustrag companiei ei, când gazda noastră s-a ridicat să ne anunțe că venise vremea „reprezentațiilor”. A prezentat-o apoi pe prima actriță, o doamnă suplă ca o liană, care, ridicându-se de la una din mesele din spatele meu, s-a dus în față și a început să recite un poem amuzant, compus – evident – de ea însăși.

A fost urmată de un bărbat care a cântat fără acompaniament câteva cuplete de Gilbert și Sullivan și am presupus că o mare parte a celor din jurul meu veniseră pregătiți să se producă. Musafirii s-au ridicat unul după altul, uneori în grupuri de câte doi, alteori de trei; am ascultat madrigaluri și momente vesele. Tonul lor era invariabil frivol, uneori chiar indecent.

Apoi un bărbat masiv, cu fața roșie – director la o bancă din Hong Kong și Shanghai, după cum am aflat după aceea —, îmbrăcat într-un fel de tunică pusă peste costum, și-a făcut loc în față și a început să citească de pe un sul de hârtie un monolog în care erau satirizate diverse aspecte ale vieții din Shanghai. Aproape toate referințele – la persoane, la aranjamentele de culise din anumite cluburi, la ultimele incidente produse la crosul cu hârtii⁷ – îmi scăpau total, dar încăperea s-a umplut curând de râsete vesele. În acel moment m-am uitat în jur după Sarah și am văzut-o stând într-un colț, într-un grup de doamne, râzând din toată inima o dată cu ele. Doamna de lângă ea, care se vedea limpede că băuse, râdea în hohote, la limita decenței.

Numărul bărbatului cu fața roșie continua de aproape cinci minute – timp în care ilaritatea era în creștere – când a lansat o șarjă de trei versuri de mare efect, care a smuls efectiv urlete de râs. Chiar în acel moment mi-am aruncat privirea încă o dată spre Sarah. La început scena părea la fel ca înainte: Sarah se afla în cercul ei de doamne și râdea fără să se poată opri. Am continuat să o urmăresc câteva minute, surprins că, la nici măcar un an de când se afla în Shanghai, era familiarizată în asemenea măsură cu societatea de aici, că aceste glume cu subtext o puteau aduce într-o asemenea stare. Dar abia în acel moment, în timp ce o priveam și meditam la acest aspect, mi-am dat seama că nu râdea, că nu-și ștergea lacrimi de râs, cum am presupus eu, ci plângea. Am continuat să mă uit fix la ea încă o clipă, nevenindu-mi să-mi cred ochilor. Apoi, în timp ce cascadele de râs continuau, m-am ridicat în liniște și am luat-o prin mulțime. După câteva

manevre, m-am trezit în spatele ei și mi-am dat seama că nu mă înșelasem. În toiul veseliei, Sarah plângea necontrolat.

M-am apropiat de ea pe la spate, așa că, atunci când i-am oferit batista, ea a tresărit. Apoi și-a ridicat ochii și m-a fixat cu privirea cam patru sau cinci secunde, cu o căutătură în care citeam un amestec de recunoștință și ceva care semăna a interogație. M-am aplecat să-i descifrez mai bine privirea, dar ea îmi luase deja batista și se întorsese din nou spre omul cu fața roșie. În momentul în care sala a fost zguduită de un alt hohot de râs, Sarah, făcând un efort impresionant de voință, a râs, chiar dacă în același timp și-a apăsat batista pe ochi.

Conștient de faptul că s-ar putea să atrag asupra ei atenția vreunor indiscreți, mi-am croit drum înapoi, la locul meu, și nu m-am mai apropiat de ea în seara aceea decât în momentul în care ne-am spus noapte bună în holul de intrare, în rând cu ceilalți musafiri care-și luau rămas-bun.

Bănuiesc totuși că în următoarele zile am nutrit vaga speranță de a afla ceva de la ea despre cele întâmplate acolo. Dar faptul că, în momentul în care mi-a fost adus biletul în sufrageria hotelului Cathay, nu am făcut nici o legătură cu incidentul anterior și am urcat scara monumentală întrebându-mă de ce dorește să mă vadă dovedește cât de preocupat fusem de investigațiile mele.

Ceea ce Sarah numea „palierul dintre etaje” este de fapt un spațiu destul de larg, cu fotolii, măsuțe și palmieri în ghivece. Cred că este un loc plăcut pentru a citi un ziar și a bea o cafea, în special dimineața, când ferestrele mari sunt deschise și ventilatoarele din tavan se învârtesc. Noaptea are totuși un aer oarecum dezolant. Probabil că din pricina crizei, e luminat doar dinspre scara principală și de câteva raze răzlețe ce se strecoară dinspre chei. În seara aceea acolo nu era nimeni în afară de Sarah, a cărei siluetă am văzut-o profilată pe geamurile imense. Se uita la cerul nopții. În timp ce mă îndreptam spre ea, m-am lovit de un scaun, iar sunetul a făcut-o să se întoarcă.

— Credeam că așa putea să văd luna, a zis ea. Dar nu se vede. În seara asta nici măcar nu s-a tras vreun obuz.

— Da, în ultimele nopți a fost liniște.

— Cecil spune că soldații din ambele tabere sunt de-acum extenuați.

— Așa cred.

— Christopher, vino aici! Hai, n-o să-ți fac nimic! Dar trebuie să discutăm mai pe-ndelete. M-am apropiat până am ajuns lângă ea. În acel moment puteam vedea cheiul de dedesubt și rândul de felinare care străjuia promenada.

— Am aranjat tot, a spus ea liniștită. N-a fost ușor, dar totul e gata.

— Ce anume ai făcut?

— Absolut tot. Acte, vapoare, totul. Nu mai pot sta aici. Am făcut tot ce mi-a stat în puteri, dar acum mă simt foarte obosită. Plec.

— Așa deci. Și Cecil? El știe ce intenții ai?

— Nu o să fie chiar o surpriză pentru el. Dar presupun că va fi șocat. Tu ești șocat, Christopher?

— Nu, nu tocmai. Din câte am observat, mi-am dat seama că s-ar putea să se întâmple așa ceva. Dar înainte de a face un gest atât de drastic, ești sigură că nu mai sunt...?

— Oh, m-am gândit la toate posibilitățile! N-are rost. Chiar dacă Cecil ar fi de acord să vină cu mine în Anglia. În afară de asta, a pierdut atâția bani aici. E hotărât să nu plece până nu recuperează totul.

— Îmi dau seama că această călătorie nu ți-a împlinit așteptările. Îmi pare rău.

— Nu este vorba doar despre călătoria aici.

A râs, apoi a tăcut.

— Am încercat să-l iubesc pe Cecil, a reluat ea. Am încercat din răspuțeri. Nu e un om rău. Tu crezi, probabil, că este, după cum l-ai văzut aici. Dar nu a fost întotdeauna așa. Și-mi dau seama că o bună parte din vină e a mea. În această etapă a vieții avea nevoie de odihnă, dar am apărut eu și a crezut că mai are ceva de făcut. A fost greșeala mea. Când am venit aici, la început s-a străduit, s-a străduit din răspuțeri. Dar situația l-a depășit și cred că asta a fost. Asta l-a dărâmat. Poate că, după ce voi pleca, o să izbutească să-și revină.

— Și unde o să te duci? Te întorci în Anglia?

— În acest moment n-am bani suficienți să mă întorc. Mă duc la Macao. După aceea va trebui să văd ce o să fac. Se poate întâmpla orice. De fapt, de asta doream să discut cu tine. Trebuie să-ți mărturisesc, Christopher, că sunt destul de speriată. Nu vreau s-o iau într-acolo de una singură. Mă întrebam dacă n-ai vrea să vii cu mine.

— Adică să merg cu tine la Macao? Să plec mâine cu tine?

— Da. Să vii cu mine mâine la Macao. După aceea putem hotărî încotro să mergem. Dacă ai vrea, ne-am putea vântura o vreme prin Marea Chinei de Sud. Sau am putea merge în America de Sud, am putea să fugim ca niște hoți în noapte. Nu crezi c-ar fi amuzant?

Presupun că am fost surprins când am auzit-o rostind aceste cuvinte. Dar ce-mi amintesc acum, ceva ce lasă orice altceva în umbră, este doar sentimentul tangibil de ușurare. Preț de două secunde, am trăit acea amețelă pe care o simți, probabil, când ieși brusc la lumină și aer proaspăt după ce ai fost reținut vreme îndelungată într-o cameră întunecată. Era ca și cum această invitație a ei – care, din câte mi-am dat seama, fusese făcută dintr-o pornire de moment – era dublată de o imensă autoritate, de ceva care îmi aducea o eliberare la care nu sperasem.

Totuși abia dacă am simțit adierea acestui sentiment, când o altă parte din mine a intrat repede în alertă, gândindu-se că acesta e un fel de test la care mă supune. Doar îmi amintesc că, atunci când i-am răspuns în cele din urmă, m-am exprimat astfel:

— Problema este că am de lucru aici. Mai întâi trebuie să termin. La urma urmelor, lumea întreagă e în pragul catastrofei. Ce-ar spune oamenii despre mine dacă i-aș abandona pe toți acum? Dacă s-ar ajunge aici, ce-ai crede tu despre mine?

— Vai, Christopher, ne chinuim unul pe altul! Nu trebuie să mai gândim așa. Altfel nu o să mai rămânem cu nimic, poate doar cu puțin mai mult decât am avut în toți acești ani. Poate cu mai multă singurătate, mai multe zile în care să nu se întâmple nimic în viața noastră, în afară de ceva, acolo, care să ne spună că n-am făcut încă suficient. Trebuie să lăsăm toate astea deoparte. Abandonează-ți munca, Christopher! Deja ți-ai petrecut suficient timp din viață făcând asta. Hai să plecăm mâine, să nu mai pierdem nici o singură zi, să plecăm înainte de a fi prea târziu pentru amândoi!

— Prea târziu pentru ce anume?

— Prea târziu pentru... ah, nu știu! Știu doar că mi-am irosit toți acești ani căutând ceva, alergând după un fel de trofeu pe care l-aș putea obține doar dacă aș face într-adevăr ceva să-l merit. Dar nu mai vreau. Acum vreau altceva, ceva cald și protector, ceva la care să pot apela, indiferent de ce fac, indiferent de ce o să devin. Ceva care să fie acolo, întotdeauna, cum știu că e mâine cerul. Asta-i ce-mi doresc acum și cred că și tu ar trebui să-ți dorești așa ceva. Dar curând va fi prea târziu. O să fim prea rigizi pentru a ne mai schimba. Dacă pierdem prilejul acum, s-ar putea să nu se mai ivească niciodată altul. Christopher, ce-i tot faci sărmanei plante?

Mi-am dat seama că, fără să vreau, rupsesem frunze dintr-un palmier din apropierea noastră și le lăsasem să cadă grămadă pe covor.

— Scuze, am râs, sunt cam distructiv.

Apoi am continuat:

— Chiar dacă ai dreptate, chiar dacă tot ce-ai zis ar fi adevărat, pentru mine nu-i deloc ușor. Pentru că, vezi tu, mai este și Jennifer.

Rostind aceste cuvinte, mi-a răsărit în minte imaginea lui Jennifer, așa cum era când am vorbit cu ea ultima oară, momentul în care ne-am luat rămas-bun în salonașul plăcut din clădirea din spatele școlii, cu soarele blând al unei după-amiezi de primăvară englezești aruncându-și razele de-a lungul pereților lambrisați cu lemn de stejar. Mi-am amintit brusc fața ei din clipa în care înregistra ce-i spuneam, gestul de aprobare calculată pe care l-a făcut în timp ce medita și cuvintele acelea neașteptate pe care le-a rostit.

— Vezi, mai este și Jennifer, am repetat eu, conștient că mă păștea pericolul de a luneca într-un vis cu ochii deschiși. Chiar și acum, ea mă așteaptă.

— Dar m-am gândit la asta. M-am gândit la toate cu mare atenție. Știu că noi două putem fi prietene. Chiar mai mult decât prietene. Noi trei am putea forma... ei bine, o mică familie, ca orice altă familie. M-am gândit la asta, Christopher, și ar putea fi minunat pentru toți. Am putea trimite după ea imediat după ce ne vom decide asupra unui plan anume. Am putea chiar să ne întoarcem în Europa – în Italia, de exemplu – și ea ar putea veni acolo. I-aș putea fi ca o mamă, Christopher, sunt sigură că aș putea.

Am mai meditat o clipă în liniște, apoi i-am spus:

— Prea bine.

— Ce vrei să spui, Christopher, cu „prea bine”?

— Vreau să spun că da, o să vin cu tine, o să facem cum spui tu. Da, s-ar putea să ai dreptate. Jennifer, noi doi, eh, ar putea să iasă bine.

De îndată ce-am spus asta, am simțit cum mi se ridică o imensă povară de pe umeri, încât e posibil să fi oftat adânc. În acest interval, Sarah se apropiase cu un pas de mine și m-a privit o secundă îndelung în față. Mi-a trecut prin minte că mă va săruta, dar se pare că s-a abținut în ultimul moment. În schimb, a spus:

— Ascultă-mă atunci. Ascultă-mă cu atenție, fiindcă trebuie să procedăm cum se cuvine. Să nu-ți iei mai mult de un geamantan. Și nu trimite nici un cuțar. La Macao ne așteaptă o mică sumă de bani, așa că putem cumpăra tot ce avem nevoie de acolo. O să trimit pe cineva să te ia – un șofer – mâine după-amiază, la trei și jumătate. O să am grijă să fie o persoană de încredere, dar vezi, nu-i spune nimic în plus. O să te aducă în locul în care o să te aștept. Christopher, arăți de parcă te-ar fi lovit cineva cu o greutate în cap. Nu o să mă dezamăgești, nu-i așa?

— Nu, nu! O să fii gata. Mâine la trei și jumătate. Nu-ți face griji, o să... o să te urmez oriunde, oriunde vrei tu să mergi în lumea asta.

Poate că n-a fost decât un impuls, poate că a fost amintirea aceluia moment când ne-am despărțit după ce l-am adus pe sir Cecil înapoi de la tripou, dar, în orice caz, eu i-am luat mâna între palmele mele și i-am sărutat-o. După aceea cred că m-am uitat în sus, reținându-i încă mâna, nesigur de ce voi face în clipa următoare. Poate că am scos chiar un chicotit timid. În cele din urmă ea și-a eliberat mâna cu blândețe și mi-a atins obrazul.

— Îți mulțumesc, Christopher, a spus ea liniștit. Îți mulțumesc pentru că ești de acord. Dintr-o dată lucrurile par cu totul altfel. Dar ar fi mai bine să pleci, înainte să ne vadă cineva aici. Du-te, hai, pleacă!

Capitolul șaptesprezece ÎN SEARA aceea m-am dus la culcare întrucâtva preocupat, dar în dimineața următoare în mine se instalase o oarecare liniște senină, ca și cum mi s-ar fi luat o mare greutate de pe inimă. În timp ce mă îmbrăcam, m-am gândit la noua mea situație și mi-am dat seama că sunt destul de agitat.

Acum văd o bună parte a acelei dimineți ca prin ceață. Îmi amintesc că m-a cotropit ideea că trebuie neapărat să termin totul în timpul pe care îl mai aveam la dispoziție, să-mi închei cât

mai multe dintre sarcinile pe care le planificasem pentru următoarele zile. Să fac altfel, îmi ziceam eu, ar fi o lipsă de conștiințiozitate. Absența oricărei logici din atitudinea mea nu mă tulbura deloc, așa că după micul dejun m-am apucat precipitat de treabă, coborând și urcând scările în goană și zorindu-mi șoferii prin străzile aglomerate ale orașului. Deși azi acest lucru mă interesează prea puțin, trebuie să spun că am fost deosebit de mândru că pot lua prânzul puțin după ora două, după ce îndeplinisem într-o oarecare măsură ceea ce îmi propusesem.

Totuși, când mă gândesc la acea zi, sunt copleșit de sentimentul că eram ciudat de detașat de activitățile mele. În timp ce mergeam grăbit prin Colonia Internațională, discutând cu o serie de cetățeni de vază ai orașului, în realitate o parte din mine râdea de abnegația cu care încercam să-mi răspundă la întrebări, de felul de-a dreptul jalnic în care se străduiau să-mi fie de ajutor. Adevărul este că, pe măsură ce șederea mea în Shanghai se prelungea, ajungeam să-i disprețuiesc tot mai tare pe așa-zii lideri ai comunității. Aproape că nu era zi în care investigațiile mele să nu scoată la lumină noi dovezi de neglijență, de corupție sau de lucruri și mai grave care se perpetuaseră de-a lungul anilor. Și totuși, pe parcursul acelor zile care s-au scurs de la sosirea mea, nu am întâlnit nici măcar un ins căruia să-i fie rușine sau care să recunoască sincer faptul că, dacă nu ar fi existat amănările nesfârșite, orbirea voită și deseori chiar necinstea sfruntată a celor responsabili, nu s-ar fi ajuns la actuala stare de criză acută. În dimineața aceea, mă aflam la un moment dat la Shanghai Club, la o întâlnire cu trei membri eminenți din „elită”. Pus față în față cu pompozitatea lor găunoasă, cu negarea continuă a propriei lor culpabilități în toată afacerea asta păcătoasă, m-am bucurat de perspectiva de a scăpa de astfel de oameni o dată pentru totdeauna. Eram deplin convins că luasem decizia justă și că ideea împărtășită practic de toți cei de aici – că, într-un fel, mie îmi revenea întreaga răspundere în rezolvarea crizei – nu era numai nefondată, dar și demnă de cel mai profund dispreț. Mi-am imaginat uimirea ce se va așterne pe aceste fețe la vestea plecării mele, panica și furia care îi va urma imediat după aceea, și trebuie să recunosc că aceste gânduri mi-au produs o mare satisfacție.

Apoi, în timp ce-mi luam prânzul, m-am trezit că mă gândesc la ultima mea întâlnire cu Jennifer, la ea la școală, în acea după-amiază însorită: noi doi în camera monitorilor, stând stingheri în fotolii și urmărind razele soarelui care jucau pe lambriurile din stejar ori iarba care se întindea până la lacul ce se vedea prin ferestrele din spatele lui Jennifer. Ascultase în tăcere încercarea mea de a-i explica – atât cât am putut – necesitatea acestui drum și importanța incomensurabilă a sarcinii care mă aștepta în Shanghai. Mă oprisem de câteva ori, așteptând să-mi pună întrebări sau cel puțin să facă un comentariu. Dar ea dăduse din cap cu seriozitate de fiecare dată, ascultându-mă în continuare. În final, când mi-am dat seama că începusem să mă repet, m-am oprit și i-am spus:

— Așadar, Jenny, ce părere ai tu?

Nu știu la ce mă așteptasem de fapt, dar, după ce s-a uitat lung la mine o clipă, cu o privire deloc mânioasă, mi-a răspuns:

— Unchiule Christopher, îmi dau seama că nu excelez în ceva anume. Dar asta pentru că sunt încă mică. Când o să fiu mare – și ziua asta s-ar putea să nu fie atât de departe —, o să te pot ajuta. Îți promit că o voi face. Așa că, atunci când te vei afla acolo, vrei, te rog, să îți minte? Să îți minte că sunt aici, în Anglia, și că o să te ajut când te vei întoarce?

Nu era tocmai ce mă așteptasem eu să aud și, deși m-am gândit deseori la aceste cuvinte de când am ajuns aici, nu sunt încă sigur ce voia să-mi transmită în acea zi. Oare dorea să-mi spună că, în ciuda a tot ce-i povestisem, aveam șanse reduse de a reuși în misiunea mea din Shanghai? Că va trebui să mă întorc în Anglia și să-mi continuu munca încă mulți ani acolo? Poate că aceste cuvinte veneau din partea unui copil derutat, care se străduia din greu să nu-și arate supărarea, și nu avea rost să le supun unui examen minuțios. Cu toate acestea, în acea după-

amiază m-am trezit că meditez iarăși la ultima noastră întâlnire în timp ce-mi luam masa în sera hotelului.

Tocmai îmi terminam cafeaua, când portarul a venit să-mi spună că eram chemat de urgență la telefon. Am fost îndrumat spre o cabină aflată pe palier și, după o scurtă discuție încurcată cu operatorul, am auzit o voce care îmi era vag familiară.

— Domnule Banks? Domnule Banks? Domnule Banks, mi-am amintit până la urmă!

Am tăcut, temându-mă că, dacă voi spune ceva, voi periclita planurile pe care mi le făcusem. Dar vocea a continuat:

— Domnule Banks? Mă auziți? Mi-am amintit ceva important. Despre casa pe care nu am putut s-o cercetăm.

Mi-am dat seama că era inspectorul Kung. Vocea lui, deși stinsă, suna surprinzător de întinerită.

— Inspectore, scuzați-mă. M-ați luat prin surprindere. Spuneți-mi, vă rog, ce v-ați amintit.

— Domnule Banks! Știți, uneori, când mă las în voia unei pipe cu opiu, îmi mai amintesc câte ceva. Prin fața ochilor mi se perindă multe lucruri. Așa că mi-am zis să mă întorc la pipă pentru ultima oară. Și mi-am amintit ceva din ce ne-a spus suspectul. Casa pe care nu am putut s-o cercetăm. Se afla chiar vizavi de casa unui om pe care-l chema Ye Zhen.

— Ye Zhen? Cine-i această persoană?

— Nu știu. Mulți dintre oamenii foarte săraci nu dau numele străzii. Se exprimă în repere. Casa pe care n-am putut s-o cercetăm e chiar vizavi de casa lui Ye Zhen.

— Ye Zhen. Sunteți sigur că așa îl chema?

— Da, sunt sigur. Mi-am amintit foarte clar.

— Este un nume obișnuit? Câți oameni din Shanghai ar putea avea acest nume?

— Din fericire, mai este un detaliu pe care ni l-a dat suspectul. Acest Ye Zhen este orb. Casa pe care o căutați este drept în fața celei a lui Ye Zhen, orbul. Desigur, s-ar putea ca el să se fi mutat sau să fi murit. Dar dacă ați putea descoperi unde a locuit omul ăsta la vremea investigației noastre...

— Desigur, inspectore. Ei bine, asta îmi e de un imens folos.

— Mă bucur. M-am gândit eu că așa o să fie.

— Inspectore, n-am cuvinte să vă mulțumesc. Mi-am dat seama ce oră este și, după ce am pus telefonul în furcă, nu m-am întors la masă, ci m-am dus direct în cameră, să-mi fac bagajul.

Îmi amintesc cum, în timp ce meditam la ce lucruri să iau cu mine, m-a cuprins un ciudat sentiment de irealitate. La un moment dat m-am așezat pe pat și m-am uitat fix la peticul de cer care se vedea de la fereastra mea. M-a frapat faptul că, dacă aș fi primit această informație cu o zi înainte, ea ar fi constituit un moment de răscruce al vieții mele. Dar iată-mă răsucind-o în minte, fără să-i dau prea multă atenție și simțind-o ca pe ceva aparținând unei perioade trecute, ceva despre care nu eram nevoit să-mi amintesc dacă nu doream neapărat.

Probabil că terminasem de împachetat și-mi mai rămăsese timp la dispoziție, pentru că la ora trei și jumătate fix, atunci când s-a auzit bătaia în ușă, stăteam pe scaun și așteptam de ceva vreme. I-am deschis ușa unui chinez tânăr – nu știu dacă avea douăzeci de ani —, îmbrăcat într-un halat și cu pălăria în mână.

— Sunt șoferul dumneavoastră, domnule, m-a anunțat el cu o voce moale. Dacă aveți geamantan, o să-l duc eu.

În timp ce tânărul conducea mașina, depărtându-se de hotelul Cathay, eu mă uitam la mulțimea care se înghesuia pe Nanjing Road sub soarele după-amiezii și aveam senzația că îi privesc de la o distanță enormă. M-am așezat apoi confortabil la locul meu, mulțumit de faptul că am lăsat totul pe seama șoferului, care – în ciuda tinereții lui – părea sigur pe sine și competent.

Eram tentat să-l întreb ce legătură era între el și Sarah, dar mi-am amintit de avertismentul ei de a nu vorbi mai mult decât e necesar. Așa că am tăcut și m-am trezit curând că mă gândesc la Macao și la câteva fotografii pe care le văzusem cu mulți ani în urmă la British Museum.

Apoi, la zece minute după ce porniserăm, m-am aplecat brusc spre tânăr și i-am spus:

— Ei, scuză-mă! Uite, te întreb așa, la întâmplare: cunoști o persoană cu numele de Ye Zhen?

Tânărul nu și-a desprins ochii de la mașinile din fața lui și eram gata să repet întrebarea, când mi-a spus:

— Ye Zhen. Actorul orb?

— Da. Ei bine, știu că-i orb, dar nu știam că-i actor.

— Nu actor celebru. Ye Zhen. Fost cândva actor, acum mulți ani, pe când eram copil.

— Vrei să zici că-l cunoști?

— Nu-l cunosc. Dar știu cine este. Interesează Ye Zhen, domnule?

— Nu, nu! Nu în mod special. Mi l-a pomenit cineva. Chiar n-are importanță.

Tot restul călătoriei nu i-am mai adresat nici un cuvânt tânărului. Am mers cu mașina printr-o serie de străduțe complicate și aproape că-mi pierdusem simțul de orientare, când el a oprit pe o stradă lăaturalnică și liniștită.

Tânărul mi-a deschis portiera și mi-a dat valiza.

— Magazinul acela, a zis el, arătând cu degetul. Cu gramofon.

Peste drum era un magazin mic, cu o vitrină murdară, în care era într-adevăr expus un gramofon. Am mai văzut și o firmă în engleză, pe care era scris „Discuri de gramofon. Partituri de pian. Manuscrise”. Privind în susul și în josul străzii, am observat că nu mai era nimeni în afară de mine, tânărul șofer și de doi inși cu ricșa, care stăteau ghemuiți lângă vehiculele lor și se luau în zeflema. Am luat valiza, pregătindu-mă să trec strada, când ceva m-a făcut să-i spun:

— Oare poți să mă aștepți puțin?

Tânărul părea încurcat.

— Lady Medhurst zice numai vă aduc aici.

— Da, da. Dar eu te întreb acum. Aș vrea să mă aștepți încă puțin, în eventualitatea că voi mai avea nevoie de serviciile dumitale. Desigur, s-ar putea să nu am nevoie. Dar, vezi, pentru orice eventualitate. Poftim – m-am căutat în haină și am scos niște bancnote —, poftim, te voi răsplăti pe măsură.

Fața tânărului s-a înroșit de mânie și s-a dat la o parte la vederea banilor, de parcă îi ofeream ceva cu totul respingător. S-a suit în mașină ursuz și a trântit portiera.

Mi-am dat seama că-mi făcusem un calcul greșit, dar în acel moment nu-mi stătea mintea la asta. În plus, în ciuda mâniei sale, tânărul nu pornise motorul. Mi-am vârât banii la loc în haină, mi-am luat valiza și am traversat strada.

Magazinul era ticsit cu tot felul de lucruri. Soarele după-amiezii pătrundea voios înăuntru, dar nu lumina decât niște petice pline de praf. Într-o parte se vedeau o pianină cu clape decolorate și o serie de discuri de gramofon fără plicuri, lăsate pe etajera cu obiecte muzicale. Discurile nu erau numai prăfuite, dar și pline de pânze de păianjen. În altă parte erau bucățele desperecheate de catifea groasă – păreau a fi tăieturi din cortine de teatru —, prinse în cuie pe pereți, laolaltă cu fotografii de cântăreți de operă și dansatori. Presupun că mă așteptasem ca Sarah să fie acolo, dar singura persoană prezentă era un european deșirat, cu o barbă neagră și ascuțită, care stătea în spatele tejghelei.

— Bună ziua, a spus el cu un accent nemțesc, ridicându-și privirea dintr-un registru deschis în fața lui.

Apoi, măsurându-mă cu privirea, m-a întrebat:

— Sunteți englez?

— Da. Bună ziua.

— Avem câteva discuri din Anglia. De exemplu, avem o înregistrare cu Mimi Johnson cântând „I Only Have Eyes for You”. V-ar interesa?

Ceva din felul prudent în care vorbea îmi sugera că acesta era începutul unui cod convenit. Deși mi-am scormonit memoria în căutarea vreunei parole sau expresii pe care Sarah mi-ar fi spus-o, nu mi-am amintit nimic. În final, am zis:

— Aici, la Shanghai, n-am gramofon. Dar Mimi Johnson îmi place foarte mult. De fapt, am fost la un recital de-al ei acum câțiva ani, la Londra.

— Chiar așa? Mimi Johnson, ei, da.

Am avut senzația clară că răspunsul meu era greșit și îl încurcase. Așa că am continuat:

— Uite, eu sunt Banks. Christopher Banks.

— Banks. Domnul Banks.

Omul mi-a rostit numele pe un ton neutru, apoi a zis:

— Dacă vă interesează cântecul lui Mimi Johnson, „I Only Have Eyes for You”, o să vă pun discul. Vă rog.

S-a lăsat sub teighea, iar eu am profitat de acest moment pentru a mă uita afară, în stradă. Cei doi oameni cu ricișă râdeau și vorbeau și m-am liniștit când am văzut că tânărul era încă în mașină. Apoi, în timp ce mă întrebam dacă nu cumva s-a produs o mare neînțelegere, sunetul cald și languros al unei orchestre de jazz a umplut încăperea. Mimi Johnson a început să cânte și mi-am amintit că melodia fusese foarte la modă în cluburile londoneze acum câțiva ani.

După o vreme, mi-am dat seama că deșiratul îmi arăta un loc în zidul din spate, acoperit cu draperii închise la culoare. Nu remarcasem înainte că acolo era o ușă, dar, când am împins-o, m-am trezit că pășesc într-o cameră.

Sarah stătea pe un cuțar de lemn, îmbrăcată într-o haină lejeră și cu o pălărie pe cap. Avea o țigară aprinsă în portțigaret, iar încăperea ca un dulap era deja plină de fum. În jurul nostru erau grămezi de discuri și partituri, depozitate într-un amestec de cutii de carton și lădițe cu ceai. Camera nu avea fereastră, dar am observat o ușă în spate, ușor întredeschisă în acel moment, care ducea spre curte.

— Ei bine, iată-mă, am spus eu. Am adus doar o valiză, cum ai insistat. Dar văd că tu ai trei.

— Geanta asta e doar pentru Ethelbert. Ursulețul meu. Drept să-ți spun, e cu mine dintotdeauna. O prostioară, nu-i așa?

— Prostioară? Nu, deloc.

— Când eu și Cecil am venit prima dată aici, am făcut greșeala să-l pun pe Ethelbert laolaltă cu multe alte lucruri. Apoi, când am deschis cuțărul, am văzut că i se desprinsese brațul. L-am găsit într-un colț, vârat într-un papuc. Așa că de data asta, renunțând la câteva șaluri, i-am rezervat o geantă întreagă. Este o prostioară.

— Nu, nu. Înțeleg perfect. Evident, Ethelbert.

Sarah și-a lăsat cu grijă deoparte portțigaretul și s-a ridicat în picioare. În momentul următor ne sărutam – presupun că la fel ca un cuplu de pe ecranele de cinema. Era exact cum îmi imaginasem întotdeauna că se va întâmpla, doar că îmbrățișarea noastră era ciudat de inestetică, așa că am încercat de câteva ori să-mi schimb poziția, dar piciorul meu drept se lovea de o ladă masivă și nu puteam să mă deplasez fără să risc să-mi pierd echilibrul. Apoi ea a făcut un pas înapoi, respirând adânc, fără să-și dezlipească privirea de chipul meu.

— Totu-i pregătit? am întrebat-o.

La început n-a răspuns și mi-am închipuit că e pe punctul de a mă săruta din nou. Dar în cele din urmă a spus cu simplitate:

— Totu-i în ordine. Mai avem doar câteva minute de așteptat. Apoi vom ieși – și mi-a arătat ușa din spate —, o să coborâm la debarcader și sampanul8 ne va duce la vaporul care se află la două mile depărtare. După aceea – Macao.

— Și Cecil are vreo idee de ce se întâmplă?

— Azi nu l-am văzut deloc. A pornit-o imediat după micul dejun spre unul dintre locurile alea și nu mă aștept să fie în altă parte.

— E o mare rușine. Serios, cineva ar trebui să-i spună să-și revină.

— De, acum nu mai e treaba noastră.

— Nu, presupun că nu.

Am izbucnit într-un râs scurt și-am zis:

— Presupun că noi trebuie să facem ce-am hotărât să facem. N-avem încotro.

— Așa e. S-a întâmplat ceva, Christopher?

— Nu, nu. Doar încercam să... voiam doar...

M-am îndreptat spre ea, cu gândul să o iau din nou în brațe, dar ea a ridicat o mână, spunând:

— Christopher, cred că ar trebui să stai jos. Nu-ți face griji, va fi timp să facem orice – chiar orice – mai târziu.

— Da, da. Scuză-mă.

— După ce vom ajunge la Macao, ne putem gândi pe îndelete la viitorul nostru. Ne vom gândi la ce ar fi mai potrivit pentru noi. Și unde ar fi mai bine pentru Jennifer. Vom întinde hărțile pe pat, vom privi marea de la fereastră și vom dezbate absolut tot. Aștept cu nerăbdare până și certurile. Ai de gând să stai jos? Uite, stai aici.

— Ei... uite, dacă va trebui să așteptăm câteva minute, dă-mi voie să mă duc să aranjez ceva.

— Să aranjezi? Ce anume?

— Doar... doar ceva. Uite, n-o să lipsesc mult, numai câteva minute. Nu trebuie decât să întreb ceva.

— Pe cine? Christopher, nu cred că e cazul să vorbim cu nimeni în acest moment.

— Nu asta e intenția mea anume. Îmi dau seama că trebuie să acționăm cu prudență și așa mai departe. Nu, nu, nu te îngrijora. Este vorba despre tânărul acela. Cel pe care l-ai trimis tu, cel care m-a adus aici cu mașina. Nu vreau decât să-l întreb ceva.

— Dar sunt sigură că a plecat.

— Nu, n-a plecat. E încă acolo. Uite, o să mă întorc imediat.

Am pornit-o în grabă spre ieșire, dând draperia la o parte și intrând în magazin, unde bărbatul deșirat și cu barbă m-a privit surprins.

— V-a plăcut Mimi Johnson? m-a întrebat el.

— Da, da! Minunat! Trebuie s-o șterg afară o secundă.

— Îmi dați voie să vă spun limpede, domnule, că sunt elvețian. Între țara mea și a dumneavoastră nu există nici un fel de dușmănie stânenitoare.

— O, da! Splendid! Mă întorc într-o clipă.

Am traversat drumul în grabă, îndreptându-mă spre mașină. Tânărul, care mă văzuse deja, a coborât fereastra și mi-a zâmbit politicos. Părea că nu mai rămăsese nici o urmă din ieșirea lui de adineauri. Aplecându-mă, am spus rar:

— Uite. Acest Ye Zhen. Ai idee unde l-aș putea găsi?

— Ye Zhen? Locuiește în apropiere.

— Ye Zhen. Mă refer la Ye Zhen orbul.

— Da. Acolo.

— Casa lui e acolo?

— Da, domnule.

— Uite, mi se pare că nu înțelegi. Te referi la Ye Zhen, la Ye Zhen orbul, și zici că stă acolo?

— Da, domnule. Puteți merge pe jos, dar, dacă doriți, duc cu mașina.

— Ascultă ce-ți spun, e foarte important! Știi de cât timp locuiește Ye Zhen în actuala lui casă? Tânărul s-a gândit puțin, apoi a zis:

— Locuiește dintotdeauna acolo, domnule. Când eram eu copil, locuia acolo.

— Ești sigur? Acum fii atent, asta e deosebit de important. Ești sigur că acesta e Ye Zhen orbul și că locuiește aici de mult timp?

— V-am spus, domnule. El acolo când eram copil. Cred el locuiește acolo mulți, mulți ani.

Mi-am îndreptat spinarea, am respirat adânc și m-am gândit la implicațiile celor abia auzite. Apoi m-am aplecat din nou și am zis:

— Cred că ar trebui să mă duci până acolo. Cu mașina, vreau să zic. Trebuie să ne purtăm foarte prudent în chestiunea asta. Aș vrea să mă duci acolo, dar să oprești mașina un pic mai departe de casă. Undeva de unde să putem vedea bine de tot casa din fața casei lui Ye Zhen. Înțelegi?

M-am urcat în mașină, iar tânărul a pornit motorul. A făcut un viraj, apoi am luat-o pe altă stradă lateralnică. În acest timp mintea mi-a fost năpădită de gânduri. M-am întrebat dacă e cazul să-i vorbesc tânărului despre semnificația călătoriei pe care o facem și chiar mi-a trecut prin minte să-l chestionez dacă are o armă în mașină. În cele din urmă am considerat că nu aș face decât să-i stârnesc panica.

Am dat colțul și am luat-o pe o străduță chiar mai îngustă decât cea dinainte. Apoi ne-am întors din nou și ne-am oprit. Am crezut o clipă că ajunseserăm la destinație, dar mi-am dat seama apoi ce ne făcuse să ne oprim. Pe stradă, înaintea noastră, era o grămadă de tineri care încercau să stăpânească un bivol. Între tineri izbucnise un fel de altercație și, în timp ce urmăream scena, unul dintre ei a izbit bivolul cu bățul în nas. Am fost cuprins de un val de neliniște, amintindu-mi de avertismentele mamei, care-mi spunea că animalele astea sunt la fel de periculoase ca taurii atunci când sunt zgândărite. Animalul n-a făcut totuși nimic, iar băieții au continuat să se certe. Tânărul a claxonat de câteva ori, dar degeaba, și în cele din urmă, oftând, a început să întoarcă vehiculul spre locul de unde veniserăm.

Am luat-o pe o altă străduță din apropiere, dar această schimbare se pare că l-a încurcat pe șoferul meu, pentru că, după alte câteva manevre, s-a oprit și a întors iar, deși de data asta nu era nici o piedică. La un moment dat am ieșit pe un drum mai larg, în care se vedeau urme de roți în noroi, iar strada era străjuită de case de lemn dărăpănate.

— Te rog, grăbește-te! N-am mult timp la dispoziție.

Chiar în acel moment, zgomotul unei izbituri puternice a cutremurat drumul pe care mergeam. Tânărul nu s-a oprit din mers, dar s-a uitat neliniștit în zare.

— Lupta, a zis el. Lupta început din nou.

— Părea teribil de aproape, i-am spus. În următoarele câteva minute am tot făcut viraje printre case de lemn și colțuri înguste, claxonând încontinuu pentru a goni copiii și câinii. Apoi mașina s-a oprit din nou brusc și l-am auzit pe tânăr scoțând un sunet exasperat. Aruncându-mi privirea pe lângă el, am văzut că drumul din față era blocat de o baricadă din saci de nisip și sârmă ghimpată.

— Trebuie să facem ocol mare, a zis el. Nu altă cale.
— Dar uite, probabil că suntem foarte aproape acum.
— Foarte aproape, da. Dar drum blocat, trebuie să facem ocol mare. Aveți răbdare, domnule. Ajungem acolo curând.

Dar în comportamentul tânărului apăruse o schimbare evidentă. Siguranța lui de dinainte se risipise și acum mi se părea ridicol de tânăr, mult prea tânăr pentru a conduce o mașină. Poate că nu avea mai mult de cincisprezece sau șaisprezece ani. O vreme am trecut pe străzi murdare și urât mirositoare, ajungând apoi în străzi înguste, unde am crezut că vom ateriza în orice clipă în canalele desfundate, dar tânărul a reușit să mențină roțile departe de margine. În tot acest timp, auzeam în depărtare sunetul împușcăturilor și vedeam cum oamenii se grăbeau să ajungă la un loc ferit, în case și în adăposturi. Mai rămăseseră copiii și câinii, aparent ai nimănui, care alergau înaintea noastră în toate direcțiile, fără să țină seama de pericol. La un moment dat, în timp ce ne continuam drumul, hurducându-ne prin curtea unei fabricuțe, am întreat:

— Uite, de ce nu ne oprim să întrebăm pe unde s-o luăm?
— Aveți răbdare, domnule.
— Să am răbdare? Dar nici tu nu știi încotro mergem, nu mai mult decât mine.
— Ajungem imediat, domnule.
— Ce prostie! De ce insiști cu șarada asta? Asta-i ceva tipic chinezesc. Ne-am rătăcit, dar nu vrei să recunoști. Mergi de... ei bine, mie mi se pare o eternitate.

N-a mai spus nimic și a ieșit pe un drum noroios, care urca abrupt printre grămezi mari de deșeuri de fabrică. Am auzit încă o bubuitură puternică undeva, alarmant de aproape, iar tânărul a încetinit mașina, care deja părea că se târăște.

— Domnule. Cred că întoarcem.
— Să ne întoarcem? Să ne întoarcem unde?
— Lupta foarte aproape. Nu sigur aici.
— Cum adică lupta e aproape?
Apoi mi-a venit o idee și l-am întreat:
— Suntem cumva pe aproape de Chapei?
— Domnule. Noi în Chapei. Noi în Chapei de câțva timp.
— Ce? Vrei să zici că am părăsit Colonia?
— Noi în Chapei acum.
— Dar... Doamne Sfinte! Suntem în afara Coloniei? Chiar în Chapei? Uite, știi ce, ești un prost! Un prost! Mi-ai spus că locuința aceea este foarte aproape. Acum ne-am rătăcit. Poate că suntem periculos de aproape de zona de război. Și am ieșit din Colonie! Ești ceea ce eu numesc un prost sadea. Și știi de ce? O să-ți spun! Pretinzi că știi mai mult decât știi. Ești prea mândru ca să-ți recunoști lipsurile. Asta corespunde exact definiției pe care o dau eu prostului. Un prost fără pereche! Auzi? Un prost sadea fără pereche!

El a oprit mașina. Apoi a deschis portiera și, fără să se uite înapoi, s-a îndepărtat.

Mi-a trebuit un timp să mă calmez și să evaluez situația. Ne aflam aproape de culmea unui deal, iar mașina era într-un loc izolat, pe un drum îngust și noroios, înconjurat de mormane de bucăți de zidărie, sârme încolăcite și niște obiecte care păreau a fi resturi de roți vechi de bicicletă. Am văzut silueta tânărului mărșăluind pe o cărare, pește buza dealului. M-am dat jos și am alergat după el. Probabil că m-a auzit venind, dar nici n-a mărit pasul, nici nu s-a uitat înapoi. L-am ajuns din urmă și l-am oprit, prinzându-l de umăr.

— Uite, îmi pare rău, am zis eu, gâfâind puțin. Îmi cer scuze. N-ar fi trebuit să-mi pierd cumpătul. Regret tare mult, crede-mă. N-am nici o scuză. Dar vezi tu, n-ai idee ce înseamnă asta. Acum te rog – am făcut un gest spre mașină —, hai să continuăm.

Tânărul refuza să se uite la mine.

— Nu mai conduc, a zis el.

— Dar uite, am spus că-mi pare rău. Te rog, fii înțelegător.

— Nu mai conduc. Prea periculos aici. Lupta foarte aproape.

— Ascultă-mă, e foarte important să ajung la casa asta. Chiar foarte important. Hai, spune-mi drept, te rog: te-ai rătăcit sau știi într-adevăr unde-i casa?

— Știu. Știu casa. Dar prea periculos acum. Lupta foarte aproape.

Ca și cum ar fi vrut să-i susțină ideea, în preajma noastră a răsunat brusc țacănitul unei mitraliere. Părea că vine de suficient de departe, dar nu se putea spune din ce direcție și amândoi ne-am uitat în jur, simțindu-ne dintr-o dată în bătaia focului acolo, pe deal.

— Uite cum o să facem, am spus eu și mi-am scos carnetelul și creionul. Văd că nu mai vrei să participi la istoria asta și îți înțeleg punctul de vedere. Repet, îmi pare foarte rău că am fost grosolan cu tine mai înainte. Dar aș vrea să mă ajuți în două chestiuni înainte de a te duce acasă. În primul rând, te-aș ruga să-mi scrii aici adresa casei lui Ye Zhen.

— Nu adresă, domnule. Nu-i nici o adresă.

— Prea bine, atunci desenează-mi o hartă. Scrie-mi instrucțiuni. Ce vrei tu. Te rog, fă asta pentru mine! Apoi te rog să mă duci la cea mai apropiată secție de poliție. Desigur, asta ar fi trebuit să fac de la bun început. O să am nevoie de oameni instruiți și înarmați. Te rog.

I-am dat carnetelul și creionul. Multe pagini erau pline cu notițe legate de cercetările mele din dimineața acelei zile. A întors paginile micuțe până a ajuns la una albă. Apoi a spus:

— Nu engleză. Nu pot scriu engleză, domnule.

— Atunci scrie cum poți. Desenează o hartă. Ce vrei tu. Te rog, grăbește-te!

Acum părea că sesizează importanța a ceea ce îl rugasem. A stat și s-a gândit profund câteva secunde, apoi a început să scrie rapid. A umplut o pagină, apoi alta. După patru sau cinci pagini, a introdus creionul în cotorul carnetelului și mi l-a dat înapoi. Mi-am aruncat privirea la ce făcuse, dar nu am putut înțelege scrisul chinezesc. Cu toate acestea, i-am spus:

— Îți mulțumesc. Îți mulțumesc foarte mult.

Acum, te rog, du-mă la secția de poliție. Apoi te duci acasă.

— Secția de poliție pe aici, domnule, A mai făcut doi-trei pași în direcția spre care mersese înainte. Apoi, din vârful dealului, a arătat în josul pantei, unde, la vreo două sute de metri începea un grup de clădiri cenușii.

— Acolo secția de poliție, domnule.

— Acolo? În care clădire?

— Acolo. Cu steag.

— Da, o văd. Ești sigur că aceea e secția de poliție?

— Sigur, domnule. Secția de poliție. De unde ne aflam, arăta într-adevăr ca o secție de poliție. Mai mult, mi-am dat seama că n-are rost să merg până acolo cu mașina. Mașina rămăsese de partea cealaltă a dealului, iar drumul la care ajunseserăm noi nu era suficient de larg pentru vehicule. Mi-am dat seama că ne-ar fi foarte ușor să ne rătăcim din nou, încercând să ocolim dealul. Mi-am pus carnetelul înapoi în buzunar și m-am gândit să-l răsplătesc pe tânăr cu câteva bancnote, dar mi-am amintit cât de jignit se arătase mai devreme. De aceea i-am zis pur și simplu:

— Îți mulțumesc. Mi-ai fost de mare ajutor. o să mă descurc singur de-aici încolo.

Tânărul a dat scurt din cap – părea că este încă supărat pe mine —, apoi, întorcându-mi spatele, a început să coboare panta, îndreptându-se spre mașină.

Capitolul optsprezece SECȚIA DE POLIȚIE părea părăsită. Când coboram panta, am văzut ferestrele sparte și una din ușile de la intrare atârânănd, smulsă din balamale. Dar când mi-am croit cu atenție drum printre cioburi și am intrat în zona birourilor secției, am fost întâmpinat

de trei chinezi, dintre care doi și-au îndreptat puștile spre mine, în timp ce al treilea rotea un hârleț. Unul dintre ei – îmbrăcat în uniforma armatei chineze – m-a întrebat, într-o engleză împiedicată, ce doresc. Când am reușit să-l fac să înțeleagă cine sunt și că doresc să vorbesc cu șeful, oamenii au început să se certe. În cele din urmă, cel care ținea hârlețul a dispărut prin ușa din spate, iar ceilalți au rămas în continuare cu puștile îndreptate spre mine, așteptându-l să se întoarcă. Am profitat de ocazie să arunc o privire în jur și am tras concluzia că, pesemne, nu mai este nici un polițist în secție. Deși pe perete rămăseseră câteva afișe și anunțuri, se părea că locul fusese abandonat de mult timp. Pe un zid se bălăngăneau niște cabluri, iar partea din spate a camerei fusese devastată de gloanțe.

După aproximativ cinci minute, s-a întors și omul cu hârlețul. A urmat un schimb de replici în ceea ce bănuiesc a fi dialectul din Shanghai, după care soldatul mi-a explicat prin semne că trebuie să merg cu omul cu hârlețul.

L-am urmat pe ins în camera din fund, și ea păzită de oameni înarmați. Dar aceștia s-au dat la o parte pentru a ne lăsa să trecem și curând am coborât pe o scară șubredă, spre celulele secției de poliție.

Îmi amintesc vag această porțiune a drumului spre buncăr. Probabil că erau mai multe încăperi. Țin minte doar că am mers printr-un tunel, aplecându-ne uneori, pentru a evita grinzile joase. Și aici erau santinele și, de fiecare dată când ne întâlneam cu siluetele lor nedeslușite, eram obligat să mă lipesc de peretele zgrunțuros pentru a mă strecura pe lângă ele.

În cele din urmă am fost introdus într-o încăpere fără ferestre, transformată într-un fel de cartier general provizoriu. Era luminată de două becuri suspendate de o grindă principală, care se balansau unul lângă altul. Zidurile erau din cărămidă netencuită, iar în peretele din dreapta mea era scobită o gaură suficient de largă pentru a te cățăra și a trece prin ea. În colțul opus era montată o stație de radioemisie jerpelită, iar în mijloc era plasat un birou mare – care, cum am văzut dintr-o ochire, fusese tăiat în jumătate și apoi prins la loc grosolan cu o frânghie și cuie. Singurele locuri pe care te puteai așeza erau câteva lăzi din lemn cu fundul în sus, unicul scaun fiind ocupat de un om în stare de inconștientă, legat de el. Omul era îmbrăcat în uniforma marinei japoneze și o parte a feței îi era numai vânătăi.

În încăpere nu mai erau decât doi ofițeri ai armatei chineze, amândoi în picioare, aplecați peste o hartă întinsă pe masă. În momentul în care am intrat, și-au ridicat privirea, apoi unul din ei a venit spre mine și mi-a întins mâna.

— Sunt locotenentul Zhou. El este căpitanul Ma. Suntem onorați că ne vizitați în astfel de momente, domnule Banks. Ați venit să ne oferiți sprijin moral?

— Ei bine, locotenente, de fapt am venit cu o cerere precisă. Totuși, aș vrea să sper că, o dată ce misiunea mea se va încheia, reușita ei vă va da o susținere morală extraordinară. Dumneavoastră și tuturor. Dar pentru asta voi avea nevoie de puțin sprijin și de aceea am venit la dumneavoastră.

Locotenentul i-a spus ceva căpitanului, care, evident, nu înțelegea limba engleză. Apoi s-au uitat amândoi la mine. Brusc, japonezul aflat în stare de inconștientă a vomitat pe uniformă. Ne-am întors și l-am privit fix, apoi locotenentul a spus:

— Spuneți că aveți nevoie de ajutor, domnule Banks. Sub ce formă exact?

— Am aici niște instrucțiuni, niște indicații despre poziția unei case. Este absolut necesar să ajung în casa aceea fără întârziere. Indicațiile sunt scrise în chineză, limbă pe care nu o înțeleg. Dar, vedeți, chiar dacă le-aș putea citi, aș avea nevoie de un ghid, de cineva familiarizat cu această zonă.

— Doriți deci un ghid.

— Nu doar asta, locotenente. Am neapărată nevoie de patru sau cinci oameni pricepuți, chiar de mai mulți, dacă e posibil. Trebuie să fie bine instruiți și cu experiență, pentru că va fi o misiune delicată.

Locotenentul a râs scurt, apoi, luându-și din nou un aer solemn, a zis:

— Doamnă, în acest moment ducem lipsă de oameni. Baza aceasta are un rol crucial în cadrul forței noastre defensive. Ați văzut cu ochii dumneavoastră ce pază firavă are. De fapt, oamenii pe care i-ați văzut pe drum sunt fie răniți, fie bolnavi, fie voluntari fără experiență. I-am trimis pe front pe toți oamenii capabili să lupte.

— Îmi dau seama, locotenente, că sunteți într-o situație critică. Dar trebuie să înțelegeți că nu e vorba despre o investigație oarecare pe care doresc eu s-o fac. Când spun că este absolut necesar să ajung la această casă... Ei bine, locotenente, vă voi spune, nu-i cazul să păstrez secretul. Dumneavoastră și căpitanul Ma ați putea fi primii care află acest lucru. Casa pe care doresc să o găsesc, despre care știu că este foarte aproape de noi acum, nu este alta decât casa în care sunt reținuți părinții mei. Exact, locotenente! Nu vorbesc despre nimic altceva decât despre rezolvarea acestui caz, după mulți-mulți ani. Vă dați seama de ce cred că cererea mea este justificată, chiar și în aceste clipe în care sunteți copleșiți de probleme?

Locotenentul a continuat să mă privească drept în față. Căpitanul l-a întrebat ceva în mandarină, dar locotenentul nu i-a răspuns. Apoi mi s-a adresat:

— Așteptăm întoarcerea câtorva oameni din misiune. Au plecat șapte. Nu știu dacă se vor întoarce toți. Intenția mea era ca ei să fie trimiși imediat spre alte poziții. Dar acum... în acest caz, îmi asum eu întreaga răspundere. Oamenii aceștia, oricâți se vor întoarce, vă vor însoți în misiunea dumneavoastră.

Am oftat cu nerăbdare.

— Vă mulțumesc, locotenente. Dar cât va trebui să-i așteptăm pe acești oameni? Nu se poate oare să-i iau cu mine pe câțiva dintre cei care stau acolo – doar câteva minute? La urma urmelor, casa e pe undeva pe aproape. Și, vedeți, cineva mă așteaptă...

Mi-am amintit brusc de Sarah și am fost cuprins de panică. Am mai făcut un pas și am spus:

— De fapt, locotenente, îmi dați voie să folosesc telefonul dumneavoastră? Trebuie să vorbesc neapărat cu ea.

— Îmi pare rău, domnule Banks, dar aici nu există telefon. Stația aceasta de emisie este legată doar cu cartierele generale și cu alte baze ale noastre.

— Ei bine, atunci este cu atât mai necesar să lămuresc această problemă fără întârziere! Vedeți, domnule, chiar în acest moment, în timp ce noi vorbim, undeva mă așteaptă o doamnă! Îmi dați voie să iau trei sau patru dintre oamenii care păzesc această bază...

— Doamnă Banks, vă rog să vă calmați. Vom face tot ce putem să vă ajutăm. Dar, cum v-am spus deja, cei de afară nu sunt potriviți pentru o astfel de misiune. Nu vor face altceva decât să pună în pericol reușita ei. Înțeleg că ați așteptat mulți ani să rezolvați acest caz. V-aș sfătui să nu acționați pripit într-o asemenea conjunctură.

Cuvintele locotenentului aveau mult bun-simț. Am oftat și m-am așezat pe una dintre lădițele de ceai întoarse cu fundul în sus.

— Cred că oamenii trebuie să sosească, a spus locotenentul. Doamnă Banks, îmi dați voie să văd indicațiile pe care le aveți?

Șovăiam să-mi dau carnetelul din mână, chiar și numai o secundă. În cele din urmă însă l-am înmânat ofițerului, deschis la paginile respective. El a studiat o vreme indicațiile, apoi mi-a înapoiat carnetelul.

— Doamnă Banks, ar trebui să vă spun. Casa asta. Nu va fi ușor de ajuns la ea.

— Din întâmplare, domnule, știu că este foarte aproape.

— Adevărat, este aproape. Cu toate acestea, nu va fi ușor. Adevărul e, domnule Banks, că acum s-ar putea să fie deja dincolo de liniile japoneze.

— Liniile japoneze? Ei bine, cred că m-am înțeles întotdeauna bine cu japonezii. Eu, personal, nu am nimic de împărțit cu ei.

— Domnule, dacă acceptați să mă însoțiți, vă voi arăta poziția noastră exactă în timp ce-i vom aștepta pe oameni să vină.

Preț de câteva clipe, a schimbat repede două-trei cuvinte cu căpitanul. După aceea s-a îndreptat spre un dulap în care se țin de obicei măturile, a dat ușile la perete și a pătruns înăuntru. Mi-a trebuit un minut să-mi dau seama că se aștepta să-l urmez, dar când am încercat să intru și eu în dulap, aproape că m-am lovit de tocul cizmelor locotenentului, care acum erau drept sub nasul meu. I-am auzit vocea venind din întunericul de deasupra.

— Dacă sunteți amabil, vă rog, urmați-mă, domnule Banks. Sunt patruzeci și opt de trepte. Ar fi bine să vă țineți la cel puțin cinci trepte distanță de mine.

Picioarele i-au dispărut. Pășind mai departe în dulap, mi-am întins mâinile și am dat de niște trepte de metal, prinse în cărămida din fața mea. Mai sus, prin întuneric, am văzut un petic de cer. Am bănuț că mă aflam la baza unui coș sau a unui turn de observație folosit de poliție.

Mersul în sus pe trepte mi s-a părut dificil. Eram nervos nu doar pentru că îmi pierdeam controlul asupra propriului meu corp prin întuneric, ci și din cauza grijii ca nu cumva locotenentul să alunece și să cadă peste mine. Dar în cele din urmă peticul de cer s-a lărgit și am văzut silueta locotenentului cățărându-se și ieșind afară. După aproximativ un minut, am ajuns și eu lângă el.

Stăteam pe un acoperiș înalt și plat, înconjurat pe toate laturile de kilometri de acoperișuri înghesuie unele într-altele. La depărtare, poate cam la mai bine de o jumătate de kilometru spre est, am văzut o coloană de fum negru ridicându-se spre cerul după-amiezii târzii.

— E ciudat, am spus eu, privind în jur. Cum se descurcă oamenii acolo jos? Se pare că nu sunt deloc străzi.

— Așa arată de-aici. Dar poate doriți să priviți prin acesta.

În mână avea un binoclu. L-am dus la ochi și mi-a luat ceva timp să-l reglez ca să pot vedea clar, dar mi-am dat seama că priveam la coșul aflat la câțiva metri în fața mea. În cele din urmă am reușit totuși să focalizez imaginea pe coloana de fum din depărtare. Am auzit vocea locotenentului în apropiere, spunându-mi:

— Acum vă uitați la „furnicar”, domnule Banks. Acolo locuiesc muncitorii din fabrici. Sunt sigur că pe vremea copilăriei dumneavoastră aici nu ați vizitat niciodată furnicarul.

— Furnicarul? Nu, nu cred.

— Mai mult ca sigur că n-ați fost. Numai misionarii văd asemenea locuri, străinii obișnuiți nu. Sau poate comuniștii. Eu sunt chinez, dar nici mie, nici celor ca mine nu ni s-a permis să ne apropiem de astfel de locuri. N-am știut nimic despre furnicar până în '32, când ne-am bătut ultima oară cu japonezii. Nici nu-ți vine să crezi că oamenii locuiesc așa. E chiar ca un mușuroi de furnici. Casele acelea au fost destinate celor mai săraci. Case cu încăperi mici, înșiruite spate în spate. Un furnicar. Dacă privești cu atenție, poți vedea și străduțele. Suficient cât să le permită oamenilor să intre în casă. Casele nu au ferestre în spate. Camerele din fund sunt doar niște găuri negre, lipite de casele dindărăt. Iertați-mă, dar vă spun toate acestea cu un anumit scop, după cum veți vedea imediat. Au făcut camere mici pentru că erau pentru cei săraci. Într-o vreme, într-o casă din asta locuiau șapte sau opt oameni. O dată cu trecerea anilor, familiile au fost forțate să facă despărțituri chiar și în aceste camere mici, pentru a împărți chiria cu o altă familie. Și dacă nici așa nu-i puteau plăti proprietarului, mai făceau o despărțitură. Îmi amintesc

că am văzut chichinete întunecate, mari cât un dulap, împărțite în patru, și în fiecare despărțitură stătea câte o familie. Nu credeți, domnule Banks, că ființele umane pot locui în asemenea condiții?

— Pare incredibil, dar dacă dumneavoastră ați văzut asemenea condiții, locotenente...

— Când se vor termina luptele cu japonezii, domnule Banks, mă voi gândi foarte serios să-mi ofer serviciile comuniștilor. Credeți că fac o afirmație periculoasă? Mulți ofițeri preferă să lupte sub comuniști decât sub Jiang.

Am deplasat binoclul peste masa densă de acoperișuri mizere. Vedeam că multe erau sparte. Mai mult, puteam discerne străduțele pe care le menționase locotenentul – pasaje înguste strecurându-se în locuințe.

— Dar acesta nu este un oraș de cocioabe, a continuat vocea locotenentului. Chiar dacă despărțiturile ridicate de chiriași sunt fragile, casele acestui furnicar sunt din cărămidă. Acest fapt s-a dovedit crucial în '32, când ne-au atacat japonezii, și este la fel în acest moment.

— Îmi dau seama, am zis. Un furnicar solid apărat de soldați. Nu-i o țintă ușor de cucerit nici măcar pentru japonezi, cu armele lor moderne cu tot.

— Aveți dreptate. Armamentul japonez, chiar pregătirea lor, nu contează mai deloc acolo. Lupta se reduce la puști, baionete, cuțite, pistoale, lopeți și satăre. De fapt, linia japonezilor a fost împinsă înapoi săptămâna trecută. Vedeți fumul acela, domnule Banks? Punctul acela a fost în mâna dușmanului doar săptămâna trecută. Dar acum i-am împins înapoi.

— Mai locuiesc civili aici?

— Mai sunt. Poate nu vă vine să credeți, dar chiar în apropierea frontului unele dintre casele din furnicar sunt încă ocupate. Acest lucru complică lucrurile pentru japonezi. Nu pot bombarda la grămadă. Știu că puterile occidentale urmăresc lupta și se tem că vor plăti pentru această cruzime.

— Cât vor putea rezista trupele voastre?

— Cine știe? Jiang Jieshi s-ar putea să ne trimită întăriri. Sau japonezii a-ar putea decide să reamplaseze trupele și să se orienteze asupra zonei Nanjing sau Chingqing. Asta nu înseamnă că nu vom învinge. Dar lupta ne-a costat scump în ultima vreme. Vă rog să vă îndreptați binoclul spre stânga, domnule Banks. Ei bine, vedeți drumul acela? Da? Este cunoscut în zonă sub numele de Alea Porcilor. Nu pare a fi un drum impresionant, dar acum este foarte important pentru rezultatul luptelor. După cum vedeți, drumul trece pe la marginea furnicarului. În prezent, trupele noastre au blocat accesul și au reușit să-i țină pe japonezi la distanță. Dacă ei vor reuși să treacă de drumul acela, furnicarul va putea fi străpuns pe tot flancul. Și atunci nu va mai avea nici un sens să încercăm să rezistăm. Vom fi încercuiți. Dumneavoastră ați cerut oameni să vă însoțească până la casa în care sunt reținuți părinții dumneavoastră. Oamenii care vă vor însoți ar fi fost puși să apere baricada din capătul Aleii Porcilor. În ultimele zile lupta de-acolo a fost disperată. Trebuie să ne menținem linia frontului de-a lungul furnicarului.

— Privind de-aici, n-ai zice că-ți ia mult să ajungi acolo.

— Într-adevăr. Dar vă asigur că în interiorul furnicarului situația e foarte proastă. Vă spun toate astea, domnule Banks, pentru că intenționați să mergeți acolo.

Am continuat să privesc în tăcere prin binoclu, preț de o secundă sau două. Apoi am spus:

— Locotenente, casa, vreau să zic casa în care îmi sunt reținuți părinții. Aș putea să o văd de-aici?

Mi-a atins umărul, deși nu mi-am dezlipit binoclul de la ochi.

— Domnule Banks, vedeți ruinele turnului acela din stânga? Cele care seamănă cu una dintre statuile de pe Insula Paștelui. Da, da, chiar așa. Dacă trageți o linie de acolo până la ruinele acelei clădiri mari și negre din dreapta, vechiul depozit de textile, aceea a fost azi-dimineață linia

la care oamenii noștri i-au respins pe japonezi. Casa în care sunt reținuți părinții dumneavoastră este aproximativ la același nivel cu coșul acela înalt din partea stângă. Dacă trageți o linie de-a lungul furnicarului, chiar la aceeași înălțime cu el, până când ajungeți puțin mai la stânga de locul în care stăm acum... Da, da...

— Vă referiți la acoperișul cu căpriorii orientați în sus, care are, aproximativ forma unui arc...

— Da, asta-i! Bineînțeles, nu pot fi absolut sigur. Dar după indicațiile scrise pe care mi le-ați arătat, casa se află cam pe-acolo.

Am privit îndelung acoperișul prin binoclu. O vreme nu m-am putut abține să nu mă uit insistent, deși îmi dădeam seama că-l rețin pe locotenent de la îndatoririle lui. După câțva timp, locotenentul a fost cel care a intervenit și a spus:

— Probabil că trăiți un sentiment ciudat. Când te gândești că te-ai putea uita chiar la casa în care se află propriii părinți.

— Da. Așa e, am un sentiment ciudat.

— Desigur, s-ar putea să nu fie casa aceea. Mi-am dat pur și simplu cu părerea. Dar trebuie să fie foarte aproape. Coșul acela înalt pe care vi l-am arătat, domnule Banks. Localnicii îl numesc Furnalul din Răsărit. Coșul pe care îl vedeți mai aproape de noi, cam în aceeași linie cu celălalt, ține de Furnalul din Apus. Înaintea luptelor, locuitorii obișnuiau să-și ardă resturile într-unul din aceste locuri. Sfatul meu, domnule, este ca, atunci când vă veți afla în furnicar, să folosiți furnalele drept puncte de reper. Altfel, unui străin îi este greu să se orienteze. Uitați-vă încă o dată atent la furnalul acela îndepărtat, domnule. Rețineți: casa pe care o căutați este la mică depărtare de el, drept spre sud.

Într-un final, am coborât binoclul de la ochi.

— Locotenente, ați fost extrem de amabil. N-am cuvinte să vă spun cât vă sunt de recunoscător. De fapt, dacă nu vă veți simți jenat cumva, dați-mi voie să vă menționez numele în timpul festivității care va avea loc în parcul Jessfield pentru a sărbători eliberarea părinților mei.

— Ajutorul meu nu a fost chiar atât de semnificativ. În afară de asta, domnule Banks, nu trebuie să porniți de la premisa că sarcina dumneavoastră s-a încheiat. De aici, locul nu pare îndepărtat. Dar în interiorul furnicarului au loc lupte. Deși nu sunteți combatant, vă va fi greu să vă deplasați de la o casă la alta. Și, în afară de furnale, nu mai sunt decât unul sau două repere în picioare. Apoi, mai trebuie să-i și scoateți pe părinții dumneavoastră în siguranță. Cu alte cuvinte, mai aveți o sarcină care vă solicită mult curaj. Dar acum, domnule Banks, v-aș sugera să ne întoarcem jos. Se prea poate ca oamenii noștri să se fi întors deja și să-mi aștepte ordinele. Iar în ce vă privește, domnule Banks, ar trebui să încercați să vă întoarceți înainte de căderea nopții. Chiar și ziua este un infern să mergi prin furnicar. Noaptea ar fi ca și cum ați merge prin cel mai înfiorător dintre coșmaruri. Dacă veți fi surprins de întuneric, vă sfătuiesc să vă găsiți un adăpost și să așteptați acolo, împreună cu oamenii, până dimineața. Chiar ieri, doi dintre oamenii mei au tras unul în altul, atât erau de dezorientați prin întuneric.

— Am reținut tot ce mi-ați spus, locotenente. Haideți să ne întoarcem jos.

Jos, căpitanul Ma vorbea cu un soldat într-o uniformă complet zdrențuită. Nu părea rănit, ci tulburat și nervos. Japonezul de pe scaun sforăia, de parcă ar fi ațipit în tihnă, deși am observat că mai vomitase o dată pe haină.

Locotenentul s-a consultat rapid cu căpitanul, după care l-a luat la întrebări pe soldatul în uniformă zdrențuită. Apoi s-a întors spre mine și a spus:

— Vești proaste. Ceilalți nu s-au întors. Mai mult ca sigur că au fost uciși. Cei rămași sunt blocați, deși au ceva șanse să scape. Chiar dacă nu pentru mult timp, inamicul a avansat puțin și e foarte posibil ca locuința aceea în care se află părinții dumneavoastră să fie în spatele liniilor lor.

— Indiferent de asta, locotenente, eu tot trebuie să acționez, și asta fără întârziere. Uitați, dacă oamenii pe care mi i-ați promis nu s-au întors, poate veți avea dumneavoastră amabilitatea să mă escortați, deși îmi dau seama că vă cer cam mult. Cinstit, domnule, nu-mi vine în minte o persoană mai potrivită care să mă ajute în acest moment.

Locotenentul s-a gândit la această propunere, luându-și o expresie serioasă.

— Prea bine, domnule Banks, a spus el în cele din urmă. Voi face precum îmi cereți. Dar trebuie să ne grăbim. N-ar trebui de fapt să părăsesc acest post. O asemenea acțiune, chiar dacă nu ia mult timp, ar putea avea consecințe din cele mai dezastruoase.

A dat niște instrucțiuni lapidare căpitanului, apoi, deschizând un sertar al biroului, a început să pună în buzunare și la curea câteva obiecte.

— Mai bine că nu aveți o pușcă, domnule Banks. Dar măcar un pistol aveți? Nu? Atunci luați-l pe acesta. Este nemțesc și-i foarte bun. Trebuie să-l țineți ascuns, iar dacă vă întâlniți cu dușmanul, nu trebuie să ezitați să vă declarați imediat și clar neutralitatea. Acum vă rog să mă urmați.

Luând pușca sprijinită de birou, a pornit cu pași mari spre gaura scobită în peretele opus, s-a cățărat și a trecut sprinten prin ea. Eu mi-am vârat pistolul la curea, unde era mai mult sau mai puțin ascuns de haină, și am luat-o în grabă după el.

Capitolul nouăsprezece DOAR ACUM, după ce am înțeles ce s-a întâmplat, prima parte a acelei expediții mi se pare relativ ușoară. Atunci însă, când mă împiedicam mereu în urma siluetei locotenentului care înainta cu pași mari, nu-mi părea astfel. În foarte scurt timp, picioarele au început să mă usture din cauza molozului răspândit peste tot și drumul întortocheat pe care trebuia să-l străbat prin găurile din fiecare perete mi s-a părut deosebit de dificil.

Numărul acestor găuri părea nesfârșit și toate erau mai mult sau mai puțin asemănătoare celei din pivnița care servea drept comandament. Unele erau mai mici, altele suficient de largi pentru ca doi oameni să se strecoare prin ele în același timp, dar toate aveau marginile zgrunțuroase și trebuia să sari ca să treci prin ele. Curând am ajuns la limita istovirii; abia dacă mă cățăram printr-o astfel de gaură, că vedeam cum locotenentul, aflat în fața mea, își croia abil drum prin zidul următor.

Nu toate zidurile rămăseseră în picioare. Uneori ne croiam drum printre resturile a ceea ce fuseseră odată trei-patru case până ce să întâlnim un alt zid. Aproape toate acoperișurile erau avariate, uneori chiar lipseau cu totul așa că aveam lumină din plin, deși, din când în când, din pricina umbrei dese, puteam călca foarte ușor în gol. Până am reușit să mă obișnuiesc cât de cât cu terenul, piciorul mi-a alunecat de destule ori între două lespezi ciobite, provocându-mi dureri, sau mi-a intrat până la genunchi în grămezile de moloz.

În astfel de împrejurări era destul de ușor să uiți că treceam prin ceea ce doar cu câteva săptămâni în urmă fuseseră casele a sute de oameni. De fapt, deseori am avut impresia că nu ne deplasam printr-o mahala, ci printr-o clădire imensă, în ruină, cu un număr nesfârșit de camere. Chiar și așa, mă gândeam din când în când că printre ruinele de sub picioarele noastre zăceau amintiri dragi, jucării de-ale copiilor, obiecte simple, dar iubite, ale vieții de familie, și mă trezeam cotropit de o furie reînnoită față de cei care permisese să se abată asupra atâtor oameni nevinovați o asemenea soartă. M-am gândit din nou la acei oameni plini de ifose din Colonia Internațională, la toate subterfugiile la care, mai mult ca sigur, apelaseră pentru a se eschiva de responsabilitățile lor în toți acești ani, și în astfel de momente am simțit cum furia urca în mine cu o asemenea intensitate, că eram pe punctul de a striga la locotenent să se oprească, numai și numai ca să mă răcoresc.

La un moment dat, locotenentul s-a oprit totuși de bună voie și, când l-am prins din urmă, a spus:

— Domnule Banks, vă rog să vă uitați bine la asta – și arată puțin spre stânga noastră, la o construcție imensă, de forma unui boiler, care, deși acoperită cu praf de zidărie, rămăsese mai mult sau mai puțin intactă. Acesta este Furnalul din Apus. Dacă vă veți uita în sus, o să-l vedeți pe cel mai apropiat din cele două coșuri înalte pe care le-am văzut înainte de pe acoperiș. Furnalul din Răsărit seamănă ca aspect cu acesta și va fi următorul nostru punct clar de reper. Când vom ajunge la el, vom ști că suntem foarte aproape de casă.

Am studiat furnalul cu atenție. Am observat un coș de o anumită grosime care se înălța deasupra cuptorului și, după ce m-am apropiat câțiva pași și m-am uitat în sus, am văzut coșul uriaș înălțându-se spre cer. Continuam să mă uit fix la el când mi-am auzit tovarășul spunând:

— Vă rog, domnule Banks. Trebuie să mergem mai departe. E foarte important să ne încheiem misiunea înainte de apusul soarelui.

Trecuseră câteva minute după ce depășiserăm Furnalului din Apus, când gesturile locotenentului au devenit vizibil mai prudente. Pasul îi era mai hotărât și, la fiecare gaură, se uita încordat prin ea, cu pușca pregătită și ascultând concentrat, înainte de a se cățăra. Am început să depistez din ce în ce mai multe stive de saci sau rotocoale de sârmă ghimpată, lăsate undeva în apropierea găurilor. Când am auzit prima oară mitraliera, am înghețat pe loc, crezând că ne aflăm în bătaia focului. L-am văzut însă pe locotenent continuând să meargă în fața mea și, respirând adânc, m-am luat după el.

În cele din urmă am pătruns printr-o gaură și m-am trezit într-un spațiu mult mai larg. De fapt, în starea de epuizare în care mă aflam, mi-am închipuit că intrasem printre rămășițele bombardate ale uneia dintre acele săli imense de bal din Colonie, unde fusesem dus la început. Mi-am dat seama apoi că stăteam într-o zonă în care altădată se aflaseră câteva camere. Pereții despărțitori dispăruseră aproape în totalitate, așa că următorul zid solid se afla abia la douăzeci și cinci de metri. Acolo am văzut șapte sau opt soldați aliniați, cu fețele întoarse spre cărămida zidului. La început i-am luat drept prizonieri, dar am observat cum fiecare stătea în fața unei găuri mici prin care introdusese țeava puștii. Locotenentul traversase molozul și vorbea cu un bărbat ciucit în spatele unei mitraliere ridicate pe un trepied. Acest dispozitiv al mitralierei era amplasat în fața celei mai largi găuri – aceea prin care trebuia să ne cățărăm pentru a ne continua călătoria. Mai mult, apropiindu-ne, am văzut că marginile găurii fuseseră garnisite cu sârmă ghimpată, lăsând spațiu de manevră doar pentru țeava puștii.

La început am presupus că locotenentul îl ruga pe om să dea la o parte din calea noastră acel obstacol, dar apoi mi-am dat seama cât de încordați deveniseră toți cei prezenți. Când i-a vorbit locotenentul, omul din spatele mitralierei nu și-a luat o clipă ochii de la gaura din fața lui. Și ceilalți soldați aflați de-a lungul zidului au rămas nemișcați și pe poziții, cu atenția îndreptată exclusiv spre ce se petrecea de partea cealaltă.

După ce am asimilat indiciile alarmante ale acestei scene, m-am simțit înclinat să mă cațăr prin gaura de unde veniserăm. Dar în acea clipă l-am văzut pe locotenent întorcându-se spre mine și am rămas unde mă aflam.

— Avem probleme, a spus el. Acum câteva ore japonezii au reușit să înainteze puțin. I-am respins acum din nou și linia frontului a fost restabilită unde se afla azi-dimineață. Totuși, se pare că un număr de soldați japonezi nu s-au retras o dată cu ceilalți, fiind prinși în spatele liniei noastre. Sunt total izolați și de aceea sunt foarte periculoși. Oamenii mei cred că se află chiar în această clipă în partea cealaltă a zidului.

— Locotenente, doar nu vreți să spuneți că vom amâna până situația se va rezolva de la sine, nu-i așa?

— Mi-e teamă că, într-adevăr, va trebui să așteptăm.

— Dar cât timp?

— E greu de anticipat. Soldații aceștia sunt blocați și vor fi capturați sau omorâți până la urmă. Dar până atunci au arme și sunt foarte periculoși.

— Vreți să spuneți că s-ar putea să așteptăm ore întregi? Poate chiar zile?

— Tot ce se poate. Ar fi foarte periculos să mergem înainte.

— Locotenente, mă surprindeți! Aveam impresia că dumneavoastră, o persoană educată, sunteți pe deplin conștient de caracterul presant al misiunii noastre actuale. Nu se poate să nu existe un alt traseu pe care s-o luăm pentru a-i ocoli pe acești soldați.

— Mai sunt și alte trasee. Dar, oricum vom acționa, vom fi în mare pericol. Din păcate, domnule, nu văd altă alternativă decât așteptarea. S-ar putea ca situația să se rezolve imediat. Scuzați-mă.

Unul dintre soldați semnalizase insistent și locotenentul a luat-o prin moloz spre el. Dar chiar în acel moment mitraliorul a început să tragă, asurzindu-ne, și, când s-a oprit, dincolo de perete s-a auzit un țipăt prelung. La început, țipătul răsuna din tot gâtulejul, apoi s-a subțiat într-un scâncet ascuțit. Era un sunet sinistru și, ascultându-l, am rămas încremenit. Numai când locotenentul s-a repezit și m-a tras jos, în spatele unui zid căzut, mi-am dat seama că gloanțele loveau zidul din spatele meu. Oamenii aflați la zidul de lângă noi trăgeau și ei, apoi mitraliorul a declanșat o nouă rafală. Autoritatea armei lui a părut că le reduce la tăcere pe toate celelalte și după aceea, un timp care mi s-a părut exagerat de lung, singurul sunet care se auzea venea de la rănitul din spatele zidului. Scâncetele lui ascuțite au continuat câteva momente, apoi omul a început să zbiere neconținut ceva în japoneză. Din când în când scotea un țipăt înnebunit, care se stingea într-un scâncet. Această voce fără trup răsuna vlăguită printre ruine, dar soldații chinezi din fața mea au rămas total nemișcați, fără să-și abată atenția de la ceea ce puteau vedea prin perete. Mitraliorul s-a întors brusc și a vomitat lângă el, apoi a revenit imediat la gaura decorată cu sârmă ghimpată din fața lui. După felul în care a făcut acest gest, era greu să-ți dai seama dacă starea lui bolnăvicioasă era de natură nervoasă, era legată de japonezul în agonie sau omul era pur și simplu bolnav de stomac.

În cele din urmă, deși nu și-au schimbat deloc poziția, soldații s-au relaxat vizibil cu toții. L-am auzit pe locotenent spunând de lângă mine:

— Deci vedeți acum, domnule Banks, că nu e deloc ușor să trecem mai departe.

Stătuserăm ghemuiți în genunchi și am observat cum costumul meu din flanelă ușoară era acoperit aproape în întregime cu praf și funingine. M-am oprit câteva secunde să-mi adun gândurile înainte de a spune:

— Îmi dau seama de riscuri. Cu toate astea, trebuie să mergem mai departe. Mai cu seamă în toiul acestei lupte, părinții mei n-ar trebui lăsați în casa aceea nici un minut în plus, adică mai mult decât e necesar. Aș putea să vă sugerez să-i luăm pe oamenii aceștia cu noi? În caz că soldații japonezi ne-ar ataca, am fi mai puternici.

— Fiind ofițerul care comandă aici, nu pot aproba o asemenea idee, domnule Banks. Dacă acești oameni își vor părăsi pozițiile, comandamentul ar deveni complet vulnerabil. În afară de asta, aș risca inutil viețile acestor oameni.

Am scos un oftat exasperat.

— Locotenente, trebuie să vă spun că oamenii dumneavoastră au făcut o treabă de mântuială dacă le-au dat voie japonezilor să ajungă în spatele liniilor voastre. Dacă toți oamenii dumneavoastră și-ar fi făcut treaba așa cum se cuvine, sunt sigur că nu ar fi apărut o asemenea situație.

— Oamenii mei au luptat cu o vitejie demnă de toată laudă, domnule Banks. Nu-i deloc vina lor că misiunea dumneavoastră este îngreunată în momentul de față.

— Ce vreți să spuneți cu asta, locotenente? Ce vreți să insinuați?

— Vă rog să vă calmați, domnule Banks. Nu vreau decât să subliniez că nu este vina oamenilor mei dacă...

— Dar atunci a cui este vina, domnule? Îmi dau seama prea bine la ce vă referiți! o, da! Știu că vă gândiți la asta de o vreme! Chiar mă întrebam când o s-o spuneți.

— Domnule, habar n-am de ce...

— Știu prea bine la ce v-ați gândit în tot acest timp, locotenente! Am citit-o în ochii dumneavoastră. Credeți că totul este vina mea, tot, tot ce se-ntâmplă, toată această suferință imensă, distrugerile de aici! Am citit pe fața dumneavoastră cât am mers împreună. Dar asta pentru că nu știți nimic, practic nimic, domnule, despre această problemă! S-ar putea să știți câte ceva despre cum se luptă, dar permiteți-mi să vă spun că a rezolva un caz complicat ca acesta este cu totul altceva. Se vede limpede că n-aveți nici cea mai vagă idee despre complicațiile lui. Asemenea cazuri iau timp, domnule! Un caz ca acesta cere o mare finețe! Presupun că vă imaginați că te rezezi așa, cu baionete și puști, nu? Mi-a luat timp, accept, dar asta este natura acestui caz. Dar nu știu de ce mă frământ să vă spun toate aceste lucruri. Ce ați înțelege dumneavoastră din toate astea, dumneavoastră, care sunteți un simplu soldat?

— Domnule Banks, nu are sens să ne certăm. Vă doresc din toată inima să reușiți. Pur și simplu vă spuneam ce se poate...

— Începe să mă intereseze tot mai puțin ce credeți dumneavoastră că se poate sau nu se poate, locotenente! Dacă-mi permiteți, nu prea faceți o bună reclamă armatei chineze. Să înțeleg că vă retrageți promisiunea? Că nu mai vreți să mă însoțiți dincolo de acest punct? Așa înțeleg eu. S-ar zice că voi rămâne să duc singur la bun sfârșit această misiune. Prea bine, așa voi face! Voi descinde de unul singur în acea casă!

— Domnule, cred că ar trebui să vă calmați înainte de a mai spune ceva...

— Și încă un lucru, domnule! Puteți să fiți sigur că nu vă voi mai pomeni numele la festivitatea din parcul Jessfield. Iar dacă totuși o voi face, nu va fi prezentat în nici un caz într-o lumină favorabilă...

— Domnule Banks, vă rog să mă ascultați. Dacă sunteți hotărât să continuați, în ciuda pericolului, nu vă voi putea opri. Dar veți fi, fără îndoială, în mai mare siguranță de unul singur. Alături de mine, riscați să se tragă asupra dumneavoastră. Pe de altă parte, dumneavoastră sunteți alb și în haine civile. Atâta timp cât veți fi foarte prudent și veți spune clar cine sunteți oricărui ins cu care vă întâlniți, s-ar putea să nu pățiți nimic. Desigur, îmi repet recomandarea să așteptați până ce situația de aici se va rezolva. Dar și eu, care am părinți în vârstă, vă înțeleg bine sentimentele care vă fac să vă grăbiți.

M-am sculat în picioare și m-am scuturat cât mai bine de praf.

— Ei bine, atunci o s-o pornesc, am spus eu cu răceală.

— În cazul acesta, domnule Banks, vă rog să luați asta cu dumneavoastră.

Mi-a întins o lanternă mică.

— Sfatul meu, la fel ca înainte, este să vă opriți și să așteptați dacă nu ajungeți la destinație până la lăsarea serii, a mai zis el. Dar după cum văd că vă comportați, s-ar putea să forțați lucrurile. Oricum, veți avea nevoie de o lanternă. Bateriile nu sunt noi, așa că n-o folosiți mai mult decât e nevoie.

Am lăsat lanterna să cadă în buzunarul hainei, apoi i-am mulțumit oarecum în silă, regretându-mi ieșirea. Muribundul încetase să mai încerce să vorbească și pur și simplu urla. Începusem să mă îndrept spre direcția sunetului, când locotenentul a spus:

— Nu puteți merge într-acolo, domnule Banks. Trebuie să mergeți o vreme spre nord, apoi încercați să vă deplasați înapoi, pe traseul pe care vi l-am arătat. Veniți pe-aici, domnule.

Câteva minute m-a dus pe un drum perpendicular pe cel pe care merseserăm. După un timp am ajuns la un alt zid, în care era săpată o gaură.

— Trebuie s-o luați pe-aici și să mergeți cel puțin o jumătate de kilometru înainte și să cotiți încă o dată spre est. S-ar putea să vă întâlniți cu soldați din ambele tabere. Țineți minte ce v-am spus. Ascundeți-vă revolverul și anunțați-vă neutralitatea. Dacă vă veți întâlni cu vreun locuitor de-aici, rugați-l să vă îndrume spre Furnalul din Răsărit. Vă doresc noroc, domnule, și regret că nu vă pot ajuta în continuare.

După ce am mers câteva minute spre nord, am remarcat faptul că în acea zonă casele erau mai puțin avariate. Totuși, acest lucru nu mi-a ușurat drumul. Acoperișurile fiind într-o stare mai bună, trebuia să mă descurc prin zone mai întunecate – căci hotărâsem să nu folosesc lanterna până la căderea nopții – și deseori trebuia să merg pipăind pe lângă un zid înainte să dau de o deschizătură. Din nu știu ce cauză, pe-acolo era mult mai multă sticlă spartă și zone întregi se aflau sub o apă stătută. Deseori auzeam grupuri de șobolani luând-o la goană și o dată am călcat pe un câine mort, dar nu am mai auzit zgomote de luptă.

În această etapă a drumului m-am trezit că mă gândesc iar la Jennifer, cum stătea ea în camera monitorilor în acea după-amiază însorită în care ne-am despărțit, și în mod special la felul cum arăta fața ei în timp ce rostea cu atâta abnegație făgăduiala aceea stranie de „a mă ajuta” când o să fie mare. La un moment dat, în timp ce bâjbâiam, încercând să avansez, mi-a răsărit în minte imaginea absurdă a celui copil luptându-se să dea de mine și traversând acest teritoriu oribil, hotărâtă să-și îndeplinească promisiunea. M-am înfiorat de emoție și m-au podidit lacrimile.

Apoi am dat de o spărtură în zid, prin care n-am văzut decât un întuneric ca de smoală, dar de unde venea cea mai pătrunzătoare putoare de excremente. Știam că, pentru a mă ține de firul drumului, trebuia să mă cațăr pe zid și să ajung în acea încăpere, dar pur și simplu n-am mai suportat o asemenea idee și am continuat să merg. Acest capriciu m-a costat scump, pentru că o bună bucată de vreme n-am găsit altă deschizătură și am avut impresia că mă abat tot mai mult din drumul meu.

Când s-a întunecat cu totul și am început să folosesc lanterna, am dat peste tot mai multe semne de spațiu locuit. Uneori mă împiedicam de un dulap aproape intact sau de vreun altar ori vedeam chiar camere întregi în care mobilierul abia dacă era clintit de la locul lui, dând impresia că familia tocmai ieșise. Dar chiar imediat lângă acestea descopeream mai multe camere complet distruse sau inundate.

Apăreau și din ce în ce mai mulți câini vagabonzi – animale costelive, de care mă temeam că s-ar putea să mă atace, dar care se refugiau întotdeauna urlând când îmi fixam lanterna pe ei. La un moment dat am văzut trei câini rupând cu sălbăticie ceva și mi-am scos pistolul, într-atât eram de convins că se vor lua după mine. Dar chiar și aceste animale m-au privit cu sfială când am trecut, de parcă ajunseseră să respecte carnajul pe care omul era capabil să-l producă când se lăsa pradă furiei.

Așadar, nu am fost surprins când am dat peste prima familie. I-am descoperit în raza lanternei, strânși de frică într-un colț: câțiva copii, trei femei și un om în vârstă. În jurul lor se aflau trențe și obiecte casnice. M-au privit cu teamă, fluturând arme improvizate, pe care le-au coborât puțin când le-am spus câteva cuvinte liniștitoare. Am încercat să aflu de la ei dacă am ajuns cumva în apropierea Furnalului din Răsărit, dar mi-au întors niște priviri nedumerite. M-am întâlnit cu încă trei sau patru familii asemănătoare în casele alăturate – puteam să mă folosesc tot mai des de uși, nu de spărturile din pereți —, dar nici acestea nu aveau nici o reacție.

Apoi am intrat într-un spațiu mai larg, al cărui capăt era învăluit în lumina roșiatică a unui lampion. Prin unghere stăteau o mulțime de oameni – iarăși în mare parte femei și copii, alături

de câțiva bărbați în vârstă. Abia începusem să rostesc cele câteva cuvinte liniștitoare, când am simțit că în atmosferă plutea ceva ciudat și, oprindu-mă, am dus mâna la revolver.

Fețele s-au întors spre mine în lumina lampionului. Dar aproape imediat privirile le-au revenit spre colțul îndepărtat, unde vreo duzină de copii stăteau înghesuiți în jurul a ceva aflat la pământ. Unii dintre ei scormoneau acolo cu un băț și apoi am observat că mulți dintre adulți țineau pregătite cazmale, satâre ascuțite și alte câteva arme improvizate. M-am simțit de parcă aș fi perturbat un ritual sumbru și primul meu impuls a fost să trec pe lângă ei. Poate că a fost datorită vreunui zgomot sau a intervenției celui de-al șaselea simț, dar m-am trezit mergând spre cercul de copii, cu revolverul încă la îndemână. Păreau că nu vor să arate ce e acolo, dar, încetul cu încetul, umbrele lor s-au depărtat. Atunci am văzut, în lumina roșiatică și obscură, figura unui soldat japonez zăcând pe o parte. Avea mâinile legate la spate, iar picioarele îi fuseseră și ele strânse bine. Ochiul îi era închis și am văzut o pată întunecată lățindu-i-se pe sub braț și scurgându-se pe pământ. Părul și fața îi erau pline de praf și stropite cu sânge. Cu toate acestea, l-am recunoscut pe Akira fără nici o dificultate.

Copiii începuseră să se strângă din nou în jur, iar unul dintre băieții l-a împuns pe Akira cu un băț. Le-am ordonat să se dea înapoi, fluturându-mi revolverul, și în cele din urmă copiii s-au retras puțin, urmărind scena cu atenție.

Cât l-am cercetat, ochii lui Akira au rămas închisi. Avea uniformă sfâșiată la spate până la carne, indicând faptul că fusese târât pe pământ. Rana de sub braț se datora probabil unui șrapnel. La ceafa avea o tăietură și o umflătură. Dar era atât de plin de mizerie și lumina era atât de slabă, că era greu de spus cât de serioase erau acele răni. Când mi-am fixat lanterna asupra lui, locul a fost învăluit de umbre dense, așa că era și mai dificil să vezi clar.

Apoi, după ce l-am cercetat câteva secunde, a deschis ochii.

— Akira! am spus eu, apropiindu-mi fața de a lui. Sunt eu, Christopher!

M-am gândit că, fiindcă lumina venea din spate, eu îi păream a fi o siluetă amenințătoare. Așa că l-am strigat încă o dată pe nume, de data asta întorcând lanterna spre fața mea. E posibil ca acest gest să mă fi făcut să par hidos, pentru că Akira a făcut o grimasă, apoi m-a scuipat cu dispreț. Însă nu-și putea strânge forțele, iar saliva i s-a prelins pe obraz.

— Akira! Eu sunt! Ce noroc că te-am găsit! Acum te pot ajuta.

El s-a uitat la mine, apoi a zis:

— Lasă-mă să mor.

— N-o să mori, bătrâne. Ai pierdut ceva sânge și ai dus-o cam rău. Dar o să aduc ajutoare și o să te faci bine, o să vezi.

— Porc. Porc.

— Porc?

— Tu. Porc.

M-a scuipat încă o dată și saliva i s-a prelins iar fără vlagă de pe buze.

— Akira! Mi-e clar că nu-ți dai seama cine sunt.

— Lasă-mă să mor. Mor ca soldat.

— Akira, sunt eu! Christopher!

— Nu știi. Tu porc.

— Ascultă-mă, dă-mi voie să-ți scot frânghiile astea. O să te simți mai bine. Apoi o să-ți revii.

Am privit peste umăr, gândindu-mă să cer im instrument cu care să-i tai legăturile. Atunci am văzut că toți cei din încăperea se strânseseră în spatele meu, la câțiva pași – mulți ținând în mâini diverse arme —, ca și cum ar fi pozat pentru o fotografie de grup sinistru. Am fost luat

oarecum prin surprindere – pe moment uitasem de ei – și mi-am căutat revolverul. Dar chiar în acel moment Akira a spus cu o energie nebănuită:

— Dac-o să tai sfoara, o să te omor. Ești avertizat, bine, englez?

— Ce tot vorbești? Uite, mă, încăpățânatule, sunt eu, prietenul tău! O să te ajut.

— Porcule. Tai sfoara, teucid.

— Uite, oamenii ăștia de-aici or să te omoare ei pe tine la fel de repede. În orice caz, rănilor ți se vor infecta curând. Trebuie să mă lași să te ajut.

Două chinezoaice au început brusc să țipe. Una părea că mi se adresează, în timp ce a doua țipa la mulțime. Larma a domnit o secundă, după care a apărut un băiat cam de vreo zece ani, cu o seceră în mână. Ieșind la lumină, am văzut o bucată de blană – poate rămășițele vreunui rozător – care atârna de vârful lamei. Mi-a trecut prin cap că băiatul ținea secera în felul ăsta grijuliu ca să nu lase să-i pice ofranda, dar apoi femeia care țipase la mine a apucat secera și chestia aia care atârna a picat.

— Ia stați! m-am ridicat eu și am țipat la mulțime. Ați făcut o greșală. E un om bun. Prietenul meu. Prieten.

Femeia a țipat din nou, făcându-mi semn să mă dau la o parte.

— Dar el nu-i dușmanul vostru, am continuat eu. E prieten. O să mă ajute. O să mă ajute să rezolv cazul.

Am ridicat revolverul și femeia s-a tras înapoi. Între timp, toți vorbeau deodată și un copil a început să plângă. Apoi au împins în față un bătrân cu o față care-l ținea de mână.

— Eu vorbesc engleza, a zis el.

— Ei bine, slavă Domnului, am spus. Te rog să le spui tuturor că omul ăsta e prietenul meu. Că o să mă ajute.

— El soldat japonez. El omorât tușa Yun.

— Sunt sigur că n-a făcut-o. Nu el personal.

— El ucis și furat.

— Dar nu omul ăsta! E Akira! L-a văzut cineva pe el omorând și furând? Du-te și-i întreabă.

Bătrânul s-a întors și a bălmăjit ceva fără tragere de inimă. Cuvintele lui au provocat și mai multe dispute și o altă armă, o lopată ascuțită, a fost dată din mână în mână și luată de una dintre femeile din față.

— Ei bine? l-am întrebat pe bătrân. N-am dreptate? Nimeni nu l-a văzut pe Akira făcând vreun rău.

Bătrânul a clătinat din cap, poate în semn de dezaprobare, poate dorind să spună că n-a înțeles. În spatele meu, Akira a făcut zgomot, așa că m-am întors spre el.

— Uite, vezi? Bine c-am trecut pe-aici. Te-au confundat cu un alt tip și vor să te omoare. Pentru Dumnezeu, tot nu știi cine sunt? Akira! Sunt eu, Christopher!

Mi-am depărtat ochii de la mulțime și, întorcându-mă spre el, mi-am luminat din nou fața cu lanterna. Apoi, când am stins-o, l-am văzut pentru prima oară dând semne că mă recunoaște.

— Christopher, a zis el, ca și cum ar fi testat ceva. Christopher.

— Da, eu sunt. Pe bune. A trecut multă vreme. Și se pare că n-am venit chiar la timp.

— Christopher. Prietenul meu.

Ridicându-mă, am privit prin mulțime și i-am făcut semn unui tânăr care avea în mână un cuțit de bucătărie să se apropie. Când i-am luat cuțitul, femeia cu secera s-a apropiat amenințătoare, dar eu am ridicat revolverul și am țipat la ea să stea locului. Apoi, îngenunchind lângă Akira, m-am apucat să-i tai legăturile. Îmi imaginasem că Akira spusese „sfoară” datorită

vocabularului lui limitat în engleză, dar am văzut că era într-adevăr legat cu o sfoară veche, care a cedat ușor sub cuțit.

— Spune-le, m-am adresat eu bătrânului în timp ce eliberam mâinile lui Akira, spune-le că el e prietenul meu. Și că o să rezolvăm împreună cazul. Spune-le că au făcut o mare greșală. Du-te și spune-le!

În timp ce mi-am îndreptat atenția spre picioarele lui Akira, l-am auzit pe bătrân balmăjind ceva, iar câteva voci din mulțime s-au pornit pe ceartă. Apoi Akira s-a ridicat cu grijă în fund și m-a privit.

— Prietenul meu Christopher, a zis. Da, noi prieteni.

Am simțit cum mulțimea a luat inițiativa și mi-a sărit la picioare. Poate că, fiind îngrijorat de soarta prietenului meu, am strigat pe un ton inutil de strident:

— Să nu care cumva să se apropie vreunul! O să trag, o să trag de-adevăratelea!

Apoi, întorcându-mă spre bătrân, am strigat:

— Spune-le să se dea în lături! Spune-le să se dea în lături dacă vor să le fie bine!

Nu știu ce a tradus bătrânul. În orice caz, efectul asupra mulțimii – al cărei spirit belicos mi-am dat seama că îl supraestimam – a fost de confuzie totală. O jumătate păreau să creadă că doream să se ducă să stea lângă peretele din stânga, în timp ce restul înțeleseră că le ordonasem să stea jos, pe pământ. Era limpede că toți erau alarmați de comportamentul meu și, din dorința de a se supune, se împiedicau unii de alții, țipând cuprinși de panică.

Akira, dându-și seama că nu trebuie să piardă prilejul, a făcut o încercare să se ridice în picioare. L-am apucat de braț și o clipă am stat amândoi în picioare, clătînându-ne. Am fost obligat să-mi vâr revolverul înapoi la curea pentru a-mi elibera mâna și am încercat să facem un pas sau doi împreună. Din rana lui ieșea un miros fetid, dar, îndepărtând această senzație din minte, am strigat peste umăr, fără să-mi pese câți înțelegeau:

— O să vedeți foarte curând! O să vedeți că ați făcut o greșală!

— Christopher, a murmurat Akira în urechea mea. Prietenul meu, Christopher.

— Uite ce-i, i-am spus eu liniștit. Trebuie să ne depărtăm de oamenii ăștia. E o ușă mai încolo, în colț. Crezi că o să reușești să ajungi acolo?

Akira, lăsându-se cu toată greutatea pe umărul meu, a privit prin obscuritatea încăperii.

— O. K. Mergem.

Părea că nu-i rănit la picioare și mergea destul de bine. Dar, după ce am făcut șase sau șapte pași împreună, s-a împiedicat și, timp de o clipă, efortul nostru de a nu cădea grămadă le-a părut probabil celor care ne priveau ca un fel de încăierare. Dar am reușit să găsim o nouă poziție și am pornit-o iar. La un moment dat, un băiețel s-a repezit să arunce cu noroi în noi, dar a fost imediat tras înapoi. Apoi Akira și cu mine am ajuns la ușă – ușa însăși dispăruse – și am intrat clătînându-ne în casa următoare.

Capitolul douăzeci DUPĂ CE am trecut prin alți doi pereți și nu am văzut nici un semn că am fi urmăriți, am simțit pentru prima oară un fel de euforie că m-am întâlnit, în sfârșit, cu vechiul meu prieten. M-am trezit râzând de câteva ori, în timp ce ne clătinau împreună. Apoi Akira a râs și el, iar anii care ne despărțiseră au părut că se topesc.

— Cât a trecut, Akira? A trecut atâta timp...

El mergea cu greu lângă mine, dar a reușit să spună:

— Mult timp, da.

— Știi, m-am întors. La vechea casă. Presupun că a ta se află încă alături.

— Da. Alături.

— Și tu te-ai întors? Dar, sigur, tu ai fost aici tot timpul. Nu ți se pare ceva deosebit.

— Da, a zis el din nou, cu un oarecare efort. Mult timp. Alături.

Am făcut în așa fel încât să ne oprim puțin și l-am așezat pe rămășițele unui zid. Apoi, scoțându-i ușor haina de la uniforma zdrențuită, i-am examinat încă o dată rănila, folosindu-mă de lanternă și de lupă. Totuși, nu-mi puteam da seama de mare lucru. Mă temusem că rana de sub braț era cangrenată, dar brusc mi-a trecut prin cap că, probabil, mirosul venea de la ceva de pe hainele lui: probabil că se mânjise când stătuse pe pământ. Pe de altă parte, am remarcat că era fierbinte și ud de transpirație.

Scoțându-mi haina, am rupt câteva fâșii din căptușeală ca să le folosesc drept pansament. Apoi m-am străduit cât am putut să-i curăț rana cu batista. Deși am încercat să îndepărtez puroiul cât am putut de ușor, respirația lui sacadată îmi spunea că îl durea.

— Îmi pare rău, Akira. O să încerc să fiu mai puțin neîndemânatic.

— Neîndemânatic, a zis el, de parcă întorcea cuvântul pe toate fețele.

Apoi a izbucnit dintr-o dată în râs și a zis:

— Tu mă ajuți. Mulțumesc.

— Sigur că te ajut. Și foarte curând o să primești îngrijiri medicale. Apoi o să te faci bine.

Dar înainte de asta va trebui să mă ajuți tu. Avem o sarcină urgentă, iar tu o să înțelegi mai bine decât oricine de ce. Uite, Akira, am descoperit în cele din urmă unde e. Casa unde sunt ținuți părinții mei. În acest moment suntem foarte aproape. Știi, bătrâne, mă gândeam o vreme că va trebui să intru singur în casă. Aș fi făcut-o, dar, pe bune, aș fi riscat enorm. Dumnezeu știe câți răpitori sunt acolo. Inițial m-am gândit să adun câțiva chinezi să mă ajute, dar s-a dovedit imposibil. Mi-a trecut prin minte chiar să le cer japonezilor să mă ajute. Dar acum o s-o facem noi doi, împreună, și-o să reușim sigur.

În tot acest timp încercam să-i leg bandajul improvizat în jurul trunchiului și gâtului, astfel încât rana să fie bine strânsă. Akira mă urmărea atent și, când m-am oprit din vorbit, mi-a zâmbit și a zis:

— Da. Te ajut. Tu mă ajuți. Bine.

— Dar, Akira, trebuie să-ți fac o mărturisire. M-am cam rătăcit pe aici. M-am descurcat destul de bine până cu puțin timp înainte de a da peste tine. Dar acum nu știu în ce direcție s-o iau. Trebuie să căutăm ceva ce se numește Furnalul din Răsărit. Ceva mare, cu un coș. Bătrâne, ai vreo idee pe unde s-o afla furnalul ăsta?

Akira continua să mă privească, iar pieptul lui se sălta și cobora într-un găfâit accelerat. Când l-am văzut în starea asta, mi-am adus brusc aminte de vremurile în care stăteam împreună în vârful mobilei din grădina noastră, trăgându-ne sufletul. Eram pe punctul de a-i pomeni acest lucru, când mi-a spus:

— Știu. Cunosoc locul ăsta.

— Știi cum se ajunge la Furnalul din Răsărit? De aici?

El a dat din cap.

— Lupt aici multe săptămâni. Aici știu – și brusc a rânjit – ca satul meu natal.

Am zâmbit și eu, dar remarca mă dezorientase.

— Care sat natal? l-am întrebat eu.

— Sat natal. Unde m-am născut.

— Vrei să zici Colonia?

Akira a tăcut o clipă, apoi a spus:

— O. K. Da. Colonia. Colonia internațională. Satul meu natal.

— Da, am spus. Bănuiesc că e și satul meu natal.

Am izbucnit amândoi în râs și câteva minute am continuat să chicotim și să râdem împreună, oarecum necontrolat.

— O să-ți spun ceva ciudat, Akira. Asta ți-o pot spune... Toți aniiăștia petrecuți în Anglia... nu m-am simțit deloc acasă acolo. Colonia Internațională. Acea îmi va fi întotdeauna casa.

— Dar Colonia Internațională... Akira a clătinat din cap. Foarte fragilă. Măine, în ziua următoare... A fluturat o mână în aer.

— Știu ce vrei să zici, i-am răspuns. Și când eram copii ni se părea ceva atât de solid. Dar e cum spui tu acum. Este satul nostru natal. Singurul pe care-l avem.

Am început să-l îmbrac la loc, atent să nu-l fac să sufere inutil.

— E mai bine, Akira? Îmi pare rău că nu pot face mai mult pentru tine chiar acum. O să fii consultat foarte curând. Dar acum avem de făcut o treabă importantă. Spune-mi încotro s-o luăm.

Înaintam foarte încet. Îmi era greu să țin lanterna îndreptată înaintea noastră și deseori ne împiedicam în întuneric, ceea ce-i făcea rău lui Akira. Adevărul e că a fost de mai multe ori pe punctul de a-și pierde cunoștința în timpul drumului nostru anevoios și se lăsa cu toată greutatea pe umerii mei. Nici mie nu-mi era ușor cu propriile mele răni. Cel mai supărător era faptul că mi se rupsesse pantoful drept și aveam o tăietură serioasă la picior, așa că simțeam o durere arzătoare la fiecare pas. Uneori eram atât de oboșiți că nu puteam face mai mult de câțiva pași fără să ne oprim. Ne-am hotărât totuși să nu ne așezăm când ne opream, așa că stăteam amândoi în picioare, legănându-ne, trăgându-ne din greu sufletul și redistribuindu-ne greutatea în încercarea de a ne ușura o durere cu prețul alteia. Mirosul răniilor lui Akira devenea tot mai respingător, iar viermuiala neîntreruptă a șobolanilor din jurul nostru era dezolantă, dar în acele clipe nu am auzit zgomote de luptă.

Am făcut tot ce am putut ca să mențin starea de spirit, făcând remarce vesele ori de câte ori îmi trăgeam sufletul. Adevărul e că în acele momente sentimentele mele față de această reîntâlnire erau subtil nuanțate. Pe de o parte eram, fără îndoială, extrem de recunoscător sorții că ne-a făcut să ne reîntâlnim la timp pentru a ne duce la bun sfârșit importanta noastră misiune. Pe de alta, eram trist că întâlnirea noastră – la care mă gândisem atâta timp – trebuia să se producă sub auspicii atât de sumbre. Imaginea aceasta era cu totul diferită de scenele pe care mi le imaginasem eu de atâtea ori: cu noi doi stând într-un hol de hotel confortabil sau poate în veranda casei lui Akira, care dădea spre grădină, vorbind și depănându-ne amintirile la nesfârșit.

În tot acest timp, Akira, cu toate dificultățile cu care se lupta, și-a păstrat simțul orientării. Deseori o lua pe un drum de care eu mă temeam că va sfârși într-o fundătură, dar întotdeauna apărea o deschizătură sau o ușă. Din când în când dădeam peste niște locuitori, prezențe pe care le percepeam prin întuneric, care stăteau strânși în jurul luminii unui lampion sau lângă un foc și se uitau la Akira cu atâta ostilitate, că mă temeam să nu fim din nou atacați. Dar ni se dădea voie să trecem fără să fim molestați și o dată am reușit chiar să conving o bătrână să ne dea să bem apă, cu prețul ultimelor bancnote din buzunarul meu.

Apoi terenul s-a schimbat vizibil. Nu mai întâlneam rămășițe de viață casnică și singurii oameni peste care am dat erau inși cu privirile pierdute, murmurând sau plângând de unii singuri. Nu mai rămăseseră nici uși în picioare, ci doar genul acela de găuri prin care trecusem cu atâta greutate împreună cu locotenentul la începutul drumului. Fiecare dintre ele era un obstacol greu de depășit, Akira neputând să se cațare – chiar cu ajutorul pe care i-l dădeam la fiecare pas – decât cu prețul unor suferințe imense.

Renunțaserăm de mult timp la orice conversație, emițând pur și simplu niște mârâituri printre dinți, în ritmul pașilor, când Akira m-a oprit brusc și și-a ridicat capul. Apoi am auzit și eu o voce – cineva care zbiera niște ordine. Era greu de spus cât de aproape era – poate la distanță de două sau trei case.

— Japoneză? am întrebat eu în șoaptă.

Akira a continuat să asculte, apoi a clătinat din cap.

— Guomintang. Christopher, acum foarte aproape de... de...

— Front?

— Da, front. Acum foarte aproape de front. Christopher, asta foarte periculos.

— Trebuie să trecem neapărat prin zona asta pentru a ajunge la casă?

— Neapărat, da.

Brusc s-a auzit zgomotul unui foc de pușcă, apoi, de la depărtare, replica unei mitraliere.

La un moment dat ne-am strâns instinctiv unul în celălalt, dar Akira s-a eliberat și s-a așezat.

— Christopher, a spus el liniștit. Acum ne odihnim.

— Dar trebuie să ajungem la casă.

— Acum ne odihnim. Prea periculos să mergem în zona de luptă pe întuneric. Noi omorâți. Trebuie să așteptăm dimineața.

Mi-am dat seama că are dreptate și, oricum, amândoi eram prea oboșiți ca să mergem mai departe. Ne-am așezat, iar eu am stins lanterna.

O vreme am stat în întuneric, tăcerea fiind întreruptă doar de respirația noastră. Apoi împușcăturile au reînceput și, preț de un minut sau două, au continuat cu ferocitate. S-au oprit brusc. După un moment de liniște, prin pereți s-a stârnit un zgomot ciudat. Era un sunet prelung, subțire, ca țipătul unui animal în pustiu, dar s-a întrerupt cu un găjâit. Apoi au urmat țipete ascuțite și suspine, iar rănitul a început să strige propoziții întregi. Vocea lui semăna extraordinar de bine cu cea a soldatului japonez muribund pe care îl auzisem înainte și, în starea de epuizare în care mă aflam, mi-am zis că este probabil același om. Eram pe punctul de a-i povesti lui Akira despre soarta nefericită a acestui om, când mi-am dat seama că strigătele lui sunt în mandarină, nu în japoneză. În clipa în care am constatat că este vorba despre doi oameni diferiți, m-am înfiorat. Atât de asemănătoare le erau scâncetele jalnice, felul în care gemetele lor se transformau în rugăminți disperate, pentru a reveni apoi la țipete, încât m-am gândit că de fapt fiecare din noi trece prin așa ceva în momentul morții, că aceste zgomote groaznice sunt la fel de universale ca și țipetele nou-născuților.

După un timp, mi-am dat seama că, în eventualitatea în care lupta va ajunge la încăperea în care ne aflam, eram într-o poziție total lipsită de apărare. Eram pe cale să-i sugerez lui Akira să ne mutăm în altă parte, într-un loc mai ferit, dar am văzut că adormise. Am aprins lanterna și am luminat atent zona din jurul nostru.

Judecând după cele văzute anterior, distrugerile erau serioase. Vedeam urme lăsate de grenade, găuri de glonț pretutindeni, cărămizi și grinzi de lemn sfărâmate. La o distanță de câțiva metri de noi, în mijlocul încăperii, era un bivol de apă mort, care zăcea pe o parte. Era acoperit de praf și resturi de dărâmături, de sub care se vedea un corn îndreptat spre acoperiș. Am continuat să luminez încăperea bucată cu bucată, până când am determinat toate punctele prin care combatanții puteau intra în sălașul nostru. Dar ce mi s-a părut cu adevărat important a fost faptul că în partea îndepărtată a încăperii, dincolo de bivol, am descoperit o mică nișă din cărămidă, probabil locul unei sobe sau al unui șemineu. Mi-a venit ideea că acela era cel mai sigur loc în care să ne petrecem noaptea. Zgâlțându-l pe Akira până s-a trezit, i-am petrecut brațul în jurul gâtului meu și amândoi ne-am sculat cu mare chin în picioare.

Când am ajuns la nișa din cărămidă, am dat la o parte niște pietriș și am curățat o parte pe care se aflau niște scânduri netede, suficient de mari ca să ne întindem amândoi. Mi-am întins haina și l-am așezat pe Akira pe partea lui sănătoasă. Apoi m-am întins și eu, așteptând să mă ia somnul.

Dar din cauza epuizării, a strigătelor continue ale muribundului, a fricii de a nu fi prinși în mijlocul luptelor și cu gândul la sarcina crucială pe care o aveam în față, n-am reușit deloc să ațipesc. Știu că și Akira a rămas treaz, iar când l-am auzit cum se ridică în capul oaselor, l-am întrebat:

— Ce-ți mai face rana?

— Rana mea. Nici o problemă, nici o problemă.

— Hai s-o mai văd o dată...

— Nu, nu! Nici o problemă. Dar mulțumesc. Tu prieten bun.

Deși eram la doar câțiva centimetri unul de celălalt, nu ne vedeam deloc. După o pauză îndelungată, l-am auzit spunând:

— Christopher. Trebuie să înveți japoneza acum.

— Da, trebuie.

— Nu, vreau să zic acum. Înveți japoneza acum.

— Ei bine, bătrâne, asta nu-i deloc momentul cel mai potrivit să...

— Nu. Trebuie să înveți. Dacă soldat japonez vine când eu dorm, trebuie să le spui. Să le spui că sunt prieteni. Trebuie să le spui sau ei trag în întuneric.

— Da. Îmi dau seama ce vrei să spui.

— Așa că învață. În caz eu dorm. Sau eu mort.

— Ei bine, nu vreau să aud o prostie ca asta. O să te pui pe picioare cât ai clipi.

A mai urmat o pauză și mi-am amintit cum, cu mulți ani în urmă, Akira nu reușea să mă urmărească dacă foloseam expresii colocviale. Așa că am repetat destul de rar:

— O să te faci complet bine. Înțelegi, Akira? O să am eu grijă de asta. O să te faci bine.

— Foarte drăguț, a zis el. Dar precauția e cea mai bună. Trebuie să înveți să spui, în japoneză. Dacă vine soldat japonez. Te învăț cuvânt. Tu îți amintești.

A început să spună ceva în limba lui, dar era o frază mult prea lungă și l-am oprit.

— Nu, nu! N-o să învăț niciodată asta. Ceva mai scurt. Să-i facem să înțeleagă imediat că nu noi suntem dușmanul.

S-a gândit o clipă, apoi a rostit o frază ceva mai scurtă decât cea anterioară. Am încercat, dar el m-a oprit imediat.

— Nu, Christopher. Greșeală.

După alte câteva încercări, i-am spus:

— Uite, n-are nici un rost. Spune-mi doar un cuvânt. Cum se spune „prieten”. Nu pot reuși mai mult în seara asta.

— Tomodachi, a zis. Spune. To-mo-da-chi.

Am repetat cuvântul de câteva ori și destul de corect, credeam eu, dar mi-am dat seama că râdea prin întuneric. M-am trezit că râd și eu, apoi, așa cum făceam pe vremuri, am început amândoi să râdem fără să ne mai putem opri. Am continuat să râdem cam un minut, după care am adormit brusc.

Când m-am trezit, lumina zorilor intra în încăpere. O lumină palidă, albăstruie, de parcă fusese îndepărtat doar un strat de întuneric. Muribundul tăcuse și de undeva, de departe, se auzea cântecul unei păsări. Acum vedeam că acoperișul de deasupra noastră dispăruse în mare parte, așa că, din locul în care stăteam culcat, cu umărul lipit de zidul de cărămidă, se vedeau stelele pe cerul zorilor.

Am surprins cu privirea o mișcare și m-am ridicat alarmat. Am văzut apoi trei sau patru șobolani mișunând în jurul bivolului mort și-am stat așa câteva clipe, uitându-mă la ei. Abia apoi m-am întors să mă uit la Akira, fiindu-mi frică de ce aș putea descoperi. Stătea întins lângă mine

și era foarte palid, dar am observat ușurat că respira egal. Mi-am găsit lupa și am început să-i examinez ușor rana, dar nu am reușit decât să-l trezesc.

— Eu sunt, am șoptit în timp ce el se ridica în capul oaselor și se uita în jur.

Părea speriat și buimăcit, dar apoi a dat semne că-și amintește totul și în ochii lui a apărut o privire de o goliciune aspră.

— Visai? l-am întrebat.

El a dat din cap.

— Da. Visam.

— La un loc mai frumos decât ăsta, sper, i-am răspuns eu râzând.

— Da, a oftat, apoi a adăugat: Visez la vremea când eram copil.

Am tăcut amândoi o clipă. Apoi eu am spus:

— Probabil că a fost un șoc dur. Să vii din lumea în care te visai în cea de aici.

S-a uitat lung la capul bivolului, care ieșea din moloz.

— Da, a zis el în cele din urmă. Visez la vremea când eram copil. Mama, tata. Eu băiat.

— Îți amintești, Akira. Jocurile pe care le jucam? Pe movilă, în grădină? Îți amintești,

Akira?

— Da. Îmi amintesc.

— Astea sunt amintiri frumoase.

— Da. Amintiri foarte frumoase.

— Erau niște zile splendide, am zis. Pe atunci nu știam, desigur, cât de splendide erau.

Așa sunt toți copiii, presupun.

— Am copil, a zis Akira dintr-o dată. Băiat. Cinci ani.

— Adevărat? Mi-ar plăcea să-l cunosc.

— Pierdut fotografia. Ieri. Alaltăieri. Când rănit. Pierdut fotografia. Fiului.

— Uite, bătrâne, nu te întrista. O să-ți vezi fiul foarte curând.

A continuat să se uite la bivol câțva timp. Un șobolan a făcut o mișcare bruscă și de-acolo s-a ridicat un nor de muște, care s-au așezat din nou pe animal.

— Fiul meu. El în Japonia.

— Oh, l-ai trimis în Japonia? Asta mă surprinde.

— Fiul meu. În Japonia. Dacă mor, spune-i, te rog.

— Să-i spun că ai murit? Regret, dar nu pot face așa ceva. Pentru că n-o să mori. Nu încă.

— Tu să-i spui: Eu mor pentru patrie. Spune-i să fie bun cu mama. Să o protejeze. Și să construiască o lume bună.

Aproape șoptea, străduindu-se să-și găsească cuvintele în engleză, străduindu-se să nu plângă.

— Să construiască lume bună, a spus el din nou, mișcându-și mâna prin aer ca un zidar care nivelează un zid.

Își urmărea mâna cu privirea, de parcă era uimit de mișcarea ei.

— Da. Să construiască lume bună.

— Pe când eram copii, am zis eu, trăiam într-o lume bună. Copiii aceștia, copiii pe care i-am întâlnit... Ce groaznic e pentru ei că trebuie să învețe atât de devreme cât de oribile sunt toate în realitate.

— Fiul meu, a zis Akira. Cinci ani. În Japonia. Nu știe nimic, nimic. El crede lumea un loc frumos, Oameni buni. Jucăriile lui. Mama, tata.

— Cred că și noi eram la fel. Dar nu toate merg prost, socotesc eu.

Încercam acum din greu să combat deznădejdea primejdioasă care se instala în prietenul meu.

— La urma urmelor, am zis, când eram copii, când lucrurile mergeau rău, noi nu puteam să facem mare lucru să le îndreptăm. Dar acum suntem adulți. Acum putem. Țsta-i avantajul, pricepi? Uită-te la noi, Akira. După tot acest timp, putem face în sfârșit dreptate. Amintește-ți, bătrâne, cum ne jucam noi. Iar și iar... Cum făceam pe detectivii care îl caută pe tata. Acum am crescut, putem face în cele din urmă lucrurile cum trebuie.

Akira nu a mai vorbit o bună bucată de timp, apoi a zis:

— Când băiatul meu. El descoperă lumea nu-i bună. Aș vrea...

S-a oprit, fie din cauza durerii, fie pentru că nu-și găsea cuvintele în engleză. A spus ceva în japoneză, apoi a continuat:

— Aș vrea să fiu cu el. Să-l ajut. Când descoperă.

— Ascultă, maimuțoiule, i-am zis eu, ești din cale-afară de ursuz. O să-ți vezi fiul, voi avea eu grijă de asta. Și toată povestea aia despre cât de bună era lumea când eram copii. Ei bine, e absurdă... într-un fel. Ne conduceau adulții. Nu trebuie să cazi în nostalgia copilăriei.

— Nos-tal-gi-a, a silabisit Akira, de parcă era un cuvânt pe care se străduia să-l înțeleagă, apoi a zis un cuvânt în japoneză, probabil că termenul japonez pentru „nostalgie”. Nos-tal-gi-e. E bine să fii nos-tal-gic. Foarte important.

— Adevărat, bătrâne?

— Important. Foarte important. Nostalgic. Când suntem nostalgici, ne amintim. O lume mai bună decât lumea asta descoperim când creștem. Ne amintim și dorim lumea mai bună să se întoarcă. Atât de important. Acum am avut un vis. Eram copil. Mama, tata, aproape de mine. În casa noastră.

A tăcut și a continuat să privească spre moloz.

— Akira, am zis eu, simțind că, dacă vom continua să vorbim, pericolul pe care nu doream să-l articulez se va apropia tot mai mult de noi. Trebuie să ne continuăm drumul. Avem multe de făcut.

Drept răspuns, s-a auzit răpăitul unei mitraliere. Era mai departe decât cu o seară înainte, dar amândoi am tresărit.

— Akira, l-am întrebat eu, mai e mult până la casă? Trebuie să încercăm să ajungem înainte ca lupta să înceapă de-a binelea. Cât este de departe?

— Nu departe. Dar mergem cu grijă. Soldat chinez foarte aproape.

Somnul nostru, departe de a ne fi înviorat, se pare că ne sleise și mai mult. Când m-am ridicat și Akira s-a lăsat cu toată greutatea pe mine, durerea care mi-a cuprins gâtul și umerii m-a făcut să gem. O bună bucată de timp, până trupurile noastre s-au acomodat unul cu celălalt, mersul împreună s-a dovedit o adevărată tortură.

Lăsând la o parte starea noastră fizică, terenul pe care l-am traversat în acea dimineață s-a dovedit a fi cea mai dificilă parte parcursă până atunci. Distrugerile erau atât de numeroase că a trebuit să ne oprim deseori, neputând să ne facem loc printre dărâmături. Și dacă lumina ne ajuta, fără îndoială, să vedem unde să punem piciorul, mi-am dat seama că tot acel spectacol oribil care fusese ascuns de întuneric era acum vizibil și ne făcea să plătim un tribut greu de suferință. Vedeam sânge printre ruine – uneori proaspăt, alteori vechi de săptămâni —, pe pământ, pe pereți, întins pe mobilele sfărâmate. Mai rău – și nasurile ne avertizau înaintea ochilor —, dădeam cu o regularitate deconcertantă peste grămezi de intestine în diverse grade de putrefacție. O dată, când ne-am oprit, i-am pomenit lui Akira despre aceste lucruri, iar el mi-a răspuns cu simplitate:

— Baionetă. Soldatu' pune întotdeauna baioneta în stomac. Dacă o pui aici – și a arătat spre coaste —, baioneta nu mai iese. Așa că soldatul învață. Întotdeauna stomacul.

— Cel puțin au dus cadavrele. Cel puțin asta fac.

Am continuat să auzim împuşcături răzlețe și de fiecare dată aveam sentimentul că ne apropiem tot mai mult de locul acela. Asta mă îngrijora, dar Akira părea mai sigur ca oricând de drumul spre casă și, ori de câte ori îi puneam la îndoială deciziile, el dădea din cap agasat.

Când am dat de cadavrele celor doi soldați chinezi, soarele dimineții își trimitea de foarte sus razele lui puternice printre acoperișurile desfundate. Nu ne-am apropiat suficient pentru a le examina cum se cuvine, dar intuiția îmi spunea că nu muriseră decât de vreo oră, două. Unul era cu fața în jos, în moloz, celălalt murise în genunchi, cu fruntea odihnindu-se pe peretele de cărămidă, de parcă ar fi fost cotropit de melancolie.

La un moment dat eram atât de convins că suntem pe punctul de a intra în bătaia puștilor, că l-am oprit pe Akira, spunându-i:

— Ascultă! Ce vrei să faci? Încotro ne duci?

El n-a scos o vorbă, ci a rămas sprijinindu-se de mine, cu capul plecat și trăgându-și sufletul.

— Știi într-adevăr încotro mergem? Akira, răspunde-mi! Știi încotro mergem?

El și-a ridicat capul ostenit de pe umărul meu. M-am întors – trebuia să o fac încet, pentru că el încă se sprijinea de mine – și am văzut printr-o spărtură din zid, la nu mai mult de zece pași, o formă ce părea a fi Furnalul din Răsărit.

N-am spus nimic, ci m-am lăsat dus acolo. Ca și geamănul lui, Furnalul din Răsărit supraviețuise cu bine atacurilor. Era plin de praf, dar părea în stare de funcționare. Desprinzându-mă de Akira, care s-a așezat imediat pe o grămadă de moloz, m-am dus drept spre furnal. Ca și data trecută, am văzut coșul înălțându-se spre nori, deasupra capului meu. M-am întors la locul în care stătea Akira și i-am pus ușor mâna pe umăr.

— Akira, regret că ți-am vorbit pe tonul acela! Îți sunt foarte recunoscător. Nu m-aș fi descurcat singur. Pe bune, Akira, îți sunt foarte recunoscător.

— O. K.

Respira mai ușor acum.

— Tu mă ajută. Eu te ajut. O. K.

— Akira, acum cred că suntem foarte aproape de casă. Să văd. Pe partea aia – am arătat eu cu mâna – străduța merge într-acolo. Trebuie să mergem pe străduța.

Akira părea să nu prea aibă chef să se ridice în picioare, dar eu l-am tras în sus și am luat-o din loc. Am mers pe străduța îngustă pe care mi-o arătase locotenentul pe acoperiș, dar în curând am observat că drumul ne era complet blocat de molozul căzut. Ne-am cățărat pe un zid, am intrat într-o casă alăturată, apoi am luat-o spre ceea ce mi-am imaginat a fi un traseu paralel și ne-am reluat drumul prin încăperile pline cu moloz.

Casele în care ne aflam acum erau mai puțin distruse și, în mod clar, mai salubre decât acelea prin care trecuserăm cu puțin înainte. Printre dărâmături se vedeau scaune, măsuțe de toaletă, chiar și câteva oglinzi și vase încă intacte. Eu doream să ne continuăm drumul, dar Akira se încovoia tot mai mult și am fost forțați să ne oprim din nou. Ne-am așezat pe o grindă căzută și, tocmai când ne trăgeam sufletul, privirea mi-a căzut pe o firmă pictată de mână, care zăcea acolo, în fața noastră, în moloz.

Era despicață de-a lungul fibrei lemnoase, dar cele două bucăți stăteau acolo, una lângă cealaltă. Am văzut și un fragment din grilajul în care fusese fixată odată la intrarea principală. Nu era pentru prima oară când ne întâlneam cu asemenea obiecte, dar, instinctiv, atenția mi-a fost atrasă de acesta. M-am dus să-l iau, degajând cele două plăcuțe de lemn din zidărie, și le-am adus unde stăteam.

— Akira, i-am zis eu, poți să-mi spui ce scrie?

I-am pus cele două bucăți de lemn în față. El s-a uitat îndelung la scris, apoi a spus:

— Chineza mea nu bună. Un nume. Numele cuiva.

— Akira, ascultă-mă cu atenție. Uită-te la literele astea. Trebuie să le cunoști. Te rog, încearcă să le citești! E foarte important!

El a continuat să privească placa, apoi a scuturat capul.

— Akira, ascultă, am zis. Se poate să scrie Ye Zhen? Țsta ar putea să fie numele scris aici?

— Ye Zhen... Akira s-a uitat meditativ. Ye Zhen. Da, posibil. Litera asta de-aici... Da, posibil. Scrie Ye Zhen.

— Așa-i? Ești sigur?

— Nu sigur. Dar... posibil. Foarte posibil. Da – a dat din cap —, Ye Zhen. Așa cred.

Am lăsat jos cele două bucăți de lemn și mi-am croit drum peste moloz spre fațada casei în care ne aflam. În locul în care fusese ușa era o spărtură și, privind prin ea, am văzut străduța îngustă ce dădea afară. M-am uitat la casa din fața mea. Fațadele caselor alăturate erau distruse, dar cea la care mă uitam scăpase – surprinzător – intactă. Nu se vedeau semne de distrugere: obloanele ferestrelor, zăbrelele de lemn ale ușii glisante, chiar amuleta care se clătina deasupra ușii de la intrare, toate rămăseseră neatînse. După ce trecuserăm prin ce trecuserăm, părea o apariție dintr-o lume mai civilizată. Am stat acolo, uitându-mă fix la ea. Apoi i-am făcut un semn lui Akira.

— Uite, vino încoace, i-am spus eu aproape în șoaptă. Asta trebuie să fie casa. Nu poate fi alta.

Akira nu s-a mișcat, ci a oftat adânc.

— Christopher. Tu prieten. Îmi place foarte mult.

— Vorbește mai încet, Akira, am ajuns. Asta-i casa. O simt prin toți porii.

— Christopher...

A făcut un efort să se ridice în picioare și a început să pășească încet. Când a ajuns lângă mine, i-am arătat casa. Soarele dimineții strălucea pe străduța și arunca dungi de lumină pe fațada casei.

— Acolo, Akira! Acolo este!

S-a așezat la picioarele mele și a scos un alt oftat.

— Christopher. Prietenul meu. Trebuie să gândești cu mare atenție. Sunt mulți ani. Mulți, mulți ani...

— Nu-i ciudat, am remarcat eu, că luptele aproape că n-au afectat casa? Casa cu părinții mei înăuntru.

Rostind aceste cuvinte, m-am simțit brusc copleșit. Dar mi-am revenit și am spus:

— Ei, Akira, acum trebuie să intrăm. O s-o facem împreună, braț la braț. Ca odinioară, când mergeam în camera lui Ling Tien. Îți amintești, Akira?

— Christopher. Dragul meu prieten. Trebuie să gândești foarte bine. Sunt mulți, mulți ani. Prietene, te rog, ascultă. Poate mama și tata. Au trecut atâția ani...

— O să intrăm împreună acolo. Apoi, imediat după ce o să facem ce trebuie, or să ți se dea toate îngrijirile medicale, promit. De fapt, e posibil să fie ceva, vreo chestie de prim ajutor, chiar în casa aceea. Cel puțin apă curată, poate și bandaje. Mama o să-ți vadă rana, poate o să-ți pună un bandaj curat. Nu-ți face griji, o să te faci bine cât ai clipi.

— Christopher. Trebuie să gândești foarte bine. Atâția ani au trecut...

A tăcut în momentul în care ușa din fața noastră a alunecat, deschizându-se cu un zăngănit. Abia dacă am dat să-mi dibuiesc revolverul, când de-acolo a răsărit o chinezoaică mică.

Probabil că avea vreo șase ani. Avea o expresie liniștită și era destul de drăguță. Părul îi fusese strâns cu grijă în cozi mici. Haina simplă și pantalonii largi erau puțin prea mari pentru ea.

S-a uitat în jur, clipind în lumina soarelui, apoi s-a uitat spre noi. Descoperindu-ne relativ repede – niciunul din noi nu se mișcase —, s-a apropiat fără teamă. S-a oprit din drum la doar câțiva metri și a spus ceva în mandarină, făcând semne spre casă.

— Akira, ce zice?

— Nu înțeleg. Poate că invită înăuntru.

— Dar cum poate fi ea implicată? Crezi că are și ea vreo legătură cu răpitorii? Ce spune?

— Cred că ne cere ajutor.

— Trebuie să-i spunem să se dea la o parte, am zis, scoțându-mi revolverul. E de bănuie că vom întâmpina rezistență

— Da, ea ne cere ajutor. Spune că-i rănit câinele. Cred că spune câinele. Chineza mea nu bună.

Apoi, în timp ce o urmăream, am văzut că de undeva, de lângă locul unde începea împletitura atentă a părului fetei o dâră subțire de sânge i se prelingea pe frunte și pe obraz. Fetița părea că nu observă nimic și mi s-a adresat din nou, făcând alte semne spre casa din spatele ei.

— Da, a zis Akira. Spune câine. Câinele e rănit.

— Câinele ei? Ea-i rănită. Probabil că serios.

Am făcut un pas către ea, cu intenția de a-i examina rana. Dar ea mi-a interpretat gestul ca pe o încuviințare și, întorcându-se, a făcut un salt îndărăt pe străduță, spre ușa de unde apăruse. A dat-o la o parte, s-a uitat la noi, chemându-ne din priviri, și apoi a dispărut înăuntru.

Eu am rămas o clipă așa, ezitând. Apoi i-am întins mâna prietenului meu, care stătea jos.

— Akira, asta e, am zis. Hai să intrăm împreună.

Capitolul douăzeci și unu CÂT AM TRAVERSAT străduța, am încercat să țin revolverul drept. Dar Akira își petrecuse brațul în jurul gâtului meu și trebuia să-i susțin o mare parte din greutate, așa că-mi imaginez că mersul nostru, când am intrat în casă clătinându-ne, nu avea nici un fel de autoritate. Am sesizat vag prezența unei vase ornamentale la intrare și cred că decorația pe care am văzut-o bălăngănindu-se la ușă a scos un clinchet atunci când am trecut pe lângă ea. Apoi am auzit vocea fetei și am privit în jur.

Deși fațada rămăsese practic neatinsă, jumătatea din spate a camerei în care ne aflam era în ruină. Gândindu-mă mai bine azi, când scriu aceste rânduri, presupun că un obuz trecuse prin acoperiș, dărâamând etajul superior și distrugând spatele casei și locuința lipită de ea. Dar în acele momente eu îmi căutam în primul și-n primul rând părinții și nu sunt sigur de imaginile pe care le-am reținut. Primul meu gând amețitor a fost că răpitorii fugiseră. Apoi, când am văzut cadavrele, m-am temut cumplit de tare că erau ale mamei și tatălui meu și că răpitorii îi ucisese pentru că ne văzuseră apropiindu-ne. Trebuie să mărturisesc că am avut un sentiment de mare ușurare când am văzut că acele trei cadavre risipite prin cameră erau ale unor chinezi.

În fund, lângă perete, era corpul unei femei, care probabil era mama fetei. E posibil ca explozia să o fi aruncat acolo. Zăcea în locul unde aterizase. Pe chip avea o expresie șocată. Un braț îi fusese smuls de la cot și ciotul rămas era îndreptat spre cer, poate pentru a indica direcția din care venise obuzul. La câțiva metri depărtare, în moloz, era o bătrână cu ochii goi, încremeniți spre tavan. O parte a feței îi era carbonizată, dar nu se vedea nici o urmă de sânge și nici mutilată nu era. În fine, foarte aproape de locul în care stăteam – ascuns la început vederii de un raft căzut – zăcea un băiat puțin mai mare decât fetița pe care o urmaserăm înăuntru. Un picior îi fusese smuls din șold, de unde măruntaie surprinzător de lungi, asemeni cozilor decorative ale unui zmeu, se desfăcuseră pe rogojină.

— Câine, a zis Akira lângă mine.

M-am uitat lung la el, apoi i-am urmărit privirea. În mijlocul acestui dezastru, nu foarte departe de băiatul mort, fetița îngenunchease lângă câinele rănit, care zăcea pe o parte, și îi mângâia ușor blana. Coadă câinelui abia se mișca, răspunzându-i. În timp ce o priveam, și-a ridicat ochii și a zis ceva cu o voce destul de calmă și egală.

— Ce spune, Akira?

— Cred că spune să ajutăm câinele, a zis Akira. Da, spune să ajutăm câinele.

Apoi, brusc, a început să chicotească nestăpânit.

Fetița a vorbit din nou, de data asta adresându-mi-se doar mie, considerând probabil că Akira e nebun. Apoi și-a lipit fața de câine, continuând să-i mângâie blana.

Am făcut un pas spre ea, eliberându-mă de brațul prietenului meu, și în acel moment Akira s-a prăbușit peste niște mobilă ruptă. M-am întors spre el alarmat, dar el nu se oprise din cascada de chicote, iar rugămințile fetei continuau neîntrerupt. Lăsându-mi deoparte revolverul, m-am dus la ea și i-am pus mâna pe umăr.

— Uite... Toate astea – și am arătat spre măcelul din jur, pe care ea părea că-l uitase total – sunt o întâmplare groaznic de nefericită. Dar tu ai supraviețuit și o să vezi, o să faci o figură bună dacă... dacă îți păstrezi curajul...

M-am întors iritat spre Akira și am țipat la el:

— Akira! Potolește-te! Pentru numele lui Dumnezeu, nu-i nimic de râs! Fata asta sărmană...

Dar fetița mă luase acum de mână și începuse să-mi vorbească iar, atent și rar, uitându-mi-se-n ochi.

— Uite, pe bune, i-am zis eu, ești grozav de curajoasă. Jur că aceia care au făcut lucrul ăsta groaznic n-or să scape nepedepsiți. Poate că nu știi cine sunt eu, dar din întâmplare sunt... ei bine, sunt persoana de care ai nevoie. O să am eu grijă să nu scape. Nu te teme, o să... o să...

— Uite, vezi?

Am dat un șut unei colivii care-mi stătea în drum și m-am dus spre mama ei. Apoi, mai mult din obișnuință, m-am aplecat și am început s-o examinez cu lupa. Ciotul era deosebit de curat – osul care-i ieșea din carne era de un alb strălucitor, ca și cum i l-ar fi lustruit cineva.

Amintirile legate de acele momente nu-mi mai sunt foarte clare. Dar am sentimentul că, după ce am privit cu lupa ciotul femeii, m-am ridicat brusc și am început să-mi caut părinții. Pentru a explica parțial ce s-a întâmplat, nu pot spune decât că Akira chicotea întruna din locul în care căzuse, iar fetița continua să mă imploră cu același ton egal și insistent. Cu alte cuvinte, atmosfera devenise destul de încărcată și acest lucru ar putea explica într-o anumită măsură felul în care am răscolit tot ce mai rămăsese din căsuța aceea.

În spate era o încăpere mică, total distrusă de obuze. De aici mi-am început căutarea, trăgând scânduri de podea rupte și deschizând cu un picior de masă ușile unui dulap răsturnat. Apoi m-am întors în camera principală și am început să dau la o parte grămezi de moloz, lovind cu piciorul mesei absolut tot ce rezista izbiturilor și manevrelor mele. La un moment dat mi-am dat seama că Akira se oprise din chicotit și venise după mine, trăgându-mă de umăr și spunându-mi ceva la ureche. L-am ignorat și mi-am continuat căutarea chiar în momentul în care, din greșală, am aruncat unul dintre cadavre. Akira continua să mă tragă de umăr și, după câțiva timp, incapabil să înțeleg de ce aceeași persoană pe care contasem să mă susțină încerca să mă oprească, m-am întors spre el, țipând ceva de genul:

— Ia mâna de pe mine! Ia mâna! Dacă nu vrei să mă ajuți, atunci pleacă! Du-te-n colțul tău și chicotește!

— Soldați! Îmi șuieră el. Soldați vin!

— Ia mâna de pe mine! Mama, tata! Unde sunt? Nu sunt aici! Unde sunt? Unde sunt?

— Soldați! Christopher, oprește-te! Tu trebuie să calmezi sau noi uciși! Christopher!
Mă zgâlțâia, iar fața lui era aproape de a mea. Mi-am dat seama apoi că, într-adevăr, de pe undeva din preajmă se auzeau voci.

L-am lăsat pe Akira să mă tragă în spatele camerei. Fetița amuțise și legăna blând capul câinelui. Coada animalului se mișca fără vlagă.

— Christopher, a șoptit Akira în grabă. Dacă soldat chinez, trebuie să mă ascund.

Și mi-a arătat colțul camerei.

— Soldat chinez nu trebuie să afle. Dar dacă japonez, trebuie spui cuvântul care te-am învățat.

— Nu pot spune nimic. Uite, bătrâne, dacă nu vrei să mă ajuți...

— Christopher! Soldați vin!

A traversat încăperea clătinându-se și a dispărut într-un dulap din colț. Ușa era destul de dărâmată și prin tâblia ei i se vedeau clar fluierul piciorului și o gheată. Încercarea de a se ascunde era atât de lamentabilă, că am început să râd și eram gata să strig că-l văd când soldații au apărut în ușă.

Primul soldat care a intrat a tras în mine, dar glonțul a lovit peretele din spatele meu. Apoi a observat mâinile mele ridicate și faptul că eram un civil străin și a strigat ceva la tovarășii care s-au strâns în spatele lui. Erau japonezi și îmi mai amintesc că trei sau patru dintre ei au început să se certe în legătură cu mine, ținând mereu puștile îndreptate spre persoana mea. Au intrat și mai mulți soldați și au început să caute prin casă. L-am auzit pe Akira strigând ceva în japoneză din ascunzătoarea lui, iar când soldații s-au strâns în jurul dulapului, l-am văzut că iese afară. Am mai remarcat faptul că nu părea foarte mulțumit că-i vede și nici ei pe el. S-au mai adunat și alți soldați în jurul fetei, discutând și de data asta ce să facă. Apoi a intrat un ofițer și oamenii au rămas în așteptarea ordinelor, iar în cameră s-a lăsat tăcerea.

Ofițerul – un căpitan tânăr – a privit roată prin încăpere. Privirea i-a căzut pe copil, apoi pe mine, apoi s-a fixat pe Akira, acum sprijinit de doi soldați. A urmat o conversație în japoneză, la care Akira nu a participat. În ochii lui apăruse o expresie de resemnare, traversată de o umbră de frică. La un moment dat a încercat să-i spună ceva căpitanului, dar acesta l-a întrerupt imediat. A urmat un alt schimb rapid de replici, apoi soldații l-au luat pe Akira. În acel moment i se citea clar frica în ochi, dar nu a opus rezistență.

— Akira! am strigat eu după el. Akira, unde te duc? Ce s-a întâmplat?

Akira a privit înapoi și mi-a zâmbit scurt și cu afecțiune. Apoi a dispărut pe străduță și n-am mai putut să-l văd din cauza soldaților care-l însoțeau.

Tânărul căpitan se uita la copil. Apoi s-a întors spre mine și mi-a spus:

— Tu englez?

— Da.

— Vă rog, domnule, ce căutați aici?

— Îmi...

M-am uitat în jur.

— Îmi căutam părinții. Mă cheamă Banks, Christopher Banks. Sunt un detectiv cunoscut. Poate că...

Nu mai știam ce să spun și, în afară de asta, mi-am dat seama că de la o vreme suspinam, iar asta făcea o impresie jalnică asupra căpitanului. Mi-am șters fața și am continuat:

— Am venit aici să-mi găsesc părinții. Dar nu mai sunt aici. Am ajuns prea târziu.

Căpitanul s-a mai uitat o dată în jur, la moloz, la cadavre, la fetița cu câinele muribund. Apoi i-a spus ceva soldatului de lângă el, fără să-și ia ochii de la mine. În cele din urmă mi s-a adresat:

— Vă rog, domnule, să mă însoțiți. A făcut un gest politic, dar ferm, invitându-mă să ies pe străduță. Nu-și pusese pistolul în toc, dar nici nu și l-a îndreptat spre mine.

— Fetița asta, am zis eu. O s-o duceți într-un loc sigur?

S-a întors și m-a privit în tăcere. Apoi a spus:

— Vă rog, domnule. Plecați acum.

Japonezii m-au tratat în general decent. M-au ținut într-o cămăruță din spatele cartierului general – o fostă unitate de pompieri —, unde mi s-a dat să mănânc și un doctor mi-a îngrijit rănilor de care abia îmi aminteam cum le făcusem. Mi-au bandajat piciorul și chiar mi-au dat o gheată largă, în care să-l țin comod. Soldații care erau însărcinați să se ocupe de mine nu vorbeau englezește și nu știau sigur dacă sunt prizonier sau oaspete, dar eu eram mult prea obosit ca să-mi pese. M-am întins pe patul de campanie pe care-l instalaseră în cămăruță și timp de câteva ore am tot adormit și m-am trezit. Ușa nu era încuiată. De fapt, ușa de la biroul alăturat nu se închidea ca lumea, așa că, ori de câte ori îmi veneam în simțiri, auzeam voci certându-se în japoneză sau strigând în telefon – poate ceva în legătură cu mine. Acum bănuiesc că am avut mai tot timpul puțină febră. Oricum, în timp ce adormeam sau mă trezeam, prin cap îmi tot umblau evenimentele recente, și nu doar cele din ultimele ore, ci și cele din ultimele săptămâni. Apoi, una câte una, pânzele de păianjen s-au dat la o parte, așa că după-amiaza târziu, atunci când am fost trezit, la sosirea colonelului Hasegawa, mi-am dat seama că am o cu totul altă perspectivă asupra frământărilor mele legate de caz.

Colonelul Hasegawa, un bărbat mic de statură, dar energic, la vreo patruzeci de ani, mi s-a prezentat politic, spunându-mi:

— Mă bucur să constat că vă simțiți mai bine, domnule Banks. Nădăjduiesc că oamenii de-aici v-au îngrijit cum se cuvine. Am plăcerea să vă anunț că am primit instrucțiuni să vă însoțesc până la Consulatul Britanic. Permiteți-mi să vă sugerez să plecăm imediat.

— De fapt, colonele, am spus eu, ridicându-mă prudent în picioare, aș prefera să mă duceți în altă parte. Nu știu adresa exactă, dar nu este prea departe de Nanjing Road. Poate cunoașteți locul. Este un magazin care vinde discuri de gramofon.

— Sunteți așa de nerăbdător să cumpărați discuri de gramofon?

Nu m-am deranjat să-i dau explicații, așa că am spus doar:

— E important să ajung acolo cât se poate de repede.

— Din păcate, domnule, am instrucțiuni să vă duc direct la Consulatul Britanic. Dacă voi proceda altfel, mi-e teamă că se vor crea multe neplăceri.

Am oftat.

— Cred că aveți dreptate, colonele. De altfel, dacă mă gândesc bine, îmi imaginez că voi ajunge oricum prea târziu.

Colonelul și-a privit ceasul.

— Da, mă tem că da. Dar, dați-mi voie, dacă o pornim acum, vă veți putea bucura iar de muzică neîntârziat.

Am călătorit într-un vehicul militar decapotat, condus de ordonanța colonelului. Era o după-amiază frumoasă, iar soarele bătea peste ruinele din Chapei. Ne deplasam încet, pentru că, deși o mare parte din moloz fusese strânsă de pe șosea – erau grămezi uriașe la marginea drumului – șoseaua avea cratere de la obuze. Uneori treceam pe câte o stradă fără urme de stricăciuni, dar când luam colțul, casele nu mai erau decât mormane de moloz, iar stâlpii de telegraf care mai rămăseseră în picioare stăteau în unghiuri ciudate între firele încurcate. La un moment dat, pe când ne deplasam printr-o astfel de zonă, mi-am dat seama că pot vedea în zare, printre ruinele culcate la pământ, coșurile celor două furnale.

— Anglia este o țară superbă, spunea colonelul Hasegawa. Calmă, demnă. Câmpii verzi și frumoase. Încă visez la ea... Și literatura dumneavoastră. Dickens, Thackeray. La răscruce de vânturi. Mie îmi place în special Dickens.

— Colonele, scuză-mă că aduc acest subiect în discuție. Dar atunci când oamenii dumneavoastră m-au găsit ieri, eram cu cineva. Un soldat japonez. Știți cumva ce i s-a întâmplat?

— Soldatul acela. Nu știu sigur ce s-a întâmplat cu el.

— Mă întreb unde l-aș putea găsi.

— Doriți să-l regăsiți?

Fața colonelului a devenit serioasă.

— Domnule Banks, a zis el, v-aș sfătui să nu vă mai preocupați de acel soldat.

— Colonele, este el cumva, în ochii dumneavoastră, vinovat de vreun delict?

— Delict?

S-a uitat surâzând la ruinele care rămâneau în urma noastră.

— Mai mult ca sigur că soldatul acela a dat informații inamicului. Probabil că așa a negociat el cu inamicul să-i dea drumul din prizonierat. Înțeleg că dumneavoastră înșivă ați afirmat că l-ați găsit lângă liniile Guomintangului. Acest lucru îi dovedește foarte clar lașitatea și trădarea.

Eram gata-gata să protestez, dar mi-am dat seama că nu era în interesul meu și nici în al lui Akira să mă cert cu colonelul. După ce am tăcut o vreme, el a adăugat:

— E o dovadă de înțelepciune să nu devii prea sentimental.

Accentul lui, care era de altfel impresionant, a devenit șovăielnic când a pronunțat acest ultim cuvânt, așa că i-a ieșit ceva de genul „sen-ci-men-tol”. Asta mi-a răcâit urechile, așa că m-am întors fără să-i răspund. Dar puțin mai târziu el m-a întrebat pe un ton prevenitor:

— Soldatul ăsta. L-ați întâlnit undeva înainte?

— Așa am crezut. Am crezut că este un prieten de-al meu din copilărie. Dar acum nu mai sunt la fel de sigur. Încep să-mi dau seama acum că multe lucruri nu sunt cum am presupus.

Colonelul a dat din cap.

— Copilăria pare atât de departe. Toate astea – a arătat cu mâna în jur —, atâta suferință. Una dintre poetele noastre, o doamnă de la curte, a scris despre tristețea acestor lucruri cu mulți ani în urmă. A scris cum copilăria noastră devine un teritoriu străin atunci când ne maturizăm.

— Ei bine, colonele, pentru mine nu-i deloc un teritoriu străin. Pentru mine este locul în care am continuat să-mi trăiesc toată viața. De-abia acum plec în călătorie, părăsindu-l.

Am trecut prin punctele de control japoneze și am ajuns la Hongqiao, cartierul de nord al Coloniei. Și în această zonă erau semne de distrugere și de pregătiri militare precipitate. Am văzut multe grămezi de saci cu nisip și camioane pline cu soldați. În timp ce ne apropiam de canal, colonelul a zis:

— La fel ca și dumneavoastră, domnule Banks, și mie îmi place enorm muzica. În special Beethoven, Mendelsshon, Brahms și Chopin. Sonata a treia e absolut minunată.

— Un om cultivat ca dumneavoastră, colonele, am remarcat eu, probabil că regretă toate acestea. Mă refer la carnajul provocat de invazia voastră în China.

M-am temut că se va supăra, dar a zâmbit calm și a spus:

— E regretabil, recunosc. Dar dacă Japonia vrea să devină o mare națiune, ca a dumneavoastră, domnule Banks, acest lucru e necesar. Așa cum a făcut și Anglia cândva.

Am tăcut o vreme amândoi. Apoi m-a tatonat:

— Sunt sigur că ieri, la Chapei, ați văzut lucruri neplăcute.

— Da, sigur că am văzut.

Atunci a izbucnit brusc într-un râs straniu, care m-a făcut să tresar.

— Domnule Banks, a zis el, vă dați seama sau aveți măcar o idee despre lucrurile și mai neplăcute care vor veni?

— Dacă veți continua să invadați China, sunt sigur...

— Scuzați-mă, domnule – acum vorbea destul de însuflețit —, nu vorbesc doar despre China. Întreg globul, domnule Banks, întregul glob va fi cuprins curând de război!

A pronunțat aceste cuvinte cu o voce triumfătoare, dar apoi și-a scuturat capul cu tristețe.

— Va fi groaznic! a spus el în șoaptă. Groaznic. Nici nu vă dați seama, domnule.

Nu-mi amintesc prea clar primele ore de după întoarcere. Dar aș zice că sosirea mea la Consulatul Britanic, într-un vehicul japonez, arătând cum arătam, adică mai mult sau mai puțin ca un vagabond, nu a prea încurajat comunitatea neliniștită. Îmi amintesc vag felul în care oficialitățile s-au grăbit să mă întâmpine, cum am fost dus în clădire, expresia de pe fața consulului general, care cobora în goană scările. Nu știu ce cuvinte mi-a adresat el la început, dar îmi amintesc că i-am spus chiar înainte de a rosti salutul uzual:

— Domnule George, trebuie să vă rog să-mi permiteți să-l văd pe omul dumneavoastră, Macdonald, fără întârziere.

— Macdonald? John Macdonald? Dar de ce dorești să vorbești cu el, bătrâne? Uite, trebuie să te odihnești. o să rugăm un doctor să te consulte...

— Sunt de acord că arăt cam șifonat. Nu vă îngrijorați, o să mă duc să mă aranjez puțin. Dar vă rog, aduceți-mi-l pe Macdonald. E foarte important.

Am fost condus într-o cameră de oaspeți din clădirea consulatului, unde am reușit să mă bărbieresc și să fac o baie fierbinte, în ciuda șirului lung de persoane care îmi băteau la ușă. Printre ele era și un chirurg scoțian cu o față severă, care m-a examinat mai bine de o jumătate de oră, fiind convins că-i ascund cine știe ce rană. Alții au venit să se intereseze de starea mea, iar eu am trimis cel puțin trei dintre ei înapoi, să dea de Macdonald. Am primit doar răspunsuri vagi, cum că nu fusese încă reperat. Apoi, pe măsură ce se însera, din cauza oboselii – sau poate a pilulei pe care mi-o dăduse chirurgul —, am adormit profund.

Mu m-am trezit până a doua zi dimineața târziu. Mi s-a adus micul dejun în cameră și m-am schimbat în niște haine curate, aduse de la hotelul Cathay în timp ce dormeam. Am început să mă simt mult mai bine și m-am decis să mă duc să-l caut pe Macdonald imediat.

Am crezut că îmi pot aminti drumul spre biroul lui Macdonald de la ultima noastră întâlnire, dar clădirea consulatului avea un interior destul de încâlcit, așa ca am fost nevoit să cer să mi se arate drumul. Încă eram puțin rătăcit și coboram niște trepte, când am descoperit figura lui sir Cecil Medhurst, care stătea pe palierul de dedesubt.

Soarele dimineții inunda locul prin geamurile înalte ale palierului, luminând o zonă întinsă de piatră cenușie din preajmă. Pe palier nu era nimeni altcineva, iar sir Cecil stătea ușor aplecat, cu mâinile duse la spate, și privea în curtea consulatului. Am fost tentat să urc înapoi pe scări, dar eram într-o parte liniștită a clădirii și oricând era posibil ca zgomotul pașilor mei să-l facă să privească în sus. Așa că mi-am continuat coborârea și, când am ajuns la el, s-a întors imediat, de parcă știuse tot timpul că mă apropii.

— Salut, bătrâne, a zis el. Am auzit că te-ai întors. A fost puțină panică aici când ai fost dat dispărut, pe bune. Te simți mai bine?

— Da, mă simt bine, mulțumesc. Piciorul ăsta mă încurcă. Nu prea-mi intră în pantof.

Soarele care-i cădea pe față îl făcea să arate bătrân și obosit. S-a întors spre fereastră și a privit îndelung și încordat afară. Apropiindu-mă de el, am început să privesc și eu. Jos, trei polițiști sikh⁹ erau într-un continuu du-te-vino pe gazon, stivind saci de nisip.

— Ai auzit că a plecat? m-a întrebat sir Cecil.

— Da.

— Desigur, când amândoi ați fost dați dispăruți, m-am pripit cu concluziile. Și alții au făcut la fel, cred. De aceea am venit în dimineața asta. Să-mi prezint scuzele. Dar mi-au spus că dormi. Așa că pierdeam vremea pe-aici, așteptându-te.

— Nu-i deloc cazul să vă cereți scuze, sir Cecil.

— Oh, ba da, este! Cred că am spus câte ceva ieri seară. Știi tu. Concluzii pripite. Evident, acum toți știu că m-am făcut de râs. Cu toate astea, m-am gândit că-i mai bine să vin și să îți explic.

Jos, pe gazon, a apărut un culi chinez cu o roabă în care erau saci cu nisip. Polițiștii sikh au început să-i descarce.

— A lăsat vreo scrisoare? am întrebat eu, încercând să par nonșalant.

— Nu. Dar am primit o telegramă azi-dimineață. Este la Macao, știi. Zice că-i bine, sănătoasă. Zice că-i de una singură și-mi va scrie curând.

Apoi s-a întors spre mine și m-a prins de braț:

— Banks, știu că și ție o să-ți fie dor de ea. Vezi tu, într-un fel aș fi preferat să fi plecat împreună, voi doi. Știi că ea... ea avea o părere bună despre tine.

— Probabil că a fost o mare lovitură, am remarcat, ca să spun și eu ceva.

Sir Cecil s-a depărtat și a continuat să privească o vreme la polițiști. Apoi a zis:

— Nu chiar, drept să-ți spun. Nu a fost deloc o lovitură.

A continuat apoi:

— Mereu i-am zis să plece, să plece și să descopere dragostea, știi tu, adevărata dragoste. O merită, nu crezi? Acolo a plecat acum. S-a dus să-și găsească adevărata dragoste. Poate că o va și găsi. Acolo, în Marea Chinei de Sud, cine știe? Poate că va întâlni un călător în vreun port, în vreun hotel, cine știe? A devenit romantică, știi? A trebuit să-i dau voie să plece.

Lui sir Cecil i s-au umplut ochii de lacrimi.

— Ce-o să faceți acuma, domnule? l-am întrebat eu cu blândețe.

— Ce-o să fac? Cine știe? Ar trebui să mă-ntorc acasă, cred. Presupun că asta o să fac. Să merg acasă. Imediat, adică imediat ce-mi voi achita niște datorii aici.

Sesizasem deja sunetul unor pași care coborau scara în spatele nostru, dar în clipa aceea încetinisera și se opriseră, așa că ne-am întors amândoi. Când l-am văzut pe Grayson, funcționarul de la Consiliul Municipal, m-a apucat disperarea.

— Bună dimineața, domnule Banks. Bună dimineața, sir Cecil. Domnule Banks, suntem atât de încântați să vă vedem întors cu bine.

— Vă mulțumesc, domnule Grayson, am zis eu, iar atunci când am văzut că pur și simplu continuă să stea acolo, în capul scărilor, zâmbind prostește, am adăugat: Sunt incredințat că toate aranjamentele pentru festivitatea din parcul Jessfield avansează satisfăcător.

— O, da, da!

A râs oarecum imperceptibil.

— Dar în acest moment am venit să vă caut pentru că am auzit că doreați să vorbiți cu domnul Macdonald.

— Exact. De fapt, tocmai eram în drum spre el.

— Ah! Ei bine, n-o să-l găsiți în biroul său obișnuit. Dacă doriți să mă urmați, domnule, o să vă duc eu la el.

L-am strâns ușor de umăr pe sir Cecil, care se întorsese cu fața spre fereastră ca să-și ascundă lacrimile, apoi l-am urmat cu pași hotărâți pe Grayson.

M-a condus într-o parte a clădirii unde nu era nimeni, apoi am ajuns într-un coridor pe care se aflau niște birouri. Am auzit pe cineva vorbind la telefon și un bărbat care a ieșit dintr-o

încăperea a dat din cap spre Grayson. Acesta a deschis o altă ușă și mi-a făcut semn să o iau înaintea lui.

Am intrat într-un cabinet mic, dar bine utilat, în care trona un birou masiv. M-am oprit în prag, pentru că în încăperea nu era nimeni, dar Grayson m-a împins înăuntru și a închis ușa după el. Apoi a ocolit biroul, s-a așezat și mi-a făcut semn spre scaunul gol.

— Domnule Grayson, am spus eu, n-am timp de poantele astea stupide.

— Îmi pare rău, a răspuns Grayson. Știu că dorești să-l vedeți pe Macdonald. Dar, vedeți, Macdonald se ocupă de protocol. Se achită foarte bine de sarcini, dar competențele lui nu prea depășesc acest spațiu.

Am oftat nerăbdător, dar, înainte să dau să vorbesc, Grayson a continuat:

— Vezi, bătrâne, când ai zis că-l vrei pe Macdonald, am presupus că vrei să mă vezi pe mine. Eu sunt persoana de care ai nevoie.

Atunci am sesizat că Grayson se schimbase oarecum. Aerul lui onctuos dispăruse și mă urmărea fără să clipească din spatele biroului. Când a văzut pe fața mea că în sfârșit pricepusem, a mai făcut încă o dată semn spre scaun.

— Te rog, fă-te comod, bătrâne. Îmi cer mii de scuze că te-am urmărit încă de când ai ajuns aici. Dar vezi, trebuia să mă asigur că nu declanșezi vreo reacție puternică din partea celorlalte puteri. Așadar, dacă-mi amintesc eu bine, înțeleg că dorești o întâlnire cu Șarpele Galben.

— Da, domnule Grayson. Mă întreb dacă îmi puteți aranja această întâlnire.

— Așa cum se întâmplă de obicei, am primit răspunsul când erai deja plecat. Toate taberele sunt încântate să-ți satisfacă această cerere.

Apoi, aplecându-se spre mine, a adăugat:

— Deci, domnule Banks, simți că te apropii de final?

— Da, domnule Grayson. Acum cred că da.

Astfel că aseară, puțin după ora unsprezece, mă aflam într-o mașină care mergea prin zona de lux din Concesiunea Franceză, în compania a doi ofițeri de la poliția secretă chineză. Am traversat bulevardele străjuite de copaci și am trecut pe lângă case imense, unele complet ascunse în spatele zidurilor înalte sau al gardurilor vii. Apoi am intrat pe niște porți bine păzite de oameni în haine civile și cu pălării și ne-am oprit într-o curte cu pietriș. În fața noastră se ridica o casă întunecată, cu patru-cinci etaje.

Din interior răzbătea o lumină slabă și pretutindeni pândeau din umbră santinele. În timp ce-mi urmam însoțitorii pe scara principală, m-am gândit că această casă aparținuse până de curând unui european bogat, căzut într-un fel sau altul în mâinile autorităților chineze. Pe pereți, alături de superbe opere de artă chinezești și occidentale, erau prinse cu ace notițe și programe scrise de mână.

Judecând după decor, în camera de la al doilea etaj în care am fost introdus se aflase până de curând o masă de biliard. Acum în mijloc se căsca un gol în jurul căruia am mers agale în timp ce așteptam. Cam după douăzeci de minute, am auzit zgomotul mașinilor care soseau în curte, dar când am încercat să mă uit pe fereastră, am descoperit că toate ferestrele dădeau spre grădina aflată lateral, așa că nu puteam vedea nimic din ce se întâmplă în față.

Probabil că a mai durat o jumătate de oră înainte de a fi luat de acolo. Am fost escortat pe încă un rând de scări, apoi pe un coridor, trecând pe lângă alte santinele. Apoi însoțitorii mei s-au oprit și unul dintre ei a arătat spre o ușă aflată la câțiva metri de noi. Ultima porțiune am parcurs-o de unul singur și am intrat în ceea ce părea a fi un birou mare. Călcam pe un covor gros, iar pereții erau aproape în întregime acoperiți cu cărți. În colțul îndepărtat, acolo unde draperiile grele fuseseră trase în fața ferestrelor-foișor, se afla un birou cu câte un scaun pe fiecare latură. O

lampă de citit arunca o pată de lumină plăcută, dar restul încăperii rămânea în semiîntuneric. În timp ce stăteam așa și inspectam lucrurile din jurul meu, o siluetă s-a ridicat din spatele biroului și, ocolindu-l atent, a făcut un semn spre scaunul pe care-l eliberase.

— De ce nu stai acolo, Puffin? mi-a spus unchiul Philip. Ți amintești, nu-i așa? Ți plăcea să stai pe scaunul meu, în spatele biroului.

Capitolul douăzeci și doi DACĂ NU m-aș fi așteptat să-l văd, e foarte posibil să nu-l fi recunoscut pe unchiul Philip. Se îngărășase în toți acești ani și, chiar dacă nu era solid, gâtul i se îngroșase și obrazii îi atârnav. Părul i se subțiasse și albise, dar privirea îi era la fel de calmă și plină de umor cum mi-o aminteam.

M-am îndreptat spre el fără să-i zâmbesc, dar nu m-am dus în spatele biroului, la scaunul pe care mi-l oferise.

— O să stau aici, am zis eu, oprindu-mă lângă celălalt scaun.

Unchiul Philip a dat din umeri.

— Fie. Oricum, nu-i biroul meu. De fapt, n-am pus niciodată piciorul în această casă. Ai vreo legătură cu casa?

— Nici eu n-am mai fost aici. Crezi c-am putea lua loc?

Când ne-am așezat, ne-am putut vedea bine pentru prima oară, în lumina lămpii de birou, și am stat preț de un minut să ne studiem pe îndelete.

— Știi, Puffin, nu te-ai schimbat prea mult, a început el. Băiatul din tine se vede ușor și acum.

— Ți-aș fi recunoscător dacă nu ai mai folosi acest nume.

— Scuze. Sunt cam obraznic, recunosc. Iată-te, deci. Ai reușit să dai de mine. Până acum am tot refuzat să te întâlnesc. Dar în cele din urmă cred că am dorit să te revăd. Ți sunt dator cu câteva explicații, cred. Dar nu eram sigur, știi, ce părere ai despre mine. Prieten sau dușman, povestea aia. Numai că azi nu mai sunt sigur de ce cred majoritatea oamenilor despre mine. Știi că mi-au spus să iau asta, pentru orice eventualitate?

A scos un pistol argintiu și l-a ținut în lumină.

— Ți vine să crezi? S-au gândit că s-ar putea să mă ataci.

— Dar văd că l-ai luat.

— Oh, dar îl am cu mine peste tot! Sunt mulți care vor să-mi facă rău în ziua de azi. Nu la tine mă refer. La unul dintre oamenii aceia de-acolo. Poate că a fost mituit să dea năvală aici și să mă-njunghie. Cine știe? Așa am trăit eu, mă tem. Asta de când a început năzbâția cu Șarpele Galben.

— Da. Se pare că te dedai la trădări.

— Asta-i puțin cam dur, dacă insinuezi ceea ce cred eu că insinuezi. În ce-i privește pe comuniști, prea bine, așa e. Am devenit trădător. Chiar și în acest caz, n-am avut o asemenea intenție, să știi. Oamenii lui Jiang au pus într-o zi mâna pe mine și m-au amenințat că mă torturează. Recunosc, nu mi-am imaginat chiar asta, nu mi-am imaginat-o deloc. Dar până la urmă au făcut o chestie mai deșteaptă. M-au păcălit să-l trădez pe unul de-al meu. Și apoi, vezi, asta a fost. Pentru că, așa cum ai constatat, nimeni nu-i pedepsește cu mai multă cruzime pe trădători decât vechii mei tovarăși. N-aveam altă cale de a rămâne în viață. A trebuit să mă bazez pe guvern pentru a mă apăra de tovarășii mei.

— După investigațiile mele, am zis, o mulțime de oameni și-au pierdut viața din pricina ta. Și nu numai din cei pe care i-ai trădat. Acum un an, le-ai dat de înțeles comuniștilor că Șarpele Galben e altă persoană. Mulți dintre membrii familiei lui, inclusiv cei trei copii, au fost uciși în primul val de represiuni.

— Nu mă consider o persoană demnă de admirat. Sunt un laș. Și știu asta de mult timp. Dar nu sunt responsabil de cruzimile roșilor. Au demonstrat că sunt la fel de abominabili ca Jiang Jieshi și nu mai am nici un pic de respect pentru ei. Dar, uite, nu cred că ai venit să-mi vorbești despre asta.

— Nu, așa-i.

— Așadar, Puffin? Scuze – Christopher. Ce vrei să-ți spun? De unde să începem?

— Părinții mei. Unde sunt?

— Îmi pare rău, dar mă tem că tatăl tău a murit. De mulți ani. Îmi pare rău.

N-am scos nici un cuvânt, ci am așteptat. În cele din urmă a spus:

— Spune-mi, Christopher, ce crezi că i s-a întâmplat tatălui tău?

— Oare chiar te privește ce cred eu? Am venit aici s-o aud din gura ta.

— Prea bine. Dar eram curios să știu ce ai dedus de unul singur. La urma urmelor, ți-ai făcut un renume din asta.

Aceste cuvinte m-au iritat, dar m-am gândit că se va arăta deschis numai dacă mă supun regulilor lui. Așa că până la urmă am spus:

— Am dedus că tata a luat o poziție, o poziție curajoasă împotriva patronilor lui în privința profiturilor din comerțul cu opiu din acei ani. Făcând astfel, presupun că s-a pus în calea unor interese enorme, așa că a fost îndepărtat.

Unchiul Philip a dat din cap.

— Bănuiam eu că așa crezi. Eu și cu mama ta am discutat cu mare atenție ce trebuie să te facem să crezi. Și, în linii mari, cam asta îmi spui tu acum. Deci am avut succes. Mă tem că adevărul, Puffin, a fost ceva mai prozaic. Tatăl tău a fugit într-o zi cu amanta lui. Au locuit un an la Hong Kong. Pe ea o chema Elizabeth Cornwallis. Dar, cum știi, Hong Kong-ul este irespirabil și prea britanic. Erau subiect de scandal și în cele din urmă au trebuit s-o șteargă la Malacca sau într-un alt loc de acest gen. Apoi el s-a îmbolnăvit de febră tifoidă și a murit la Singapore. Asta s-a întâmplat la doi ani după ce te-a părăsit. Îmi pare rău, bătrâne, îmi dau seama că e greu să auzi așa ceva. Dar țin-te bine, pentru că mai am multe să-ți spun înainte de sfârșitul serii.

— Zici că mama știa? La vremea aceea?

— Da. Nu la început, reține. Nu o lună sau două. Tatăl tău și-a acoperit urmele foarte bine. Mama ta a aflat doar pentru că el i-a scris. Ea și cu mine am fost singurii care am știut întotdeauna adevărul.

— Dar detectivii? Cum naiba de n-au reușit să descopere ce a făcut?

— Detectivii? Unchiul Philip a izbucnit în râs. Tipii ăia grei de cap, prost plătiți și sleiți de muncă? N-ar fi fost în stare nici să dea de un elefant rătăcit în Nanjing Road.

Apoi, când a văzut că nu spun nimic, a continuat:

— Ți-ar fi spus până la urmă. Dar am dorit să te protejăm. De-aia te-am făcut să crezi asta.

Începusem să mă simt incomod în scaunul meu din apropierea lămpii, dar, din cauza spetezei, nu mă puteam lăsa mai pe spate. După ce am continuat să tac câteva clipe, unchiul Philip a zis:

— Dă-mi voie să fiu cinstit față de tatăl tău. Îi era greu. Întotdeauna a iubit-o pe mama ta, a iubit-o enorm. Sunt convins că a iubit-o până în ultima clipă. Într-un fel, Puffin, asta a fost problema. A iubit-o prea mult, a idealizat-o. Și a fost prea mult pentru el să încerce să se ridice la nivelul pretențiilor ei. A încercat. Oh, da, a încercat, și asta aproape că l-a distrus. Putea foarte bine să spună „Uite, nu pot face decât atât; ăsta sunt și gata”. Dar o diviniza. Dorea cu disperare să fie așa cum își dorea ea și, când a descoperit că nu are resurse, a șters-o. Cu o persoană căreia nu-i păsa cum este. Credința mea este că pur și simplu tânjea să se odihnească. Se străduise atâția

ani și nu mai dorea decât să se odihnească. Să nu gândești lucruri urâte despre el, Puffin. Nu cred că a încetat vreodată să vă iubească, pe tine și pe mama ta.

— Și mama? Ce s-a întâmplat cu ea?

Unchiul Philip s-a aplecat înainte, rezemându-se pe coate, și și-a dat ușor capul pe spate.

— Cât știi deja despre ea? m-a întrebat.

Tonul jovial pe care reușise să-l dea vocii sale se evaporase cu totul. Acum arăta ca un bătrân bântuit, ros de ură de sine. Mă privea cu atenție, chiar dacă avea capul dat pe spate, iar lumina galbenă a lămpii de birou îi dezvelea smocurile de păr care-i creșteau din nări. De undeva de la parter auzeam un marș chinezesc la patefon.

— Nu încerc să te indispen, a zis el când eu n-am răspuns. Nu vreau să mă aud vorbind mai mult decât trebuie. Haide. Cât ai aflat?

— Până de curând am trăit cu impresia că părinții mei sunt ținuți amândoi prizonieri în Chapei. Așa că, vezi, n-am fost prea isteț.

L-am așteptat să vorbească. A rămas o vreme în aceeași poziție curioasă, apoi s-a relaxat și a zis:

— N-o să-ți amintești acest amănunt, dar la scurt timp după ce tatăl tău a plecat, am venit la voi acasă s-o văd pe mama ta. Și în acea zi a mai venit un anume domn. Un chinez.

— Te referi la războinic, la Wang Ku.

— A, deci n-ai fost chiar atât de prostuț.

A oftat și și-a încordat auzul.

— Ascultă, a continuat. Imnurile Guomintang. Le pun ca să mă enerveze. Așa se întâmplă ori de câte ori mă aduc. Se întâmplă prea des pentru a fi o simplă coincidență.

Apoi, cum eu n-am spus nimic, el s-a ridicat în picioare, a intrat în zona de semiobscuritate și s-a apropiat de draperiile grele.

— Mama ta, a zis el în cele din urmă, era total devotată campaniei noastre. Încetarea comerțului cu opiu în China. Multe companii europene, inclusiv cea a tatălui tău, aveau profituri imense de pe urma importului de opiu indian în China și transformau milioane de chinezi în dependenți neajutorați. Pe vremea aceea eram o figură importantă în campanie. Mult timp strategia noastră a fost destul de naivă. Credeam că putem să facem astfel încât acele companii să se rușineze și să renunțe la profiturile obținute de pe urma opiului. Am scris scrisori, le-am oferit dovezi, arătând ce efecte dezastruoase are opiul asupra chinezilor. Da, poți râde, eram foarte naivi. Dar vezi, credeam că avem de-a face cu niște frați creștini. Ei bine, până la urmă ne-am dat seama că nu ajungem nicăieri. Am descoperit că acestor oameni nu numai că le surâdeau foarte mult respectivele profituri, dar și doreau de fapt ca acești chinezi să devină inutili. Le plăcea starea lor de haos, dependența de droguri, incapacitatea de a se autoguverna ca lumea. În acest mod, țara putea fi condusă ca o colonie, dar fără niciuna dintre obligațiile normale. Așa că ne-am schimbat tactica. Ne-am rafinat metodele. În zilele acelea, ca și azi, transporturile cu opiu veneau pe Yangzi. Vapoarele trebuiau să le aducă în amonte, trecând prin ținuturile stăpânite de bande. Fără o protecție adecvată, transporturile nu reușeau să treacă dincolo de strâmtorile Yangzi-ului fără să fie jefuite. Așa că toate companiile acestea, Morganbrook and Byatt, Jardine Matheson, toate, încheiau târguri cu războinicii prin ale căror teritorii treceau încărcăturile. Acești războinici nu erau decât niște bandiți glorificați, dar aveau armate, așadar aveau puterea să vegheze transporturile să treacă. Uite, deci, care a fost noua noastră strategie. Nu am mai tratat cu companiile comerciale. Am tratat cu războinicii. Am apelat la mândria lor de rasă. Le-am arătat că stătea în puterea lor să pună capăt comerțului cu opiu, să răstoarne un obstacol major din calea chinezilor și să-și ia în mâini propria soartă, propriul teritoriu. Desigur, unii dintre ei țineau morțiș la banii pe care-i primeau. Dar pe unii i-am convertit. La vremea aceea, Wang Ku era unul

dintre cei mai puternici bandiți-despoți. Teritoriul lui cuprindea câteva sute de kilometri pătrați în zona de nord a provinciei Hunan. Un tip destul de brutal de altfel, dar suficient de temut și de respectat pentru a fi o achiziție importantă în ochii companiilor comerciale. Wang Ku a început să se atașeze de cauza noastră. Venea deseori la Shanghai, îi plăcea viața de aici și în timpul acestor vizite am putut să-l convingem. Puffin, te simți bine?

— Da, foarte bine. Ascult.

— Poate că ar trebui să pleci acum, Puffin. Nu-i neapărată nevoie să auzi ce-ți voi spune.

— Spune. Ascult.

— Foarte bine. Am senzația că trebuie să auzi ce-ți voi spune, dacă poți să suporti. Pentru că... Ei bine, pentru că trebuie s-o găsești. Ar mai fi o șansă s-o găsești.

— Deci mama trăiește.

— Nu am nici un motiv să cred altfel.

— Atunci spune. Continuă ce-ai început.

Unchiul Philip s-a întors la birou și s-a așezat încă o dată în fața mea.

— În ziua aceea, Wang Ku a venit la voi acasă, a început el. Se cuvine să-ți amintești ziua aceea. Ai avut dreptate să bănuiești că a fost importantă! A fost ziua în care mama ta a descoperit că scopurile lui Wang Ku nu erau nici pe departe oneste. În câteva cuvinte, plănuia să pună el însuși mâna pe transporturile cu opiu. Desigur, urma să facă niște aranjamente complicate, opiul avea să treacă prin trei sau patru mâini, adică într-un stil foarte chinezesc, dar în cele din urmă, da, la asta se ajungea. Noi toți știam asta, dar mama ta nu. O ținuserăm în ignoranță, poate proteste, pentru că am simțit că nu va accepta. Evident, și noi aveam remușcări, dar ne-am decis să lucrăm cu Wang. Da, urma să vândă opiul aceluiași oameni care cumpărau de la companii, dar important era să oprim importurile. Să facem afacerea neprofitabilă. Din nefericire, în ziua în care Wang Ku a venit la voi acasă, a spus ceva din care mama ta a înțeles pentru prima oară natura relației lui cu noi. Cred că s-a simțit ridicolă. Poate că suspectase tot timpul acest lucru, dar nu dorise să-l ia în seamă și era furioasă în aceeași măsură pe sine, pe mine și pe Wang. Oricum, și-a pierdut controlul și l-a pocnit. Nu rău, îți dai seama, dar mâna ei i-a atins obrazul. Și, desigur, i-a spus în față tot ce avea să-i spună. Atunci mi-am dat seama că va trebui să plătim scump. Am încercat să rezolv situația pe loc. I-am explicat faptul că tatăl tău tocmai o părăsise, că mama ta era foarte supărată. Am încercat să-l fac să priceapă aceste lucruri în timp ce ieșeam din casă. El a zâmbit și mi-a spus să nu-mi fac griji, dar mi-am făcut, o, da, și cum încă! Știam că tot ce făcuse mama ta nu putea fi reparat ușor. Aș fi fost ușurat, pe cuvânt, dacă, drept revanșă, Wang ar fi încetat să participe la planul nostru. Dar el dorea opiul, făcuse deja o mulțime de aranjamente... În plus, fusese insultat de o străină și dorea să pună lucrurile la punct. Când m-am aplecat spre el, în bătaia strălucitoare a luminii lămpii, m-a cuprins un sentiment ciudat: că în spatele meu bezna creștea neîncetat, că acolo se căsca un hău imens și întunecat.

Unchiul Philip se oprise să-și șteargă sudoarea de pe frunte cu podul palmei. Dar s-a uitat imediat la mine, încordat, și a continuat:

— În ziua aceea, puțin mai târziu, m-am dus să mă întâlnesc cu Wang Ku la hotelul Metropole. Am făcut tot ce mi-a stat în puteri să opresc dezastrul care știam că va urma. Dar a fost în zadar. În după-amiaza aceea mi-a spus că nu era deloc înfuriat pe mama ta, că el considera că spiritul ei – așa l-a numit, „spiritul” ei – era extrem de atrăgător. O plăcea atât de mult încât o dorea drept concubină și voia să o ducă la el acasă, în provincia Hunan. Își propusese „s-o îmblânzească” pe mama ta, așa cum ai îmblânzi o iapă sălbatică. Puffin, trebuie să înțelegi cum erau lucrurile pe vremea aceea în Shanghai, în China: dacă un bărbat ca Wang Ku lua o hotărâre de acest gen, nimeni nu-l putea opri. Trebuie să înțelegi asta. Nu am fi rezolvat nimic dacă am fi rugat poliția sau pe altcineva să o păzească. Ar mai fi încetinit lucrurile, dar asta-i tot. Nimeni nu-

ți putea proteja mama de intențiile unui asemenea bărbat. Dar vezi tu, Puffin, cel mai mult mă temeam pentru tine. Nu știam sigur ce are de gând cu tine și pentru asta am pledat, de fapt. În cele din urmă am ajuns la o înțelegere. Urma să aranjez lucrurile în așa fel încât mama ta să fie singură, fără pază, iar eu să te duc departe de acel loc. Asta voiam să fac. N-am vrut să te ia și pe tine. Pe mama ta da, era inevitabil. Dar în ceea ce te privește, aveam pentru ce să pledez. Și asta am și făcut.

A urmat o pauză îndelungă. Apoi am spus:

— După acest aranjament convenabil, să înțeleg că Wang Ku a continuat să-ți respecte planul?

— Nu fi cinic, Puffin.

— Dar a făcut-o?

— Adevărul e că, așa a și făcut. Faptul că a luat-o pe mama ta l-a satisfăcut. A procedat cum am vrut noi și, îndrăznesc să spun, a contribuit semnificativ la decizia companiilor de a opri acest comerț.

— Deci, cum s-ar spune, mama a fost sacrificată pentru o cauză mai importantă.

— Uite, Puffin, niciunul din noi nu a avut de ales. Trebuie să înțelegi asta.

— Ai mai văzut-o pe mama vreodată? Asta după ce a fost răpită de acest om?

Am observat că ezită. Dar apoi a zis:

— Da. Ce-i drept, am mai văzut-o. o dată, după șapte ani. Călătoream prin provincia Hunan și am acceptat invitația lui Wang de a-i fi oaspete. Și acolo, în fortăreața lui, da, acolo am văzut-o pe mama ta pentru ultima oară.

Vorbea aproape în șoaptă. Patefonul nu mai cânta la parter, așa că între noi se lăsase o tăcere totală.

— Și... și ce s-a ales de ea?

— Era sănătoasă. Desigur, era una dintre concubinele lui. În condițiile date, aș zice că se adaptase bine la noua ei viață.

— Cum fusese tratată?

Unchiul Philip s-a uitat într-o parte. Apoi a spus încet:

— Când am văzut-o, m-a întrebat, evident, despre tine. I-am spus veștile pe care le aveam. A fost mulțumită. Vezi tu, până în acel moment fusese complet ruptă de lumea de afară. Șapte ani nu auzise decât ce hotăra Wang că trebuie să știe. Adică nu era sigură că aranjamentul financiar funcționa. Așa că, atunci când am văzut-o, asta dorea ea să afle și am putut s-o liniștesc, să-i spun că funcționează. După șapte ani de îndoială chinuitoare, a putut să nu se mai gândească la asta. Nu-ți pot spune cât de ușurată era. „Asta-i tot ce-am vrut să știi”, spunea ea întruna. „Asta-i tot ce-am vrut să știi.”

În acel moment îmi urmărea reacțiile cu mare atenție. După încă o clipă de tăcere, i-am pus întrebarea pe care o aștepta:

— Unchiule Philip, despre ce aranjament financiar e vorba?

Și-a coborât privirea spre dosul palmelor și le-a studiat o vreme.

— Dacă n-ar fi fost vorba despre tine, de dragostea ei pentru tine, mama ta – asta o știu sigur – și-ar fi pus capăt zilelor fără să clipească, înainte să-i permită acelui escroc să o atingă fie și cu un deget. Ar fi găsit ea o cale și ar fi făcut-o. Dar trebuia să se gândească la tine. Așa că, în cele din urmă, când a văzut cum stau lucrurile, a făcut un aranjament. Urma ca tu să fii susținut financiar în schimbul... În schimbul consimțământului ei. Eu m-am îngrijit ca aranjamentul să fie făcut prin firmă. Era un tip acolo, la Byatt, care habar nu avea despre ce este vorba. Credea că asigură transportul opiumului lui. Ha, Ha! Prost mai era individul!

Unchiul Philip și-a scuturat capul și a zâmbit. Apoi fața i s-a întunecat din nou, de parcă se resemnase cu ideea că acesta era cursul pe care-l va lua discuția.

— Alocația mea, am răspuns eu încet. Moștenirea mea...

— Mătușa ta din Anglia. N-a fost niciodată bogată. În toți acești ani, adevăratul tău binefăcător a fost Wang Ku.

— Deci în tot acest timp am trăit... am trăit pe...

N-am mai putut continua, așa că pur și simplu m-am oprit.

Unchiul Philip a dat din cap.

— Școlarizarea ta. Locul tău în societatea londoneză. Faptul că ai devenit ce-ai devenit. I le datorezi lui Wang Ku. Sau, mai bine zis, sacrificiului mamei tale.

S-a ridicat din nou în picioare și, când s-a uitat la mine, am văzut o nouă expresie pe fața lui, ceva apropiat de ură. Dar apoi s-a întors, a intrat în umbră și n-am mai văzut nimic.

— Atunci am văzut-o ultima oară pe mama ta, a început el. În fortăreața aceea. Nu mai era deloc preocupată de campania împotriva opiumului. Trăia doar pentru tine, își făcea griji doar pentru tine. La vremea aceea comerțul cu opiu devenise ilegal. Dar nici măcar această veste nu a însemnat mare lucru pentru ea. Desigur că pe mine m-a durut, așa cum i-a durut pe toți cei care și-au irosit ani buni cu această campanie. Ne atinseserăm, în sfârșit, scopul. Așa credeam noi. Comerțul cu opiu era abolit. N-a trebuit decât un an sau doi ca să vedem ce înseamnă această abolire. Practic, comerțul trecuse dintr-o mână în alta, asta-i tot. Se desfășura sub oblăduirea guvernului Jiang. Dependenții erau mai numeroși ca oricând, dar acum comerțul se făcea pentru a plăti armata lui Jiang, pentru a-i plăti puterea. Atunci m-am alăturat roșiilor, Puffin. Îmi închipuiam că mama ta va fi distrusă când va afla ce se alesese din campania noastră, dar ei nu-i mai păsa deloc. Nu voia decât ca tu să ai tot ce-ți trebuie. Nu dorea decât vești despre tine. Știi, Puffin – și vocea lui a căpătat un ton ciudat —, când am văzut-o atunci, arăta foarte bine. Dar cât am stat acolo i-am interogat și pe ceilalți din casă, pe oamenii care știu de obicei tot ce se întâmplă. Doream să aflu adevărul, să aflu cum era tratată cu adevărat, pentru că... pentru că știam că într-o zi urma să vină și această clipă, această întâlnire a noastră. Și am aflat. Oh, da, am aflat! Totul.

— Încerci să mă chinui în mod deliberat?

— Nu, nu era doar faptul că... Ei bine, îi ceda în pat. O mai și bătea în mod regulat în fața oaspeților lui. Îmblânzirea femeii albe, așa numea el acest moment. Și asta nu-i totul. Știi...

Deja îmi acoperisem urechile, dar am început să țip:

— Destul! De ce mă torturezi așa?

— De ce?

Vocea i-a căpătat accente de furie.

— De ce? Pentru că vreau să cunoști adevărul! În toți acești ani ai crezut că sunt o creatură abominabilă. Poate că sunt, dar asta-i starea în care te aduce lumea. N-am vrut să fiu așa. Am vrut să fac bine acestei lumi. În felul meu, am luat niște decizii curajoase. Și uită-te la mine acum. Mă disprețuiești. M-ai disprețuit în toți acești ani, Puffin, tu, care mi-ai fost aproape ca un fiu, și încă mă disprețuiești. Dar acum îți dai seama cum este lumea cu adevărat? Vezi cum anume ți s-a asigurat confortul în Anglia? Cum ai putut deveni un detectiv celebru? Detectiv! La ce folosește un detectiv? Bijuterii furate, aristocrați uciși pentru moștenire... Crezi că pentru asta merită să te bați? Mama ta a dorit ca tu să trăiești veșnic în lumea ta fermecată. Dar e imposibil. Până la urmă trebuia să se sfârșească. E un miracol că a supraviețuit atât. Uite, Puffin, uite, îți voi oferi șansa asta. Poftim.

Își scosese iarăși pistolul. A ieșit din umbră și s-a îndreptat spre mine și, când m-am uitat în sus, l-am văzut aplecat deasupra mea, cam așa cum îmi apărea în copilărie. Și-a dat haina la o parte și a apăsat pistolul pe vestă, în apropierea inimii.

— Uite, a zis el, aplecându-se și vorbindu-mi în șoaptă, că îi miroseam până și răsuflarea stătută. Poftim, băiete. Mă poți ucide. Așa cum ți-ai dorit mereu. De-aia am trăit atât de mult. Nimeni altul nu are dreptul la acest privilegiu. Vezi, m-am păstrat pentru tine. Apasă pe trăgaci. Poftim, ia-l. Vom face în așa fel încât să pară că te-am atacat. Voi ține pistolul, mă voi prăbuși peste tine. Când vor intra, îmi vor vedea trupul căzut peste al tău și o să dea impresia că a fost autoapărare. Uite, ia-l, îl țin eu. Apasă pe trăgaci, Puffin.

Vesta lui mă apăsa pe față, lunecând în sus și-n jos, după mișcările pieptului, cum gâfâia. Mi s-a făcut greață și am încercat să mă dau la o parte, dar cu mâna liberă – avea pielea nespuns de uscată – îmi apucase brațul în încercarea de a mă trage spre el. Atunci mi-a venit ideea că o să apese singur pe trăgaci, mâna mea fiind atât de aproape că atingea practic pistolul. M-am tras îndărăt cu violență, aproape răsturnând scaunul, și m-a îndepărtat de el, clătînându-mă.

O clipă am privit amândoi vinovați spre ușă, vrând să vedem dacă zgomotul o să le facă pe santinele să intre. Dar nu s-a întâmplat nimic și, în cele din urmă, unchiul Philip a izbucnit în râs. Apoi, ridicând scaunul, l-a aranjat cu grijă în fața biroului, s-a așezat el însuși pe scaun, a pus pistolul pe birou și a rămas o vreme așa, trăgându-și sufletul. M-am îndepărtat câțiva pași de birou, dar în încăperea aceea cavernoasă nu mai era nimic, așa că pur și simplu m-am oprit cu spatele la el. Apoi l-am auzit că-mi spune:

— În regulă. Foarte bine.

A tras iar aer în piept, cu lăcomie.

— Atunci o să-ți spun, o să-ți mărturisesc cel mai îngrozitor lucru.

Dar în clipa următoare nu am auzit în spatele meu decât respirația lui grea. În cele din urmă a început să vorbească:

— Foarte bine. O să-ți mărturisesc adevărul. De ce i-am permis lui Wang Ku s-o răpească pe mama ta în acea zi. Ce-am spus înainte, da, e destul de adevărat. Trebuia să te protejez. Da, da, tot ce am spus mai devreme stă mai mult sau mai puțin în picioare. Dar dacă aș fi vrut într-adevăr, dacă aș fi încercat într-adevăr să-ți salvez mama, aș fi găsit o cale. O să-ți spun ceva, Puffin. Ceva ce nu am fost în stare să-mi mărturisesc mie însumi, mulți ani. L-am ajutat pe Wang să o ia pe mama ta pentru că o parte din mine dorea ca ea să-i devină sclavă. Să fie sclavă, noapte de noapte. Pentru că, vezi tu, eu tot timpul am vrut-o, chiar din perioada în care locuiam în casa voastră. O, da, o doream, și când tatăl tău a plecat, am crezut că-mi surâde norocul, că sunt succesorul lui firesc. Dar... dar mama ta nu m-a considerat niciodată astfel. Mi-am dat seama după plecarea tatălui tău. Mă respecta așa, ca pe o persoană decentă... Nu, nu, era imposibil! Nici într-o mie de ani nu aș fi putut să mă prezint într-o altă postură, nu în felul acela. Și eram furios. Eram atât de furios! Și când a apărut chestia aia cu Wang Ku, m-a excitat. Auzi, Puffin? M-a excitat! După ce a luat-o, stăteam în cele mai întunecate ore din noapte și mă excitam. Toți acei ani am trăit indirect, prin Wang. Ca și cum aș fi cucerit-o și eu. Mă satisfăceam singur de multe, foarte multe ori, imaginându-mi ce i se întâmpla. Uite, ucide-mă! De ce mă cruți? Ai auzit! Uite, împușcă-mă ca pe un șobolan!

Am continuat mult, mult timp să stau în partea întunecată a camerei, cu spatele la el, ascultându-i respirația. Apoi m-am întors spre el și i-am spus destul de liniștit:

— Ai spus înainte că, după părerea ta, mama e încă în viață. Mai este la Wang Ku?

— Wang a murit acum patru ani. Oricum, armata lui a fost împrăștiată de Jiang. Nu știu unde se află acum, Puffin. Sincer îți spun, nu știu.

— Ei bine, o s-o găsec. N-o să mă las.

— N-o să fie ușor, băiete. Războiul stă să izbucnească în toată țara. În curând o va cuprinde în întregime.

— Da, am răspuns. Eu chiar aş zice că va cuprinde în curând toată lumea. Dar asta nu-i vina mea. De fapt, nici nu mai e treaba mea. Am intenția s-o iau de la capăt și de data asta o s-o găsec. Poți să-mi dai câteva informații care să mă ajute în investigații?

— Îmi pare rău, Puffin, dar nu mai știu nimic. Ți-am spus tot.

— Atunci la revedere, unchiule Philip. Regret că nu pot să-ți fac pe plac.

— Nu-ți face griji. Sunt o mulțime de oameni gata să-i facă pe plac Șarpelui Galben.

A râs scurt. Apoi a spus cu o voce ostenită:

— La revedere, Puffin. Sper s-o găsești.

Partea a șaptea Londra, 14 noiembrie 1958

Capitolul douăzeci și trei ERA PRIMA mea călătorie mai lungă după mulți ani și, două zile după sosirea noastră la Hong Kong, m-am simțit în continuare obosit. Călătoria cu avionul este impresionant de rapidă, dar stai înghesuit și ești oarecum dezorientat. Durerile de șold mi-au revenit și mai puternic, iar durerea de cap a persistat mai tot timpul șederii mele, ceea ce mi-a întreținut părerea preconcepută despre această colonie. Știu câteva persoane care au călătorit acolo și s-au întors pline de încântare: „Un loc de viitor”, spuneau ei tot timpul. „Și incredibil de frumos.” Dar în acea săptămână cerul a fost mai tot timpul înnorat și străzile agasant de aglomerate. Cred totuși că mi-a plăcut ici și colo – la semnele chinezești din afara magazinelor sau la imaginea chinezilor văzându-și de treburile lor prin piață – ecoul vag al Shanghai-ului. Dar de cele mai multe ori chiar și aceste ecouri erau mai curând supărătoare. Era ca și cum la unul dintre supeurile plicticoase dintre Kensington sau Bayswater m-aș fi întâlnit cu verișoara de gradul patru a unei femei pe care o iubisem cândva și ale cărei gesturi, expresii, mici ridicări din umăr îmi trezesc amintiri, dar rămân totuși o parodie stângace, chiar grotescă, a unei imagini mult îndrăgite.

Mă bucuram în sfârșit de compania lui Jennifer. Prima oară când mi-a sugerat vag că ar putea să meargă cu mine am ignorat-o în mod deliberat, pentru că până și în acea fază finală (mă refer doar la ultimii cinci ani) încă avea tendința să mă considere un fel de invalid, în special atunci când în viața mea reveneau trecutul sau Orientul Îndepărtat. Presupun că o parte din mine nu putuse suporta multă vreme acest gen de solitudine și doar când mi-am dat seama că dorește cu adevărat să se depărteze o vreme de existența ei obișnuită – că avea propriile ei griji, iar o asemenea călătorie i-ar face bine —, am fost de acord să pornim în călătorie împreună.

Jennifer avusese ideea să ne prelungim călătoria până la Shanghai și cred că n-ar fi fost imposibil. Aș fi putut vorbi cu niște vechi cunoștințe care aveau încă influență la Ministerul de Externe și sunt sigur că am fi obținut permisiunea de a intra în China fără dificultăți nedorite. Știu că alții au procedat la fel. Dar Shanghai-ul de azi este, din toate punctele de vedere, doar o palidă umbră a orașului de altădată. Comuniștii s-au abținut să distrugă fizic acest loc, așa că acea Colonie Internațională de odinioară este încă intactă. Străzile, deși rebotezate, pot fi recunoscute cu ușurință și se zice că aceia care sunt familiarizați cu Shanghai-ul de altădată se pot descurca acolo și astăzi. Desigur, toți străinii au fost alungați, iar hotelurile și cluburile luxoase de odinioară sunt acum birouri ale administrației președintelui Mao. Cu alte cuvinte, Shanghai-ul de azi este o parodie nu mai puțin dureroasă a vechiului oraș, ca și Hong Kong-ul.

Întâmplător, am auzit că sărăcia – ca și dependența de opiu, împotriva căreia mama luptase atât de mult odată – se diminuase semnificativ sub comuniști. Cât de profund fuseseră eradicate aceste rele rămâne de văzut, dar se pare că regimul comunist a reușit să realizeze în câțiva ani ceea ce filantropismul și campaniile fervente nu au putut face decenii întregi. Îmi amintesc că mă întrebam ce ar fi zis mama despre gândurile care îmi treceau prin cap în prima

noapte petrecută la Hong Kong, în timp ce mă plimbam prin camera mea de la hotelul Excelsior, oblojindu-mi șoldul și încercând, în general, să-mi recapăt echilibrul.

Nu m-am dus la Rosedale Manor decât a treia zi. Ne înțeleseserăm cu mult înainte că voi face această călătorie de unul singur, iar Jennifer, deși în timpul dimineții mi-a urmărit fiecare mișcare, m-a condus doar după prânz, fără să se agite inutil.

În după-amiaza aceea soarele practic inunda peisajul și, cât am urcat pantele cu taxiul, am văzut cum gazoanele de pe ambele părți ale drumului erau udate și tunse de grădinari îmbrăcați doar în veste. În cele din urmă am ajuns pe un platou, iar taxiul s-a oprit în fața unei case mari, construită în stil colonial, cu șiruri lungi de ferestre cu obloane și cu o aripă laterală. Probabil că odată fusese o reședință splendidă, fiindcă avea fațada spre apă și mare parte a laturii vestice era orientată spre insulă. Stând acolo, în bătaia brizei, și uitându-mă spre port, am văzut în zare un funicular urcând un deal. Când m-am întors spre casă, am observat că fusese totuși lăsată în paragină: vopseaua pervazului și în special cea de la tocurele ușilor se crăpase și se scorojise.

Înăuntru, în hol, se simțea un vag miros de pește fiert, dar locul era extrem de curat. O călugăriță chinezoaică m-a condus pe un coridor în care-ți auzeai ecoul pașilor spre biroul sorei Belinda Heaney, o femeie de vreo patruzeci și cinci de ani, cu o expresie serioasă, ușor mohorâtă. Acolo, în acel birou mic și plin de tot felul de lucruri, mi s-a spus că o femeie, pe care ele o cunoșteau sub numele de „Diana Roberts”, ajunsese la ei printr-o organizație de intermediari care se ocupa de străinii rămași de izbeliște în China comunistă. Când o predaseră, tot ce știau autoritățile chineze despre ea era că se aflase într-o instituție pentru bolnavi mintali din Chingqing încă de la sfârșitul războiului.

— S-ar putea să fi stat acolo aproape tot războiul, a spus sora Belinda. Domnule Banks, nici nu vă puteți imagina ce fel de loc era acela. Dacă o persoană este încarcerată într-un astfel de loc, poți să nu mai afli niciodată nimic despre ea. A ieșit în evidență doar pentru că era albă. Chinezii nu știau cum să procedeze în cazul ei. La urma urmelor, ei vor să-i dea afară din țară pe toți străinii. Așa că, până la urmă, a fost trimisă aici și e la noi de aproape doi ani. Când a venit, era foarte agitată. Dar, într-o lună, avantajele pe care le oferă în mod obișnuit Rosedale Manor, liniștea, ordinea, rugăciunile, au început să-și facă efectul. Acum nici n-ai recunoaște-o, când te gândești cum arăta biata făptură când a ajuns aici. E cu mult mai calmă. Îi sunteți rudă, spuneți?

— Da, e foarte posibil, i-am răspuns eu. Și, pentru că mă aflu în Hong Kong, m-am gândit că trebuie să-i fac o vizită. E tot ce pot face.

— Ei bine, ne-ar bucura să știm dacă are vreo rudă, prieteni apropiați, pe oricine legat de Anglia. De altfel, orice vizitator e binevenit.

— O vizitează mulți?

— Are vizitatori în mod regulat. Avem un program cu elevii de la Colegiul St. Joseph.

— Așa deci. Și se înțelege bine cu ceilalți pacienți?

— Oh, da! Nu ne face nici o problemă. Dacă am putea spune asta și despre ceilalți!

Sora Belinda m-a condus pe alt coridor, spre o cameră mare și însorită, unde probabil că odinioară fusese sufrageria și unde vreo douăzeci de femei, toate îmbrăcate în halate bej, stăteau jos sau își târșâiau picioarele prin încăpere. Ușile mari, de sticlă, erau deschise spre parc și razele soarelui cădeau pe parchet, luminându-l. Dacă nu ar fi fost numărul mare de vase pline cu flori proaspete, aș fi confundat încăperea cu o grădiniță de copii. Pe pereți erau lipite acuarele în culori luminoase și din loc în loc se vedeau măsuțe cu jocuri de dame și cărți, hârtie și creioane colorate. Sora Belinda m-a lăsat un timp la intrare și s-a dus la o altă călugăriță, care stătea în fața unei pianine. Câteva femei s-au oprit din ce făceau și m-au fixat cu privirea. Altele păreau să se fi intimidat și încercau să se ascundă. Aproape toate erau occidentale, deși am văzut și una sau două euro-asiatice. Apoi undeva în spatele meu, în altă parte a clădirii, cineva a început să se tânguie

cu voce tare și, în mod curios, asta a avut un efect liniștitor asupra celorlalte. O doamnă cu păr sărmos a rânjit la mine și mi-a spus:

— Nu-ți face griji, dragule, nu-i decât Martha. Iar se dă-n petic.

I-am remarcat accentul de Yorkshire și, tocmai când mă întrebam ce valuri ale sortii o aduseseră în acest loc, sora Belinda s-a întors.

— Cred că Diana e pe undeva pe-afară, a zis ea. Vă rog să mă urmați, domnule Banks.

Am trecut de ușile de sticlă și am ajuns în parcul bine îngrijit, ale cărui pante urcau și coborau în toate direcțiile, amintindu-ne că ne aflam în preajma culmii unui deal. Urmând-o pe sora Belinda pe lângă straturile de geranium și lalele înflorite, am văzut până în zare, peste gardurile vii, tunse cu grijă. Bătrâne în salopete bej stăteau în soare, tricotând, pălăvrăgind sau bolborosind de unele singure. La un moment dat, sora Belinda s-a oprit să se uite în jur, apoi m-a condus pe o pajiște în pantă spre o poartă albă, pe unde se intra într-o grădină mică, împrejmuită de ziduri. Singura siluetă care se vedea acolo era cea a unei doamne în vârstă, care stătea la soare și juca de una singură cărți la o masă din fier forjat, în colțul îndepărtat al grădinii pline de iarbă deasă. Era absorbită de jocul ei și nu și-a ridicat privirea când ne-am apropiat. Sora Belinda a atins-o ușor pe umăr și i-a spus:

— Diana. A venit să te vadă un domn. E din Anglia.

Mama și-a ridicat privirea și ne-a zâmbit amândurora, apoi s-a întors la cărțile ei.

— Diana nu înțelege întotdeauna ce i se spune, a continuat sora Belinda. Dacă vrei să faci un lucru anume, trebuie să-i repeți asta tot timpul.

— Mă întreb dacă aș putea vorbi singur cu ea.

Sora Belinda nu a părut prea încântată de idee și o clipă a încercat să găsească un motiv care să-mi arate de ce nu-mi poate permite acest lucru. Dar în cele din urmă a spus:

— Dacă asta doriți, domnule Banks, sunt sigură că se poate. Mă găsiți în camera de zi.

După ce sora Belinda a plecat, m-am uitat atent la mama, care își vedea de cărți. Era mai mărunță decât mă așteptam și umerii îi erau foarte încovoiați, iar părul cenușiu îi era prins strâns într-un coc. Din când în când, în timp ce o urmăream, își ridica privirea și zâmbea, dar am observat o umbră de frică pe care nu o avusese în prezența sorei Belinda. Nu era prea ridată, dar sub ochi avea două încrețituri atât de adânci, că păreau niște incizii. Gâtul i se înfundase zdravăn între umeri – poate datorită vreunei răni sau din alte motive —, așa că ori de câte ori privea cărțile dintr-o parte în alta era obligată să-și miște și umerii. La nări îi atârna un muc și mi-am scos batista să-l șterg, dar mi-am dat seama că, procedând astfel, aș putea s-o alarmez inutil. În cele din urmă am spus calm:

— Îmi pare rău, dar n-am putut să te înștiințez mai înainte. Îmi dau seama că ești șocată.

M-am oprit, pentru că era clar că nu mă ascultă. Apoi am spus:

— Mamă, sunt eu, Christopher.

Ea și-a ridicat privirea, a zâmbit la fel ca înainte, apoi s-a întors la cărțile ei. Crezusem că joacă „Solitaire”, dar, din câte mi-am dat seama, folosea o metodă ciudată, personală. La un moment dat, briza a suflat câteva cărți de pe masă, dar ea n-a dat impresia că i-ar păsa. Când am strâns cărțile din iarbă și i le-am adus, ea a zâmbit, spunând:

— Îți mulțumesc mult. Dar nu era cazul să faci asta. Mie îmi place să las până se strâng mai multe cărți pe gazon. Numai atunci mă duc să le adun, așa, dintr-o dată. La urma urmelor, nu pot zbura toate până dincolo de deal, nu-i așa?

Am continuat s-o privesc câteva clipe. Apoi mama a început să cânte. Își cânta încet, sieși, aproape în șoaptă, în timp ce lua cărțile una câte una și le puneau jos. Avea o voce slabă, dar melodioasă, și nu făcea prea mare efort. N-am putut să-mi dau seama ce cânta. Și, în timp ce continuam s-o privesc și s-o ascult, mi-a revenit în minte o frântură de amintire: o zi de vară în

care bătea vântul și noi ne aflam în grădină – mama în leagăn, râzând și cântând tare, iar eu sărind înaintea ei, spunându-i să se oprească.

Am întins mâna și am atins-o cu blândețe. S-a tras brusc înapoi și m-a fixat furioasă.

— Ține-ți mâinile acasă, domnule! a spus ea cu un murmur speriat. Ține-ți mâinile unde trebuie!

— Scuză-mă.

M-am tras puțin înapoi, ca s-o liniștesc. Ea s-a întors la cărțile ei și, când și-a ridicat din nou privirea, a zâmbit, ca și cum nimic nu se întâmplase.

— Mamă, am spus eu rar, sunt eu. Am venit din Anglia. Îmi pare foarte rău că a durat atâta. Știu că te-am dezamăgit cumplit. Cumplit. Am făcut tot posibilul, dar, vezi, în cele din urmă s-a dovedit a fi peste puterile mele. Îmi dau seama că este mult prea târziu acum.

Probabil că am început să plâng, pentru că mama și-a ridicat privirea și s-a uitat fix la mine. Apoi a zis:

— Te doare vreun dinte, omule? Dacă te doare, ar fi bine să vorbești cu sora Agnes.

— Nu, mă simt bine. Dar mă întreb dacă înțelegi ce-ți spun, Sunt eu, Christopher.

A dat din cap și a continuat:

— N-are rost să amâni, omule. Sora Agnes o să-ți completeze și formularul.

Atunci mi-a venit o idee.

— Mamă, am zis, sunt eu, Puffin. Puffin.

— Puffin.

Brusc, a rămas nemișcată.

— Puffin.

Mult timp mama nu a spus nimic, dar expresia de pe chip i se schimbase complet. Se uita din nou în sus, dar își concentrase privirea într-un punct dincolo de umărul meu, iar fața i se luminase într-un zâmbet blând.

— Puffin, repetă ea liniștită, ca pentru sine, și o clipă dădu impresia că se topește de fericire.

Apoi scutură din cap și zise:

— Băiatul ăsta mă îngrijorează teribil.

— Scuză-mă, am spus eu. Scuză-mă. Să zicem că acest băiat al tău, Puffin ăsta... Să zicem că ai descoperi că a făcut tot posibilul, a încercat cu toate mijloacele pe care le-a avut la dispoziție să te găsească, deși până la urmă n-a reușit. Dacă ai ști asta, crezi... crezi că l-ai putea ierta?

Mama a continuat să privească dincolo de umărul meu, dar pe față i-a apărut o expresie contrariată.

— Să-l iert pe Puffin? Ai zis să-l iert pe Puffin? Pentru ce?

Apoi s-a luminat iar de fericire.

— Băiatul ăsta! Ei zic că-i bine. Dar nu poți fi sigur de ce spune ăla. Oh, mă îngrijorează enorm! Nici n-ai idee.

— Poate ți se pare o prostie, i-am spus eu lui Jennifer luna trecută, în timp ce discutam încă o dată despre călătorie, dar numai când a rostit acele cuvinte am înțeles. Adică am înțeles că nu va înceta nici o clipă să mă iubească. Indiferent ce s-ar întâmpla. Tot ce și-a dorit a fost să-mi fie mie bine. Iar restul, toate eforturile mele de a o găsi, toate eforturile de a salva lumea de la distrugere, n-ar fi contat deloc. Sentimentele ei pentru mine au fost mereu acolo, la locul lor, și nu erau influențate de nimic. Presupun că s-ar putea să nu pară chiar surprinzător, dar a trebuit să treacă tot acest timp pentru a-mi da seama de asta.

— Crezi, m-a întrebat Jennifer, că n-a bănuțit cine ești?

— Sunt sigur că nu. Dar a spus ce credea și știa ce spune. A spus că nu are ce ierta și a fost sincer contrariată la ideea că ar fi ceva de iertat. Dacă i-ai fi văzut fața când am pronunțat prima dată acel nume, nici tu n-ai fi avut nici o îndoială. N-a încetat să mă iubească, nici măcar o clipă.

— Unchiule Christopher, oare de ce nu le-ai spus călugărițelor cine ești de fapt?

— Nu sunt sigur. Pare ciudat, îmi dau seama, dar până la urmă nu le-am spus. În plus, n-am văzut ce rost ar avea s-o iau de-acolo. Părea destul de mulțumită. Nu neapărat fericită. Dar ca și cum durerea s-ar fi dus. Nu s-ar fi simțit mai bine într-un sanatoriu din Anglia. Presupun că lucrurile stau la fel și în problema locului unde trebuia îngropată. După ce a murit, m-am gândit s-o aduc și s-o înmormântez aici. Dar, după ce m-am gândit pe-ndelete, m-am hotărât să nu fac asta. Și-a trăit toată viața în Orient. Cred că ar prefera să se odihnească acolo.

Era o dimineață friguroasă de octombrie, iar eu și Jennifer ne plimbam pe un drum șerpuitor din Gloucestershire. Îmi petrecusem noaptea într-un mic hotel, nu departe de pensiunea în care locuiește ea acum, și trecusem pe acolo la scurt timp după micul dejun. Probabil că nu mi-am ascuns suficient de bine tristețea față de starea mizeră a locuinței ei închiriate, pentru că, în ciuda frigului, insistase în mare grabă să-mi arate panorama văii Windrush, văzută din curtea bisericii din apropiere. În timp ce coboram, am văzut jos porțile unei ferme, dar, înainte de a ajunge acolo, ea m-a condus pe o potecă și am intrat printr-o gaură din gardul viu.

— Unchiule Christopher, vino să te uiți.

Ne-am reluat drumul printr-un strat des de urzici și ne-am oprit lângă o îngrăditură, un fel de balustradă. Atunci am văzut lanurile întinzându-se în jos, pe vale.

— E o priveliște minunată, am spus eu.

— Din curtea bisericii se poate vedea și mai departe. Nu te-ai gândit să te muți și tu aici? Londra e prea aglomerată acum.

— Ai dreptate, nu mai e ca odinioară.

Am rămas o clipă acolo, alături de ea, privind în jos.

— Îmi pare rău, i-am spus. N-am prea mai trecut pe-aici în ultima vreme. Cred că ultima dată a fost acum câteva luni. Nu-mi dau seama ce-a fost cu mine.

— Oh, nu-i cazul să-ți faci atâtea griji în ce mă privește.

— Dar îmi fac. Sigur că-mi fac.

— Am depășit starea aceea acum, adică povestea de anul trecut, mi-a spus ea. N-o să mai fac niciodată o asemenea prostie. Ți-am promis deja. A fost doar o perioadă extrem de proastă, asta-i tot. În plus, de fapt nu am vrut cu adevărat s-o fac. Am lăsat intenționat fereastra deschisă.

— Dar ești încă tânără, Jenny! Ai atâtea perspective. Chiar faptul că te-ai gândit la un asemenea lucru mă deprimă.

— Tânără? De treizeci și unu de ani, nemăritată, fără copii. Presupun că mai e timp. Dar va trebui să găsec puterea, știi tu, să mai trec încă o dată prin toate astea. Acum sunt atât de obosită că uneori mă gândesc că aș fi bucuroasă să duc o viață liniștită de una singură. Aș putea lucra undeva, într-un magazin, m-aș duce la film o dată pe săptămână și n-aș face rău nimănui. Nu-i nimic nepotrivit într-o viață ca asta.

— Doar că nu te vei mulțumi cu atât. Nu sună a Jennifer pe care o știi eu.

A râs scurt.

— Dar n-ai idee cum e. O femeie de vârsta mea încercând să-și găsească iubirea într-un asemenea loc. Proprietăresele și chiriașii șușotind despre tine ori de câte ori ieși din cameră. Ce trebuie să fac? Să dau anunțuri? Asta chiar le-ar da subiect de conversație, deși, evident, nu mi-ar păsa ce zic.

— Dar ești o femeie foarte atrăgătoare, Jenny. Vreau să spun că, atunci când oamenii se uită la tine, îți văd inteligența, bunătatea și delicatetea. Sunt sigur că va veni și vremea ta.

— Crezi că oamenii îmi văd inteligența? Unchiule Christopher, asta o zici tu, pentru că vezi în mine fetița pe care o știai odinioară.

M-am întors și m-am uitat cu atenție la ea.

— Dar încă trăiește, i-am spus. O văd. E încă acolo, dedesubt, în așteptare. Lumea nu te-a schimbat atât de mult pe cât crezi, draga mea. Te-a șocat puțin, asta-i tot. Și, apropo, mai sunt câțiva bărbați decenti pe lume. O să-ți fac eu cunoștință cu ei. Nu trebuie decât să încetezi să faci tot ce poți pentru a-i evita.

— Bine, unchiule Christopher. O să încerc să mă descurc mai bine data viitoare. Dacă va exista o dată viitoare.

O clipă am continuat să ne uităm la priveliște și o pală de vânt ne-a trecut peste obraji. În cele din urmă i-am spus:

— Ar fi trebuit să fac mai multe pentru tine, Jenny. Îmi pare rău.

— Ce puteai face tu? Dacă mi-a intrat în capul meu prost că...

— Nu, am vrut să spun... Am vrut să spun „mai devreme”. Când ai început să crești. Ar fi trebuit să fiu mai aproape de tine. Dar eram prea ocupat cu rezolvarea problemelor lumii. Trebuia să fac pentru tine mult mai multe decât am făcut de fapt, îmi pare rău. Asta e. Am tot vrut să ți-o spun.

— Cum de-ți trece prin cap să te scuzi, unchiule Christopher? Unde aș fi acum fără tine? Eram orfană, n-aveam pe nimeni. Nu trebuie deloc să te scuzi. Îți datorez totul.

Mi-am întins mâna și am atins pânda de păianjen umedă suspendată de balustradă. S-a rupt și-mi stătea atârnată de degete.

— Oh, urâsc senzația asta! a exclamat ea. N-o suport!

— Mie mi-a plăcut întotdeauna. Când eram copil, îmi scoteam mânușile doar ca să fac asta.

— Oh, cum suportai?

A răs tare și deodată am văzut-o pe Jennifer cea din trecut.

— Dar cu tine cum rămâne, unchiule Christopher? Ce-ar fi ca tu să te însori? Nu te gândești niciodată la asta?

— E prea târziu pentru așa ceva.

— Oh, știi eu? Te descurci bine de unul singur. Dar nici ție nu ți se potrivește. Nu prea. Te face ursuz. Ar trebui să te mai gândești. Mereu îmi pomenești de prietenele tale. Niciuna nu te vrea?

— Mă vor la prânz. Dar nu la mai mult de-atât, mă tem.

Apoi am adăugat:

— A existat cineva, odată. Atunci, demult. Dar și asta a mers cum mi-au mers toate celelalte, am zis și-am răs scurt. Marea mea vocație a stat în calea tuturor celorlalte lucruri. Cam asta a fost.

Probabil că mă depărtasem de ea. I-am simțit atingerea pe umăr și, când mi-am întors privirea, am văzut că îmi studia fața cu blândețe.

— N-ar trebui să vorbești cu atâta amărăciune despre cariera ta, unchiule Christopher. Întotdeauna te-am admirat atât de mult pentru ce ai încercat să faci...

— Bine spus – „Încercat”. Până la urmă, am făcut atât de puțin. Oricum, am trecut peste asta. Ambiția mea acum este să-mi țin reumatismul în frâu.

Jennifer s-a luminat brusc și și-a strecurat mâna sub brațul meu.

— Știi ce-o să facem, a zis. Am un plan. M-am hotărât. O să găsec un bărbat bun și decent și o să mă mărit și o să fac trei, ba nu, patru copii. Vom locui pe-aici, pe undeva, ca să putem veni să privim valea asta. Iar tu îți poți lăsa apartamentul ăla îmbăcsit din Londra și o să vii să locuiești cu noi. Dacă prietenele tale nu te vor, poți accepta postura de unchi pentru viitorii mei copii.

I-am zâmbit și eu.

— Pare un plan minunat. Deși nu știu dacă soțul tău va fi încântat să mă aibă în casă tot timpul.

— Oh, atunci o să-ți amenajăm un șopron vechi sau ceva de genul ăsta.

— Asta sună într-adevăr tentant. Respectă-ți partea ta de înțelegere și o să mă mai gândesc.

— Dacă-mi promiți, atunci păzea! Pentru că voi avea grijă să o respect. Și atunci va trebui să locuiești în șopronul tău.

În ultima lună, când m-am lăsat în voia acestor zile londoneze cenușii, plimbându-mă prin Kensington Gardens, printre turiștii de toamnă și funcționarii ieșiți să-și ia prânzul, dând uneori peste o veche cunoștință și mergând împreună să luăm prânzul sau ceaiul, m-am trezit deseori gândindu-mă la conversația mea cu Jennifer din acea dimineață. Nu neg faptul că m-a înveselit. Am toate motivele să cred că a parcurs tunelul întunecat din viața ei și că acum a ajuns la celălalt capăt. Ce o așteaptă acolo rămâne de văzut, dar ea nu este dintre cei care acceptă înfrângerea cu ușurință. Se prea poate să meargă până la capăt și să-și ducă la bun sfârșit planul pe care mi l-a schițat în dimineața aceea, pe jumătate în glumă, în timp ce priveam valea. Și, dacă în câțiva ani lucrurile vor merge conform dorințelor ei, atunci nu-i exclus să-i urmez sugestia și să mă duc să locuiesc cu ea la țară. Evident, nu m-ar încânta prea mult șopronul, dar mi-aș putea permite să-mi iau o casuță nu departe de ea. Sunt recunoscător că o am pe Jennifer. Ne înțelegem instinctiv frământările, iar conversații ca aceea din dimineața friguroasă de octombrie au fost pentru mine o sursă permanentă de consolare de-a lungul anilor.

Totuși, viața la țară s-ar putea dovedi prea liniștită și în ultima vreme m-am atașat de Londra. În afară de asta, încă sunt abordat de persoane care își amintesc numele meu de dinainte de război și îmi solicită sfatul într-o chestiune sau alta.

Nu mai departe de săptămâna trecută, când m-am dus la cină la familia Osbourne, mi-a fost prezentată o doamnă care mi-a luat imediat mâna și a exclamat:

— Adică sunteți Christopher Banks? Detectivul?

A reieșit că își petrecuse o mare parte a vieții la Singapore, unde fusese „o mare prietenă” a lui Sarah.

— Îmi vorbea tot timpul de dumneavoastră, a continuat. Am senzația că vă cunosc dintotdeauna.

Familia Osbourne mai invitase și alte persoane, dar, când ne-am așezat la masă, m-am trezit lângă aceeași doamnă și, inevitabil, conversația a alunecat iar spre Sarah.

— I-ați fost un prieten foarte apropiat, nu-i așa? a întrebat ea la un moment dat. Îmi vorbea întotdeauna atât de admirativ despre dumneavoastră.

— E-adevărat, am fost prieteni buni. Ce-i drept, am cam pierdut legătura după ce a plecat în Orient.

— Vorbea deseori despre dumneavoastră. Știa atâtea povești despre celebrul detectiv, cu care ne amuza când ne săturam de jucat bridge. Vă lăuda mereu.

— Sunt impresionat să aflu că-și amintea de mine atât de bine. Cum ziceam, am pierdut legătura, deși am primit o scrisoare de la ea o dată, la doi ani după terminarea războiului. Până în

acel moment nu știusem cum s-a descurcat în timpul războiului. A trecut ușor peste internarea în lagăr, dar sunt sigur că n-a fost o bagatelă.

— Oh, și eu sunt sigură că n-a fost o bagatelă. Eu și soțul meu am fi putut avea aceeași soartă. Am reușit să ajungem în Australia la timp. Dar Sarah și domnul de Villefort s-au lăsat întotdeauna în voia sortii. Erau acel gen de cuplu care ieșea seara fără vreun plan anume, amândoi fericiți să vadă peste cine dau. O atitudine agreabilă, un timp, dar nu și când japonezii bat la ușă. L-ați cunoscut și pe el?

— N-am avut plăcerea să-l cunosc pe conte. Am înțeles că el s-a întors în Europa după moartea lui Sarah, dar drumurile nu ni s-au încrucișat niciodată.

— Ah! După felul în care vorbea despre dumneavoastră, am crezut că erați prieten cu amândoi.

— Nu. Știți, am cunoscut-o pe Sarah doar în prima perioadă a vieții ei. Scuzați-mă, nu știu sigur dacă ați putea să-mi răspundeți la această întrebare. Și totuși, vi s-a părut că sunt un cuplu fericit, vreau să spun Sarah și francezul acela?

— Un cuplu fericit? Tovarășa mea de masă a stat puțin pe gânduri.

— Bineînțeles, n-ai cum să fii sigur, dar, cinstit vorbind, mi-ar fi greu să cred altminteri. Păreau total devotați unul altuia. Nu aveau niciodată prea mulți bani, ceea ce înseamnă că nu puteau fi lipsiți de griji, cum și-ar fi dorit, poate. Dar contele arăta mereu așa de... ei bine, așa de romantic. Râdeți, domnule Banks, dar acesta e cuvântul. A fost atât de distrus de moartea ei! Din cauza lagărului, știți. La fel ca mulți alții, Sarah nu și-a revenit total. Mi-e tare dor de ea. O companie atât de încântătoare!

După această întâlnire de săptămâna trecută, am scos și am recitat de câteva ori scrisoarea de la Sarah, singura pe care am primit-o după despărțirea noastră din Shanghai, cu atâția ani în urmă. Poartă data de 18 mai 1947 și a fost scrisă dintr-o clădire administrativă aflată pe colinele malaeziene. Poate că speram ca, după conversația cu prietena ei, să descopăr printre rândurile acelea plăcute, aproape oficial de afabile, o notă rămasă până atunci ascunsă. Dar, de fapt, acea scrisoare continuă să nu dezvăluie mai mult decât rezumatul vieții ei de la plecarea din Shanghai. Scrie despre Macao, Hong Kong, Singapore, pe care le consideră locuri „încântătoare”, „pline de culoare”, „fascinante”. Companionul ei francez este pomenit de mai multe ori, dar întotdeauna în trecere, ca și cum aș ști tot ce-i de știut despre el. Menționează cu multă degajare internarea în lagărul japonez și se referă la problemele ei de sănătate ca la „o mică bătaie de cap”. Se interesează de mine în termeni politicoși, calificându-și viața din Singapore, după eliberare, drept „destul de decentă și suportabilă”. Este acel gen de scrisoare pe care l-ai scrie din străinătate așa, dintr-un impuls de moment, unui prieten de care îți aduci aminte vag. Doar o singură dată, către sfârșit, în tonul ei apare intimitatea pe care am cunoscut-o cândva: „Nu mă deranjează să-ți spun, dragul meu Christopher”, scrie ea, „că atunci am fost într-adevăr dezamăgită – ca să nu spun mai mult – de ce s-a petrecut între noi. Nu-ți face griji, de mult nu mai sunt supărată pe tine. Cum pot să fiu supărată când Soarta mi-a zâmbit cu atâta căldură? În plus, la ora actuală convingerea mea este că ai luat o decizie corectă când nu m-ai urmat în ziua aceea. Tu ai simțit întotdeauna că ai o misiune de îndeplinit și aș zice că nu ți-ai fi putut dăruii inima nimănui și nu te-ai fi putut angaja cu nimic până nu ți-ai fi dus-o la bun sfârșit. Sper doar că până acum ți-ai rezolvat acele obligații și ai putut găsi genul de fericire și prietenie pe care eu, de la o vreme, le consider ca de la sine înțelese”.

În acele părți ale scrisorii – și în special în ultimele rânduri – există o notă falsă. E un ton subtil care-i traversează scrisoarea – chiar faptul că-mi scrie în acel moment – și care vine în contradicție cu referirea ei la zilele pline de „fericire și prietenie”. A găsit ea oare, în viața lângă acel conte francez, ceea ce se pornise să caute în ziua în care pășise pe debarcaderul din

Shanghai? Mă cam îndoiesc. Senzația mea este că, atunci când vorbește de acel sens al misiunii și despre inutilitatea de a încerca să o eviți, se gândește în egală măsură la mine și la ea. Poate că unii pot trece prin viață scutiți de asemenea griji. Dar soarta celor ca noi este să înfruntăm lumea ca niște orfani, alergând ani în șir după fantomele părinților noștri dispăruți. N-avem de ales: trebuie să ne ducem misiunea până la capăt cât putem de bine, pentru că nu avem voie să ne odihnim până nu facem acest lucru.

Nu doresc să par infatuat, dar, trecându-mi zilele la Londra, cred că pot recunoaște deschis că simt o oarecare mulțumire de sine. Îmi face plăcere să mă plimb prin parcuri, să vizitez galeriile de artă și în ultima vreme am un sentiment de mândrie prostească atunci când răsfoiesc ziare vechi, cu relatări despre cazurile mele, în Sala de lectură de la British Museum. Cu alte cuvinte, acest oraș a devenit casa mea și nu m-ar deranja dacă mi-aș petrece restul zilelor aici. Totuși, sunt și perioade în care orele îmi sunt năpădite de o anumită lipsă de sens. Voi continua să mă gândesc serios la invitația lui Jennifer.

SFÂRȘIT

1 Sommelier – inițial chelar, pivnicer; în restaurantele de ținută – chelnerul care preia comanda și recomandă sau sugerează un meniu (în franceză în original).

2 Maître d'(hotel) – ospătar-șef, șef de sală la restaurant (în franceză în original).

3 Bonă chinezoaică

4 Puffin în limba engleză desemnează o specie de pinguin. Se pare ca Ishiguro a ales acest nume de alint în sens comico-ironic

5 În textul englezesc apare termenul „bund”, cu sensul de chei, dar este folosit pentru a desemna cheiul în coloniile britanice, cu precădere în India.

6 Jiang Jieshi sau – după alte ortografieri – Cian (Chang) Kai-Sek ori Kai-Și a fost liderul trupelor Guomintang, adversari ai comuniștilor chinezi. Regimul său a fost asociat în general cu naționalismul și corupția. Generalissimul Jiang Jieshi a condus China din 1928 până când a fost alungat de comuniști, în 1949.

7 În original paper chase, un cros în care concurenții urmăresc un traseu marcat cu bucăți de hârtie.

8 Ambarcațiune folosită în China pentru traficul de coastă.

9 Membri ai unei comunități monoteiste din India, fondată în jur de 1500, care respingea idolatria și sistemul castelor.